

Ἐλλ' ἤδε θεῶν ἴσον ὀφθαλμοῖς
 τῶς δοῦναι μῆτηρ βασιλέως,
 βασίλεια δ' ἐμῆ, προσπίπτω
 καὶ προσφθόγγους δὲ χειρῶν αὐτῆν
 πάντας μύθοισι προσσυνδᾶν.

Ὡ βαθυζώνων ἄνασσα Περσίδων ὑπεριόττη,
 μῆτηρ ἢ Ἑρξου γεραιά, χαίρει, Δαρείου γύναι·
 θεοῦ μὲν εὐνήτειρα Περσῶν, θεοῦ δὲ καὶ μήτηρ
 ἔφυς,
 εἴ τι μὴ δαίμων παλαιὸς νῦν μεθέστηκε στρατῶ.

ΑΤΟΣΣΑ

Ταῦτα δὴ λιποῦσ' ἰκάνω χρυσοστόλομους δόμους
 καὶ τὸ Δαρεῖον τε κᾶμόν κοινόν εὐναίηριον.
 Καί με καρδίαν ἀμύσσει φροντίς· ἐς δ' ὕμῃς ἐρῶ
 κείνον, οὐδαμῶς ἑαυτῆς οὐδ' ἀδείμαντος, φίλοι,
 μὴ μέγας στόλος κοπίσας οὐδας ἀντρέψη ποδὶ
 δίδου, δὴ Δαρεῖος ἦρεν οὐκ ἄνευ θεῶν τινός.
 Ταῦτά μοι διπλῆ μέριμν' ἀφραστός ἐστιν ἐν φρεσὶ,
 μῆτε χορημάτων ἀνάνδρων πλήθος ἐν τιμῇ σέβειν
 ἀγ' ἀχρημάτοισι λάμπειν φῶς, ὅσον σθένος πάρα.
 Ἔστι γὰρ πλοῦτός γ' ἀνεμφής, ἀμφὶ δ' ὀφθαλμοῖς
 φόβος·

«Ταῦτα»· οἱ στίχοι 155-157 ἀπαγγέλλονται ἀπὸ ὅλο τοῦ χοροῦ.
 Στίχ. 1. «Τοὺς βασιλεῖς θεοὺς καλοῦσιν οἱ Πέρσαι». Σχετικῶς μετὰ
 τὴν ἀπὸ τῶν βασιλευσάντων τῶν ἀνατολικῶν λαῶν, ὁ Westcott
 λέγει: «Συμμετωπίζοντες ὅτι ἡ ἰδέα τῆς ἀκροσπουδῆς τοῦ θεοῦ
 ἢ ἐπιπέδου ἀναφαινομένη παρὰ πάσαις ταῖς δυναστείαις τῆς
 γῆς ἀντικεῖται ἐν Αἰγύπτῳ εἰς τὸν κολοσσῶνα, εἰς τὴν ἀναθήνα ἑκα-
 τὸν ἑπολαμειδανόμενος σύνοικος τῶν θεῶν ἐδέξατο, ἕως ἡμε-
 ρῶν. Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ἀρχῆς τῶν Φαραῶνων, ἐν ἔτει
 527 πρὸς τὸν Περσῶν, ἡ δυναστεία τῶν Ἀχαμενιδῶν, ἀκροσπου-
 δῶν ἀπέλυτον ἀρχὴν τοῦ Ὀρομιάσου καὶ νομίζουσα τοὺς λαοὺς
 πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, προσεπολέμησε τῇ Ἑλλάδι ὡς στασιαζούσῃ
 ἢ ἐπαρξίχου.»

2. Ἐξῆς τῆ γνώμῃ πῶς τοῦτος ὁ στίχος πρέπει νὰ λεχθῆι ἀπὸ
 τοῦτο μόνον μετὰ τὴν προσφώνησιν τοῦ ἐ γορός ἀπευθύνει στὴν
 ἡ βασίλειαν. Εἶναι μὴ ἐπιφύλαξιν τοῦ τὸ νόημα τῆς δὲ δικαιο-
 τῆς ἀμελεῖται διατύπωσίν τῆς. Ἡ προσφώνησιν τοῦ λέγεται σὺν

Κι εἶναι τῶς ποῦ ἀπ' τὰ μάτια θεῶν ὅμοιο βγαίνει, 150
 Τῆ μητέρα τοῦ βασιλεῖ μου,
 Ποῦ προσπέφτω μπροστὰ τῆς τῆ βασίλισσά μου·
 Κι εἶσαι, ἄ, τὴν χαιρετήσουμε
 Καθὼς πρέπει, μὲ πρόσκαλα λόγια.

(ΟΛΟΣ Ο ΧΟΡΟΣ)

Χαίρει τῶν χαμηλόζωστων Περσίδων πρωταρχόντισσα, 155
 Τοῦ Ἑρξῆ ἢ σιδαστῆ μητέρα, τοῦ Δαρείου γυναῖκα,
 Θεοῦ συγκοιμητέρα τῶν Περσῶν, καὶ μάννα θεογεννήτρα.⁵⁵
 Ἐξῆς κι ἂν εἶναι ἀντίθετη τοῦ στρατοῦ ἢ παλιὰ τύχη.⁵⁵

ΑΤΟΣΣΑ

Γι' αὐτὸ τὰ χρυσοστάλιστα⁵¹ καλῶν ἀφῆσα τώρα
 Καὶ τὸν κοινὸν μὲ τὸ Δαρεῖο ποῦχα κοιτῶνα, κι ἦρθα 160
 Τι μοῦ κεντὰ ἔγνοια τὴν καρδιά—καὶ θὰ σὰς πῶ μὴ 156α
 Ποῦ δὲν εἶναι ἀπὸ μένα, ὦ φίλοι, ἂν κι ἀφοδὴ δὲν εἶμαι—
 Μὴ τῆς φυγῆς τινάζοντα δ' τρανὸς στρατός τῆ σκόνῃ
 Τὴν εὐτυχία ποδοκυλῆσαι ποῦχεν ὁ Δαρεῖος
 Ὅχι μὲ δίχως κάτινος θεοῦ τὸ χέρι⁵⁵ ὀψώσει.
 Γιαὶ διπλῆ ἔχω συλλογὴ κι ἀνεπίωτη στὸ νοῦ μου, 165
 Πῶς δὲν ἐξίζουσι θησαυροὺς χρήματα δίχως ἄντρα,
 Μὰ ὅτε καὶ τῶν ἀχρημάτων δὲ λάμπει ἡ δύναμή τους.
 Κι ὡς γιὰ τὸ βίος εἶν' ἀβλαβὸ, μὰ γιὰ τὰ μάτια ὁ φόβος

εἶδος χαιρετισμοῦ στὸν ἀρχομὸ τῆς βασιλείας προῖποθέτει—τέτοια
 ἔλασσε εἶναι καὶ τὰ λόγια τοῦ διατυπώνονται—καὶ τὸ συνηθι-
 σμένο καὶ τὸ τυπικὸ ἢ ἐπιφύλαξιν ὅμως μπορεί νὰ εἶναι μὴ ἀτομικῆ
 γνώμῃ τοῦ δικαιολογεῖται περισσότερο σὲ κείνον ποῦ μέσα στὴν ὁμά-
 θα τῶν προσεῶν ἔχει τὴν πρώτη θέσιν, ἀνὰ ἑφεσθῆ ἀπὸ τὸν ἀπλὸ
 εἶσα καὶ περιπλέκει τὸ νόημα, ὥστε, μὴ ποῦ δὲν πρόκειται μάλιστα
 περὶ χροικῶν ἀμαρτίας, δὲ φαίνεται φυσικῆ ὡς διαδικτῆ ἐμπνοια.
 51. Γιὰ τὴν ἀνάκτορα τῶν Ἑκβατάνων διηγῆται ὁ Πολύβιος 10,
 37, 10 περιγράφοντας τὴν μεγάλῃ τους πολυτέλεια: «οὕτως τῆς ἐπι-
 λείας ἀπάσης κεδρίνης καὶ κυπαρισσίνης οὐδεμίαν αὐτῶν γεγυμνωσθαι
 συνέβησαν, ἀλλὰ καὶ τὰς δοκοὺς καὶ τὰ φανώματα καὶ τοὺς κίονας
 τοὺς ἐν ταῖς στοαῖς καὶ περιστύλοις, τοὺς μὲν ἀργυροῖς τοὺς δὲ χρυσοῖς
 λεπταῖς περιεσθῆσθαι, τὰς δὲ κεραιίδας ἀργυρᾶς εἶναι πάσας».
 55. «Ὅτι ἄνευ θεῶν τινος»: παρορμητικῆ φράση.

δύμα γὰρ δόμων νομίζω δεσπότου παρουσίαν.
Πρὸς τὰδ', ὡς οὕτως ἔχοντων τῶνδε, σύμβουλοι
λόγου

τοῦδέ μοι γένοσθε, Πέρσαι, γηραῶ πιστώματα·
πάντα γὰρ τὰ κέδν' ἐν ὑμῖν ἐστί μοι βουλευματα.

XO. Ἐδ' τόδ' ἴσθι, γῆς ἄνασσα τῆσδε, μή σε δις φορᾶσαι
μήτ' ἔπος μήτ' ἔργον ὧν ἂν δύ' αἰεὶ ἠγεῖσθαι θέλῃ·
εὐμενεῖς γὰρ ὄντας ἡμᾶς τῶνδε συμβούλους καλεῖς.

AT. Πολλοῖς μὲν αἰεὶ νυκτόναιρα δειράσαι
ξύνειμ', ἀφ' οὐπερ παῖς ἐμὸς στείλας στρατὸν

'Ἰαθῶν γῆν' οἴχεται πέρσαι θέλων·

ἀλλ' οὔτι πω τοιόνδ' ἐναργές εἶδόνην

ὡς τῆς πάροιθεν εὐφρόνης, λέξω δέ σοι.

'Ἐδοξάτην μοι δύο γυναῖκ' εὐεῖμονε,

ἢ μὲν πέπλοισι Περσικοῖς ἠρακρήνῃ,

ἢ δ' αὖτε Δωρικοῖσιν, εἰς διῶνι μολεῖν,

μεγέθει τε τῶν ἑνὸν ἐκπροπεστάτα πολλὴ

κάλλει τ' ἀμύμων, καὶ κασιγνήτα γένους

ταῦτοσ' πάτραν δ' ἔναιον ἢ μὲν Ἑλλάδα

κλήρω λαχοῦσα γαῖαν, ἢ δὲ βάρβαρον,

Τούτω σιάσιν ἴν', ὡς ἐγὼ δόκουν ὄρᾶν,

Κι εἶναι τὸ μάτι τοῦ σκιτισῶ ἀν εἶναι ὁ νοικοκύρης,⁴⁰
Πάνου σ' αὐτά, ὅπως εἶναι τα, στὸ λόγο πού θ' ἀκούστε,
Πέρσαι, πισταί μου γέροντες, γενήτε σύμβουλοί μου, 171
Τι πᾶσα ἀκέψη φρόνιμη σὲ σὰς γιὰ μένα ὑπάρχει.

XO. Ἀρχόντισσα τῆς γῆς αὐτῆς, μὴν παῖς εἴτ' ἔργο ἢ λόγο
Δυὸ φορᾶς κι ἀδηγήτρια σου τῆ δυνάμη μας νᾶχεις 174
Μπορεῖς γιὰτὶ σὰν φίλους μᾶς καλεῖς σ' αὐτὰ συμβού-
λους.

AT. « Πολλὰ νυκτόναιρα πάντα μὲ συντροφεῖσθαι
'Αφῆταν μὲ στρατὸ πού ἀρμάτωσεν ὁ γιός μου,
Γιὰ νὰ κουρσέψαι πάει τῆ χώρα τῶν Ἰώνων'
Μὰ τόσο φανερό ποτὲ δὲν εἶδα ἀκόμα,
Ὃταν τῆς νυχτιᾶς πού πέρασε καὶ πού στὸ λέω : 180
Μοῦ φάνηκαν μπροστά μου δυὸ καλοντυμένες
Γυναῖκες, πέπλους περσικούς ἢ μιὰ φορῶντας
Κι ἢ ἄλλη πάλι Δωρικούς, ἢ πού ξεπερνοῦσαν
Πολὸ τίς τωρινὲς στ' ἀνάστημα, στὰ κάλλη
Τ' ἀφέγαδα' κι οἱ δυὸ ἀδερφές ἀπὸ ἴδιο γένος.⁴² 185
Πατρίδα, ὡς ἔλαχεν ὁ κληρὸς, κατοικοῦσαν
Τῆς Ἑλλάδας ἢ μιὰ, τῆ βάρβαρη ἢ ἄλλη χώρα.
Καὶ μοῦ ἐφάνη νὰ μάλλωναν ἀνάμεσά τους

40. « Ἀμφὶ δ' ὀφθαλμοῖς φέβος »: ἔνοστι τὸν Ξέρξην, γιὰ τὸν τίς καὶ μόνο ἢ Ἄνασσα φοβᾶται. Εἰ ἂν σκέφτεται κι ἂν μελετᾷ κλύου, πάλι γιὰτὶ εἶναι ἡ δύναμη τοῦ ἀνερός ἐκείνου γύρω ἀπὸ ἴστω ἢ ἔγνοια τῆς στρέφεται, τὸ κάνει.

41. Οἱ τραγικὸι ποιητῆς πολλὰς φορὰς γεννοῦν μιὰ συμβολικὴ εἰκόνα τῶν δῶν μέλλον νὰ ἐστλιχτοῦν ἢ νὰ ἔρθουν στὸ φῶς τῶν δειρῶν. Ἔτσι καὶ στίς « Κορηφές » τοῦ ὁ Διοχύλος—πὸ ἔτος μετὰχρῆστέθηκε τὸ τέχνασμα αὐτὸ τοῦ δειροῦ—καὶ κατόπι τῆς « Ἠλέκτρα » ὁ Σοφοκλῆς πού τὸν μιμήθηκε, φανερώσθαι τὴν ταμνηστῆρα ἀπὸ δειροῦ πού εἶδε νὰ προκισθάνεται καὶ νὰ φοβᾶται τὴν κακὴ πορεία τοῦ μέλλοντος, ἐνὸν προδιαθέτει σ' αὐτὴ τὸς τῆς ἢ ἐξιστόρηση τοῦ δειροῦ μὲ τὸν τρόπο πού γίνεται στὴν τραγῆ. Ἐν τῷ Ὀμηρῷ ἀπειναντίας, τὸ δειρο εἶναι μέσο πού χρησιμο-εἶ ὁ δῆς γιὰ νὰ ἀπατήσῃ τὸν Ἀγαμέμνονα, (Ἰλιάδα, Ξ), μὲ τὸ « ἔπειτα τὴν ψυχὴν τοῦ προσδοκίως πού εἶναι ἀντιθέτως πρὸς δῶν ἢ καὶ συμβοῦν καὶ στὰ ὅποια τὸν παρουσοῦν.

42. « Δωρικοῖσιν »: « ἢ γο Ἑλληνικῆ ἑσθῆς πᾶσα ἢ ὀρθαίη τῶν γυ-ναϊκῶν ἢ αὐτῆ ἢν ἴην νῦν Δωρῶτα καλοῦμεν... » (Ἡρόδ., V, 88). « Ὡστε ἢ δωρικὴ ἑσθῆτα ἦταν δλων τῶν Ἑλληνίδων τὸ ἔνδυμα' κι ἦταν μάλ-λινος καὶ χωρὶς χειρῶν χιτῶνας, πού θηλύκωνα στοὺς ὤμους μὲ πε-φάνη ἢ μὲ κόπιττα. Ὁ ἰωνικὸς χιτῶνας ἦταν πιὸ μακρὸς φτάνοντες ἄς τὰστραγάλια (ἀστραγαλωτός, ποδήρης) καὶ εἶχε χειρῶν. Στὴν Ἀθήνα, ὅς τὰ μιὰ τοῦ ἘΤ' αἰῶνα, ἐπικρατοῦσα ὁ ἰωνικὸς, ἐνὸ ἀπὸ τὰ μιὰ τοῦ Ἐ' καὶ οἱ δυὸ.

43. Σχολ.: « Ἀνδρῶν δ' Ἀλικαρνασσοῦς φησὶ ὀικεανὸς δὲ γῆμας Περσολύγην καὶ Παρθενόσπην ἴσχει ἐν μὲν Παρθενόσπης Εὐρώσπην καὶ Φρόσπην, ἐν δὲ Περσολύγης Ἀσίαν καὶ Λιβύην, ἀφ' ὧν τὰς ἠπείρους ἐπικρατοῦσθαι συμβέβηκεν ». Εἶναι ἄηλο ὅμως ἂν ὁ Διοχύλος ὑπονοεῖ ἐπὶ τῆ γένεσολογία.

190 τεύχειν ἐν ἀλλήλαισι· παῖς δ' ἑμὸς μαθὼν
 κατεῖχε κάρα δ' ἄνευ, ἄρμασιν δ' ἔπο
 ζεύγνυσιν αὐτῶ καὶ λέπαδν' ἐπ' ἀχέων
 τίθησι. Χῆ μὲν τῆδ' ἐπυροδοῖα στολῆ
 ἐν ἠνίαίοι τ' εἶχεν εὐαρκτον στόμα,
 ἧ δ' εὐφάραζε, καὶ χερσὶν ἐστη δίφρου
 195 διασπαράσσει, καὶ ξυναρπάζει βίβ
 ἄνευ χαλινῶν καὶ ζυγῶν θροῦται μέσον.
 πίπτει δ' ἑμὸς παῖς, καὶ πατήρ παρίσταται
 Δαρείου οἰκτεῖρων σφέ' τὸν δ' ἔποιε δρῶ
 Ξέρξης, πέπλους δ' ἠγγνυσιν ἀμφι σώματι.
 200 Καὶ ταῦτα μὲν δὴ νυκτὸς εἰσιδεῖν λέγω.
 Ἐπει δ' ἀνέστην καὶ χερσὶν καλλιερῶου
 ἔψαυσα πηγῆς, σὺν θυρηπόλῳ χερὶ
 βωμῶν προσέστην, ἀποτρόποισι δαίμοσι
 θέλουσα θύσαι πέλαγον, ὧν τέλη τάδε.
 205 Ὅρῳ δὲ φεύγοντ' αἰτὸν πρὸς ἐσχάραν
 Φοῖβον φόβῳ δ' ἄφθογγος ἐταίστην, φίλοι
 μεθύστερον δὲ κίθνον εἰσορῶ δρόμον

Περσία
 Εὐφάραζε
 Βωμῶν
 Περσία

ὡς εἶδα, κι ὅτι ὁ γιός μου, ὡς τῶμαθε, τις πιάνει,
 ἡμερώνει. στὸ ἄρμα καὶ τις δυὸ τις ζεύγει
 καὶ τοὺς περνᾷ τὰ ζυγολόβρια ἀπ' τὸ λαιμὸ τους.
 ἢ ἢ μιὰ ἐκαμάρωνε μὲ τῆ στολὴν ἐτούτη,
 ἢ ἐκράτει ὑπάκουο σὲ καλινὰ τὸ στόμα,
 ἢ μὲ τὰ χέρια κόβει ἢ ἄλλη σπαρταρώντας
 τὰ χάμουρα στὸ ἀμάξι καὶ μὲ βίβ τὸ σέρνει
 195 ἢ δὲ δίχως χαλινὰ, σπάει τὸ ζυγὸ στὴ μέση,
 τοῦ δ' γιός μου πέφτει, ἐνῶ ὁ πατέρας του ὁ Δαρεῖος
 λυποῦμενος τὸν παραστέκει· κι ὡς τὸν βλέπει
 ὁ Ξέρξης, σκίζει γύρω ἀπὸ τὸ σῶμα του τὰ ροῦχα. 20
 Καὶ τούτα ποὺ σὰς εἶπα τάδε νύχτα· μὰ δταν
 200 Σηκώθηκα καὶ στὴν ἁμορφορρόγητη βροσῆ
 τὰ χέρια μου ἄγγιξα καὶ προσφορρὸς κρατιῶντας
 τὸ βωμὸ ἀντικρυστή 21, ζητοῦσα νὰ θυσιάσω
 τοὺς κωκοδιώχτες 22 θεοὺς πίττα, ὡς γι' αὐτοὺς τὸ χρέος
 εἶναι, στοὺ Φοῖβου εἶδα τὴ σκάρα ἀετὸ νὰ τρέχει,
 205 ποὺ ἄλλαχ ἀπὸ τὸ φόβο εἶχα ἀπομείνει, ὦ φίλοι.
 Ἔι ἐπειτα εἶδα γοργόφτερο νὰ ὀρμᾷ γερᾷκι

43. Τὸ σκίσιμο τοῦ φαρμάκου ἦταν σημεῖο λύσης. Ἡ ντροπὴ τοῦ
 Λυπημένου ἀπὸ τὸ περιστατικὸ Ξέρξη, δταν ἀντίκρισε δίπλα του τὸν
 πατέρα του νὰ τὸν οἰκτεῖρι, τὸν φέρνει σὲ ἀπόγνωση. Ἄλλὰ τὸ σκίσι-
 μο αὐτὸ τοῦ πέπλου τοῦ ἦταν ἀ πραγματικότητά, ὅπως θὰ ἴδουμα
 παρακάτω στὴν ἀφήγησὴ τοῦ ἀγγέλου, τὴν ὁποία πραγματικότητά
 φαναρώνας τὸ ἄνευρο.
 44. «Βωμῶν προσέστην»: Ὁ ποιητὴς μᾶς παρουσιάζει, ἐδῶ, κα-
 θὼς βλέπουμε, ὄχι τὰ περσικὰ ἰδιώματα, πρᾶγμα ποὺ συμβαίνει καὶ
 205 στὸς στίχους 609-622, παρὰ τοὺς Πέρσες μὲ ἑλληνικὲς συνήθειες.
 Ὁ Ἡρόδοτος (I, 151, 152) λέει: «Πέρσας δὲ οἶδα νόμοισι τοιοῖσιδε
 χραιόμενος· ἀγάλματα μὲν καὶ βωμοὺς οὐκ ἐν νόμῳ ποιεῖν
 μένους ἰδρύνεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖσι ποιεῖναι μωρίην ἐπιφίεουσιν, ὡς μὴ
 ἐμοὶ δοκεῖν, οὐκ ἀνθρωποφυίας ἐνόμισαν τοὺς θεοὺς κατὰ περ οἰ-
 Ἐλλήνες εἶναι. οὔτε βωμοὺς ποιεῖνται οὔτε πῦρ ἀνακαίουσι μέλλοντα·
 θύειν οὐ σπονδῆν χοῖονται, οὐκ ἀλλῶ, οὐ πέμματα, οὐκ οὐδέ τι».
 Ἄλλὰ καὶ στὴν τοποθέτησὴ τοῦ τάφου τοῦ Δαρείου πλὴν στὸ ἄρμα,
 καθὼς καὶ στὴ γενικὴ σκηνικὴ οἰκονομία, ὅπως τὴν περιγράψω σὲ
 ἄρτιον μέρος, δὲ μπερδεῖται ἀλλὰ καὶ δὲν ἔπρεπε πικρὰ γᾶχει ὑπ' ἰδέῃ του
 ποιητῆς τὰ ἑλληνικὰ ἔθιμα, ἀφοῦ ἀπευθύνονταν σ' ἑλληνικὸ κοινὸν
 τοῦ δὲ γνῶριζε τίς συνήθειες τῆς ζωῆς τῶν Περσῶν παρὰ ἄλλῃ.

καὶ. Γιατί ποὺς ἤξερε ὡς βρωδάρους, μὲ τὴ σημάσια ποὺ εἶχε γιὰ τοὺς
 Ἕλληνας ἢ λέξη καὶ σὰ λαὸ ποὺ δὲν εἶχε τὸ αἰσθημα τῆς πολιτι-
 κῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀτομικῆς ἀπερηφάνειας ἀναπτυγμένο· καὶ αὐ-
 τὰ εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποία παραστατικώτατα μᾶς διαγράφει ὡς χαρα-
 κτηριστικὰ τῶν Περσῶν ὁ Αἰσχύλος στὸ δράμα του. Ὅσο ὅμως γιὰ
 τὸ τελετουργικὸ μέρος τῶν θυσιῶν καὶ ἄλλα ἀποσιωπῆ καὶ ἀσήμαν-
 τα, γιὰ τὸ σκοπὸ ποὺ ἐπιδιώκει τὸ δράμα, ἰδιώματα, θὰ ἦταν ὄχι
 ἀπλῶς ἀνοσιπη ἀλλὰ καὶ ἀναισθητικώτατη ἢ δουλικὰ μιμητικὴ
 ἀποκρίσεσιν τῶν περσικῶν συνθησιῶν. Μόνο ὅτι εἶναι ἐκεῖνο ποὺ ἐρ-
 ρεῖται τὸ χαρακτηριστὴρ τοῦ λαοῦ εἶναι ἀπαραίτητο. Ἐτσι βλέπουμε τὸ
 προσκῆνημα τῆς Ἄεσσα ἀπὸ τὸ χορὸ καὶ γενικὰ τὴ συμπεριφορὰ
 ποὺ ἀπέναντί της, καθὼς κι ἀπέναντι στὸν Ξέρξη, νὰ φανερώσουν τὴ
 δουλικώτητα τῆς περσικῆς φυλῆς, νὰ χαρακτηρίζουν, ἐνηλατῆ, μὲ τὰ
 πραγματικὰ αἰσθηματα ποὺ κυβερνοῦσαν τὴν ψυχὴ του τὸ λαὸ ποὺ δ
 καίτητῆς μᾶς παρουσιάζει στὸ ἔργο του.
 45. Ἄποκορδαπαιοί: Ἐτσι λέγονταν οἱ θεοὶ ποὺ μπορούσαν ν' ἀπο-
 κρῆσαν τὰ κακὰ. Τέτοιοι ἦταν κι ὁ Φοῖβος, ποὺ σὺν θεοῦ τοῦ φω-
 τὸς εἶχε τὴ δύναμη νὰ σκορπᾷ τὰ σκοτεινὰ καὶ τὰ μαδρα αὐτὰ κακὰ,
 καὶ στὸ βωμὸ τοῦ ὁποίου ἢ Ἄεσσα πηγαίνει γιὰ νὰ παρακαλέσῃ
 μετὰ τὸ κωκοσῆμαντο ἔνευρο ποὺ εἶδε. (βλ. καὶ «Ἡλέκτρα» Σοφ.
 419-425).

πιερούς εφορμαίνοντα και γηλαῖς κάρα
 ἔλλονθ'· ὁ δ' οὐδὲν ἄλλο γ' ἢ πτήξας δέμας
 παρείχε. Ταῦτ' ἐμοίγε δαίματ' ἔστ' ἰδεῖν,
 ὑμῖν δ' ἀκούειν. Ἐδ' γὰρ ἴσται, παῖς ἐμὸς
 πράξας μὲν εἰς θαυμασιόδ' ἦν γένουτ' ἀνήρ,
 κακῶς δὲ πράξας οὐχ ὑπεύθυνος πόλει,
 σωθεὶς δ' ὁμοίως τῆσδε κοίραναί χθονός.

3 ΧΟ. Οὐ σε βουλόμεισθα, μήτηρ, οὐτ' ἄγαν φοβεῖν λόγοις
 οὔτε θαρσύνειν. Θεοὺς δὲ προστροπαῖς ἰκνούμενη,
 εἴ τι φλαυρον εἶδες, αἰτιοῦ τῶνδ' ἀποιοροπὴν τελείν,
 τὰ δ' ἀγάθ' ἐκτελεῖ γενέσθαι σοί τε καὶ τέκνοις σέθεν
 καὶ πόλει φίλοις τε πᾶσι. Δεύτερον δὲ χρὴ χόρξ
 γῆ τε καὶ φθιτοῖς χέασθαι· πρηνεμῶς δ' αἰτιοῦ
 40 τᾶδε,
 σὸν πόσιν Δαρεῖον, ἔνπερ φῆς ἰδεῖν κατ' εὐφρόνην,
 ἐσθλά σοι πέμπειν τέκνω τε γῆς ἐνερθεῖν ἐς φάος,
 τᾶμπαλιν δὲ τῶνδε γαίλας μάτοχα μαυροῦσθαι
 σκότω.

Ταῦτα θυμώμαντις ὦν σοὶ πρηνεμῶς παρήνησα·
 45 εἰ δὲ πανταχῆ τελείν σοι τῶνδε κρῖνομεν πέρι.

ΑΤ. Ἄλλὰ μὴν εὔνοος γ' ὁ πρῶτος τῶν ἐνυπνίων κριτῆς
 παιδί καὶ δέμοις ἑμοίοι τῆνδ' ἐκύρωσας φάτιν.

45. «...οὐχ ὑπεύθυνος πόλει». Ἄφροδ, ὅπως λέγει ἡ Ἄττασα, ἂν ἐπὶ γαίαν ὁ Πέρσης θὰ γινόνταν θαυμασιόδης, περιμένει κανεὶς ὡς λογικὴ ἐπιτέχεια τῶν λόγων τῆς, διὰν θίγει τὸ ζήτημα τῆς ἀποτυχίας, ὅτι εἰ ἀπὸ τῆς κάποιαν ἀντίθετη συνέπεια πῶς θὰ εἶχε αὐτὸς ἢ ἀντικρῶν· ἄλλὰ καταλληλότητα καὶ χαρακτηριστικώτατα μὲ τὴν ἀσυνέπεια ἐς ἀπροσδόκητης συνέχειας πῶς κίρναί ὁ λόγος τῆς Ἄττασας μὲ τὴν πρῶτην τοῦχ ὑπεύθυνος πόλει», τονίζεται ἡ ταπεινωτικὰ βουλήν τῆς τῶν Περσῶν στήν ἐξουσία τοῦ μονάρχῃ τους. Τὸ πρᾶγμα ἦταν σκατὸ γὰρ νὰ κάμει ἐντύπωση στίς φιλαλεύθερος ψυχὰς τῶν Ἀθηναίων. Ἄλλὰ καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο τὸ δηλώνει ἡ Ἄττασα καὶ τῆς ταπεινοφροσύνη μὲ τὴν ὁποία τὸ δέχτηκε ὁ χόρξ τὸ ἔκταναν πολλὴ ἐπιπέπτερο αἰσθητό.

47. Μετὰ τὸ ἰαμβικὸ τρίμετρο ἀρχίζει τὸ τροχαικὸ τετράμετρο πῶς εἶχε ἀπὸ τὸ στ 175 διακοπῆ.

48. Θυμώμαντις: εἰς διὰ τοῦ συλλογιζέσθαι προηγουμένως τὸ μὲν πρῶτον φῶτος. Τὸ ἀντίθετο: Θυμώμαντις, σημαίνει ἐκείνον πῶς μανταῦται εἰς ἐπιτέχεια θεϊκή.

Νὰ τοῦ νοχομαδῶ τὴν ἐφαλή, πῶς ἐκείνος
 Ἄπραγος ζάρωσε τὸ σῶμα ἀρήνοντάς του.
 Αὐτὰ τὰ φοδερὰ εἶδα ἐγὼ καὶ σεῖς τ' ἀκούετε· 210
 Γιατὶ καλὰ νὰ μάθετε πῶς ἂν ὁ γιός μου
 Πιτόχει, θυμασπὸς ἄντρας μπορεῖ νὰ γίνεῖ,
 Κι ἂν ὄχι, ὑπεύθυνος στήν πολιτεία δὲ θάνατι⁴⁵,
 Τὸ ἴδιο θὰ κυβερνᾷ ἂν σωθεῖ τούτη τῆ χώρα.

ΧΟ. Ἄ δὲ θέλομε φόβο πολὺ, μήτηρα μὰ οὔτε θάρρος 215
 Μὲ λόγια νὰ σοῦ δώσουμε. Προσεύχου ὅμως πρὸς
 πέφτοντας
 Στὸς θεοὺς, καὶ ζήτα, ὅ,τι κακὸ κι ἂν εἶδες ν' ἀποδιώ-
 220 ζοῦν
 Καὶ τῶν καλῶν ἐκπλήρωση σὲ σένα, στὰ παιδιὰ σου,
 Στὴν πολιτεία κι ἔλους τοὺς φίλους. Κι ἔπειτα νὰ ράνεις
 Πρέπει στὴ γῆ καὶ τοὺς νεκροὺς σπανδῆς· κι ἀπ' τὴν
 225 καρδιά σου

Ζήτα τοῦ ἀντρός σου τοῦ Δαρεῖου, πῶς εἶδες τὴ νύχτα,
 ὡς εἶπας,
 Καλὰ ἀπ' τὴν κάτου γῆ στὸ φῶς σὲ σένα καὶ στὸ γιό σου
 Νὰ στείλει, καὶ τὰ ἐνάντια νὰ θάψει ἢ γῆ στὰ σκότη·
 Ἄπο καρδιά σὲ συμβουλεύω αὐτὰ πῶς ὁ νοῦς μου μὲν-
 225 ταῖα⁴⁶
 Κι ἡ γνώμη μας εἶναι γι' αὐτὰ πῶς σὲ καλὸ ὄλα θῆβγουν⁴⁷.

ΑΤ. Πρῶτος κριτῆς στὰ δνεῖρα αὐτὰ, καλόγνωμος, ἀλήθεια,
 Στὸ γιό μου καὶ στὸ σπῆτι μου τὸ λόγο τούτον εἶπας.

46. Δὲ θεωρεῖται ἐδῶ ἀσκήτη τὴν παρατήρηση, πῶς ἂν καὶ ὁ χόρξ βεβαίως εἶχε τὴν βασιλίσσα ὅτι τόνειρο θὰ βγαίει σὲ καλὸ, ὅμως στὴν εὐαγγελία πῶς τῆς ἔχει κάμει: μὲ προσευχῆς, δηλαδῆ, νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς θεοὺς νὰ τὴν προφυλάξουν ἀπὸ ὅ,τι εἶδε κακὸ, ὅπως ἐπίσης νὰ προσφέρει ὁρισμένους ἐξ-λαϊτικῆς προσφορῆς στὴ γῆ καὶ αὐτὸς νεκροῦς, δείχνεται ἡ ἀνησυχία πῶς τὸν κατέχει γιὰ κάποιον ἐνδεχόμενον κακὸ ἀνησυχία πῶς τὴν παρατήρησε ἀκόμα περισσότερο ἐκδηλῆ στὸ διάλογο πῶς ἀκολουθεῖ μεταξὺ τῆς Ἄττασας καὶ τοῦ χόρξ, ὅπου παρατηρεῖται ὁ ἄγγελος γιὰ νὰ φέρει τὸ κακὸ ἄγγελμα τῆς καταστροφῆς μὲ λόγια καὶ μὲ τρόπο—ἀπευθύνεται ὄχι μόνον σ' αὐτοὺς πῶς ὁποῖται πῶς πρῶταντικρῶς, ἀλλὰ σ' ὅλο τὸν κόσμον τῆς Περσίας—πῶς ἔσκαψε τὴν ἀλλοφροσύνη πῶς τὸν κυριαθεῖ μόλις τοῦ εἰ-
 47. καὶ ἡ εὐκαιρία νὰ προβεῖ στὴν ἐκπλήρωση τῆς χαρῆς ἀποστολῆς του ἀγγέλλοντάς τὸ τροχαικὸ ἄγγελμα τῆς καταστροφῆς.

Ἐπιειλοῖτο δὴ τὰ χρησιὰ ταῦτα δ', ὡς ἐφίεσαι,
πάντα θήσομεν θεοῖσι τοῖς τ' ἐνεργε γῆς φίλοις,
εὖτ' ἂν εἰς οἴκους μόλωμεν. Κεῖνο δ' ἐκμαθεῖν
θέλω,

ὦ φίλοι, ποῦ τὰς Ἀθήνας φασὶν ἰδοῦσθαι χθονός.

ΧΟ. Τῆλε πρὸς θυσημαῖς, ἀνακτος Ἥλιου φθινάσμασιν.

ΑΤ. Ἀλλὰ μὴν ἕμειρ' ἐμὸς παῖς τήνδε θηρᾶσαι πόλιν.

ΧΟ. Πᾶσα γὰρ γένοιτ' ἂν Ἑλλὰς βασιλεύς ὑπήκοος.

ΑΤ. Ὄδὲ τις πάρεσιν αὐτοῖς ἀνδροπλήθεια στρατοῦ;

ΧΟ. Καὶ στρατὸς τοιοῦτος ἔρξας πολλὰ δὴ Μήδους
κακά.

ΑΤ. Καὶ τί πρὸς τοῦτοισιν ἄλλο; Πλούσιος ἔξαρκῆς
δύμοις;

ΧΟ. Ἀργύρου πηγὴ τις αὐτοῖς ἐστὶ, θησαυρὸς χθονός.

ΑΤ. Πότερα γὰρ τοξοφυλὸς αἰχμὴ διὰ χειρῶν αὐτοῖς
πρέπει;

ΧΟ. Οὐδαμῶς ἔγχε σιαδαῖα καὶ φερσάσιδες σαγαί.

ΑΤ. Τίς δὲ ποιμῆνωρ ἔπεισι κἀπιδεισπόζει στρατῶ;

ΧΟ. Οὐδίνος δοῦλοι κέκληνται φωτὸρ αὐτῶ ὑπήκοοι.

ΑΤ. Πῶς ἂν σὸν μένοιεν ἄνδρας πολέμιους ἐπήλυδας;

ΧΟ. Ὄσπε Δαρσίου πολὺν τε καὶ καλὸν φθείρει στρατὸν.

ΑΤ. Δεινὰ τοι λέγεις ἰόντων τοῖς τεκοῦσι φρονεῖσαι.

ΧΟ. Ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖν τάχ' εἴσει πάντα νομεριτῆ λόγον⁵¹
Τοῦδε γὰρ δρᾶνιμα φωτὸς Περσικὸν πρέπει μα-
θεῖν,
καὶ φέρει σαφές τι πρᾶγος ἐοθλὸν ἢ κακὸν κλύειν.

Ἄς γίνουσι τὰ καλὰ λοιπὸν· κι αὐτὰ, καθὼς σοῦ ἀρέσει,
θὰ κάμουμε ὅλα στοὺς θεοὺς κι ἄσους ἢ γῆ σκεπάζει
Δικούς, σὸ σπῖτι ὡς φτάσουμε. Μὰ θέλω αὐτὸ νὰ
μάθω,

28C

Φίλοι, σὲ ποῖο μέρος τῆς γῆς λέγε πῶς εἶν' ἡ Ἀθήνα⁵⁰.

ΧΟ. Στοῦ βασιλεῖ τοῦ Ἥλιου τὸ γέμμα, πρὸς τὴ δύση πέρα.

ΑΤ. Μὰ τί; Λαχτάρια εἶχε νὰ πάρει ὁ γιός μου αὐτὴ τὴν πόλη;

ΧΟ. Τὶ ὁ βασιλεὺς θὰ ὑπόταξε τότε ὅλη τὴν Ἑλλάδα.

ΑΤ. Ἔτσι σ' αὐτοὺς τόσους στρατὸς ἀντροπλήθος ὑπάρχει;

28E

ΧΟ. Καὶ στρατὸς τέτοιος ποῦκαμε πολλὰ κακὰ στοὺς Μήδους.

ΑΤ. Κι ἄλλο τί, ξέχωρα ἀπ' αὐτὰ; Στὰ σπῖτια ἀρκετὸ
πλούσιος;

ΧΟ. Κάποια ἀσημοπηγὴ γι' αὐτοὺς ὁ θησαυρὸς τῆς χώρας⁵¹.

ΑΤ. Μὴ βέλος τοξοτήναχτο στὰ χέρια τους ταιριάζει;

289

ΧΟ. Καθέλου' λόγχες κοντομάχες κι ἄρματα μὲ ἀσπίδες⁵².

ΑΤ. Καὶ ποῖος εἶναι ὁ πρωτοριστὴς καὶ σὸ στρατὸ ἀρ-
χηγεύει;

ΧΟ. Δοῦλοι κι ὑπάκουοι κανενὸς ἀνθρώπου δὲ λογιόυνται.

ΑΤ. Καὶ πῶς μποροῦν ν' ἀντισταθοῦν σ' ἀντρῶν ὄχτρῶν τὸ
κούρσος;

ΧΟ. Πρὸ τοῦ Δαρσίου πολὺ στρατὸ καὶ καλὸ ν' ἀφανίσουν.

ΑΤ. Δεινὰ ἔσα λὲς καὶ τῶν γονιῶν γιὰ τοὺς φευγάτους
ἔγνοια.

245

ΧΟ. Μὰ τὰ σωστὰ ταχιά θαρρῶ πῶς θὰ τὰ μάθεις ὅλα,

Γιατὶ σὰ νᾶναι περσικὸ τοῦ ἀντρῶς αὐτοῦ τὸ βῆμα,

Καὶ φέρνει πρᾶμα ἔξαστερο καλὸ ἢ κακὸ ν' ἀκούσεις.

50. Τὸ ρῶημα τῆς Ἀποσσας γιὰ τὴν Ἀθήνα γανῶ στοὺς Ἀθη-
ναίους ἕκαστος τὸ αἰσθημα τῆς τραγικῆς εἰρωνείας, μὲ τὴ σκέψη πῶς
ἐν ἰσότη ἀπὸ κατὶ ἀσῆμαντο γιὰ τὴ βασιλεία πολιτεία θὰ γίνει σὲ
τὴν ἐνομαστὴ στόν νόμο, γιατί αὐτὴ ἐκόντεψε τὴ δύναμη τοῦ Περ-
σικῆ κράτους.

51. Σχολ. «Ἐν Θορικῶ γὰρ ἐστὶ μέταλλα καὶ ἐν Λαυριῶ».

52. Ἡ ἐρωταπόκριση 239 - 240) σκοπὸ ἔχει νὰ ἐξυμνήσῃ τὴν
εἰρηνικὴ ἀρετὴ τῶν Ἀθηναίων. Ἡ Ἀποσσα ρωτᾷ μὲ περιφρόνηση,
εἴως νομίζω, ἂν οἱ Ἀθηναῖοι εἶναι τοξότες, γιατί οἱ μαχόμενοι μὲ
εἴδη πού ἐκλεγαν «ἐκηβόλα», καθὼς ἦσαν τὰ τόξα, δὲν ἐθεω-

ροῦντο πῶς πολεμοῦσαν σὲ ἀγῶνα δπου διακρίνεται περισσότερο ὁ
καλὸς καὶ γενναῖος πολεμιστὴς, ὅπως συνέβαινε μὲ τὰ «σταδαῖα ἐγ-
χη», τὸ κοντάρι καὶ τὸ ξίφος. Τὸν ὅπλισμό τῶν Ἑλλήνων ἀποτελοῦ-
σαν ἡ ἀσπίδα (μεγάλῃ καὶ σὰ σχῆμα ἑλλειψοῦς), ὁ θώρακας πού ἦταν
χάλκινος, ἡ περικεφαλαία, οἱ περικνημίδες, τὸ κοντάρι, πού εἶχε μᾶ-
κρος 7·8 πόδια, καὶ ἕνα μικρὸ ξίφος.

ΑΓΓΕΛΟΣ

250 ὦ γῆς ἀπάσης Ἀσιάδος πολίσματα,
 ὦ Περσῶν αἶα καὶ πολλὸς πλοῦτιον λιμῆν,
 ὡς ἐν μιᾷ πληγῇ κατέφθαρται πολλὸς
 ὄλβος, τὸ Περσῶν δ' ἄνθος οἴχεται πικρὸν.
 Ὅμοι, κακὸν μὲν πρῶτον ἀγγέλλειν κακὰ
 255 δμως δ' ἀνάγκη πᾶν ἀναπτύξαι πάθος,
 Πέρσαι· στρατὸς γὰρ πᾶς ὄλωλε βαρβάρων.

(Στροφή 1η)

ΧΟ. Ἄνι' ἄνια κακὰ νεόκοτα
 καὶ δάϊ'. Αἰαῖ, διαίνεσθε, Πέρ-
 σαι τὸδ' ἄχος κλύοντες.

260 ΑΓ. Ὡς πάντα γ' ἔστ' ἐκεῖνα διαπεπραγμένα
 αὐτὸς δ' ἀέλιπτος ὀδοσιμον βλέπω πάθος.

(Ἀντιστροφή 1η)

ΧΟ. Ἦ μακροβίσιος ὄδε γέ τις
 αἰὼν ἐφάνθη γεραίοις, ἀκού-
 265 ειν τόδε πῆμ' ἀελπιον.

ΑΓ. Καὶ μὴν παρῶν γε κοῦ λόγους ἄλλαν
 Πέρσαι, φράσαιμ' ἂν οἷ' ἐπορούνη κακὰ.

53. Σχετικὰ μὲ τὴν ἐκλογή τοῦ μέσου τοῦ ἀγγέλου γὰρ τὴν ἐπι-
 γαλίαν τῆς καταστροφῆς τοῦ στρατοῦ, νομίζω, πρὸς αἶμα, καὶ τὴν
 ἀποψη δραματικὴ, καθὼς καὶ σχετικὰ μὲ τὴν λογικὴν ἀποψη
 σύνθεσης, μιὰ ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία τοῦ ποιητῆ Ὁ Σέρξης, ἐπισημα-
 μέ τὰ ὑπολήψιμα τοῦ στρατοῦ του, ἀπέλλει μισοτὰ ἔνα ἀποψη-
 φόρο, ὅσα προτοῦ ἀκόμα παρουσιαστέ, νὰ εἰδοποιήσῃ, καὶ μὴ
 νὰ προδικαθεσθῆν γιὰ ὅ,τι μέλλουν νὰ ἴδωσιν, ἢ μητέρα του καὶ
 προσοτοί ποῦ ἀσκοῦν κατὰ τὴν ἀπουσία του τὴν ἐξουσία του.
 Μὲ τὸ μέσο αὐτὸ γίνεται, καὶ στέκει, ψυχολογικὰ ἡ ἐξαιρετικὴ
 γικὴ ἐξιστόρηση τῆς μεγάλῃς συμφορῆς ποῦ χυύπησε τα στρατὰ του,
 ποῦ ὁ Σέρξης δὲ θὰ μπορούσε νὰ τὴν κάμει, γιατί δὲ θὰ μπορούσε
 ἢ ψυχολογικὴ του κατάστασι μιὰ τόσο λατομαρῆ ἀπύτησι, ὅτι
 τό κι ὅταν ἀργότερα ἔρχεται μὲ τὰ ἔλασινά του γὰρ τὴν ἀποψη
 πληροφοροῖς δινεῖ ἀπαντῶντας ἐπὶ τὰ ἡμᾶτα τοῦ χροσῶ ποῦ
 τας τὸ ξέσπασμα τῶν θρήνων του καὶ ξενιθῶντας μαζί, τὸν δὲ καὶ τὴν
 νητικὴ συνοδεία γιὰ τ' ἀνάκτορα, πρὸς τὸ μέσο τῆς πόλεως, ἡμετέ-
 λογημένα λοιπόν, μπορούμε νὰ ποῦμε, ὁ Σέρξης δὲ μεταγενέστερα
 οὔτε τὸ «ἄγγαρον πῶρ» (ἄγαμ. 273), ποῦ μόνο ἴσως τῆς «κατὰ τὴν

ΑΓΓΕΛΟΣ "

Ἔ τῆς Ἀσίας ἀπ' ἄκρη ὡς ἄκρη πολιτεῖες,
 Ἐπὶ περσικὴ καὶ πλοῦτου ἀπλόχωρο λιμῆν,
 Πῶς ρήμαξε μὲ μιὰ χτυπιὰ ἢ πολλὴ εὐτυχία
 Σ' ἐσέ, κι ἔπεσε τ' ἄνθος τῶν Περσῶν καὶ πάει.
 Ὅμοι, ὦ κακὰ, πρῶτος κακὸς νὰ φέρνω εἰδύσε·
 Μὰ ἀνάγκη ὅλη τὴ συμφορὰ νὰ ἐκθέσω, Πέρσαι,
 Γιατὶ ὄλος τῶν βαρβάρων ὁ στρατὸς ἐχάθη.

(Στροφή 1η)

ΧΟ. Ἦ ἄραγα κακὰ, τ' ἄραγα
 τὰ ξαφνικὰ τοῦ ἀφανισμοῦ
 Ὅχι, Πέρσαι δάχρυα χύσατε
 Στ' ἀκουσμα ἐτούτου τοῦ καημοῦ.

ΑΓ. Γιατὶ δὲ αὐτὰ ἔχουν βέβαια γίνεσι, κι ἐγὼ τώρα
 Τοῦ γυρισμοῦ τὸ φῶς ἀνέλπιδα τὸ βλέπω.

(Ἀντιστροφή 1η)

ΧΟ. Ἀλήθεια μακροζώητος
 Αὐτὸς ὁ βίσις γιὰ μᾶς περὶ
 Τοὺς γέρους, γιὰ ν' ἀκούσομε
 Τ' ἀνέλπιστα τοῦτα δεινὰ.

ΑΓ. Καὶ μάλιστα σὲ μάρτυρας νὰ σᾶς πῶ, Πέρσαι,
 Κι ὄχι ἀπ' τοὺς ἄλλους ἀκουστέ τὰ κακὰ ποῦρῶτα.

ἢ νὰ δῶσιν τὴν εἰδηση, οὔτε καὶ τοὺς «κατὰ ἡμερησίους τοῦ
 ἀποψη-φῶρος ἀγγέλους», ὅπως λέει ὁ Wecklein, γιὰ νὰ σπαι-
 τῶνται, τίς τὴν πανωλεθρία του πρᾶγμα, ποῦ θὰ μπορούσε
 ἢ τὸν αὐτὸς εἶπειν μακρῶς, νὰ τοῦ στοιχίξῃ πολὺ ἀκριβῶς
 εἰδοποιεῖ, παρὰ μόνο σὲν κοντεύει νὰ φτάσει στὴν πραγμα-
 τικὴ εἰδησι ἢ λογικὴ τῶν γεγονότων, ποῦ εἶναι πιθανὸ νὰ τὴν ε-
 ἴδῃ σὲν τοῦ του' ἀλλὰ εἰναίνο ποῦ κυρίως τὸν ἐνδεικτικὸν
 ἢ τὴν ἐπισημῶν στὴ χρησιμοποίησι αὐτῆ τοῦ «ἀγγέλου», ἦταν πρὸς τὴν
 ἀποψη τῶν μέσων γιὰ τὴ σύνθεσι τοῦ ἔργου.
 54. (249-289). Ἐἴλας κομμοῦ κοντὰ στὰ διατικὰ ἰαχέματα
 ποῦ καὶ τόσο προφῆραντας ὁ «ἄγγελος» πληροφοροῖς
 ἢ τὴν καταστροφὴ τῶν Περσῶν, τὴν ἄποψη καὶ τὸ χροσῶ, καὶ
 ἢ τὴν ἀντίφωνα τὰ λυρικὰ ἡμερολογήματα τοῦ τελευταίου

ΑΙΣΧΥΛΟΥ

(Στροφή 2α)

ΧΘ. Ὅτιοιτοῖ, μάταν
τὰ πολλὰ βέλεια παμμιγῆ
γῆς ἅπ' Ἀσίδος ἤλθ' ἐπ' αἶαν
ὄψαν Ἑλλάδα χώραν.

ΑΓ. Πλήθουσι νεκρῶν δυσπότηως ἐφθαρμένων
Σαλαμῖνος ἄκται πᾶς τε πρόσχωρος τόπος.

('Αντιστροφή 2α)

ΧΘ. Ὅτιοιτοῖ, φίλων
ἀλίδονα μέλαι παμβαφῆ
κατθανόντα λέγεις φέρεσθαι
πλαγκτοῖς ἐν σπιλάδεσσιν.

ΑΓ. Οὐδὲν γὰρ ἤρκει τόξα, πᾶς δ' ἀπόλλυτο
σιρατοῖς δαμασθεῖς ναίοισιν ἐμβολαῖς.

(Στροφή 3η)

ΧΘ. Ἴνζ' ἄποιμον βοᾶν
δυσαιανῆ Πέρσαις
δόχοις, ὡς πάντα παγκάμως
<θεοὶ> θέσαν αἰαῖ, σιρατοῦ φθαρέντος.

ΑΓ. Ὡ πλείστον ἐχθρὸς ὄνομα Σαλαμῖνος κλύειν
φεῦ, τῶν Ἀθηῶν ὡς στένω μεμνημένος.

('Αντιστροφή 3η)

ΧΘ. Σιγγαί γ' Ἀθῆναι δόχοις
μεμνήσθαι τοι πάρα
ὡς πολλὰς Περσίδων μάταν
εὐνίδας ἐκτίσσαν ἢ δ' ἀνάνδρους.

ΑΓ. Σιγῶ πάλαι δύστηνος ἐκπεπληγμένη

Η. «Φεῦ τῶν Ἀθηῶν ὡς στένω μεμνημένος»: Κανὼς ἀναφέρει
ἐπίτας (V, 105), ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι μὲ τοὺς Ἴωνες εἶχαν κατα-
καί κἄψι τις Σάρδει, ρώτησε ὁ Δαρεῖος μάλιστα τὸ πληροφορη-
τικοὶ ἦσαν αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι κί ἀφοῦ ἔμαθε, πῆρε τὸ δεῖμα
τὰ χέρια καὶ περνώντας βέλος τὸ γύρισε κατὰ τὸν οὐρανὸ καὶ
εἶπε λέγοντας: «Ὡ Δία, ἕς ἀντοποδώσω στοὺς Ἀθηναίους αὐτὸ
«ἔκκαμον». «Ὡ Ζεῦ, ἐμγενέσθαι μοι Ἀθηναίους τίσασθαι». Κί ἀφοῦ
εἶπε τὴν διαταγὴν ὅτι ἔναν ἀπὸ τοὺς θεράποντάς του, κάθε φε-
ρὰ καὶ τοῦ παραθέτου τὸ δεῖπνο, γὰ τοῦ λέει τρεῖς φορές: «δέ-

ΠΕΡΣΑΙ

(Στροφή 2η)

ΧΘ. Πῶ πῶ πῶ, μάταια τὰ πληθόσμιχτα
Τὰ βέλη πᾶν στήν ἐχθρική,
Ἄπ' τῆς Ἀσίας τὰ χῶματα
Στὴ χώρα τὴν Ἑλληνική. 270

ΑΓ. Νεκροὺς ποῦ ἄραχνοι χάθηκαν, τῆς Σαλαμῖνας
Γεμάτα εἶν' τ' ἀκρογιάλια κί δλος γύρω ὁ τόπος.

('Αντιστροφή 2η)

ΧΘ. Πῶ πῶ πῶ, λές πῶς κυματόδαρτα 275
Τῶν φίλων τὰ νεκρὰ κορμιά
Τουμπανιασμένα δέρνονται
Στῆς θάλασσας τὰ ριζιμίά.

ΑΓ. Γιατί τὰ τόξα ἀνώφελα σταθῆκαν κί δλον,
Τὰ ἐμβόλια τῶν πλοίων, τὸ στρατὸ ἀφάνισαν.

(Στροφή 3η)

ΧΘ. Θρηνητικὴ σκοῦζε βουή 280
Γιατί στοὺς Πέρσας οἱ θεοὶ
Τοὺς μαύρους τὰ κακὰ ἔλα τέρριξαν
Ἄλλι, γιὰ τὸ στρατὸ ποῦ ἐχάθηκε.

ΑΓ. Ν' ἀκούω τῆς Σαλαμῖνας τ' ὄνομα, ὦ τί μῖσος.
Ὡχ, πῶς στὴ θύμηση στενάζω τῆς Ἀθῆνας⁵⁵. 285

('Αντιστροφή 3η)

ΧΘ. Τί θύμηση λυπητερή
Γιὰ μᾶς ἢ Ἀθήνα ἢ μουσαρή,
Ποῦ ἅπ' τις Περσίδες πολλὰς ἔκαμε
Νὰ μείνουν ἄκληρες κί ἀντρέφφανες.

ΑΓ. Πολλὴ ὄρα ἅπ' τὰ κακὰ, βουδὴ κί ἄλλα ἢ δόλια⁵⁶

στοια, μέμνο Ἀθηναίων». Φαίνεται λοιπὸν πῶς ὁ Αἰσχύλος, τόσο
ἔξω θεοὶ καὶ σὺ στίχο 824, κάνει ὑπαινικτὸ σ' αὐτὸ τὸ γνωστὸ περι-
στατικὸ. Πόσο στὴν ἐντολὴ τοῦ ἑπιπασμένου Πέρση μονάρχη εἶναι
πιτυχημένη κί ὄραία ἢ ἀπάντηση τοῦ Ἑλληνα ποιητῆ!

55. Ἀπὸ τὴν ὄρα ποῦ φανερώθηκε ὁ ἄγγελος στὴ σκηνὴ μέχρι
τώρα, ἢ ἄποσα μένει ἀφωνη ἀπὸ τὴ συγκίνηση. Τὰ τελευταῖα ἔμως
λόγια τοῦ χοροῦ τὴν τερμάσουν. Ἴσως ἢ λέξη «εὐνίδας» (ἄκληρες),
τὴν κεντὰ κί φέρνει τὴ σκέψη τῆς, ἀπὸ τὴν ἀτυχία ποῦ δὴ στοχαζό-
ταν ποῦ παιδιοῦ τῆς μὲ τὸ γενικὸ κακό, στὸν κίνδυνο τῆς ἰδίας τῆς

ΠΕΡΣΑΙ

ακήρατόν τε μητρος ἀγρίας ἀπο
ποτόν, παλαιᾶς ἀπέλου γάδος τόδε,
τῆς τ' αἰὲν ἐν φύλλοις θαλλούσης βίον
ξυθηῆς ἐλαίας καρπὸς εὐώδης πάρα,
ἄνθη τε πλεκτά, παμόφορον γαίας τέκνα.
ἀλλ', ὦ φίλοι, χραΐσι ταΐςδε νερτέρων
ἤμινος ἐπευφημέϊτε, τὸν τε δαΐμονα
Δαρείον ἀρακαλεΐσθε· γαπότοτος δ' ἐγὼ
τιμαΐς προπέμψω τάςδε νερτέροις θεοῖς.

αἰσχυλοῦ
οὐδ' ἐς γῶν προπίπροντες
ἔζονται, βασιλεία
γὰρ διόλωλεν ἰσχίς·
οὐδ' ἔτι γλώσσα βροτοῦσω
ἐν φυλακαῖς· λέλυται γὰρ
λαός ἐλευθερα βάζειν,
ὡς ἐλιθίη ζυγὸν ἀλκᾶς·
αἰμαχθεῖσα δ' ἄρουραν
Αἴαντος περικλύσται.
νᾶσος ἔχει τὰ Περσῶν.

Χο. βασιλεία γῶναι, πρέσβος Πέρσαι,
σύ τε πέμπτε χραΐς θαλάμους ὑπὸ γῆς,
ἡμέϊς θ' ἤμινος αἰτησόμεθα
φθιμμένων πομποῖς
εὐφρόνας εἶναι κατὰ γαίας.
ἀλλά, χθόριοι δαΐμονες ἀργοί,
Γῆ τε καὶ Ἑρμῆϊ, βασιλεῦ τ' ἐνέρωον,
πέμψατ' ἔνερθεν ἡνυχῆν ἐς φῶς·
εἰ γὰρ τι κακῶν ἄκος οἶδε πλέον,
μόνος ἂν θνητῶν πέρας εἴποι.

Βα. φίλοι, κακῶν μὲν ὅστις ἔμπερος κυρεῖ,
ἐπίσταται βροτοῦσων ὡς, ὅταν κλύδων
κακῶν ἐπέλθῃ, πάντα δευμάνειν φιλεῖ,
ὅταν δ' ὁ δαΐμων εὐροῆι, πεποιδέναι
τὸν αὐτὸν αἰὲν ἀνεμον οἰριεῖν τύχης.
ἐμοὶ γὰρ ἦδη πάντα μὲν φόβου πλέα
ἐν ὄμμασίν τ' ἀνταῖα φαίνεται ἰκ θεῶν,
βοᾷ δ' ἐν ὠκί κέλαδος οὐ παιώνιος·
τοῖα κακῶν ἐκπληξίς ἐκφοβεῖ φρένας.
τογαῖρ κέλευθον τῆρδ' ἄνευ τ' ὀχημάτων
χλιδῆς τε τῆς πάροιθεν ἐκ δόμων πόλιν
ἔστειλα, παῖδός πατρὶ πρηνεμεῖς χραΐς
φέρουσ', ἅπτερ νεκροῖσι μειλικτήρια,
βοός τ' ἀφ' ἀγνῆς λευκῶν εὐποτον γάλα
τῆς τ' ἀνθεμουροῦ στάγμα, παμφαῖς μέλι,
λιβάων ὑδρογαῖς παρβένου πηγῆς μέτα,

ἢ ῥ' αἶε μου μακαρίστας ἰσοδαΐμων βασιλεὺς
βάρβαρα σαφηνῆ
ἰέντος τὰ παναίολ' αἰωνῆ δύνθροα βάγμματα;
παντάλλων ἄχη
διαβοάσων
νέρθεν ἄρα κλύει μου;
ἀλλὰ σύ μοι, Γῆ τε καὶ ἄλλοι χθονίων ἀγεμόνες,
δαΐμονα μεγαυαχῆ
ἰόντ' ἀνέεσθ' ἐκ δόμων, Περσῶν Coureγενηθῆσων.
620 τὸν τε MIAQKNPWNΓAHaLcGF: τόδε rell. (τόν τ' εἰδαίμονα
Lh² in ras.) 622 προσάφω Iyr 623 πρέσβος MOYANcGFPPH:
πρέσβια vel -βος vel -βος rell. 625 ἡμέϊς δ' pletique 627 γαίας
MIOcYcGF: γαίης H, γαίων rell. 630 φάσος CXLcPvNNd
631 seq. obscuri 634 μου CVNcHaLcLh²QKPR^{msc}GFTr: μοι C^{msc}
rell. 642 μεγαυαχῆ HaQ: μεγαυαχῆ Q²no rell.

588 οὐδ' Heath: οὐδ' codd. προπίπρον- LhFTr: προσπίπρον- vel προσπίπρον-
(Lh²) rell. 589 ἔζονται Halm: ἔφζονται codd. 591 οὐκέτι BH4
595 ἄρουραν Ponsou: -ρα codd. 597 Περσῶν codd. 598-627 om.
Tr, suppl. man. rec. 598 ἔμπερος ΔBHOYcALcLhNd² in
mag.: ἔμπερος L^{msc}Lh²sser rell. 602 αἰὲν ἀνεμον Weil: αἰεὶ (vel αἰεὶ)
δαΐμων codd. τύχη ΔH, -χης P 604 ἰκ θεῶν Blaydes: θεῶν codd.
609 ἔστειλα IOYcHaLcQKPRH: ἔστειλατο M, ἔστειλάμην GF, ἔστειλα
τόν rell. πατρὶ παῖδός εἰμεμεῖς HaQKPRH, πατρὶ παῖδός προειμ. Lc

ΑΙΧΥΛΑΟΥ

πέμπετε δ' ἄνω
οἶον οὐπω
Πέρσαι αἴ' ἐκάλυψεν.

645

ἢ φίλος ἀνὴρ, ἢ φίλος ὄχιθος
φίλα γὰρ κέκευθεν ἦθη.
Ἄιδωνεύς δ' ἀναπομπὸς ἀνείης, Ἄιδωνεύς,
θεῖον ἀνάκτορα Δαριάνα
ἦέ.

[εἰρ. β

650

οὐδὲ γὰρ ἄνδρας πάποισι' ἀπώλλω
πολεμοφόροισιν ἄταις,
θεομήτωρ δ' ἐικυδιόκετο Πέρσαις, θεομήτωρ δ'
ἔσκειν ἐπεὶ στρατὸν εὖ ποδοῦχε·
ἦέ.

[ἀντ. β

655

βαλὴν, ἀρχαῖος βαλὴν, ἴθι ἱκοῖθι,
ἐλθ' ἐπ' ἄκρον κόρυμβον ἔ-
χθου κροκόβαπτον ποδὸς εὐ-
μαριν ἄκρον βοακλείου τυή-
ρας φάλαρον πιφασάκων·
βάσκε πάτερ ἄκαιε Δαριάνα· οἴ.

[εἰρ. γ

660

ὄπως κοινὰ γὰρ κλέης νέα τ' ἄχῃ,
δέσποτα δεσποτῶν φάλη-
θι· Στυγία γὰρ τις ἐπ' ἄ-

[ἀντ. γ

666

647 secundum ἢ om. DT; cf. 652
Μερίσσερ, ἀνίη' Ο, ἂν εἶη Μπε et γρ. ΙΡΩ, ἂν εἶη GFTV, ἀνίη vel ἀνίη
rell. 651 θεῖον Schütz: Δαρῆων οἶον (vel οἶον) codd. ἀνάκτορα
Δαριάνα Dindorf; ἀνακτα Δαρῆων codd.
codd. πῶποισι' OY: ποισι' rell.; cf. 647 ἀπόλλω ΜΑΒΗΥ 656 πο-
δοῦχε Dindorf; ἀπεδίοκει Μπε, ἀπεδίοκει ΟπεΥΥα, ἐποδοῖκα Μπε rell.
657 seqq. βαλὴν bis ΜΗΑΟΥΥαQLHGFTr, altero loco etiam Η
661 τιφάρα plerique 662 πιφασάκων MIPGFT; -φάσκαων rell.
663 Δαρῆων Μπε; Δαρῆων Μπε rell. 664 seqq. κοινὰ Stolberg, γὰρ
Housman; κοινὰ τε codd. 666 δεσποτῶν Dindorf; -των codd.;
δέσποτ' ὃ Enger

26

ΠΕΡΣΑΙ

χλὸς πεπόταται νεολαία γὰρ ἦ-
δη κατὰ πάς ὄλωλεν·
βάσκε πάτερ ἄκαιε Δαρῆων· οἴ.

670

αἰαὶ αἰαὶ.
ὃ πολυέλαυτε φίλοις θανόν,
ἦ τί τὰδε δυνάστα δυνάστα
περὶ τῆι αἰὶ δίδυμα διαγόνει δ' ἠμάρτια
πάσαι γὰρ τὰδ' ἐξέβηγται τρικάλαμοι
νάες ἄναιε ἄναιε;

[εἰρ. αἰ.

675

680

ΕΙΔΩΛΟΝ ΔΑΡΕΙΟΥ

ὃ πιστὰ πιστῶν ἠλικέε θ' ἦβηε ἐμήε,
Πέρσαι γερανοί, τένα πόλιε πονεῖ πόνοιν;
στῆνε κέκοπται καὶ χαράσσεται πέδον.
λεύσαν δ' ἄκουτι τῆρ ἔρῳν τάρφον πέλαε
ταρβῶ, γοάε δὲ πρεμηνῆε ἐδεξάμην.
ἤμειε δὲ θρηρεῖτ' ἐγγυῖε ἐστῶνεε τάρφον
καὶ ψυχγωγοῖε ὀρθιάζοντεε γόοιε
οἰετρώεε καλεῖθεέ μ'. ἐετι δ' οὐκ ἐδέξοδοιν,
ἄλλωε τε πάντωε χοὶ κατὰ χρονοῦε θεοὶ
λαβεῖν ἀμείνοιε εἰνὴ ἠ μεθίναται.
ὄμωε δ' ἐκείνοιε ἐδυναστεύεαε ἐγώ
ἦκα. τάρχωνε δ', ὡε ἀμεμπτοε ὃ χράροιν
τί ἐετὶ Πέρσαιε νεοχμῶν ἐμβριθεε κακῶν;

685

690

Χο. ἐέβομαι μὲν προσιδέεθαι,
ἐέβομαι δ' ἀντία λέξαι
εέθεν ἀρχαῖται περὶ τάρβει.

[εἰρ.

695

671 Δαρῆων codd. 675 seqq. δυνάστα δυνάστα Η, δυνάστα δυνάστα
ΜΝΠπε, δυνάστα (scmel) QK, δυνάστα (scmel) NdHa τῆι αἰὶ vel τῆ
cā codd. διαγόνει δ' Μπε, διαγόνει Μπε, δια γόνει θ' ΙΡρ, διαγόνει δ' vel
διέγυνει fere rell.; fort. περσά (Lachmann) δίδυμα διὰ γοέδων' (C. C. W.
Schnaider, vel διὰ γοέδων', Murray) ἀμάρτια 679 ἐξέβηγται Υα: -ων'
αἰ vel -ων' αἰ fere rell. (ἐξέβηγ' αἰ Μ, ἐξέβηγ' αἰ Μ') 685 ηρεν-
μενῆε ΜΗΑΗΩΚΠπεε: -νεε QK's rell. 687 ὀρθ- GFT; ῥοθ. rell.
692 τάρχωνε ΜπεΠπεε: -να ΜπεΠπεε rell. 693 τῆ δ' plerique

27

- Δα. ἀλλ' ἐπεὶ κάταθεν ἦλλον σοῖς γόοις πεπεισμένος,
μή τι μακιστήρα μῶθον ἀλλὰ σύντομον λέγων
εἶπέ καὶ πέρανε πάντα τὴν ἐμὴν αἰδῶ μεθείς. 701
- Χο. Δίομαι μὲν χαρίσασθαι,
Δίομαι δ' ἀντία φάσθαι
λέξας δύσλεκτα φίλοιεν. [ἀντ. 701
- Δα. ἀλλ' ἐπεὶ δέος παλαιὸν σοὶ φρενῶν ἀνθίσταται,
τῶν ἐμῶν λέκτρων γεραῖά ξύνομ', εὐγενές γύναι,
κλαυμάτων λέξασα τῶνδε καὶ γούων σαφέε τί μοι
λέξον· ἀνθρώπειά δ' ἂν τοι πῆματ' ἂν τύχοι βροτοῖς·
πολλὰ μὲν γὰρ ἐκ θαλάσσης, πολλὰ δ' ἐκ χέρσου καὶα
γίγνεται θνητοῖς, ὁ μᾶλλον βίωτος ἢν ταβήνι πρόσω.
Βα. ὦ βροτῶν πάντων ὑπερχῶν ὄλβον εὐτυχεὶ πότμωι,
ὡς ἔως τ' ἔλευσες αὐγὰς ἡλίου ζηλωτὸς ὦν
βίωτον εὐαίωνα Πέρσαις ὡς θεὸς διήγαγες,
νῦν τέ σε ζηλῶ θανόντα πρὶν καιῶν ἰδεῖν βάλος·
πάντα γάρ, Δαρεῖ, ἀκούσθι μῶθον ἐν βραχεὶ χρόνῳ·
διαπεπόθηται τὰ Περσῶν πρόγμωσθ', ὡς εἰπέω ἔπος.
Δα. τῶν πρόσοι; λοιμοῦ τις ἦλθε σκηπτὸς ἢ στασις πόλει; 715
Βα. οὐδαμῶς, ἀλλ' ἀμφ' Ἀθήνας πᾶς κατέφθαρται στρατὸς.
Δα. τίς δ' ἐμῶν ἐκεῖσε παίδων ἐστρατηλάται, φράσκον.
Βα. θούριος Εὐέρξης, κενώσας πᾶσαν ἠπέφου πλάσας.
Δα. πῆξός ἢ ναύτης δὲ πείραν τήδ' ἐμώρωσαν τάλας;
Βα. ἀμφοτέρω· διπλοῦν μέτωπον ἦν δυοῖν στρατευμάτων. 720
Δα. πῶς δὲ καὶ στρατὸς τοσόδε πῆξος ἦρκεν περᾶν;
Βα. μνηχαναῖς ἐξευξεν Ἑλλῆς πορθμὸν ὡστ' ἔχεν πόρον.
Δα. καὶ τὸδ' ἐξέπραξεν ὥστε Βόσπορον κλήϊσαι μέγαν;
697 κάταθεν ἦεν Χαλκῶν 700 et 701 Δίομαι ΛεΓρωσφττῖ;
Δίομαι rell. 704 γύνοι: δάμαρ I, fort. recte 706 δ'
ἀν: γάρ Falcy ἐντύχοι Χαλκῶν Κρησφττῖ 709 ἐντύχη
πότρον ΜΗΡΑΗΥΝCηρωγδWΠB (-εἰ -ου sscr. ΝεWΠ, -εἰ etiam B)
710 ὅς ἔως plurimi, ὅς θ' ἔως QK τ' ΜΙΑΟΥγα: om. rell.
714 εἶπεν ἔπος Χαλκῶν Κρησφττῖ: ἔπος εἰπέω rell. 716 πᾶς τις
ὡχρητο OY 718-54 om. B, suppl. man. rec. 720 στρατευμάτων
Χαλκῶν Ρσφττῖ: στρατηλάται ΝεΧWAVOι, -λάτων rell. 723 κλή-
σαι ΜΥα: κλείσαι M⁹ rell.

- Βα. ὡδ' ἔχει, γνώμης δὲ ποῦ τις δαιμόνων ξυνήματο.
Δα. φεῖ μέγας τις ἦλθε δαίμων ὥστε μὴ φρονεῖν καλῶς. 725
Βα. ὡς ἰδὲν τέλος πάρεστιν οἶον ἦρκεν κακόν.
Δα. καὶ τί δή πράξασιν αὐτοῖς ὡδ' ἐπιστενάξτε;
Βα. ναυτικοὶ στρατὸς κακαθεῖς πῆξον ὄλεσε στρατῶν.
Δα. ὡδὲ παμπήθηρ δὲ λαὸς πᾶς κατέφθαρται δορυ;
Βα. πρὸς τὰδ' ὡς Κοῖσων μὲν ἄστν πᾶν κενανδρίαν ἐπέ-
νευ. 730
- Δα. ὦ πόποι κεδνῆς ἀρωγῆς κἀπικουρίας στρατοῦ.
Βα. Βαντρῶν δ' ἔρρει πανόλης δήμος οὐδέ τις γέροντ'
δὲ μέλεος, οἶαν ἔφ' ἦβρον ξυμμάχων ἀπώλεσεν.
Δα. μινάδα δὲ Εὐέρξην ἐρήμιον φασιν οὐ πολλῶν μετὰ
Βα. πῶς τε δή καὶ ποῦ τελευτᾶν; ἔστι τις σωτηρία;
Δα. ἔμμενον μολεῖν γέφυραν, ἐν δυοῖν ζευκτηρίων.
Δα. καὶ πρὸς ἦρκερον ἐσεῶσθαι τήνδε, τοῦτ' ἐτήγημον;
Βα. νοί, λόγος κρατεῖ σαφηνῆς τοῦτό γ' οἶκ' ἐνι στασιά.
Δα. φεῖ ταχεῖά γ' ἦλθε χρηρμῶν πρᾶξις, ἐς δὲ παῦδ' ἐμῶν
735 Ζεὺς ἀπέκρηψεν τελευτήν θεσφάτων· ἐγὼ δὲ πού
διὰ μακροῦ χρόνου τὰδ' ἦρχον ἐκτελευτήσων θεοῦς·
ἀλλ', ὅταν σταυθῆι τις αὐτός, χαῖ θεὸς ἐνώπιαται.
νῦν κακῶν ἔοικε πηγή πᾶσαν ἠρήσθαι φίλοις.
Βα. παῖς δ' ἐμὸς τὰδ' οὐ κατειδὸς ἦρκεν νέωι θράσει,
745 ὅστις Ἑλλησποντον ἶρον δοῖλον ὡς δεξιμάσας
ἦλπιε σῆσαι βέοντα, Βόσπορον ῥέον θεοῦ,
καὶ πόρον μετερρῶμιζε καὶ πέδας σφρηγίσσας
περβαλῶν πολλῶν κέλευθον ἦρκεν πολλῶι στρατῶι,
740 θηγάς ὦν θεῶν δὲ πάντων ὡσεὶ οἶκ' εὐβουλίῳ
καὶ Ποσειδῶνος κρατήσων· πῶς τὰδ' οὐ νόκος φρενῶν 750
730 κενανδρία Α, -δρία ΥΓΓ, -δρία M στενευ OY: στενεῖ
rell. 731 κρηῖς VNNδNCOYADWXX et γρ. IPF 732 οὐδέ
τις πέρι Gompertz 735 τελευτᾶν ΜΗΑΡσφττῖ: -τά(ι) rell.
736 ἐν: . . . ζευκτηρίων Page: ἐν . . . ζευκτηρίαν codd.; γὰν . . . ζευκτηρίων
Askeny, sed tum γ' ἐν in codd. expectasses 738 γοστρο κοκκ Dindorf
740 ἐπέκ- ΜΙΑΥΝCηρωγδWΠB: ἐπέκ- rell. 741 ἐκτελευτήσαν
MACONηHaGFTT: -ησας P^{ms} r-1 745 ἶρον ΜΙΑΝDYαPQD^{ms}
LeGFTT: ἶρον rell. post h.v. deficit N, suppl. man. rec. 749 θεῶν
τε ΝεΚQTT

Βα. εἶχε παῖδ' ἐμὸν; δέδοικα μὴ πολλὸς πλούτου πόσις
 οὐμὸς ἀνθρώποις γένηται τοῦ φθιάωντος ἀρπαγῆ.
 ταῦτά τοι κακοὶς ὀμμάτων ἀνδράων διδάσκειται
 755 θούριος Ξέρξης. λέγουσι δ' ὡς εὐ μὲν μέγαν τέκνον
 πλούτου ἐκτρέψαν ἐν αἰχμῇ, τὸν δ' ἀναθράς ὑπο
 760 ἔδον αἰχμάξεν, πατρίων δ' ἄλλον οὐδεν αὐξάνειν
 τοῖδ' ἐξ ἀνδρῶν ὄνειδη πολλὰ κακὰ κλέων κακῶν
 τῆρδ' ἐβουλεύσεν κέλευθον καὶ στρατεύει, ἐφ' Ἑλλάδα.
 Δα. τοιγάρ σφιν ἔργον ἔστιν ἐξεργασμένων
 μέγιστον, ἀείμνηστον, οἶον οὐδέπω
 765 τοῦδ' ἄστου Σούων (<τ>) ἐξεκείνοισιν πέδον,
 ἐξ οὔτε τιμῆν Ζεὸς ἀναξ τῆρδ' ὄπισθεν,
 ἐν' ἄνδρ' ὑπάσχεις Ἀείδος κλυτὰ τεύχεα
 770 τογείν ἔχοντα σιγήτηρον εὐθυστήριον.
 Μῆδος γάρ ἦν ὁ πρῶτος ἡγεμὼν στρατοῦ,
 ἄλλος δ' ἐκείνου παῖς τοῦ ἔργων ἦρκεν
 τῆρτος δ' ἐπ' αὐτοῦ Κύρος, εὐδαίμων ἀνὴρ,
 ἀρξας ἔθηκε πᾶσιν εἰρήνην φίλοις,
 775 φρένες γὰρ αὐτοῦ θυμὸν ἰσαιοκροφῶν
 Αὐδῶν δὲ λαὸν καὶ Φρυγῶν ἐκτρέψατο
 Ἰωνίαν τε πᾶσαν ἤλασεν βίαι·
 θεὸς γὰρ οὐκ ἤχθησεν, ὡς εἴφραον ἔφει.
 Κύρου δὲ παῖς τέταρτος ἦν ἔθνη στρατῶν,
 πέμπτος δὲ Μάρδος ἦρξεν, αἰχμῆν ἰπείρα
 780 θρόνοις τ' ἀρχαίοισι. τὸν δὲ τὸν δόλων
 Ἀρταφρένης ἔκτενεν ἐκθλὸς ἐν δόμοις
 ξὺν ἀνδράσιν φίλοισιν, οἷς τὸδ' ἦν χρέος.

καγίω· πάλον δ' ἔκυρα τοῖσπε ἦθελον.
 καπεστράτευτα πολλὰ εὖν πολλῶν στρατῶν,
 ἀλλ' οὐ κακῶν τοσόνδε προσέβαλον πόσει.
 785 Ξέρξης δ' ἐμὸς παῖς νέος ἔστ' αὐν· νέος ἄφρονέϊ
 καὶ μνημονεύει τὰς ἐμάς ἐπιστολάς·
 εὐ γὰρ σαφὸς τὸδ' ἔστ', εἰμὶ ξηρήλικες,
 ἅπαντες ἡμεῖς, οἱ κράτη τὰδ' ἔχομεν,
 οὐκ ἂν φανεῖμεν πῆματ' ἔρξαντες τόσα.
 790 τί οὖν, ἀναξ Δαρεῖς; ποῖ κατατρέφεαι
 λόγων τελευτήν; πῶς ἂν ἐκ τούτων ἔτι
 πρόσσομεν ὡς ἄριστα Περσικῶς λαός;
 εἰ μὴ στρατεύοις ἐξ τῶν Ἑλλήνων τόσον,
 795 μῆδ' εἰ στρατεύμα πλεῖον ἦν τὸ Μηδικόν·
 αὐτῆ γὰρ ἢ γῆ ξυμμάχος κείνοισ πέλει.
 πῶς τοῦτ' ἔλεξας; τίνι τρόπῳ δὲ συμμάχεαι;
 κτείνουσα λιμῶν τοὺς ὑπερπόλλους ἄγων.
 800 ἀλλ' εὐεταλῆ τοι λεκτὸν ἐρούμεν στόλον.
 ἀλλ' οὐδ' ὁ μείνας νῦν ἐν Ἑλλάδος τόποις
 στρατὸς κυρήσει νοστήμον σωτηρίας.
 805 πῶς εἴπας; οὐ γὰρ πᾶν στρατεύμα βαρβάρων
 περθεῖ τὸν Ἑλλῆς πορθῶν Ἱβηρώτης ὄπῳ;
 παύροι γε ποδῶν, εἰ τι πιστεύεται θεῶν
 χρηθ' ὑπεσφάτουσαν ἐς τὰ νῦν πεπραγμένα
 810 βλέψαντα· συμβαίνει γὰρ οὐ τὰ μὲν, τὰ δ' οὐ
 κείπερ τὰδ' ἔστι, πλήθος ἐκείρον στρατοῦ
 λείπει κενῶσιν ἐλαίον πεπεισμένον.
 μίμνουσι δ' ἔθνη πεδίων Ἀσωπὸς ῥοαῖς
 815 ἄρδει, φίλον πάσιμα Βοιωτῶν χθονί,
 οὐ σφῶν κακῶν ἡμῶν ἐπαμμένει παθεῖν
 782 ἐτ' ὦν Martin: ἐὼν ΜΠ, ὦν κελί
 νέ' ἀφρονέϊ Martin: νέα φρονέϊ codd.
 786 φανεῖμεν M: -νόμεν vel -ῆμεν κελί
 794 ὑπερπόλλους M^{sc}: -πόλλους M^{ss}
 795 εὐεταλῆ plei^{sc}
 796 νῦν τόποις τῆς Ἑλλάδος
 806 φῆλος ΜΑΗΗΑΥΙΗ(-^{sc})
 807-82 om. H
 815) QO^{sc} = φετ^{sc} φησ^{sc}

ὑβρεως ἄποινα κἀθέων φρονημάτων
οἱ γῆν μολόντες Ἑλλάδ' οὐ θεῶν βρέτη
ἠιδούτο κυλῶν οὐδὲ πιμπράναι νεός.
βιωμοὶ δ' αἴστοι δαιμόνων δ' ἰδρύματα
πρόοριζα φήρδην ἐξανέστραπται βάθρων.
τοὐγὰρ κακὸς δράσαντες οὐκ ἐλάσσωα
πᾶσχοι, τὰ δὲ μέλλονσι, κούδεπω κακῶν
κερηῖς ὑπεστιν, ἀλλ' ἔτ' ἵἐκπαιδεύεται ἱ.
τόσος γὰρ ἔσται πέλανος αἵματοςφορῆς
πρὸς γῆν Πλαταιῶν Δωριδος λόγχης ὑπο-
θῆνec νεκρῶν δὲ καὶ τριτοστῆρων γονῆ
ἀφῆραα σημανοῦσαν ὀμμακων βροτῶν
ὡς οὐχ ὑπέφου θνητῶν ἄντα χρῆ φρονεῖν.
ὑβρις γὰρ ἐξανθοδὲ ἐκάρτωσε στάχην
ἀτῆς, ὅθεν πύγκλωτον ἐξαίμαθι θέρος.
τοιαυθ' ὄρωντες τῶνδε τᾶπιτίμα
μέμνησθ' Ἀθηρῶν Ἑλλάδος τε, μηδέ τις
ὑπερφρονησας τὸν παρόντα δαίμονα
ἄλλων ἐρασθεῖς ἄλθρον ἐγγερί μέγαν.
Ζεὺς τοι κολαστήτῃ τῶν ὑπερκόμπων ἄγαν
φρονημάτων ἔπεστιν, εὐθνος βαρύς.
πρὸς ταῦτ' ἐκείνων ἱεωφρονεῖν κεχρημένοι ἱ
πινέσκετ' εὐλόγοις νοθετήμασιν
λήξαι θεοβλαβῶν ὑπερκόμπωι θράσει.
εὐ δ' ὠ γεραῖα μήτηρ ἠ Ξέρξου φίλη,
ἐλθοῦς ἐε οἴκου κόσμιον ὄστις εὐπρεπῆς
λαβοδοῦ ὑπαντῆάζε παῖδα: παντὶ γὰρ
κακῶν ἐπ' ἄλγους λακίδες ἀμφὶ σώματι

810
815
820
825
830
835

810 πιμπράν νεός Υα, πιμπράν τοῦ νεός HaLc(τοῦς θεοῦ) LhQKPPG
Fr 811 θ' ILclhPpKπεCGFT: om. tell. 815 κρηῖς
ἀπέφρησ' Housman εἰςπαιδεύεται YObc, ἐκπαιδεύεται Schütz, ἐκπαιδευέ-
ται (melius fort. εἰςπαιδευέ-) Tucker 816 αἵματοςφορῆς NdPsonFr
νεκρῶν δὲ θῆec Hermann γένει HalDclhQKPP 819 σημανοῦ-
σαν M4 829 κεχρημένον Inγac et var. lect. in schol. APYVa;
τῶι φρονεῖν κεχρημένοι Stewart 833 οἴκον DhaOYapax
834 παῖδα παντὶ Lobbeck: παιδί πάντα codd.

στηρορασοῖσι ποικίλων ἐσθημάτων.
ἀλλ' αὐτὸν εὐφρόνως εὐ πρέμων λόγους
μῶνης γάρ, οἶδα, σοῦ κλάων ἀνέξεσαι.
ἐγὼ δ' ἀπειμι γῆς ὑπὸ Λόφον κάτω.
ὑμῆς δέ, πρέφεις, γαίφρετ' ἐν κακοῖς ὀμιος.
ψυχῆ διδοῦτες ἠδονῆν καθ' ἡμέραν,
ὡς τοῖς θανοῖσι πλοῦτος οὐδὲν ἀφελεί.
ἠ πολλὰ καὶ παρόντα καὶ μέλλοντ' ἔτι
ἠλόγησ' αἰκούσας βαρβήροισι πῆματα.
ὦ δαίμων, ὡς με πᾶλλ' ἐσέρχεται κακῶ
ἄλογη, μάλαστα δ' ἠδε συμφορὰ δάκνει,
ἀπιμίαν γε παιδὸς ἀμφὶ σώματι
ἐσθημάτων κλύουσας ἢ νιν ἀμπέχει.
ἀλλ' εἴμι καὶ λαβόδρα κόσμιον ἐκ δόμων
ὑπαντῆάζειν παιδί μου παρᾶσσομαι.
οὐ γὰρ τὰ φίλιστα δ' ἐν κακοῖς προδώσομαι.

Χο.
Βα.

Χο. ὦ πόσις ἠ μεγάλας ἀγαθὰς τε πο-
λισσόμονον βιοτὰς ἐπιεκύρσασαι, εὐθ' ὁ γεραῖός
πανταρχῆς αἰκάτας ἄρχος βασιλεύς
ἐσθέως Δαρείος ἄρχε χέρσας

Χο. πρῶτα μὲν εὐδοκίμου στρατιῶς ἀπο-
φαινόμεθ', αἶτε πολέματα πύργουα πάντα
ἐπέθνον,
νόστοι δ' ἐκ πολέμων ἀπόνου ἀπαθεῖς
< > εὐ πράσσοντας ἄγον οἴκους,

841 φυχῆν (hoc B) . . . ἠδονῆν Panw 845 ἐσέρχεται. GF: ἐπ- Tr,
είc- tell. κακῶν Schütz 850 παιδί μου Burges: εἰμὼν παιδί
MIVCWNd, παιδί εἰμὼν AABHaNcDOYγαLh, παῖδ' εἰμὼν LcKQc,
παιδί γ' εἰμὼν PLhCGFr 852 seqq. γεραῖος CINDYγαKQWDLc
LhFaeTr 855 αἰκάτας LcPKQ: -κoc I, -κης tell. 857 seqq.
εὐδοκίμου στρατιῶς NdPac: ἴμου στρατιῶς NdPac tell. ἀπεθῆσαν- ΔΗαNc
ΟαρLclhPpPpae et sscr. INd 860 αἶτε Page: αἰδὲ Δ, ἠδὲ
rell. ἐπέθνονa Keiper: νομίσματα A^{ac}, νομίσματα MYApc, νόμματα τὰ
fere tell. ἐπέθνονa Keiper: ἐπέθνονa MJKQcGF: ἐπέθνονa Qpc, ἐπέθνον
fere tell. 861 seqq. οἴκουσ βαρσον: ἐε οἴκον Ha, ἐε οἴκουσ tell.

845
850
855
860
[στρ. α
855
[στρ. α
860

ΑΙΧΥΛΟΥ

ὄσσας θ' εἶλε πόλεις πόρον οὐ διαβίαι ἄλιος [στρ. β
 ποταμοῦ 866
 οὐδ' ἄφ' ἐστίας σοθείς, 870
 οἷαι Στρυμονίου πελάγους Ἀχελωϊῶδες εἰς ἰάροικοι
 Θρηκτικῶν ἐπαυλεις
 λιμένας τ' ἐκτοθεν αἱ κατὰ χέρσον ἐληλομένηαι [ἀντ. β
 πέρι πύργου 875
 τοῦδ' ἀνακτος αἶον, 881
 Ἕλλας τ' ἀμφὶ πόρον πλετῶν ἐκχόμεναι μυχία τε
 Προποντις
 καὶ στρώματα Πόντου,
 νῆσοί θ' αἱ κατὰ πρῶν ἔλιον περίκλυστοι [στρ. γ
 ταῖδε γαῖ προσήμεναι, 881
 οἷα Λέσβος ελαιόφυτος τε Σάμος, Χίος ἠδὲ Πάρος,
 Νάξος, Μύκονος, Τήρει τε συνάπτουσι Ἄνδρος
 ἀγγυγέτων 885
 καὶ τὰς ἀγγυγίλους ἐκράτησε μεσάκτους, [ἀντ. γ
 Λήμνον Ἰκάρου θ' ἔδος 890
 καὶ Ῥόδον ἠδὲ Κνίδον Κυπρίας τε πόλεις Πάφον
 ἠδὲ Σόλους
 Καλαμῶνά τε, τὰς νῦν ματρὸπολεις τῶνδ' αὐτὰ 895
 στεναγμῶν.

865 ὄσσας MALHkTr: ὄσας rell. θ' Page: δ' codd.; intellege πρόσα
 μὲν στρατιάς, ἔπειτα δὲ ὄσας εἶλε πόλεις, ἀποφαινομένη (= ματρὸπολις); de
 πρόσα μὲν . . . τε vid. Denniston GP 374 n. 2 865 seq.
 ποταμοῦ / οὐδ' Burney: ποταμοῦ οὐδ', ποταμῶν οὐδ', ποταμοῦ δ', ποταμοῦ
 γ', οὐδ' codd. 870 Θρηκτικῶν pluckmi ἐπολιέας Wilamowitz: ἄλιος
 MIAOYLHq, -λέων rell.; τ' ἐπαύλιον Broadhead 876 seqq.
 Ἕλλας τ' Λεῖκό: τ' om. rell. ἐκχόμεναι Broadhead: ἐκχόμε- MOPELh
 KQGFTr, ἀγγυγ- VWNNGYAP, ἀγγυγ- ICpc, ἐγγυγ- CHALCINPTr,
 ἐγγυγ- AABDYOC, ἐλλόμ- Pw; ἀγγυγόμεναι Blomfield 883 deano
 incipit H 885 Ἄνδρος IA: ἀνδρῶν M, ἀνδρῶς Ms, ἀνδρῶς fere rell.
 886 seqq. μεσ(ε)γγυγίτους plerisque 895 ματρὸπολεις plerisque
 στεναγμῶν Tr: -μέτων rell.

ΠΕΡΣΑΙ

καὶ τὰς ἐκτείνουσι κατὰ κλῆρον Ἰσόνιον πολυάν- [ἐπεισοδ.
 δρον 900
 Ἕλλάνων ἐφράτηνε <πόλεις> σφετέραις φρεσίν,
 ἀκόματον δὲ παρῆν σθένος ἀνδρῶν τευχροτήρων
 παμμεκτετων τ' ἐπικούρων
 νῦν δ' οἷσι ἀμφιλόγους θεότρεπτα τὰδ' σὺ φέρομεν 905
 πολέμοισι,
 δμαθέντες μεγάλως πηλυγαῖσι ποντίαισιν.

ΞΕΡΞΗΣ

ἰῶν
 δούστηρος ἐγὼ στυγερῶς μοῖρας 910
 τῆρδε κυρήσας ἀπεκμηροτάτης,
 ὡς ἀμοφρόνως δαίμων ἐπέβη
 Περσῶν γενεῶν: τί πάθω τλήμων;
 λέλυται γὰρ ἐμοὶ γαῖων βίωμη
 τῆρδ' ἠλίκων ἐκδόντ' ἄστῶν
 εἴθ' ὄφελος, Ζεῦ, κάμει μετ' ἀνδρῶν 915
 τῶν οὐχομένων
 θανάτου κατὰ μοῖρα καλύψαι.

Χο.

ὄτοτοῖ, βρακλεῖδ, στρατιάς ἀγαθῆς
 καὶ περφορόμου τιμῆς μεγάλης 920
 κόσμου τ' ἀνδρῶν,
 οὐκ νῦν δαίμων ἐπέκτειφεν.
 γὰρ δ' αἰάζει τὸν ἐγγυγίαν

896 seqq. Ἰσόνιον Hermann: Ἰόνιον Δισσ, Ἰόνιον rell. 900 πόλεις
 suppl. Schütz 901 seqq. παμμεκτετων ἐπιε. sine τε ABCEI
 NdDP 905 ἀμφιλόγους CVNpcNDW, schol. in I et gl. in P
 θεότρεπτα MInVpcQpcNDpcLcGF, -θρηπτα QpcI πολέμοιο Weil
 906 seqq. δμαθέντες AP, δμασθέντες IHa(δμασθ-), LcLhKQG et gl. in
 AYα 908 ἰω bis Tr 913 ἐμοὶ Schütz: ἐμῶν codd.
 γαῖων: μελέων ACWGFTr et gl. in IH 915 ὄφελος(v) MpcGFTr:
 ἀφ- fere rell. Ζεῦ MNDYαQGFTr et fort. Ipc: Ζεῦ rell. 918 ὄτοτοῖ
 AILHpcGFTr: diverse rell. βρακλεῖδ MH 921 ἀπέκτειφεν(v)
 AVCNDpPCILcLh, ἀπέκτειφεν Nc 922 γαῖα δ' plerisque; γαῖ: sine
 δ' Schneider

Επιτομή (από Νίτσε, Χο)

Συμπέρασμα (ἀντιπαράθεση νεωτερισμάτων) (Κωδ. Αριστοφ. Βυφ.)

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

ἐδιδάχθη τὸ δράμα ἐπὶ ἄρχοντος Φιλοκλέους ὀλυμπιάδι ὀδοποιαστῆ ἔτει δευτέρῳ (νεοετη ἀπὸ 458 π.Χ.).
Πρωτος Ἀισχύλος Ἀγαμέμνωνι, Χορηφόροις, Εὐμένειοι, Πρωτῆι σατυρικῶ. ἐχορήγει Εὐνοκλῆς Ἀφιδναίος.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΦΥΛΑΞΕ ΧΟΡΟΣ
ΚΑΥΤΑΙΜΗΣΤΡΑ
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ
ΑΙΓΙΣΘΟΣ

Ἄγγελος et Ταλθύβιος seclussit Stanley

ἰωνεὶ το εὐδοκίαιον
ἦν δὲ ἰωνεὶ το εὐδοκίαιον

ἠεὶ σὺν ἀποκρίσει
(ἀποκρίσει)
ἦν δὲ ἰωνεὶ το εὐδοκίαιον

ἠεὶ σὺν ἀποκρίσει
(ἀποκρίσει)

ὁ φησὶς δὲ ἀνὰ στήθεσι δὲ βίβλιν ἐπιπέτω οὐκ ἐπιπέτω (1^η ἔρα)
ἠεὶ σὺν ἀποκρίσει (1^η ἔρα)
ἠεὶ σὺν ἀποκρίσει (1^η ἔρα)
ἠεὶ σὺν ἀποκρίσει (1^η ἔρα)
ἠεὶ σὺν ἀποκρίσει (1^η ἔρα)

ὁ φησὶς δὲ ἀνὰ στήθεσι δὲ βίβλιν ἐπιπέτω οὐκ ἐπιπέτω
ἠεὶ σὺν ἀποκρίσει (1^η ἔρα)
ἠεὶ σὺν ἀποκρίσει (1^η ἔρα)
ἠεὶ σὺν ἀποκρίσει (1^η ἔρα)
ἠεὶ σὺν ἀποκρίσει (1^η ἔρα)

ἠεὶ σὺν ἀποκρίσει
(ἀποκρίσει)

- MV Tr 2 δ' ἦν MV 4-6 cit. Achill. in Arat. p. 28 Maass
- 5 βροτοὶ θέρος F Tr 6 ἀίδεον M Tr: ἐν θέσει V 7-30
- initia exstant in P. Oxy. 2178 7 Maugoliouth: ἀροαὸς cold.
- II cit. Io. Siceliota, schol. ad Hermog. π. 18. vi. 225 Walz ἀντί-
- ζῶν MV, ζῶν Io. Sicel. 12 sup. δὲ scr. γε F 17 ἐκτέμνω
- (scr. ἐν) F, ἐκτε- ctium G 23 φάος MV et procul dubio P. Oxy.:
- ἦν φάος F Tr

ἰοῦ ἰού.
 Ἀγαμέμνωνος γυναικὶ στήμνῳ τορῶς
 εὐνῆς ἐπαυτελάσαν ὡς τάχος δόμοις
 ὀλογγυμῶν εὐφρημοῦντα τῆδε λαμπάδι
 ἐπορβιάζειν, εἴπερ Ἰλιου πόλις

ἐάλωκεν, ὡς ὁ φρυκτὸς ἀγγέλιον πρέπει.
 αὐτὸς τ' ἔγωγε φροῦμιον χορευσομαι.
 τὰ δεσποτῶν γὰρ εὐπεσόντα ἴσομαι,
 τῆς ἔξ βαλοῦσης τῆσδέ μοι φρυκτωρίας.

γένετο δ' οὖν μολιότος ἐφύλη χέρα
 ἀνακτος οἴκων τῆδε βαστάσαι χερί.
 τὰ δ' ἄλλα σιγῶ· βοῦς ἐπὶ γλάσση μέγας
 βέβηκεν· οἶκος δ' αὐτὸς, εἰ φθογγὴν λάβοι,
 σαφέστατ' ἂν λέξειεν· ὡς ἔκων ἐγὼ
 μαθοῦσαν αὐτῶ κοῦ μαθοῦσι λήθομαι.

ΧΟΡΟΣ

δέκατον μὲν ἔτος τοῦ· ἐπεὶ Πριάμου
 μέγας ἀντίδικος,
 Μενέλαος ἀναξ ἰδ' Ἀγαμέμνων,
 διθρόνου Διόθεν καὶ δισκήπτρου
 τιμῆς ὄχυρον ζεύγος Ἰτρείδων,
 στόλον Ἀργείων χιλιοναύτην
 τῆσδ' ἀπὸ χώρας
 ἦσαν, στρατιῶν ἀρωγὴν,
 μεγάλ' ἐκ θυμοῦ κλάζοντες ἄρη,
 τρόπον αἰγυπῶν οὔτ' ἑκπατῖος
 ἄλγειαι παῖδων ὑπατοὶ λεχέων
 στροφοδιωνάται
 πτερύγων ἐρετμοῖσιν ἐρεσοσόμενοι,

MVFTr 26 M: στήμνω tell. 29 -ορβι- MV 30 fort.
 πέπτακεν, certe non ἐάλωκεν, P. Oxy. Tr: ἀγγέλιον MVF 38
 λέξει F 39 αὐτῶν οὐ V 40 πριάμου MV 45 -παῖδων
 codd., sup. an scr. η MTr; γρ-ἴλιον αὐτῶν mF 47 ἀρωγῶν codd.,
 7 sscr. MTr 48 scripsimus: μέγαν codd., κλάζοντες FTr

δεμιστήρη
 πόνον ὀρταλίων ὀλέσαντες·
 ὕπατος δ' αἰών ἢ τις Ἀπόλλων
 ἢ Πᾶν ἢ Ζεὺς οἰκωρόθροον
 γόνον δέξυθσαν τῶνδε μετοικῶν
 ὑστερόπουον

πέμπει παραβᾶσαν Ἐρινῶν
 οὐτῶ δ' Ἰφρέως παῖδας ὁ κρέισσαν
 ἐπ' Ἀλεξάνδρω πέμπει ξέτους
 Ζεὺς, πολυῶρος ἀμφὶ γυναικὸς
 πολλὰ παλαιάματα καὶ γιοβαρῆ,
 γόνατος κοῖταισιν ἐρεῖδομέου
 διακνωμένῃς τ' ἐν προτελείοις

κάμακος, θῆγων Δαναοῦν
 Τρωσὶ θ' ὀμοίως· ἔστι δ' ὅπη νῦν
 ἔστι τελεῖται δ' ἐς τὸ περὶοιμέον
 οὐθ' ὑποκαίων οὐτ' ἀπολέιβον
 ἀπύρου ἱερῶν
 ὄργυς ἀνεκτὲς παραβλέξει.
 ἡμεῖς δ' ἄτίται σαριὲ παλαιᾷ
 τῆς τῶτ' ἀρωγῆς ὑπολεφθέρες
 μῖμονμεν ἰσχῶν

ἰσάπαδα νέμοντες ἐπὶ σιγήτροις·
 ὅ τε γὰρ νεαρὸς μωλὸς στήρειων
 εἰπὸς ἀνάσσαν
 ἰσάπρεσβυς, Ἄρης δ' οὐκ ἐνὶ χεῖρῃ·
 τὸ θ' ὑπέργηρον φυλλάδος ἦδη
 κατακαρφομέτης τρίποδος μὲν οδοῦς
 στέχει, παῖδος δ' οὐδὲν ἀρείων

MVFTr 64 ἔραπο- FTr, do sscr. F 69 Casaubon: ὑπο-
 κλάϊων codd., unde glossesma οὐτε δακρύων post -λεῖβων omnes, del.
 Bamberger Beattie: οὐθ' ἀπολέιβον codd. 72 ἀτίται ex ἀτίται*
 M, ἀτίται F; ἀτίται V, ἀτίται FTr 77 Hermann: ἀνάσσαν codd.
 78 ἐν V: ἐν M, ἐν FTr 79 Tr: πύθπεργήρας M, πύθπεργήρας
 VF 80 τρίποδος FTr 81 δ' om. V

25

30

50

Handwritten notes and corrections in Greek and Latin script, including phrases like "Μενέλαος ἀναξ ἰδ' Ἀγαμέμνων", "δέκατον μὲν ἔτος τοῦ", and "ΧΟΡΟΣ".

τοιάδε Κάλχας ξὺν μεγάλοις ἀγαθοῖς ἀπέκλαυξεν
 μόρσιμ' ἀπ' ὀρεῖθων ὀδίων οἴκους βασιλείους·
 τοῖς δ' ὀμόφωνον
 αἰώνων αἰώνων εἶπέ, τὸ δ' εὖ νικάτω.

Ζεὺς, ὅστις ποτ' ἐστίν, εἰ τόδ' ἀν-
 τῷ φίλον κεκλημένῳ,
 τοῦτό νη προσεπέτω.
 οὐκ ἔχω προσεικάσαι
 πάντ' ἐπισταθμώμενος
 πλὴν Διός, εἰ τὸ μάταν ἀπὸ φροντίδος ἄχθος
 χεῖ βαλεῖν ἐτητόμας.

[στρ. β.]

150

οὐδ' ὅστις πάροιθεν ἦν μέγας,
 πημιάχῳ θράσει βροχῶν,
 οὐδὲ λέξεται πρὸν ὄν·
 ὅς δ' ἔπειτ' ἔφην, τρια-
 κτῆρος οἴχεται τυχῶν.
 Ζῆνα δέ τις προφράνως ἐπιπέκεια κλάζων
 τεύξεται φρενῶν τὸ πᾶν,

[ἀντ. β.]

160

τὸν φροσὲν βροτοὺς δδῶ-
 σαντα, τὸν πάθει μάθος
 θέντα κυρώως ἔχεν.

[στρ. γ.]

Τέτοιες μοιρόγραφες μαντείες
 μαζί με καλοσημαδιές απ' των πουλιῶν
 το πέταγμα διαλάλησεν ο Κάλχας
 για τα βασιλικά παλάτια· ταίριασμένο
 μ' αυτά λυπτηρό ψάλλε σιωπὸ,
 λυπτηρό, μα το καλὸ ας νικάει.

Ο Δίας, ὅποιος εἶναι,
 με τούτο αν του ἀρέσει
 τ' ὄνομα να τον κράζουν,
 ἔτσι κι εγὼ τον λέω. Δε βρίσκω,
 ζυγιάζοντας τα πάντα με το νου μου,
 κανέναν ἔξω ἀπὸ το Δία,
 για να μπορέσω ἀληθινὰ το μάταιο
 να ξελαφρώσω βάρος
 που σφίγγει την ψυχὴ μου.

Κι ὅποιος ἦτανε πριν τρανός
 και φούσκωνε γιομάτος θράσος,
 οὔτε πως ἔζησε θα πούνε·
 κι εκεῖνος που μετὰ εγεννήθη,
 τριπλά καλύτερό του συναντώντας,
 χάρηκε νικημένος. Ὅταν
 ἀπ' την καρδιά σου υμολογεῖς
 το Δία για τις νίκες σου, ἔχεις
 την πιο μεγάλη φρόνηση πετύχει.

Αυτὸς εχάρηξε το δρόμο
 τῆς φρονιμάδας στους θνητοὺς
 κι ἀτράνταχτο τους ἔβαλε
 νόμο, το πάθος μάθος.

στάζει δ' ἄνθ' ὕπνου πρὸ καρδίας
 μνησιπέμων πόνος· καὶ παρ' ἄ-
 κοντας ἦλθε σαρραρονεῖν.
 δαιμόνων δέ ποιν χάρις βίαιος
 σέλιμα σεμνὸν ἠμένων.

καὶ τὸθ' ἠγριμὸν ὁ πρέ-
 σβος νεῶν Ἀχαικῶν,
 μάντιν οὐτίνα ψέγων,
 ἐμπαίοις τύχαισι συμπαυέων,
 εὐτ' ἀπλοῖά κενωγγέτ βαρύ-
 νοντ' Ἀχαικὸς λεώς,
 Χαλκίδος πέτρων ἔχων παλιερό-
 χθοις ἐν Αὐλίδος τόποις·

πνοαὶ δ' ἀπὸ Στρυμόνος μολοῦσαι
 κακόςχολοι, νήστιδες, δύσορμοι,
 βροσῶν ἄλαι,
 ναῶν καὶ πεισιμάτων ἀφειδεῖς,
 παλιμνήρη χρόνον τιθείσαι
 τρίβῳ κατέξαινον ἄθος Ἀργεί-
 ων· ἐπεὶ δὲ καὶ πικροῦ
 χερίματος ἄλλο μῆχαρ
 βροθότερον παρμόσιον
 μάντις ἐλάγξεν
 προφέρων Ἀρτεμιν, ὥστε χθόνα βιάττροις
 ἐπικρούσαντας Ἀτρεΐδας
 δάκρον μὴ κατασχεῖν·

[ἀντ. γ·
 170

[στρ. δ.
 180

Ακόμη και στον ὕπνο αργοσταλάζει
 πικρὸς ο πόνος στην καρδιά μας,
 τις συμφορές θυμίζοντας κι αθέλητα
 στη φρόνηση μας φέρνει. Τῶν θεῶν
 που κάθονται στο σεβαστό τους
 θρόνο, σκληρῆ· ναι τούτη ἡ χάρη.

Ἔτσι και τότε ο μέγας αρχηγός
 του στόλου των Ελλήνων, δίχως
 κανένα μάντη να κατηγορήσει,
 στη μαύρη του υποτάχτηκε
 τύχη που τον εχτύπησε, όταν
 δε φύσαγεν αἰέφας κι οι Αἰγαῖοί
 βγαίνουν ἀπ' τα καράβια
 βασιανισμένοι και σκορπίζαν
 ἀντίβρυ στη Χαλκίδα, γύρω
 στα βουερά ακρογιάλια τῆς Αὐλίδας.

Κι ἀπ' το Στρυμόνα φύσηξαν πνοές,
 βαρύθυμη ἀπραξία φέροντας,
 κακὸν ἀραξοβόλι, πείνα
 στους ἀντρες που γυρνούσαν δάθε
 κείθε, φθορά στα παλαμάρια
 και στα καράβια, και το χρόνο
 μοσφαίνοντας, μαρξζωναν
 τη νόστη των Αργείων. Ὅμως ὅταν
 ἀπ' τον πικρὸ κι ἀνάποδο καιρὸ
 γιατρεία φριχτότερη εἶπε ο μάντης
 στους αρχηγούς, τῆς Ἀρτεμης προφέροντας
 τ' ὄνομα, τότε οι Ατρεΐδες
 στη γῆ βροντήσανε τα σκήπτρα
 και δεν ἐκράτησαν τα δάκρυά τους.

ἀνάξ δ' ὁ πρέσβυς τὸδ' εἶπε φωνῶν·
 βαρεῖα μὲν κῆρ τὸ μὴ πιθέσθαι,
 βαρεῖα δ' εἰ
 τέκνον δαΐξω, δόμων ἀγαλμα,
 μαιῶν παρθενοσφάγιον
 ῥ' εἴθροισ πατρόφους χέρας πέλας βω-
 μοῦ. τί τῶνδ' ἄνευ κακῶν;
 πῶς λιτόνας γένωμαι
 ξυμμαχίας ἀμαρτῶν;
 πιπασανέμου γὰρ
 θυσίας παρθενίον θ' αἵματος ὄργῃ
 περιόργως ἐπιθιμῆν
 θέμις. εὖ γὰρ εἴη.

[ἀντ. δ. 190

200

[στρ. ε.

ἐπεὶ δ' ἀνάγκας ἔδω λέπαδρον
 φρενὸς πνέων δυσσεβῆ τροπαίαν
 ἄναγρον, ἀνίερρον, τόθεν
 τὸ παντότολμον φρονεῖν μετέγρω.
 βροτοὺς θρασύνει γὰρ αἰσχρόμητις
 τάλανα παρακοπὰ πρωτοπήμων.
 ἔτλα δ' ὄνθ' ἄνθ' ἄνθ' ἄνθ' ἄνθ'
 θυγατρός, γυναικοποιῶν
 πολέμων ἄρωγῶν
 καὶ προτέλεια ναῶν.

210

Κι εἶπεν ο πρώτος βασιλιάς ετούτα:
 «Μοῖρα βαριά κι αν δεν ακούσω,
 βαριά κι αν σφάξω το παιδί μου,
 των παλατιών μου το καμάρι,
 τα πατρικά χέρια μολύνοντας,
 πλάι στο βωμό με της παρθένας
 το αίμα. Ολούθε συμφορά.
 Πώς όλα τα καράβια τώρα
 να παρατήσω και να γίνω
 προδότης των συμμάχων μου; Γιατί
 σωστό λογιάζεται να θέλει
 μ' ὄλη του την καρδιά κανείς το αίμα
 θυσίας παρθενικής που τους ανέμους
 θα πάψει· ας είναι σε καλό να βγει».

Κι αφού ζήτησε στής ανάγκης το ζυγό
 και στην ψυχή του εφύσηξεν αγέρας
 ανόσιος, ασεβής, ανίερρος, από τότες
 ἄλλαξε λογισμούς κι ο νους του
 στις πιο τρανές ατοκοτιές εστράφη.
 Γιατί γιομίζει θράσος τους ανθρώπους
 η σκοτεινή κακούργα σκέψη,
 τύφλωσε μαύρη, πρώτη αιτία
 των συμφορών. Κι ἔτσι της κόρης του
 θυσιαστής ετόληψε να γίνει,
 για να συντρέξει μιας γυναίκας
 πόλεμο εκδικητή και πρώμο αγέρι
 να βρούνε για να φύγουν τα καράβια.

σφετέρᾳ δ' εἰκότα γέννα·
οἴκων γὰρ εὐθυδικῶν
καλλίπαις πότμος αἰεί.

φιλεῖ δὲ τίκτειν ὕβρις
μὲν παλαιὰ νεά-

ζῆσαν ἐν κακοῖς βροτῶν
ὕβριν τότε ἢ τόθ', ὅτε τὸ κύ-
ριον μὸλη φάος τόκου,
δαίμονά τε τὰν ἄμαχον ἀπόλε-
μον, ἀνίερων θράσος μελαί-
νας μελάβρουσιν ἄσας,
εἰδομένας τοκεῦσιν.

Δίκα δὲ λάμπει μὲν ἐν
δυσκάπνοις δώμασιν,
τὸν δ' ἐναΐσιμον τίει [βίον].
τὰ χρυσόπαστα δ' ἔδεθλα σὺν
πάνω χειρῶν παλιντρόποις
ὄμμασι λιποῦσ' ὅσα ἴπροσέβα
του†, δύναμιν οὐ σέβουσα πλού-
του παράσημον αἰψ·
πάν δ' ἐπὶ τέρμα νωμῶ.

ἄγε δῆ, βασιλεῦ, Τροίης ππολιπόρθ',
Ἄτρείως γένεθλον,
πῶς σε προσείπω; πῶς σε σεβίξω,
μῆθ' ὑπεράρας μῆθ' ὑποκάμβας
καιρὸν χάριτος;

FTr 766 ὅτε Klausen: ὅταν FTr 767 Ahrens: μὸλη νεαρά
φάος κόπον FTr 768 Hermann: τε τὸν FTr ἄμαχον om. Tr
770 μελάβρους F 771 Casaubon: -μέναν FTr 775 βίον del.
Ahrens 776 Auratus: -παστα δ' ἐσθλά F, -παστ' ἐσθλά Tr 777
παλίντροπ' Tr 783 Blomfield: πολί- FTr 785 -ἴξω in -ἴξω
mut. F, -ἴξω Tr

760

Str.

765

770

Ant.

775

780

785

πολλοὶ δὲ βροτῶν τὸ δοκεῖν εἶναι
προτίουσι δίκην παραβάντες·
τῷ δυσπραγοῦντι δ' ἐπιστενιάχειν
πᾶς τις ἐπαῖμος· δῆγμα δὲ λύπης
οὐδὲν ἐφ' ἧπαρ προσικνεῖται·
καὶ ζυγχαίρουσαν ὀμοιοπρεπεῖς
ἀγέλαστα πρόσωπα βιαζόμενοι

795

ὄστις δ' ἀγαθὸς προβατογενῶμων,
οὐκ ἔστι λαθεῖν ὄμματα φωτὸς
τὰ δοκοῦντ' εὐφρονος ἐκ διανοίας
ὑδαρεῖ σαίνων φιλότῃτι.

σὺ δέ μοι τότε μὲν στέλλων στρατιᾶν
'Ελένης ἔνεκ', οὐκ ἐπικεύσω,
κάρτ' ἀπομούσως ἦσθα γεγραμμένος
οὐδ' εὖ πραπίδων οἴακα νέμων,

800

θράσος ἐκ θυσιῶν
ἀνδράσι θνήσκουσι κομίζων·
νῦν δ' οὐκ ἀπ' ἄκρας φρενὸς οὐδ' ἀφίλως
εὐφρων πόνον εὖ τελέσασιν (ἐγώ).
γνώσῃ δὲ χρόνῳ διαπευθόμενος
τόν τε δικαίως καὶ τὸν ἀκαίρως
πόλων οἰκουροῦντα πολιτῶν.

805

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

πρῶτον μὲν Ἄργος καὶ θεοὺς ἐγχευρίους
δίκη προσειπεῖν, τοὺς ἐμοὶ μεταίτιους
νόστου δικαίων θ' ὧν ἐπραξάμην πόλων
Πριάμουν· δίκας γὰρ οὐκ ἀπὸ γλώσσης θεοῖ

810

FTr 789 -βαίνοντες Tr 790-4 cit. Stob. Flor. II.2. 12 791
δεῦγμα F 792 προσεφικν- Tr 793 καὶ νικτὶ δὲ Stob. 794-
5 lacunam indic. Hermann 800 οὐκ Hermann: οὐ γὰρ FTr
803 Ahrens: θράσος ἐκούσων F, θάρασος ἐκ. Tr 804 ἀνδράσιν εὖ
θῶ. Tr 806 εὐφρων τις Tr Auratus: πόνος FTr ἐγώ suppl.
Wilamowitz

- κλυόντες ἀδροθηήτας Ἰλιοφθόρους
 ἐς αἵματηρὸν τεύχος οὐ διχορρόπως
 ψήφους ἔθεντο· τῶ δ' ἐναντίω κῦται
 ἐλπίς προσηίει χειρὸς οὐ πληρουμένη.
 καπῶ δ' ἀλοῦσα γῆν ἔτ' εὐσημος πόλις·
 ἄτης θύελλαι ζῶσι, δυσθηήσκουσα δέ
 σποδὸς προπέμπει πίονας πλούτου πινῶς.
 τούτων θεοῖσι χρῆ πολύμηστον χάριν
 τίνειν, ἐπεὶ περ χάρπαγας ὑπερκόπους
 ἐπραξάμεσθα, καὶ γυναικὸς οὐνεκα
 πόλιν διημάθουνεν Ἄργεϊον δάκος,
 ἵππου νεοσσός, ἀσπιδηφόρος λεώς,
 πήδημ' ὀρούσας ἀμφὶ Ἰλειαίδων δῦσαν·
 ὑπερβορῶν δὲ πύργον ὠμηστῆς λέων
 ἄδην ἔλειξεν αἵματος τυραννικοῦ.
 θεοὶς μὲν ἐξέτευνα φροῖμιον τότε·
 τὰ δ' ἐς τὸ σὸν φρόνημα, μέμνημαι κλυῶν
 καὶ φημί ταῦτά καὶ συνήγορόν μ' ἔχεις·
 παῦροις γὰρ ἀνδρῶν ἔστι συγγενῆς τότε,
 φίλον τὸν εὐτυχουντ' ἀνευ φθόνων σέβειν·
 δύσφρων γὰρ ἰὸς καρδίαν προσήμιενος
 ἄχθος διπλοῖζει τῶ πεπαμένῳ νόσον·
 τοῖς τ' αὐτὸς αὐτοῦ πήμασιν βαρύνεται
 καὶ τὸν θυραῖον ἄλβον εἰσορῶν στένει·
 εἰδὼς λέγοιμ' ἄν, εἴ γὰρ ἐξεπίσταμαι
 ὀμιλίας κάτοπτρον, εἴδωλον σκιάς,
 δοκοῦντας εἶναι κάρτα πρειμενεῖς ἔμοι·
 μόνος δ' Ὀδυσσεύς, ὅσπερ οὐχ ἑκὼν ἔπλει,
 ζευχθεὶς ἐτοῖμος ἦν ἔμοι σειραφόρος·
- FTy 814 κλύ· FTy Karsten : ἰλίω φθοράς FTy 819 Enger :
 συνθηήσκουσα FTy 822 Tyrwhitt : καὶ παγὰς FTy Heath :
 -κότους FTy 825 Blomfield : -ηστρόφος F, -οστρόφος Ty 828
 ἄδδην Ty 830 κλύ· FTy 831 Auratus : ταῦτα FTy
 833 φθόρου Ty, ψόγου Stob. Flor. 38. 28 835 Porson : πεπαμ-
 FTy

- εἴτ' οὐν θανόντος εἴτε καὶ ζῶντος πέρι
 λέγω. τὰ δ' ἄλλα πρὸς πόλιν τε καὶ θεοῦς
 κουνούς ἀγῶνας θέντες ἐν πανηγύρει
 βουλευσόμεσθα· καὶ τὸ μὲν καλῶς ἔχον
 ὅπως χρονίζον εὖ μενεῖ βουλευτέον·
 ὅτῳ δὲ καὶ δεῖ φαρμάκων παιωνίων,
 ἥτοι κέαντες ἢ τεμόντες εὐφρόνως
 περασομέεσθα πῆμ' ἀποστρέψαι νόσου.
 γῆν δ' ἐς μέλαθρα καὶ δόμους ἐφεστίους
 ἐλθὼν θεοῖσι πρῶτα δεξιώσομαι,
 οὔ περ πρόσω πέμψαντες ἦγαγον πάλιν·
 νίκη δ', ἐπέειπερ ἔσπετ', ἐμπεδῶς μένοι.
 Κλ. ἄνδρες πολῖται, πρέσβος Ἄργείων τότε,
 οὐκ αἰσχυνοῦμαι τοὺς φιλόνορας τρόπους
 λέξαι πρὸς ὑμῶς· ἐν χρόνῳ δ' ἀποφθίνει
 τὸ τάβος ἀνθρώποισιν· οὐκ ἄλλων πάρα
 μαθοῦσ', ἐμμανθῆς δύσφορον λέξω βίον
 τοσονδ' ὄσον περ οὗτος ἦν ὑπ' Ἰλίου.
 τὸ μὲν γυναικῆα πρῶτον ἄρσενος δίχα
 ἦσθαι δόμοις ἐρήμιον ἔκπαγλον κακόν,
 πολλὰς κλύουσαν κληδόνας παλινκότους,
 καὶ τὸν μὲν ἦκειν, τὸν δ' ἐπεισφέρειν κακοῦ
 κάκιον ἄλλο πῆμα, λάσκοντας δόμοις·
 καὶ τραυμάτων μὲν εἰ τόσων ἐτύγγανεν
 ἀνὴρ ὄδ' ὡς πρὸς οἶκον ὠχετεύετο
 φάτις, τέτρηται δικτύου πλέω λέγειν·
 εἰ δ' ἦν τεθνηκὼς ὡς ἐπλήθουν λόγοι,
 τρισώματος τῶν Γηρυῶν ὁ δεύτερος
 πολλὴν ἄνωθεν, τὴν κάτω γὰρ οὐ λέγω,
 χθονὸς τρίμορον χλαῖναν ἐξηύχει λαβῶν,
- FTy 850 Porson : πήματος τρέψαι νόσον FTy 860 ἐπ' ἰλίω Ty
 863 Auratus : ἦδονας FTy 867 ἀνὴρ et ὄχ· FTy 868 Ahrens :
 τέτρωται FTy 869 Porson : ἐπλήθουν FTy 870 Wellauer :
 τ' ἄν FTy

ἄπαξ ἐκάστῳ κατθανῶν μορφώματι.
 τοιῶνδ' ἔκατι κληδόνων παλιγκότων
 πολλὰς ἄνωθεν ἀρτάνας ἐμῆς δέξης
 ἔλυσαν ἄλλοι πρὸς βίαν λελημμένης.
 ἐκ τῶνδ' ἐ τοι παῖς ἐνθάδ' οὐ παραστατέ,
 ἐμῶν τε καὶ σῶν κύριος πιστωμάτων,
 ὡς χρῆν, Ὀρέστης· μηδὲ θαυμάσης τόδε·
 τρέφει γὰρ αὐτὸν εὐμενῆς δορυξένος,
 Στρωφίος ὁ Φωκεύς, ἀμφίλεκτα πῆματα
 ἐμοὶ προφώνων, τὸν θ' ὑπ' Ἰλίῳ σέθεν
 κύνδυνον, εἴ τε δημόθροπος ἀναρχία
 βουλήν καταρρίψειεν, ὥς τι σύγγονον
 βροτοῖσι τὸν πεσόντα λακτίσαι πλέον·
 τοῖδε μέντοι σκῆψις οὐ δόλον φέροι.
 ἔμοιγε μὲν δὴ κλαυμάτων ἐπίσσυτοι
 πηγῶν κατεσβήκασιν, οὐδ' ἔνι σταγῶν·
 ἐν ὀμφικοίσι δ' ὄμμασιν βλάβας ἔχω
 τὰς ἀμφί σοι κλαίονσα λαμπτηρουχίας
 ἀτμηλῆτους αἰέν· ἐν δ' ὀνείρασιν
 λεπταῖς ὑπαὶ κώνωπος ἐξηγειρόμην
 ῥῆπαισι θωύσσοντος, ἀμφί σοι πάθη
 ὀρώσα πλείω τοῦ ξυνεύδοντος χρόνου.
 νῦν, ταῦτα πάντα πλάσ', ἀπειθήτω φρενί
 λέγοιμ' ἂν ἄνδρα τόνδε τῶν σταθμῶν κῆνα,
 σωτήρα ναὸς πρότονον, ὑψηλῆς στέργης
 στύλον ποδῆρη, μονογενὲς τέκνον πατρί,
 καὶ γῆν φανεῖσαν ναντίλοις παρ' ἐλπίδα,
 κάλλιστον ἤμαρ εἰσιδεῖν ἐκ χείματος,
 ὀδοπόρω διψῶντι πηγαῖον ρέος·

FTr 878 Spanheim: πιστευμάτων FTr 881 στροφ- FTr 882
 τ' ὑπ' Tr 884 Hartung: ὡστε FTr 888 κατεσβ. in καθεστῆ-
 κασιν mut. F 889 κλάβες F 890 ἀμφί σοι FTr, idem 893
 898 στύλον Tr, στόλον F 898 sqq. vera falsis secernere nequi-
 mus: fort. aut 901 post 898 transponendus (Bothe), aut γαῖαν (Blom-
 field) pro καὶ γῆν 899 legendum et 900, 902 expellendi

τερπνὸν δὲ τἀναγκαῖον ἐκφυγεῖν ἅπαν·
 τοιοῖσδ' ἐ τοὶ νῦν ἀξιώ προσφθέγγμασιν·
 φθόνος δ' ἀπέστω· πολλὰ γὰρ τὰ πρὶν κακά
 ἠνειχόμεσθα. νῦν δέ μοι, φίλον κάρα,
 ἔκβαν' ἀπήνης τῆσδε, μὴ χαμαὶ τιθεῖς
 τὸν σὸν πόδ', ὄναξ, Ἰλίου πορθήτορα.
 δμωαί, τί μέλλεθ', αἰς ἐπέσταλται τέλος
 πέδον κελεύθου στορνύναι πετάσμασιν;
 εὐθὺς γενέσθω πορφυρόστρωτος πόρος,
 ἐς δῶμ' ἄελπτον ὡς ἂν ἠγῆται Δίκη.
 τὰ δ' ἄλλα φροντίς οὐχ ὕπνω νικωμένη
 θήσει δικαίως σὺν θεοῖς θείμαρμένα.

Ag. Αἰδῶς γένεθλον, δωμάτων ἐμῶν φύλαξ,
 ἀπουσία μὲν εἶπας εἰκότως ἐμῆ,
 μακρὰν γὰρ ἐξέπεινας· ἀλλ' ἐνασιμίως
 αἰνεῖν, παρ' ἄλλων χρῆ τόδ' ἔρχεσθαι γέρας.
 καὶ τᾶλλα μὴ γυναικὸς ἐν τρόποις ἐμέ
 ἄβρυνε, μηδὲ βαρβάρου φωτὸς Δίκην
 χαμαιπετέες βόαμα προσχάτης ἐμοί,
 μηδ' εἴμασι στρώσασ' ἐπίφθονον πόρον
 τίθει· θεοὺς τοι τοῖσδε τιμαλφεῖν χρεῶν·
 ἐν ποικίλοις δὲ θνητῶν ὄντα κάλλεσιν
 βαίνειν ἐμοὶ μὲν οὐδαμῶς ἄνευ φόβου·
 λέγω κατ' ἄνδρα, μὴ θεόν, σέβειν ἐμέ·
 χωρὶς ποδοψήστρων τε καὶ τῶν ποικίλων
 κληδῶν αὐτεῖ· καὶ τὸ μὴ κακῶς φρονεῖν
 θεοῦ μέγιστον δῶρον· ὀλβίσοι δὲ χρῆ
 βίον τελευτήσαντ' ἐν εὐεστοῖ φιλῆ.
 εἰ πάντα δ' ὡς πράσσοιμ' ἂν, εὐθαρσῆς ἐγώ.

Kl. καὶ μὴν τόδ' εἰπέ μὴ παρὰ γνώμην ἐμοί.
 FTr 903 Schütz: τοῖων FTr 905 Bothe: δ' ἐμοί FTr 907
 ἀνάξ F 908 τέλος F: τάδε Tr 909 Elmsley: στρωνώνα FTr
 913 scripsimus: εἴμαρμένα codd. 920 βόημα Tr, et (η sup. α(μ)
 scr.) F

- Αγ. γνώμηγ μὲν ἴσθι μὴ διαφθεροῦντ' ἐμέ.
 Κλ. ἠῶξω θεοῖς δέϊσας ἄν ᾧδ' ἔρδειν τάδε·
 Αγ. εἴπερ τις εἰδώς γ' εὔ τὸδ' ἐξέειπεν τέλος.
 Κλ. τί δ' ἄν δοκεῖ σοι Πριάμος, εἰ τὰδ' ἦνυσεν;
 Αγ. ἐν ποικίλοις ἄν κάρτα μοι βῆται δοκεῖ.
 Κλ. μὴ νυν τὸν ἀθρῶπιον αἰδεσθῆς ψόγον.
 Αγ. φήμη γε μέντοι δημόθρους μέγα σθένει.
 Κλ. ὁ δ' ἀφθόνητός γ' οὐκ ἐπίζηλος πέλει.
 Αγ. οὔτοι γυναικός ἐστιν ἡμίρειν μάχης.
 Κλ. τοῖς δ' ὀλβίοις γε καὶ τὸ νικᾶσθαι πρέπει.
 Αγ. ἦ καὶ σὺ νίκηγ τήνδε δήριος τίεις;
 Κλ. πιθοῦ, †κράτος μέντοι πάρες γ' † ἐκὼν ἐμοί.
 Αγ. ἀλλ', εἰ δοκεῖ σοι ταυθ', ὑπαί τις ἀρβύλας
 λυοὶ τάχος, πρόδουλον ἔμβασον ποδός·
 καὶ τοῖδέ μ' ἔμβαίνονθ' ἀλουργέσιν θεῶν
 μὴ τις πρόσωθεν ὄμματος βάλοι φθόνος·
 πολλή γάρ αἰδώς δωματοφθορεῖν ποσὶν
 φθείροντα πλοῦτον ἀργυρωνήτους θ' ὑφάς.
 τούτων μὲν οὔτω· τὴν ξένην δὲ πρευμενῶς
 τήνδ' ἐκόμιζε· τὸν κρατοῦντα μαλθακῶς
 θεὸς πρόσωθεν εὐμενῶς προσδέσκειται·
 ἐκὼν γὰρ οὐδεὶς δουλῶν χρητῆται ζυγῶ,
 αὐτῆ δὲ πολλῶν χρημάτων ἐξείρετον
 ἄνθος, στρατοῦ δῶρημ', ἐμοὶ ξυνέσπετο.
 ἐπεὶ δ' ἀκούειν σοῦ κατέστραμμα τάδε,
 εἰμ' ἐς δόμων μέλαθρα πορφύρας πατῶν.
 FTTr 933 ἐρδ- F 934 Auratus: -εἶπον FTTr 935 Stanley:
 δοκῆ FTTr 936 δοκεῖ ἢ δοκῆ mut. F, δοκεῖ sscr. η Tr 937
 νῦν F αἰδεσθεῖς F 946 καὶ F: σὺν Tr -οντ' ἀλ- FTTr
 948 Schütz: σωματοφθ. FTTr ποσὶν Scaliger: πόσων FTTr 954
 Auratus: αὐτῆ FTTr 956 κατέστραμαι Tr (schol. εὔρηται καὶ
 κατέστραμμα)

- Κλ. ἔστω θάλασσα· τίς δέ νυν κατασβέσει;
 τρέφουσα πολλῆς πορφύρας ἰσάργυρον
 κηκίδα παγκαίνιστον, εἰμάτων βαφάς·
 οἶκος δ' ὑπάρχει τῶνδε σὺν θεοῖς, ἄναξ,
 ἔχειν· πένεσθαι δ' οὐκ ἐπίσταται δόμος.
 πολλῶν πατησμῶν δ' εἰμάτων ἄν ἠξάμην,
 δόμοισι προυνεχθέντος ἐν χρηστηρίοις
 ψυχῆς κόμιστρα τῆσδε μηχανωμένη·
 ῥίζης γὰρ οὔσης φυλλὰς ἕκετ' ἐς δόμους,
 σκιὰν ὑπερτεύουσα σεῖριου κυνός·
 καὶ σοῦ μολόντος δωματίων ἐστίαν,
 θάλπος μὲν ἐν χειμῶνι σημαίνει μολόν,
 ὅταν δὲ τεύχη Ζεὺς ἀπ' ὄμφακος πικρᾶς
 οἶνον, τότε ἦδη ψύχος ἐν δόμοις πέλει,
 ἀνδρὸς τελείου δῶμ' ἐπιστροφωμένου.
 Ζεῦ Ζεῦ τέλειε, τὰς ἐμὰς εὐχὰς τέλει·
 μέλοι δέ τοί σοι τῶνπερ ἄν μέλλης τελεῖν.
 Xo. τίπτε μοι τὸδ' ἐμπέδως
 δεῖμα προστατήριον
 καρδίας τερασκόπου ποτάται;
 μαντιπολεῖ δ' ἀκέλευστος ἄμισθος αἰοιδά,
 οὐδ' ἀποπτύσαι δίκαν
 δυσκρίτων ὀνειράτων
 θάρσος εὐπειθές ἱ-
 ζει φρενὸς φίλον θρόνον.
 χρόνος δ', ἴπει πρυμνησίων ξυμβολοῖς
 FTTr 959 Salmasius: εἰς ἄργυρον FTTr 963 δεῖμ- FTTr, distinct
 Canter εὐξ- FTTr 965 κομιστρα F Abresch: -μένης FTTr
 967 -τίνασα F 969 σημαίνει Karsten, μολόν H. Voss: σημαίνει
 μολῶν FTTr 970 τ' ἀπ' FTTr, τ' del. Auratus 972 Victorius:
 -στρεφ- F, -στρεφ- Tr 974 τοι σοι Tr: σοι F (et μέλη in -οι corr.)
 976 δέγυμα F 978-9 ποτάτ' ἄμισθος αἰοιδά. μαντιπολεῖ δ' ἀκέλευ-
 στος Tr 980 -πτύσας F 982 Jacob: εὐπιθές FTTr 982-3
 Scaliger: ἴξει F, ἴξει Tr 984 ἐπι Tr

Κι αν οι θεοί δεν είχαν τάξει
 η μια την άλλη μοίρα να κρατά
 και να μην πάει πιο πέρα, τότε
 θα πρόφτανε η καρδιά τη γλώσσα
 και θα βγάξε όσα κρύβει. Γώρα
 στα σκοτεινά πονάει βογγώντας,
 χωρίς να ελπίζει πως θα ρθει
 καιρός, για να τινάξει τις φωτιές
 που μου φλογίζουνε το νου.

(Η Κλυταιμίστρα εμφανίζεται στην είσοδο του παλατιού.)

ΚΑ Κι εσύ έλα μέσα, εσένα λέω, Κασσάνδρα·
 αφού μακρόθυμα έστερξεν ο Δίας
 να γίνεις του στυπιού και στις θυσίες
 πλάι στο βωμό να στέχεις με τους δούλους,
 κατέβραινε απ' τ' αμάξι τώρα κι άσε
 την περιφάνια. Ακόμη και το τέκνο,
 λεν, της Αλκμήης όταν το πουλήσαν,
 γούτηχε το ψωμί του σκλάβου. Αν φέρνει
 σε τέτοια ανάγκη η μοίρα, τότε
 τρανή λογιάται τύχη να πετύχεις
 αφέντες πλούσιους από πρόβα. Εκείνοι
 που ανέπτισα συνάξααν πλούτη, πάλτα
 στους δούλους των σκληροί πέρα απ' το μέτρο.
 Από μας όσα λέει το δίκιο θα χείς.

ΧΟ Σου μίλησε καθάρια κι έχει πάψει
 κι αφού στης μοίρας τιάστηκες τα δίχτυα,
 αν θες υπάκουσε, μα πάλι ίσως δε θέλεις.

1000

εί δὲ μὴ τεταγμένα
 μοῖρα μοῖραν ἐκ θεῶν
 εἴργε μὴ πλεόν φέρειν,
 προφθάσασα καρδία
 γλῶσσαν ἂν τὰδ' ἐξέχει.
 γῆν δ' ὑπὸ σκότῳ βρέμει
 θομαλγῆς τε καὶ οὐδὲν ἐπέλετομέ-
 να ποτὲ καίριον ἐκτολυπέδαιεν
 ζῶπαρουμένας φρενός.

ΚΑ εἶσω κομίζον καὶ σὺ, Κασσάνδραν λέγω·
 ἐπεὶ σ' ἔθηκε Ζεὺς ἀμνηστῶς δόμοις
 κοινωγῶν εἶναι χειρῆσαν, πολλῶν μετὰ
 δούλων σταθεῖσαν κτησίῳ βωμοῦ πέλας,
 ἔβραν' ἀπήνης τῆσδε, μηδ' ὑπερφρόνει.
 καὶ παῖδα γὰρ τοι φασὶν Ἀλκμήης ποτε
 πρᾶθεντα τλήναι, δουλίᾳς μάστιγος βίᾳ.
 εἰ δ' οὖν ἀνίγκη τῆσδ' ἐπιτρέποι τύχης,
 ἀρχαιοπλοῦτων δεσποτῶν πολλῆ χάρις·
 οἷ δ' οὔ ποτ' ἐλευσίντες ἤμερσαν καλῶς,
 ὦμοί τε δούλοις πάντα καὶ πέρα σταθμῶν.
 ἔχεις παρ' ἡμῶν οὔτερον νομίζεται.
 σοί τοι λέγονσα πάντα σαφῆ λόγον.
 ἐντὸς δ' ἀλοῦσα μορσίμων ἀγρονομῶν
 πείθοι' ἂν, εἰ πείθοι· ἀπειθοῖσθ' ἴσως.

1010

1020

- ΚΑ ἄλλ' εἴτερο ἐστὶ μὴ χελιδότος δόξαν
ἀγνώστα φωνῆν βάρβαρον κεκτημένη,
ἔσω φρενῶν λέγουσα πείθω νῦν λόγῳ.
ΧΟ ἔσω. τὰ λῶστα τῶν παρεστῶτων λέγει.
ΚΑ πειθῶν λιπούσα τόνδ' ἀμαξήρη θρόνον.
οὔτοι θυραία τῆδ' ἔμοι σχολή πάρα
τῶβεν· τὰ μὲν γὰρ ἐστίας μεσομόβαλον
ἔστηκεν ἦδη μήλα πρὸς σφαγὰς πάρος.
ὡς οὔπωτ' ἐλπίζουσι τῆδ' ἔξεν χάριν.
σὸ δ' εἴ τι δρᾶσεις τάνδε, μὴ σχολῆν τίθει.
εἰ δ' ἀξονήμων οὐσα μὴ δέχη λόγον —
σὸ δ' ἀπὸ φωνῆς φράξῃ καρβάνῳ χερί.
ΧΟ ἐρηγέως ἔοικεν ἡ ξένη τοροῦ
δεῖσθαι. τρόπος δὲ θηρὸς ὡς νεαιρέτων.
ΚΑ ἡ μάλιστα γέ καὶ κακῶν κλύει φρενῶν,
ἣτις λιπούσα μὲν πόλεν νεαιρέτων
ἦρει, χαλινὸν δ' οὐκ ἐπίσταται φέρειν
πῶν αἰματηρὸν ἐξαφρίζεσθαι μένος.
οὐ μὲν πλέω θάρασ' ἀτιμασθήσομαι.

- ΧΟ ἐγὼ δ', ἐποικτίω γάρ, οὐ θυμώσομαι.
ἦ, ὦ τάλαινα, τόνδ' ἐρημώσασ' ὄχον,
εἴκοσ' ἀνάγκη τῆδε καίναςον ζυγόν.

- ΚΑ Ἀν γλώσσα ἀνέγνωρη, ὡς ἡ χελιδόνα,
καὶ βάρβαρη μιλά, μέσα στο νοῦ της
τα λόγια μου θα φτάσουν και θα νιώσει.
ΧΟ Ἔλα, ὄ, τι ναι πιο καλό σου λέει.
ΚΑ Ὑπάκουσε, κατέβα ἀπὸ τ' ἀμάξι.
Στην πόρτα εἰδὼ, κοντὰ της ν' ἀργοστέχω
δὲν ἔχω πια καιρό· μπρος στην ἐστία,
στοῦ παλατιοῦ τη μέση, περιμένουν
τ' ἀρνιά για να σφαγούν, σαν να μην ἦταν
ποτέ να ἐλπίζανε σε τέτοια χάρη.
Κι ἐσύ ἀπὸ τούτα κάτι ἀν θες να κάνεις,
να μην σφγείς. Κι ἀν δὲν καταλαβαίνεις,
μην ξέροντας τη γλώσσα, —ἀντὶ για λόγια
μίλησε με το χέρι γνέφοντάς μου.
ΧΟ Καλὸν ἐξηγητὴ φαίνεται θέλει ἡ ξένη
καὶ κάνει ὅπως νισκλάβητον ἀγρίμ.
ΚΑ Στ' ἀλήθεια εἶναι τρελὴ κι ἀκούει μονόχα
τη σκοτεινὴ της σκέψη, που ἐνὸ φτάνει
ἀπὸ μια χώρα νιόπαρτη, δὲν ξέρει
το χαλινάρι πὼς να το βασιτάξει,
πριν γίνει αἰμάτινος ἀφρός ἡ ορμὴ της.
Δε θα ταπεινωθῶ μιλώντας κι ἄλλο.

(Ἡ Κλυταιμῆστρα ξεπαιπώνει στο παλάτι.)

- ΧΟ Μα ἐγὼ τη συμπονὸ, δε θα θυμώσω.
Ἔλα, δυστυχισμένη, ἄσε τ' ἀμάξι,
μπεσε στο ζυγὸ κι ἀκολούθησε τη μοίρα.

ΧΘ *επίμνη προτέρουσι τάδ' ἐρημίω.
καί τίς σε κακοφροσῶν τίθη-
σι δαίμων υπερβαρῆς ἐμίπτων
μελίξεν πάθη γοερά θανατοφόρα.
τέρμα δ' ἀμηχανῶ.*

ΚΑ *καὶ μὴν ὁ χρησμὸς οὐκέτ' ἐκ καλυμμάτων
ἔσται δεδορκῶς νεογάμων νόμῃς δέσπῃ·
λαμπρὸς δ' ἔοικεν ἤλιου πρὸς ἀπτολᾶς
πνέων ἐσάξεν, ὥστε κόμματος δέσπῃ
κλιῶν πρὸς ἀγᾶς, τοῦδε πῆματος πολὺ
μεῖζον· φρενώσω δ' οὐκέτ' ἐξ ἀντιγμάτων.
καὶ μαρτυρεῖτε συνδρομῶς ἔχθος κακῶν
ἐνηληματούσῃ τῶν πάλοι πεπραγμένων.
τὴν γὰρ στέγην τήρδ' οὐποι· ἐκλείπει χορὸς
σὺμφλογος οὐκ εὐφρωνος· οὐ γὰρ εὖ λέγει.
καὶ μὴν πεπωκὸς γ', ὡς θρασύνεσθαι πλέον,
βρότειον αἶμα κῶμος ἐν δόμοις μένει,
διόπεμπτος ἔξω, σνγγόμων Ἐριφόνων.
ἤμνοσι δ' ἔμνον δώμασιν προσήμενοι
πρωταρχῶν ἄτης· ἐν μέρει δ' ἀπέπτουσαν
ἐνᾶς ἀδελφοῦ τῷ πατοῦντι δυσμενεῖς.
ἤμαρτον, ἢ κερῶ τι τοξότης τις ὥς;
ἢ ψευδόμαντις εἶμι θοροκόπος φλέδων;
ἐμαρτύρησον προνομόσας τό μ' εἶδέναι
λόγῳ παλαιᾷς τῶνδ' ἄμαρτίας δόμων.*

ΧΘ Ὅμοια ὅπως πρὶν προφήτεις καὶ τῶρα.
Κάποιος σε σπρώχνει δαίμονας κακόγνωμος,
πέφτοντας πάνω σου βαρῦς, γοερά
για νὰ θρηνεῖς δεινὰ θανάτου.
Ποιο τέλος θὰ ῥθει δὲν το ξέρω.

ΚΑ Τώρα ο χρησμὸς σα νίνουφη παρθένα
μὲς ἀπ' τὰ πέπλα δε θα μισοβλέπει,
μὰ, ὡς φαίνεται, θα ορμήσει πρὸς του ἡλιου
καθέρσιος τις ανατολῆς κι ὡς κύμα
μέσα στο φῶς θ' ἀπλώσει την πλημμύρα
φριχτότερου κακού ἀπὸ τοῦτο. Τώρα
δίχως ἀνίγματα θα σὰς φωτίσω.
Νὰ ἴσαστε μάρτυρές μου πῶς εβρήκα
κι οσμίζομαι τὰ χνάρια ἕνα πρὸς ἕνα
τῶν παλαιῶν δεινῶν. Τη στέγη τούτη
δὲν ἄφησε ποτέ χορὸς που ψάλλει
πιφρόλαλο, παράφωνο τραγοῦδι.
Κι ἔχοντας αἶμα ἀνθρώπινο ρουφήξει,
τράνεψε καὶ θρονιάστηκε στο σπῆτι,
—δύσκολα πια θα φύγει— αὐτὸ το σμάρι
τῶν Ἐρινῶν του γένους. Φωλιασμένες
μὲς στους θαλάμους, τραγοῦδοῦν τον ὕμνο
τῆς πρώτης συμφορᾶς καὶ καταριούνται
γομάτες μίσος, μία μία, εκείνον
που του ἀδερφοῦ του ντρόπιασε την κλίνη.
Ἐαστόχησα ἢ το βρήκα σαν τοξότης;
Ἢ μήπως ψευτομάντισσα εἶμαι μόνο,
φλυδιάρη, που γυρνᾶ καὶ κρούει τις πόρτες;
Μαρτύρησε κι ορκίσου πῶς γνωρίζω,
μ' αὐτὰ που ιστόρησα, για τις ἀρχαῖες
τῶν παλαιῶν αὐτῶν τις ἀμαρτίες.

- ΧΟ και πῶς ἂν ὄρον πῆγμα, γενναίως παγέν,
 παύσιον γένοιτο; θαυμάζω δέ σου,
 πόντον πέραν τραφείσαν ἀλλόθρονον πάλον
 κρηεῖν λέγουσαν, ὥσπερ εἰ παρεστάτεις.
 ΚΑ μίντις μ' Ἀπόλλων τῶδ' ἐπέστησεν τέλει.
 ΧΟ μῶν καὶ θεός περ ἱμέρω πεπληγμένους;
 ΚΑ προτοῦ μὲν αἰδώς ἦν ἐμοὶ λέγειν τάδε.
 ΧΟ ἀφρεύεται γὰρ πᾶς τις εὖ πράσασον πλέον.
 ΚΑ ἀλλ' ἦν παλαιωτῆς κάτ' ἐμοὶ πνέων χάρι;
 ΧΟ ἦ καὶ τέκνον εἰς ἔργον ἤλθετον νόμοι;
 ΚΑ ξυνηρέσασα Λοξίαν εφενσάμαρ.
 ΧΟ ἦδη τέχνησιν ἐνθέοις ἤρημένη;
 ΚΑ ἦδη πολίταις πᾶντ' ἐθέσιςον πάθη.
 ΧΟ πῶς δῆτ' ἄπατος ἦσθα Λοξίου κότῳ;
 ΚΑ ἔπειθον οὐδέν' οὐδέν, ὡς τάδ' ἤμπελακον.
 ΧΟ ἦμῶν γε μὲν δὴ πιστὰ θεσπίειν δοκεῖς.
 ΚΑ ἰὸν ἰοῦ, ὃ ὦ κακά.
 ὅπ' αὖ με δεινὸς ὀρθομαντείας πόνος
 στροβεῖ ταράσσαν φροϊμίους
 ὄρατε τούσδε τὸς δόμοις ἐρημένους
 νέους, ὀνείρων προσφερεῖς μορφώμασιν;
 παῖδες θανόντες ὥσπερ ἐπὶ τῶν φέλων,
 χεῖρας κρεῶν πλήθοντες οἰκειῖς βορᾶς
 σὺν ἐπτέροις τε σπλάγχν' ἐποίκτιστον γέμος,
 πρόπανσ' ἔχοντες, ὅν πατήρ ἐγένεσται.
 ἐκ τῶνδε ποιηῖς φημι βουλευέν τινά,
 λέοντ' ἀνακῶν, ἐν λέχει στρωφώμενον

1180

1190

- ΧΟ Και πῶς θα γίνονταν ο στέρεος ὄρκος,
 πιστὰ δοσμένους, θεραπεία να φέρει;
 Μὰ σε θαυμάζω, που ενώ σε χῶρα
 ξενόγλωσση μεγαλύτερες μακριάθε,
 πέρα απ' τη θάλασσα, τα βρήκες ὅλα
 σα να 'σουνα μπροστά και τα θεωρούσες.
 ΚΑ Στην τέχνη τούτη ο μαντικός μ' ἐτάξε Φοῖβος.
 ΧΟ Μήπως, κι ας ἦτανε θεός, σ' εἶχε ποθήσει;
 ΚΑ Πρώτα γι' αυτό ντρεπόμουν να μιλάω.
 ΧΟ Σαν ευτυχεῖ κανείς, ἔχει περράνια.
 ΚΑ Πολύ αγωνίστηκε για με, ὅλο φλόγα.
 ΧΟ Κι ὡς συνηθίζουν, σμιζάτε σε γάμο;
 ΚΑ Ενώ υτοσχέθηκα, γέλασα το Λοξία.
 ΧΟ Κι αφού τη θεϊκιά εἶχες πάρει τέχνη;
 ΚΑ Προμάντεα στην πόλη τα δεινά της.
 ΧΟ Και πῶς εγλίτωσες απ' το θυμό του;
 ΚΑ Μετά το σφάλμα δε με πίστευε κανένας.
 ΧΟ Σε μας θάρρῶ σαστά πως προφητεύεις.
 ΚΑ Α! α! ω! συμφορές.
 Πάλι βαθιά μου τῆς σωστής μαντείας
 ο ἄγριος πόνος το στροβίλισμά του
 αρχίζει και με κρούει ταραζοντάς με...
 Βλέπετε αυτούς τους νέους καθισμένους
 ἐδῶ στο σπίτι σα μορφές ονειρών,
 Παιδιά θερρεῖς που σφάζαν οι δικοί τους,
 φαίνονται να κρατούν στα χέρια σάρκες,
 φάτ των συγγενών, μαζί με σπλάγχνα
 που γεύτηκε ο γονιός. Για τούτα λέω
 πως μελετάει ἐκδίκηση στο σπίτι
 κάποιος, δειλό λιοντάρι, που πλαγιάζει

130

131

- οἰκονοῦν, οἴμοι, τῷ μολῶντι δεσπότῃ—
 ἐμῷ· φέρειν γὰρ χρὴ τὸ δούλιον ζυγόν·
 νεῶν τ' ἄπαρχος Ἰλίον τ' ἀναστᾶτης
 οὐκ οἶδεν οἷα γλώσσα, μισητῆς κενὸς
 λεῖξασα κάκτευνασα φιαδρον οὖς δίκην,
 ἄτης λαθραίου τεύξεται κακῇ τύχῃ·
 τοιάδε τόλμα· ὀηλὸς ἄρσενος φονεὺς·
 ἔστιν— τί νιν καλοῦσα δυσφιλές δάκος
 τύχοιμ' ἄν; ἀμφίσβαναν, ἢ Σκύλλαν τινὰ
 οἰκοῦσαν ἐν πέτραισι, ναντίλων βλάβην,
 θύουσαν Ἰίδου μητέρ' ἀσπιονδόν τ' Ἄρη
 φίλαις πνέουσαν; ὡς δ' ἐπιολολέξατο
 ἢ παντότολμος, ὥσπερ ἐν μάχῃς τροσῆ,
 δοκεῖ δὲ χυῖρεν νοστήμιφ σωτηρίᾳ.
 καὶ τῶνδ' ὅμοιον εἴ τι μὴ πεῖθω· τί γάρ;
 τὸ μέλλον ἦξει, καὶ σὺ μ' ἐν τάχει παρών
 ἄγαν γ' ἀληθόμαντιν οἰκτίρας ἐρεῖς.
 ΧΟ τὴν μὲν Θυέστου δαῖτα παιδείων κρεῶν
 ξοῖνρα καὶ πέφρικα, καὶ φόβος μ' ἔχει
 κλύοντ' ἀληθῶς οὐδὲν ἐξηκασμένα.
 ΚΑ Ἀγαμέμνωνός σέ φημ' ἐπόμεσθαι μόρον.
 ΧΟ εὐφρημον, ὦ τάλαινα, κοίμησον στόμα.

- μες στο κρεβάτι, ενάντια στον αφέντη που γύρισε —και και δικό μου τώρα, αφού σκλαβιά θα πρέπει να υπομείνω. Κι ο αρχηγός του στόλου και της Τροίας ο χαλαστής, δεν ξέρει καν ποιος κρύφιος θα τότε βρει χαμός, μαύρη του τύχη με τι γλώσσα τον έγλειψε, σα σκύλα μισητή, κι άκουσε πρόσχαρη τάχα, τα λόγια του. Τέτοια τολμάει, του άντρα ο θηλυκός φονιάς· στ' απείταιο τέρας τι όνομα να βρω που να ταιριάζει, Αμφίσβαννα είναι ή Σκύλλα που σε βράχους φολιάζει, χαλαστής στους ναύτες, μάνα του Άδη μανιασμένη, μαύρο μίσος κι ασίγαστο κρατώντας στους δικούς της; Και πόσο εφώναξε από τη χαρά της, η αναίσχυνη, σα να 'χε εχθρούς νικήσει, δείχνοντας πως εγίόρταζε μονάχα για τον καλό του γυρισμό. Αν σε τούτο δε με πιστεύεις, το ίδιο κάνει· αλήθεια ποιο τ' όφελος; Θα 'ρθει ό,τι μέλλεται. Όμως γυργά σα θα το δεις, θα πεις γεμάτος θλίψη, προφήτισσα σωστή πως ήμουν. Το δείπνο του Θυέστη με τις σάρκες των παιδιών γνώρισα κι ένιωσα φρίκη και φόβος μ' έπιασε ν' ακούω αλήθειες κι όχι φαντάσματα του νου. Για τ' άλλα που γρέκησα, τρέχω κι αλλάζω δρόμο. ΚΑ Του Αγαμέμνονα θα δεις σου λέω το φόνο.
 ΧΟ Μην κακομελετάς, σάπασε, μαύρη.

ΚΑ ἀλλ' οὔτι παιῶν τῶδ' ἐπιστατεῖ λόγῳ.
 ΧΟ οὐκ, εἴπερ ἔσται γ'· ἀλλὰ μὴ γένοιτό πως.
 ΚΑ σὺ μὲν κατεύχῃ, τοῖς δ' ἀποκτείνεω μέλει.
 ΧΟ τίος πρὸς ἀνδρὸς τοῦτ' ἄχος πορσύνεται;
 ΚΑ ἧ κάρτα χρησμῶν παρεκόπτης ἐμῶν ἄρα.
 ΧΟ τοῦ γὰρ τελοσύντος οὐ ξυνῆκα μηχανῆν.
 ΚΑ καὶ μὴν ἄγαν γ' Ἑλλῆν' ἐπίσταμαι φάτεν.
 ΧΟ καὶ γὰρ τὰ πωθόμεντα· δυσμαθῆ δ' ὄμως.
 ΚΑ παπαῖ, οἷον τὸ πῦρ· ἐπέρχεται δέ μοι.
 ὀτοτοῖ, Ἀύκει' Ἀπολλων, οἷ ἐγὼ ἐγὼ.
 αὐτῆ δίπλους λέαινα συγκοιμωμένη
 λυκῶ, λέοντος ἐγγενοῦς ἀπουσία,
 κτενεῖ με τὴν τάλαναν· ὡς δὲ φάρμακον
 τεύχουσα κάμοῦ μισθὸν ἐνθήσει ποτῶ·
 ἐπένχεται, θήρουσα φωτὶ φάσγανον,
 ἐμῆς ἀγωγῆς ἀντιτίεσθαι φόνον.
 τί δῆτ' ἐμαντῆς καταγέλωτ' ἔχω τάδε,
 καὶ σκῆπτρα καὶ μαντεῖα περὶ δέσῃ στέφῃ;
 σὲ μὲν πρὸ μοίρας τῆς ἐμῆς διαφθερῶ.
 ἦτ' ἐς φθόρον πεσόντα γ' ὦδ' ἀμείβομαι.
 ἄλλην τιν' ἄτην ἀντ' ἐμοῦ πλοντίζετε.
 ἰδοὺ δ', Ἀπόλλων αὐτὸς ἐκδίων ἐμὲ
 χηστηρίαν ἐσθῆτ', ἐποπτεύσας δέ με
 κἂν τοῖσδε κόσμοις καταγελωμένην μετὰ
 φίλων ὑπ' ἐχθρῶν οὐ διχορροπίως μάτην.
 κακουμένη δέ, φοιτᾷς ὡς ἀγόντριά,
 πτωχὸς τάλαινα λιμοθῆς ἠρσχομένη·

ΚΑ Κανένα γιατρικό σ' αυτόν το λόγο.
 ΧΟ Κανένα, αν θα γενεί· κι αχ! να μη γίνει.
 ΚΑ Ευχήσου εσύ, κι αυτοί ετοιμάζουν φόνο.
 ΧΟ Ποιος άντρας τούτο το κακό σχεδιάζει;
 ΚΑ Απ' τις μακτιές μου πολύ έχεις ξεστρατίσει.
 ΧΟ Δεν εκατάλαβα ποιος θα το πράξει.
 ΚΑ Μα την ελληνική γλώσσα την ξέρω.
 ΧΟ Το ίδιο κι η Πυθία· ποιος νιώθει τους χρησμούς της;
 ΚΑ Άα! ποια φλόγα καταπάνω μου χιμάει.
 Ωω! Λύκιε Απόλλωνα, αχ! αλίμονό μου.
 Δίπυδη λιονταρίνα που πλαγιάζει
 με λύκο, ο αρχοντικός σα λείπει λόντας,
 εμέ θα σφάζει τη δυστυχημένη·
 κι ως να ετοιμάζει φάρμακο, θα ρίξει
 μες στο υγρό κι εκδήκηση για μένα,
 και το σπαθί τροχίζοντας, καυχέται
 πως θα πληρώσει με σφαγή τον άντρα
 που μ' έφερε μαζί του. Τι να τα 'χω
 γι' ανάπαιγμά μου ακόμη αυτά τα σκήπτρα
 και τα προφητικά στεφάνια; Εσένα,
 προτού πεθάνω, στο χαμό θα στέλω·
 αφανιστείτε· κι έτσι σκορπισμένα
 στη γῆ, σας ανταμείβω. Αντί για μένα
 μιαν άλλη συμφορά στολιστε. Να, ο ίδιος
 ο Απόλλωνας μου βγάζει το χιτώνα
 το μαντικό, αφού είδε και με τούτη
 να με αναμπαίζουν τη στολήν οι εχθροί μου
 κι οι φίλοι μ' όμοιο τρόπο, αλλά του κόκκου.
 Άντέξα να με λένε πεινασμένη,
 αγρήτισσα, πανάθλια και ζητιάνα·

καὶ νῦν ὁ μάντις μάντιν ἐκπράξας ἐμὲ
ἀπήγαγ' ἔς τοιάσδε θανασίμους τύχας.
βιωμὸν παρφύον δ' ἀντ' ἐπίξηρον μένει,
θερμῷ κοπίσῃς φρόνιον προσφάγματι.
οὐ μὴν ἀτιμοί γ' ἐκ θεῶν τεθνήσκουσιν.
ἦξει γὰρ ἡμῶν ἄλλος αὖ τιμᾶρος,
μητροκτόνον φίτυμα, ποινάτωρ πατρός·
φρονᾶς δ' ἀλήτης τῆσδε γῆς ἀπόξενος
κάτεισιν, ἄσας τάσδε θοργκάσων φίλοις·
ὀμώμοται γὰρ ὄρκος ἐκ θεῶν μέγας,
ἄξειν νῦν ὑπτιάσμα κειμένου πατρός.
τί δῆτ' ἐγὼ κάτοικτος ᾧδ' ἀναστένω;
ἐπεὶ τὸ πρῶτον εἶδον Ἰλίου πόλιν
πράξασαν ὡς ἔπραξεν, οἷ δ' εἶλον πόλιν
οὕτως ἀπαλλάσσουσαν ἐν θεῶν κρίσει.
ἰούσα πράξω· τλήσσομαι τὸ κατθανεῖν.
Ἄιδου πύλας δὲ τάσδ' ἐγὼ προσεπέπω·
ἐπέχομαι δὲ καιρίας πληγῆς τυχεῖν,
ὡς ἀσφάδατος, αἱμάτων ἐθθησίμων
ἀποφενέντων, ὄμμα συμβάλω τάδε.

ΧΟ
ὦ πολλὰ μὲν τάλανα, πολλὰ δ' αὖ σοφῆ
γέναι, μακρὸν ἔτενας. εἰ δ' ἐτητύμως
μόρον τὸν αὐτῆς οἶσθα, πῶς θεηλάτου
βίος δόκην πρὸς βωμὸν ἐτόλμως πατεῖς;

1270

κι ο μάντης τώρα που 'κανε κι εμένα
μάντισσα, σε θανάτου τέτοιες τύχες
μ' ὀδήγησε. Κι αντί του πατρικού μου
σπιτιού ο βωμός, σανίδα με προσμένει
να κοκκινίσει απ' τ' αχνιστό μου αίμα
σα θα με σφάζουν. Δε θ' αφήσουν όμως
απλήρωτο οι θεοί το θάνατό μας.
Γιατί άλλος θα μας εκδιμήσει,
γιος τῆς μητέρας του φονιάς, το φόνο
να ξεπληρώσει του γονιού· απ' τη γῆ του
μακριά διωγμένος, πλαγνημένος, ξένος
θα ξαναθελί, κατάρκοφα να υψώσει
των παλατιῶν ετούτη την κατόφα·
όρκο οι θεοί μεγάλον έχουν πάρει,
πίσω να τότε φέρει του πεσμένου
πατέρα ο θάνατος. Γιατί να κλαίω
και να στενάζω, αφού είδα να παθαίνει
τα ὅσα έπαθε τῆς Τροίας η πόλη
κι ὄσοι την κούρσεψαν να χουνε τέτοιο
τέλος με των θεῶν την κρίση; Πάω
στη μοίρα μου· το Χάρο θα βασταξώ
κι αυτές τις πύλες του Άδου χαμρετίξω·
κι άμποτε να με βρει χτύπημα ακέριο,
για να μπορέσω ωραία να πεθάνω
δύχως σπαρτάρισμα, καθώς θα τρέχει το αίμα.

ΧΟ

Γυνεία εσύ, πολύ βασανισμένη,
μα και πολύ σοφή, σε μάκρος έχεις
μλήσει· κι αν στ' αλήθεια το δικό σου
θάνατο ξέρεις, πώς με τέτοια τόλμη
πηγαίνεις στο βωμό σαν το δαμάλι
που ένας θεός το στρώχνει για θυσία;

- ΚΑ οὐκ ἔστ' ἀλοεῖς, οἷ, ξένοι, χρῶνφ πλέφ.
 ΧΟ ὁ δ' ἔστατος γε τοῦ χρόνον προσβέβηται.
 ΚΑ ἦκει τόδ' ἤμαρ· σμικρὰ κερδανῶ φρηῆ.
 ΧΟ ἀλλ' ἔσθι τλήμων οὐδ' ἀπ' ἐπτόλμου φρενός.
 ΚΑ οὐδεὶς ἀκούει ταῦτα τῶν εὐδαίμωνων.
 ΧΟ ἀλλ' εὐκλεῶς τοι καθανεῖν χάρις βροτῶ. 1280
 ΚΑ ἴω πάτερ σοῦ σῶν τε γενναίων τέκνων.
 ΧΟ τί δ' ἔστι χεῖρμα; τίς σ' ἀποστέρει φόβος;
 ΚΑ φεῦ φεῦ.
 ΧΟ τί τοῦτ' ἔφηνξας; εἴ τι μὴ φρενῶν στόγος.
 ΚΑ φόνον δόμοι πνέουσιν αἵματοσιγαῆ.
 ΧΟ καὶ πῶς; τόδ' ὄξει θυμάτων ἐφροσίων.
 ΚΑ ὄμοιος ἀτιμὸς ὥσπερ ἐν τάφρον πέπει.
 ΧΟ οὐ Σόριον ἀγλαίσμα δαίμασιν λεγεις;
 ΚΑ ἀλλ' ἐμὶ κἄν δόμοισι κωκίσουσ' ἐμὴν
 Ἀγαμέμνονός τε μοῖραν. ἀρκεῖτω βίος.
 ἰὼ ξένοι.
 οὔτοι δυσοῖζω, θάμων ὡς ὄρνις, φόβφ
 ἄλλως· θανούσῃ μαρτυρεῖτέ μοι τόδε,
 ὅταν γυνὴ γυναικὸς ἀπ' ἐμῶ θάμῃ,
 ἀνὴρ τε δυοδάμαρτος ἀντ' ἀνδρὸς πέσῃ.
 ἐπιξενούμαι ταῦτα δ' ὡς θανονμένη.
 ΧΟ ὦ τλήμων, οὐκίω σε θεσφάτου μόρση.
 ΚΑ ἀπαξ ἔτ' ἐπειν ῥῆσον, ἢ θρήνον θέλω
 ἐμὸν τὸν αὐτῆς. ἤλιον δ' ἐπεύχομαι
 πρὸς ὄστατον φῶς τοῖς ἐμοῖς τιμαόροις
 ἐχθροῦς φόνευσαν τῆν ἐμὴν τότεν ὄμοῦ,
 δουλῆς θανούσης, ἐμπαροῦς χειρώματος.

- ΚΑ Δε θα ξεφύγω, ξένοι, κι αν αργήσω.
 ΧΟ Περόστερο οι στεριές αξίζζουν ὠρες.
 ΚΑ Έφτασε η μέρα μου· ποιο τ' ὄφελος να φύγω;
 ΧΟ Μάθε, ἔχεις θάρρος και ψυχὴ γενναία.
 ΚΑ Αυτά κανείς εντυχισμένος δεν τ' ακούει.
 ΧΟ Τι μὴ ναι στο θνητό ν' αφανιστεῖ με δόξα.
 ΚΑ 'Ααχ! πατέρα μου με τ' ἄξια τα παιδιὰ σου.
 ΧΟ Τι ναι, Ποιος φόβος σε πιστωγυρίζει,
 ΚΑ Ω! ἀλίμονο, αχ!
 ΧΟ Γιατί βογγάς; Ποια φρίκη μες στο νου σου;
 ΚΑ Αμιατοράντιστη σφαγὴ πνέουν τα παλάτια.
 ΧΟ Ναι, στο βωμό μυρίζουν τα σφαχτάρια.
 ΚΑ Σαν τον αχνό που βγαίνει ἀπὸ τον τάφο.
 ΧΟ Για της Συρίας λες τα μύρα μες στο σπίτι;
 ΚΑ Πηγαίνω στο παλάτι να θρηγήσω
 του Αγαμέμνονα και τη δικιά μου
 τύχη. Μου φτάνει τόσο που χω ζήσει.
 Αχ! ξένοι,
 δεν κλαίω σαν το πουλί που ἄδικα τρέμει
 μπρος σ' ἕνα θάμνο· μάρτυρές μου να 'στε
 σ' αυτό, ἄμα θα πεθάνω, ὅταν για μένα
 σφαχτεῖ γυναικῶ και ἀντρας για τον ἀντρα
 που μᾶρο ἔκαγε γάμο. Αυτό σα δῶρο
 φιλοξενίας ζητῶ στο θάνατό μου.
 ΧΟ Δόλια, σε κλαίω για το γάμο που προφητεύεις.
 ΚΑ Θέλω να πω ἕνα λόγο ακόμη κι ὄχι
 θρήνο για μένα. Στο στερνὸ του ἡλίου
 προσευχόμαι το φως, ὅσοι θα ῥθούνε
 του αφέντη εκδικητές, να ξεπληρώσουν
 και το δικό μου φόνο στους εχθρούς μου
 που σκότωσαν μια σκλάβια, εὐκολη πράξη.

ἰὼ βρότεια πράγματ'· εὐτυχοῦντα μὲν
 σκῆϊ τις ἂν πρόψειεν· εἰ δὲ δυστυχοῖ,
 βολαῖς ὕψρόσσων σπόγγος ὄλεσεν γραφήν·
 καὶ ταῦτ' ἐκεῖνον μάλλον οὐκ ἔτιρω πολύ.

XO τὸ μὲν εὖ πρόσσειεν ἀφόρεστον ἔφην
 πᾶσι βροτοῖσιν· δακτυλοδείκτων δ'
 οὕτως ἀπειπὼν εἰργει μελάθρων,
 μηκέτ' ἐσέλωγς, τάδε φωνῶν.
 καὶ τῷδε πόλιν μὲν ἔλεπ' ἔδωσαν
 μάκαρες Πριάμον·
 θεοτίμητος δ' οὐκ ἂν ἰκάνει·

νῦν δ' εἰ προτέρων αἴμ' ἀποτείσει
 καὶ τοῖσι θανοῦσι θανάτων ἄλλων
 ποιητὴς θανάτων ἐπιφραεῖ,
 τίς τᾶν εἴξατο βροτῶν ἄσκει
 δαίμονι φθῆναι τὰδ' ἀκούων;

ΑΓ ὦμοι, πεπληγμαι καιρίαν πληγῆν ἔσω.

XO σῆγα· τίς πληγῆν ἀντεῖ καιρίως οὐτασμένος; 1320

ΑΓ ὦμοι μάλ' ἀθῆς, δευτέραν πεπληγμένος.

XO τῶντων εἰργάσθαι δοκεῖ μοι βασιλέως οἰμώγματα.
 ἀλλὰ κοινωσώμεθ', ἦν πως, ἀσφαλῆ βουλευματα.

1310

Ω! τύχες των θνητῶν· σαν ένας ἰσκιος
 φαντάζει η ευτυχία και τη σβήνει
 μονοστιγμής, καθώς υγρό σφουγγάρι,
 όταν θα φτάσει η συμφορά. Για τούτα
 θλιβόμαι πιο πολύ παρά για κείνα.

(Η Κασσάνδρα μιλάει στο παλάτι.)

XO 'Έτσι απ' τη φύση της είναι
 καμωμέν' η ευτυχία,
 να μην τη χορταίνουν οι άνθρωποι·
 κανείς δεν την έχει ως τα τώρα
 βαρεθεί και την πόρτα του δείχνοντας
 να τη διώξει απ' το σπίτι,
 με φωνή δυνατή λέγοντάς της:
 «Ποτέ να μην μπεις εδώ μέσα».

Σε τούτον εδῶσαν οι αθάνατοι
 του Πριάμου να κουρσέψει την πόλη
 και στη χώρα του θεοτίμητος γύρισε·
 τους παλιούς ὅμως τώρα αν πληρώσει
 με το αίμα του φόνους, σφαγμένος
 γι' αυτούς που σκοτώθηκαν, κι άλλων
 αν σρκώσει θανάτων εκδίκηση,
 ποιος αυτά σαν ακούσει θνητός,
 θα μπορούσε να πει πώς γεννήθηκε

ΑΓ με μια μούρα απ' τα βάσκανα ανέγγυη;

XO Ωχ! Θανατερά με πλήγωσαν, βαθιά μου.

ΑΓ Σώπανε· ποιος βογγάει πως τον λβώσαν;

XO Αχ, πάλι, πάλι με χτύπησαν.

Κραυγές του βασιλιά, θαρρώ τέλειωσε ο φόνος.

Όλοι ας σκεφτούμε μια σωστή να βρούμε γνώμη.

— ἐγὼ μὲν ἔμῃν τὴν ἔμῃν γνῶμην λέγω,
 — πρὸς δῶμα δεῦρ' αὐτοῖσι κηρύσσειν βοήν.
 — ἔμοι δ' ὅπως τάχιστα γ' ἐμπεσεῖν δοκεῖ
 — καὶ πρᾶγμ' ἐλέγχειν σὺν νεοσφύτρῳ ἔϊφει.
 — κἀγὼ τοιοῦτου γνώματος κοινωρὸς ὢν
 — ψηφίζομαι τι δεῖν τὸ μὴ μέλλειν δ' ἀκριμή-
 — ορᾶν πάρεστι φροιμάζονται γὰρ ὧς,
 — τυραννίδος σημεία πριάσσοντες πόλει.
 — χρονίζομεν γὰρ. οἱ δὲ τῆς μελλοῦς κλέος
 — πέδιοι πατοῦντες οὐ καθεύδουσιν χερί.
 — οὐκ οἶδα βουλής ἤστινος τυχῶν λέγω.
 — τοῦ δρῶντος ἔστι καὶ τὸ βουλευῆσαι πέρι.
 — κἀγὼ τοιοῦτός εἰμ', ἐπεὶ δυσμηχανῶ
 — λόγοισι τὸν θανόντ' ἀμιστάναι πάλιν.
 — ἢ καὶ βίον τεύοντες ὧδ' ἐπιείχομεν
 — δόμων κατασφραγίσσει τοῖσδ' ἤρουμένοις;
 — ἀλλ' οὐκ ἀρεκτόν, ἀλλὰ καθαρῶν κρατεῖ
 — περαιτέρᾳ γὰρ μοῖρα τῆς τυραννίδος.
 — ἢ γὰρ τεμμηρίοισιν ἐξ οἰμονγμάτων
 — μαντευσόμεσθα τὰνδρὸς ὡς ὀλωλότος;
 — σάφ' εἰδότης χρη' τῶνδε θυμοῦσθαι πέρι
 — τὸ γὰρ τοπάξεν τοῦ σάφ' εἰδέναι δίχα.
 — ταύτην ἔπαινεῖν πάντοθεν πληθύνομαι,
 — τραπῶς Ἀτρεΐδην εἰδέναι κερᾶνθ' ὅπως.

1330

1340

— Οἰάκερῃ να κρέζοιμε τὴν πόλιν
 — ἐδῶ να συναχθεῖ μπρος στο παλάτι.
 — Λέω γοργά να μπούμε να τους βρούμε
 — με το σταθί στο χέρι ματωμένο.
 — Κάτι να κάνουμε, κι ἐγὼ ἔτσι λέω·
 — δεν εἶναι πια καιρός γι' ἀργοπορία.
 — Φαίνεται καθαρά· δειγγουν πως πάνε
 — με τυραννία τὴ χῶρα να δουλώσουν.
 — Ἀργούμε· ὅμως αὐτοὶ ποδοπατώντας
 — το διστάγμῳ, δε στέκουν μ' ἀπραγα τα χέρια.
 — Δεν ξέρω ποια να δώσω γνώμη πρέπει
 — να το σκεφτεῖ κανεὶς πριν κάνει κάτι.
 — Ἔτσι θαρρῶ κι ἐγὼ· δε βρίσκω τρόπο
 — να ζωντανέψῃ με τα λόγια ο σκοτωμένος.
 — Για τὴ ζωὸλα μας θα υποταχτοῦμε
 — σ' αὐτὸς που ἔχουν ντροπιάσει το παλάτι;
 — Ὁχι, δεν το μπορῶ· κάλλιο ας πεθάνω·
 — καλύτερο εἶναι απ' τῆς σιλαβιάς τὴ μοῖρα.
 — Παίρνοντας μόνο τις κραυγές του για σημάδι,
 — θα κρίνουμε πως εἶναι σκοτωμένος;
 — Να ἔμαστε σίγουροι, προτοῦ οργιστοῦμε·
 — ἄλλο καλά να ξέρεis, κι ἄλλο να νομίζεις.
 — Σ' αὐτὴν απ' ὅλες πιο πολὺ κλίνω τὴ γνώμη·
 — πρώτα να μάθουμε τι γίνηκ' ὁ Ἀτρεΐδης.

(Οἱ πόλις του παλατιοῦ ανοίγουν και ἀπὸ μέσα βγαίνει ἡ
 Κλυταιμῆστρα. Στὰ πόδια τῆς κείτονται νεκροὶ ο Ἀγαμέμνωνας
 και ἡ Κασσάνδρα.)

ΚΑ πολλῶν πάροιδεν καιρίως εἰρημένων
 τάναντί' ἐπειὴ οὐκ ἐπαυσχονθήσομαι.
 πῶς γάρ τις ἐχθροῖς ἐχθρὰ ποροῦναι, φίλοις
 1350 δοκοῦσιν εἶναι, πημονῆς ἀγκύστατ' ἄν
 φράξειεν ὄφρος κρεῖσσον ἐκτεδήματος;
 ἐμοὶ δ' ἄγων ὄδ' οὐκ ἀφρόντιστος πάλοι·
 νεύεις πλαιαῖς ἤλθε, σὺν χρόνῳ γε μῆν'
 ἔστιγμα δ' ἔσθ' ἐπαῖος ἐπ' ἐξεργασμένους.
 οὐτῶ δ' ἐπράξα —καὶ τὰδ' οὐκ ἀρήσομαι—
 ὡς μήτε φερέην μήτ' ἀμύνεσθαι μόρον.
 ἄπειρον ἀμφιβληστρον, ὥσπερ ἰχθύων,
 περιστιχίζω, πλοῦτον εἴματος κακῶν,
 1360 παιῶ δέ νῦν δῖς· κἄν δυοῖν οἰμογμάτων
 μεθήρην αὐτοῦ κόλα· καὶ πεπτιοκῶτι
 τρίτην ἐπεπιδῶμι, τοῦ κατὰ χθονός,
 Αἰδου, νεκρῶν σωτήρος, εὐκταίαν χεῖρα.
 οὔτῳ τὸν αὐτοῦ θυμὸν ὀρμαίνει πεσῶν,
 κἀκφροῦν δέξειν αἵματος σφαγήν
 βάλλει μ' ἐρεμῆ ψακάδι φοινῆς δρόσου,
 χαιρουσταν οὐδεν ἦσαν ἢ διοσδότῳ
 γάνει σπορητὸς κάλυκος ἐν λοχεύμασιν.
 ὡς ᾧδ' ἐχόρτων, πρέσβος Ἀργείων τότε,
 χαιροῖτ' ἄν, εἰ χαιροῖτ', ἐγὼ δ' ἐπεύχομαι.
 εἰ δ' ἦν προπέοντων ὥστ' ἐπισπένδεν νεκρῶ,
 τῶδ' ἄν δικαίως ἦν, ἐπερδικῶς μὲν σὺν·

ΚΑ Στα ὅσα εἶπα ψέματα πρὶν λιγὸ,
 δε θα νραπατό να ποι τα ενάντια τώρα.
 Γιατί αν κανένας θάνατο ετοιμάζει
 για τον εχθρό του, αν δεν του δείξει φίλος,
 πῶς θα τον κλείσει στου χαμού τα δίχτυα,
 που κι ὅσο να πηδᾷ να μην ξεφεύγει,
 Την πράξη ετούτη της παλιάς αμάχης
 καιρό τη μελετούσα κι ἤρθ' ἡ ὥρα·
 στέκομαι κει που χτύπησα, στο ἔργο·
 κι ἔτσι ἔχω πράξει —δεν τ' αρνιέμαι—
 που μήτε να ξεφύγει μήτε πάλι
 να φυλαχτεί απ' το θάνατο. Σε δίχτυ,
 σαν των ψαριῶν, πυκνὸ τότε τυλίγω,
 αρχοντικὸ θανάσιμο χιτῶνα,
 και δυο χτυπιές του δίνω· πέφτει
 παράλυτος, διπλά βογγώντας, κι ὅπως
 σφριάζονταν στη γῆ, χτυπάω για τρίτη
 φορὰ, δῶρο που το 'τάξα του Ἄδῃ,
 σωτήρα των νεκρῶν στον κάτω κόσμο.
 Ἔτσι πέφτοντας χάμω, την ψυχὴ του
 ξερνάει και τινάζοντας το αἷμα
 μ' ὀρμὴ ἀπὸ την πληγὴ, με πιτσιλίζει
 με φοινικῆς δροσιάς μαύρες σταγόνες,
 που μ' εὐφραναν ὄχι πιο λίγο, απ' ὅσο
 θεόσταλτη καλὴ βροχὴ το στάρι
 στο κάρπισμά του. Αυτά, γέροντες τ' Ἄργους,
 τώρα ἔχουν ἔτσι και χαρεῖτε, αν σας αρέσει,
 μα εγὼ καυχιέμαι· κι αν λογιέται δικιο
 σπονδές να κάνουν στους νεκρούς, ὅσες του ἀξίζουν
 ἔλαβε τούτος και περισσότερες ακόμη·

1380
 τοσόνδε κρατήρ' ἐν δόμοις κακῶν ὄδε
 πλήσας ἀραίον αὐτὸς ἐκπίπει μολῶν.
 θωμιάζομέν σου γλώσσαν, ὡς θρασυότομος,
 ἦτις τοιόνδ' ἐπ' ἀνδρὶ κομπάζεις λόγον.

ΚΑ
 περὶαυθὲ μου γυναικὸς ὡς ἀφράσματος·
 ἐγὼ δ' ἀπρέστω καρδίᾳ πρὸς εἰδότης
 λέγω — σὺ δ' αἰνεῖν εἶπε με ψέγειν θελέεις
 ὅμοιον — σῆτός ἐστιν Ἀγαμέμνων, ἔμμος
 πῶσις, νεφρὸς δὲ τῆσδε δεξιᾶς χερσός,
 ἔργον δικαίας τέκτονος, τὰδ' ὄδ' ἔχει.

ΧΟ
 τί κακόν, ὦ γόναι,
 χθονοτρεφὲς ἔδανόν ἢ ποτόν
 πασαμένα ὀπιᾶς ἐξ ἄλλος ὄρμενον
 τὰδ' ἐπέθον θῆος, δημοθρόνος τ' ἀράς;
 ἀπέδρες ἀπέταμες, ἀπόπολις δ' ἔσθι,
 μῖσος ὄβριμον ἄστοις.

ΚΑ
 πῶν μὲν δικάζεις ἐκ πόλεως φρονῆν ἔμοι,
 καὶ μῖσος ἀστῶν δημόθρονος τ' ἔχειν ἀράς,
 οὐδὲν τότ' ἀνδρὶ τῶδ' ἐναντίον φέρων,
 ὃς σὺ προσιμῶν, ὡσπερὶ βοτοῦ μόρον,
 μῶλων φλεόντων ἐπιτόκοις νομνέμασιν,
 ἔθρυσεν αὐτοῦ παιδα, φιλιτάτην ἔμοι
 ὄδῃν', ἐπαρδὸν Θερραίων ἀημάτων.

τοῦ παλατιοῦ τοῦ κύπελλο με τόσα
 δεινά καταραμένα εἶχε γεμίσει
 κι ὕστερα, ὡς ἦρθε, τ' ἀδειασεν ο ἴδιος.
 ΧΟ
 Σιαστίζω με τῆς γλώσσας σου το θράσος,
 που για το φόνο του άντρα σου κομπάζεις.

ΚΑ
 Με παίρνετε γι' ἀνεμυαλή γυναικᾶ;
 μα τώρα μ' ἀφοβῆ καρδιά σας λέω
 — με ξέρετε — για μένα εἶναι το ἴδιο
 ἐπαίνους αν μου πείτε ἢ κατηγορίες·
 να, ο Ἀγαμέμνωνας νεκρός, μπροστά σας,
 ο άντρας μου, που εχάθη απ' το δεξί μου
 το χέρι, δίκιο εργάτη τούτα μόνο.

ΧΟ
 Γυναικᾶ, ποιο βοτάνι
 τῆς γῆς ἢ ξέβρασμα τῆς θάλασσας
 γεύτηρες και φορτώθηκες μια τέτοια
 θυσία και λαοῦ κατάρᾶ;
 Χάμω τον έριξες, τον έσφαξές,
 μα η πόλη θα σε διώξει, θα ᾽χεις
 των πολιτῶν το άγριο μῖσος.

ΚΑ
 Τώρα απ' την πόλη με καταδικάζεις
 να φύγω εξόριστη, να ᾽χω την έχθρα
 και την κατάρᾶ του λαοῦ· ὅμως τότε
 δῖόλου δεν αντιστάθηκες σε τούτον,
 που δῖχως καν να λογαριάσει, ὡς να ᾽ταν
 πρόβατο για σφαγή ενώ ένα πλήθος
 πολυμαλλια κοπάδια του βοσκούσαν,
 την κόρη του, το πιο γλυκό μου σπλάγνο,
 θυσίασε, τῆς Θερραῆς τους ανέμους

οὐ τοῦτον ἐκ γῆς τῆσδε χερῶν σ' ἀνδραγατεῖν,
 μιασμάτων ἄποινα, ἐπίσκοος δ' ἐμῶν
 ἔργων δικαστὴς τραχὺς εἶ. λέγω δέ σοι
 τοιοῦτ' ἀπειλεῖν, ὡς παρσεκενασμένη
 σ' ἐκ τῶν ὁμοίων χειρὶ νικήσαντ' ἐμοῦ
 ἄρχων· ἐὰν δὲ τοῦμπαλιον κραίην θεός,
 γνώση διδαχθεῖς ὄντ' ἰοῦν τὸ σωφρονεῖν.

1400

[ἀντ.]

XO μεγαλόμητις εἶ,
 περιφρονα δ' ἔλακας, ὥσπερ οὖν
 φρολιβεῖ τὸ γκα φρηρ ἐπιμάνεται·
 λίβος ἐπ' ὁμμάτων αἵματος ἐμπαρέπει·
 ἄντιπον εἶτι σε χερὶ στερομέναν φάλων
 τόμμα τόμματι τεῖσαι.

KA καὶ τήρδ' ἀκούεις ὀρκίων ἐμῶν θέμω·
 μὰ τὴν τέλειον τῆς ἐμῆς παιδὸς Δίεην,
 Ἄτην Ἐχρονὸν θ', αἴσι τόνδ' ἔοφαξ' ἐγώ,
 οὐ μοι Φόβον μελαθρον ἐλπὶς ἐμπατεῖ,
 ἕως ἂν αἴθῃ πῶρ ἐφ' ἐστίας ἐμῆς
 Αἴγισθος, ὡς τὸ πρόσθεν εὐφρονῶν ἐμοί.
 οὔτος γὰρ ἤμῃν ἀοπίς οὐ σμακρὰ θράσους.

1410

.....
 κεῖται, γυναικὸς τῆσδε λυμαντήριος,
 Χροσηθῶν μείλιγμα τῶν ὄπ' Ἰλίου.

για να γητέψει. Τότε από τη χώρα
 δεν έπρεπε γοργά να τότε διώξεις
 σαν πληρωμή για τη φρυγτή του πρόξνη;
 Μόνο γρικώντας τα δικά μου έργα,
 γίνεσαι δικαστής σκληρός. Στο λέω:
 είμαι έτοιμη σ' αυτά που φοβερίζεις
 να υποταχτώ σε σένα αν θα νικήσεις·
 αν όμως ο θεός αλλιώς το κρίνει,
 έστω κι αργά, τη φρόνηση θα μάθεις.

XO Μεγάλη φόρα πήρε ο νους σου,
 μ' αλάζονεία μίλησες, θαρραῖς
 και το χυμένο αίμα έχει θολώσει
 το νού σου· κατακόκκινο φαντάζει
 το στίγμα στη ματιά σου· θα ῥθει η ώρα
 στην καταφρόνια, δίχως φίλους, να πλερώσεις
 το φόνου που ῥανες με φόνου.

KA Ἄκουσε και τους δίκαιους τόντους ὀρκους·
 μα της κόρης μου την τέλεια Δίκη,
 και μια την Ἄτη και την Ερινύα,
 που για χάρη τους τον έχω σφάζει,
 να μην πατήσει στο παλάτι ο Φόβος,
 όσο ῥ' ανάβει ο Αἴγισθος τη φλόγα
 στο τῶάκι μου, καλός για μένα ως πρώτα.
 Τι αυτός είναι η μεγάλη ασπίδα τώρα
 του θάρρους μου. Νάτων, νεκρός εκείνος
 που μ' είχαν ατιμάσει, των Χρυσήιδων
 ο πολυαγαπημένος στην Τρωάδα·

ἦ τ' αἰχμάλωτος ἦδε καὶ τερασκόπος
καὶ κοινώτερος τοῦδε, θεσφατηλόγος
πιστὴ ξύνερος, παντίλων δὲ σελημάτων
ἰσοτρυβής. ἄτιμα δ' οὐκ ἐπραξάτην.
ὁ μὲν γὰρ οὕτως, ἦ δέ τοι κώνουο δύνει
τὸν ὄστατον μέλυσσα θανάσιμον γόου
κεῖται φιλήτως τοῦδ', ἐμοὶ δ' ἐπήραγεν
εὐνῆς παρορώνημα τῆς ἐμῆς χλιδῆ.

[στρ. α.

XO φεῦ, τίς ἄν ἐν τάχει, μὴ περιόδιτος,
μηδὲ δεμιοτήρης,
μόλοι τὸν δεὶ φέρουσ' ἐν ἡμῶν
Μοῖρ' ἀτέλευτον ὄνον, δαμέντος
φύλακος εὐμενεστάτου καὶ
πολλὰ τλάντος γυναικὸς διαί; πρὸς γυναι-
κὸς δ' ἀπέφθισεν βίον.

[ἔφορον. α

ἰὸ ἰὸ παριόνος Φλένα
μία τὰς πολλὰς, τὸς πᾶνο πολλὰς
φυχὰς ὀλέσασ' ὀπὸ Τροίης,
ρῶν τελέων πολύμυαστον ἐπηριθίω
δί' αἴμ' ἄνωπτον ἦτις ἦν τότε' ἐν δόμοις
ἔρις ἐριδμάτος, ἀνδρὸς οὐζύς.

νεκρή και τούτη, η σιάβρα η μαντολόγα,
προφήτισσα κι ομόκλινη, πιστή του
γυναίκα, που μαζί πλαγιάζαν στο ίδιο
στρώμα του καραβιού. Δε μείναν δίχως
να πληρωθούν. Ετούτος έτσι εχάθη
κι αυτή σαν κύκνος το στερνό θρηγώντας
θανάτου μοιρολόι, κείνεται πλάι
στον εγκατηγικό της που την είχε
φέρει, για να προστέσει μια καινούρια
γλυκιάν απόλαψη του κρεβατιού μου.

XO Αχ! μια γοργή να ῥχόταν Μοίρα,
χωρίς κρεβάτωμα και πόνους,
για να μας φέρει τον παντοτινό
κι αξύτηγτο ὄντο, αφού σφαγμένος
πάει ο καλός προστάτης μάς, που τόσο
κακόπαθε για μια γυναίκα
κι έχασε τη ζωή του από γυναίκα.

Αχ! ανέμωλη Ελένη,
που κάτω απ' την Ἴρεια εξολόθρεψες,
μα εσύ, τις πολλές, τις αμέτρητες
φυχές, φόρεσες τώρα στερνά,
στόλισμά σου αλρημόνητο,
το αίμα που ποτέ δεν ξεπλένεται.
στα παλάτια από τότε μια αδάμαστη
περήμενε οργή, χαλασμός για τον άντρα.

— ἰὼ ἰὼ βασιλεῦ βασιλεῦ,
 πῶς σε δακρύσω;
 φρενὸς ἐκ φιλίας τί ποτ' εἶπω;
 κείσαι δ' ἀράχνης ἐν ὄφρασματι τῶδ'
 ἄσπεβέι θανάτω βίον ἐκπνέων,
 ὦμοι μοι, κοίταν τάνδ' ἀνελευθέρον
 δολίῳ μόρφῳ δαμῆς δάμαρτος
 ἐκ χειρὸς ἀμφιτόμῳ βελέμῳ.

ΚΑ αὐχεῖς εἶναι τόδε τοῦργον ἐμόν·
 μή δ' ἐπιλεχθῆς
 Ἀγαμεμνονίαν εἶναι μ' ἄλοχον.
 φανταζόμενος δὲ γυναικὶ νεκροῦ
 τοῦδ' ὁ παλαιὸς θυμὸς ἀλάστωρ
 Ἀτρώως χυλεποῦ θοραστῆρος
 τόγδ' ἀπέτεισεν,
 τέλειον νεαροῖς ἐπιθόσας.

ΧΘ ὡς μὲν ἀνάιτιος εἶ
 τοῦδε φόνου τίς ὁ μαρτυρήσων;
 πῶ πῶ, πατρόθεν δὲ
 συλλήπτωρ γένοικ' ἔν ἀλάστωρ,
 βιάζεται δ' ὁμοσπύροισ
 ἐπιφροαῖσιν αἰμάτων
 μέλας Ἄρης, ὅποι δίκαν προβαίνων
 πάγχρη νοουροβόρῳ παρέξει.

— ἰὼ ἰὼ βασιλεῦ βασιλεῦ,
 πῶς σε δακρύσω;
 φρενὸς ἐκ φιλίας τί ποτ' εἶπω;
 κείσαι δ' ἀράχνης ἐν ὄφρασματι τῶδ'
 ἄσπεβέι θανάτω βίον ἐκπνέων,

— ὦο! βασιλιά, βασιλιά μου,
 πῶς να σε κλάψω και τι να σου πῶ
 μες απ' τη δόλια καρδιά που σε λάτρευε;
 Σ' αυτό της αράχνης το δίχτυ πεσμένος,
 τη ζωή σου τελειώνεις μ' ανόσιο θάνατο.
 Αχ! σε τούτο τ' ανόσιο στρώμα χαμός
 πανούργος σε βρήκε απ' το δίστομο
 που κρατούσε μαχαίρι η γυναίκα σου.

ΚΑ Για δικιά μου την πράξη λογαζίζεις
 μη νομίζεις πῶς είμαι το τάφι
 του Αγαμέμνονα. Πήρε την όψη
 της γυναίκας αυτού του νεκρού
 ο σκληρός, ο πανάρχαιος δαίμονας
 του φριχτότατου δειτνου του Ατρέα
 και τον εσφαξε, τέλεια θυσία,
 το χαμό των παιδιών ξεπληρώνοντάς.

ΧΘ Γι' αυτόν το φόνο ποιος θα μαρτυρήσει
 πῶς είσαι αθώα; Πού θα στηριχτείς;
 Μπορεί βοηθός σου να 'ταν της γενιάς
 ο αλάστορας. Και μες απ' των χυμένων
 συγγενικών αιμάτων το ποτάμι
 διαβαίνοντας, χιμάει ο μαύρος Ἄρης
 για κείνο τ' άθλιο παιδοφάγωμα.

— ὦο! βασιλιά, βασιλιά μου,
 πῶς να σε κλάψω και τι να σου πῶ
 μες απ' τη δόλια καρδιά που σε λάτρευε;
 Σ' αυτό της αράχνης το δίχτυ πεσμένος,
 τη ζωή σου τελειώνεις μ' ανόσιο θάνατο.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ

ΧΟΗΦΟΡΟΙ

Σκηνικό: ο τάφος του Αγαμέμνονα έξω από τα τείχη του Αργούς. Πλάι στον τάφο νηώνεται το ανάγλυφο του Χθόνιου Ερμή. Εμπρός στον τάφο στέκεται ο Ορέστης και σε λίγη απόσταση από αυτόν ο Πυλάδης.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ερμή του Κάτω Κόσμου, εσύ που βλέπεις την γκρεμισμένη του πατέρα μου εξουσία, βοηθός και σύμμαχός μου γίνε τώρα που το ζητάω· τι έρχομαι απ' τα ξένα κι εξόριστος γυρίζω στην πατρίδα.

Εδώ, πάνω στην άκρη αυτού του τάφου, φωνάζω στο γονιό μου να μ' ακούσει, τα λόγια μου να νιώσει. Ετούτον το βόστρυχο στον Ίναχο προσφέρω που μ' έθρεψε, τον άλλο για σημάδι του πένθους μου. Γιατί έλειψα, πατέρα, και δεν εβρήγησα το θάνατό σου μηδέ το χέρι μου άπλωσα την ώρα που σ' έβγαζαν νεκρό για να σε θάψουν.

Τι βλέπω; Ποια είναι τούτη η συνοδεία των γυναικών που με χιτώνες μαύρους αργόζυγώνει εδώ; Ποια με το νου μου να βάλω συμφορά; Κακό καινούριο ξαναχτυπάει τα σπίτια μας, ή θα 'ναι καλύτερα αν λογιάσω πως ετούτες φέρνουνε προσφορές για το γονιό μου που μαλακώνουν την οργή των πεθαμένων;

ΑΙΣΧΥΛΟΣ

ΧΟΗΦΟΡΟΙ

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ερμή χθόνιε, πατρώ' εποπιτέων κρᾶτη,
σωτήρη γενού μοι ξύμμαχός τ' αἰτουμένω·
ἦκω γάρ ἐς γῆν τήνδε καὶ κατέρχομαι.

.....
τύμβου δ' ἐπ' ὄχθω τῶδε κηρύσσω πατρί
κλέειν, ἀκούσαι.

.....
... πλόκαμον Ἰνάχῳ θρεπτήριον.
τὸν δευτέρον δὲ τόνδε πενθητήριον

.....
οὐ γὰρ παρῶν ᾤμωξα σόν, πάτερ, μόρον
οὐδ' ἐξέτεινα χεῖρ' ἐπ' ἐκφορᾷ νεκροῦ.

.....
τί χερῆμα λεύσσω; τίς ποθ' ἦδ' ὀμήγορις
στείχει γυναικῶν φάρεσιν μελαγχίμοις
πρέπουσα; ποῖα ξυμφορᾷ προσεικάσω;
πότερα δόμοισι πῆμα προσκωρεῖ νέον;
ἢ πατρὶ τῶ μῶ τάσδ' ἐπεικάσας τύχῳ
χοῶς φερούσας νετέροις μειλήματα;

οὐδέν ποτ' ἄλλο· καὶ γὰρ Ἡλέκτραν δοκῶ
 στελεχεν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν πένθει λυγρῷ
 πατρὸς γενεῷ δὲ σύμμαχος θέλων ἐμοί.
 Πυλάδῃ, σταθῶμεν ἐκτοδῶν, ὡς ἂν σαφῶς
 μάθω γυναικῶν ἥτις ἦδε προστροπή.

ΧΟΡΟΣ

ἰαλιτὸς ἐκ δόμων ἔβαν
 χοῶν προσομιτὸς δ' ἐχέρι σὺν κόπῳ.
 πρέπει παρῆς φοίνισσ' ἀμνημοῖς
 ὄνηχος ἄλοκῃ νεοτόμῳ,
 δι' αἰῶνος δ' ἑυγμοῖσι βασκεται κέαρ.
 λυφθόροι δ' ὕφασμάτων
 λακίδες ἔφλαδον ὅπ' ἄλγεσιν,
 πρόσθετροι στολμοὶ πέπλων ἀγελάστοις
 ξυμφοραῖς πεπληγμένων.

τορὸς γὰρ Φοῖβος ὀρθοθριεῖ δόμων
 ὀνειρόμαντις, ἐξ ὕπνου κότον πνέων,
 ἀωρόνηκτον ἀμβόσασμα
 μεχρόθεν ἔλακε περὶ φόβῳ,
 γυναικείουσιν ἐν δώμοισιν βαρὺς πίτνων,

[στρ. α.

30

[ἀντ. α.

Αυτό είναι· γιατί να, θαρρώ πως βλέπω
 την αδερφή μου Ηλέκτρα να προβαίνει
 ξεχωριστή μες στο βαρύ της πένθος·
 Ω! Δία, βοήθησέ με του πατέρα
 να εκδικηθῶ το φόνο, σύμμαχός μου
 πρόθυμος γίνε τώρα. Έλα, Πυλάδη,
 παράμερα ας σταθούμε, για να μάθω
 ποια είναι αλήθεια τούτη η λιτανεία
 των γυναικῶν που καταδώ σιμώνουν.

(Ο Ορέστης και ο Πυλάδης αποτραβιούνται στη σκιά.
 Μπαίνει η Ηλέκτρα με τον χορό των Χοηφόρων· όλες κρατούν
 στα χέρια τους τις υδρίες και τα υπόλοιπα σκεύη που προορίζο-
 νται για τις χοές.)

ΧΟΡΟΣ

Χοές να φέρω στους νεκρούς
 μ' έστειλαν κι ήρθα απ' το παλάτι
 πικρά μοιρολογώντας. Εμπατώσαν
 τα μάγουλά μου απ' τις νυχιές, με θρήνους
 θρέφεται νυχτόμερα η καρδιά μου.
 Αβάσταχτος ο πόνος έχει κάνει
 τα ρούχα μου ξεφτίδια, κουρελιάσαν
 οι πέτλοι που μου ζώνουνε τα στήθη,
 καθώς για τα βαριά δεινά χτυπιέμαι.

Γιατί μες στα παλάτια ο Φοῖβος,
 ξεκάθαρος ονειρομάντης που απ' τον τρόπο
 σου ορθώνει τα μαλλιά, στον ύπνο
 πνέοντας την οργή του σήκωσε
 φόβου απονώχτερη κραυγή,
 στον γυναικίτη πέφτοντας βαρὺς.

165

ΗΛ κήρυξ μέγιστε τῶν ἄνω τε καὶ κάτω,
 ἄρηξον, Ἐρμῆ χθόνιε, κηρύξας ἔμοι
 τοὺς γῆς ἔνευθε δαίμονας κλύεω ἐμῆς
 ἐδχάς, πατρῶν δωματίων ἐπισκόπους,
 καὶ γαῖαν αὐτήν, ἣ τὰ πάντα τίκτεται
 θρηψασά τ' ἀθήϊς τῶνδε κῆμα λαμβάνει
 κἀγὼ χέουσα τάσδε χέρυβας νεκροῖς
 λέγω καλοῦσα πατέρ'. Ἐποικτιρὸν τ' ἐμέ,
 φίλον τ' Ὀρέστην φῶς ἄναγον ἐν δόμοις.
 πεπερασμένοι γὰρ γῶν γέ πως ἀλώμεθα
 πρὸς τῆς τεκούσης, ἄνδρα δ' ἀπηγλάξατο
 Αἰγισθον, ὅσπερ σοῦ φόνου μεταίτιος.
 κἀγὼ μὲν ἀντίδουλος· ἐκ δὲ χρημάτων
 φεύγων Ὀρέστης ἐστίν, οἱ δ' ὑπερκόπως
 ἐν τοῖσι σοῖς πόνοισι χλίσουσιν μέγα.

140

ἔλθειν δ' Ὀρέστην δεῦρο σὺν τύχη τινὶ
 κατεύχομαί σοι, καὶ σὺ κλήθι μου, πάτερ·
 αὐτῆ τέ μοι δὸς σωφρονεστέρων πολὺ
 μητρὸς γενέσθαι χειρᾶ τ' εὐσεβεστέρων.
 ἦμῖν μὲν εὐχάς τάσδε, τοῖς δ' ἐναντίοις
 λέγω φανῆραί σου, πάτερ, τιμῶρον,
 καὶ τοὺς κτανόντας ἀντικαταθανεῖν δίεη.
 ταῦτ' ἐν μέσῳ τίθημι τῆς κακῆς ἀρεῆς,
 κείνοις λέγονσα τήρδε τὴν κακὴν ἀρεῖν·
 ἦμῖν δὲ πομπὸς ἴσθι τῶν ἐσθλῶν ἄνω,

ΗΛ Μέγιστε κήρυκα του πάνω κόσμου
 και του κάτω, Ερμή Χθόνιε, βοήθα·
 κήρξε για μένα στους θεούς του Άδη
 που τα παλάτια του πατέρα μου εποπτεύουν,
 και στη γη τούτη που γεννάει τα πάντα
 κι αφού τα θρέψει, πάλι παίρνει πίσω
 το σπέρμα τους, ν' ακούσουν τις ευχές μου·
 και στους νεκρούς σταλάζοντας ετούτες
 τις προσφορές, φωνάζω στο γονό μου.
 Λυπήσου μας εμέ και τον Ορέστη,
 και φώτισε με φως το σπιτικό μας.
 Γιατί γυρνάμε τώρα δώθε κείθε
 σα σκλάβοι, πουλημένοι από την ίδια
 τη μάνα μας, που αντί για σένα πήρε
 τον Αίγισθο άντρα, το συνένοχό της
 στο φόνου σου. Σα δούλα εγώ, κι ο Ορέστης
 μακριά από τ' αγαθά του εξορισμένου,
 ενώ μες στους δικούς σου εκείνοι μόχθους
 γλεντοκοπὺν αδιάντροπα. Άκουσέ με,
 πατέρα, ευχή σου κάνω, να ῥθει ο Ορέστης
 εδώ με τη βοήθεια καλής τύχης·
 και δώσε από τη μάνα μου να γίνω
 πολύ πιο φρόνιμη και να ῥω χέρια
 πιότερο αγνά. Για μας οι ευχές τούτες·
 για τους εχθρούς μας, λέω εκδικητής σου,
 πατέρα, να φανεί και τους φονιάδες
 με δίκαιο να πληρώσει φόνου. Βάζω
 στη μέση της καλής μου ευχής ετούτα
 λέγοντας την κατάρα αυτή για κείνους·
 σ' εμάς καλά να στέλνεις εδώ πάνω

σὺν θεοῖσι καὶ γῆ καὶ δίκῃ νεκροφύω.
 τοιαῦτ' ἐπ' εὐχαῖς τάσδ' ἐπισπένδω χάσ.
 ἡμᾶς δὲ κωκυτοῦσ' ἐπαυθίζων νόμος,
 παιᾶνα τοῦ θανάτου ἐξανδωμένας.

150

ΧΟ ἔτε δάκρυ καναχὲς ὀλόμενον
 ὀλομένῳ δεσπότη,
 πρὸς ἔργμα τόδε κεδνῶν κακῶν τ'
 ἀπότροπον, ἄγος ἀπεύχεται,
 κερυμένων χοῶν. κλύε δέ μοι, σέβας,
 κλύ', ὦ δέσποτ', ἐξ ἀμαρτῆς φρενός,
 ὄποτοτοτοτοτοῦ,
 ἰώ, τίς δορυσθενῆς ἀνήρ,
 ἀναυτῆρ δόμων, Σκύθηρ τ' ἐν χερσῶν
 παλάντων' ἐν ἔργῳ βέλῃ πιπάλλων Ἄρη
 σχέδιά τ' αὐτόκωπα νομῶν βέλη;
 ΗΛ ἔχει μὲν ἦδη γαπότους χάσ πατήρ:
 νέου δὲ μέθου τοῦδε κοινωνήσατε.

160

ΧΟ λέγοις ἄν' ὀρχεῖται δὲ καρδία φόβῳ;
 ΗΛ θεῶ τομαῖον τόνδε βόστρυχον τάφῳ.
 ΧΟ τίσις ποτ' ἄνδρος ἢ βαθυζώνου κόρης;
 ΗΛ εὐξύμβολον τὸδ' ἐστὶ παντὶ δοξάσαι.
 ΧΟ πῶς οὐν παλαιὰ παρὰ νεωτέρας μάθω;
 ΗΛ οὐκ ἔστιν ὅστις πληρ ἔμοδ κείραιτό νη.
 ΧΟ ἐχθροὶ γὰρ οἷς προσήκε πενήησαι τριχί.
 ΗΛ καὶ μὴν ὄδ' ἐστὶ κατ' ἰδεῖν ὁμόπτερος—

170

με τη βοήθεια των θεῶν, της Γης,
 και της νεκρῆρας Δίκης. Μ' ευχές τέτοιες
 σταλάζω τις χόες. Κι εσείς με θρήνους
 στολίστε τις καθὼς εἶναι συνήθεια,
 ψάλλοντας του νεκροῦ το μοιρολόι.

ΧΟ

Το σκοτωμένο βασιλέα
 με μᾶρο δάκρυ και πικροῦς
 θρηνηλογῆστε βόγγους,
 στον τάφο ἐδῶ που παραστέκει
 τη λύτη μου και τη χαρά·
 και το κακὸ ἀπὸ τις χόες
 που χύθησαν στη γῆ ξορκίστε.
 Ἄκου με, αφέντη σεβαστέ,
 ἄκουσε, μες ἀπ' τη βαριά
 καρδιά σου κρᾶζω.

Ἄσα, ἄα, α! Ποιος ἄντρας

κονταροδύναμος θα ῥθει

του παλατιοῦ ελευθερωτής,

σειώντας πολέμου σκυθικά

τόξα καμπύλα και σπαθιά

με δυνατὴ λαβὴ κρατώντας;

ΗΛ Ρούφηξε η γῆς και δέχτηκε ο γονιός μου

τις προσφορές· μα τώρα ακούστε τούτο.

ΧΟ Λέγε· η καρδιά μου σπασταρά ἀπ' το φόβο.

ΗΛ Στον τάφο βλέπω το κομμένο αὐτὸ βροστρύχι.

ΧΟ Ποικανού, βαθύζωνης γυναικας ἢ ἄντρας;

ΗΛ Εὐκόλο στον καθένα να μαντέψει.

ΧΟ Να μάθω εξήγησέ μου, αν και πιο νέα.

ΗΛ Ἐξω ἀπὸ με δε θα ἴκοβε ἄλλος τα μαλλιά του.

ΧΟ Ἐχθροὶ θα ταίριαζε ἔτσι να πενήησουν.

ΗΛ Κι ὁμως πολὺ στο χρώμα δείχνουν ἴδια.

- ΧΟ ποίας θείαις; τούτο γὰρ θέλω μαθεῖν.
 ΗΛ αὐτοῖσιν ἤμιν κάττα προσφερῆς ἰδεῖν.
 ΧΟ μῶν σὺν Ὀρέστου κρέβδα δῶρον ἦν τότε;
 ΗΛ μάλιστα ἐκείνου βοστρύχους προσεΐδεται.
 ΧΟ καὶ πῶς ἐκείνος δεῦρ' ἐτόλμησεν μολεῖν;
 ΗΛ ἔεμπε χαίτην κορυμνὴν χάριν πατρός.
 ΧΟ οὐχ ἦσσαν εὐδάκρυτά μοι λέγεις τάδε,
 εἰ τῆσδε χάρας μήποτε ψάσσει ποδί.
 ΗΛ καὶ μοι προσέστη καρδίᾳ κλυδώνιον
 χολῆς, ἐπαίθην δ' ὡς δανταῖω βέλει.
 εἰς ὀμμάτων δὲ δάφνοι πίπτουσί μοι
 σταγόνες ἀφαρκτοὶ δυσχίμον πλημυρῖδος,
 πλόκαμον ἰδούσῃ τότε· πῶς γὰρ ἐπίσω
 ἀστῶν τιν' ἄλλον τῆσδε δεσπότην φόβης;
 ἀλλ' οὐδὲ μὴν νῦν ἠ κτανοῦσ' ἐκείρατο,
 ἐμὴ δὲ μήτηρ, οὐδαμῶς ἐπώνυμον
 φρόνημα παισὶ δούθεον πεπαμένη.
 ἐγὼ δ' ὅπως μὲν ἄντικρυς τάδ' αἰέσω,
 εἶναι τὸδ' ἀγλαίσμα μοι τοῦ φιλιτάτου
 βροτῶν Ὀρέστου —σάϊνομαι δ' ὑπ' ἐπιίδος.
 φεῦ.
 εἴθ' εἶχε φωνὴν εὐφρον' ἀγγέλου δίκην,
 ὅπως διαφορτίς οὔσα μὴ κινουσόμην,
 ἀλλ' ἢ σάφ' ἦναι τόνδ' ἀποπτόσαι πλόκον,
 εἴπερ γ' ἀπ' ἔχθροῦ κρατὸς ἦν τετυμημένος,
 ἢ ξυγγενῆς ἂν εἶχε συμπεπθεῖν ἔμοι,
 ἀγάλα τύμβου τοῦδε καὶ τιμὴν πατρός.

180

190

200

- ΧΟ Με ποια μαλλιά; Θέλω να μάθω.
 ΗΛ Με τα δικιά μου φαίνονται παρόμοια.
 ΧΟ Τάχα του Ορέστη κρυφό δάρο;
 ΗΛ Μοιάζουμε στα βοστρύχια εκείνου.
 ΧΟ Και πώς εδώ τόλμησε να 'ρθει;
 ΗΛ Τα 'στειλε τάχα να τιμήσει τον πατέρα.
 ΧΟ Δάκρυα τα λόγια σου μου φέρνουν, αν εκείνος
 στη χόρα εδώ ποτέ δε θα πατήσει.
 ΗΛ Και μένα στην καρδιά μου ανέβη κύμα
 χολῆς, ως να με τρύπησε σάϊτα
 κατάσθηθα· καυτές πέφτουν οι στάλες
 κι ακράτητες από τα βλέφαρά μου
 σαν μπόρα χειμωνιάτικη, όταν βλέπω
 το βοστρυχον αυτόν· πώς να λογιάσω
 πως είναι τα μαλλιά ενός άλλου; Μήτε
 βέβαια τα 'χει κόψει η φόνισσά του,
 η μάνα μου, που δόλου τ' ονομά της
 δεν είναι ταιριαστό με την κακούργα
 γνώμη για τα παιδιά της. Όμως πάλι
 δεν το χωράει ολότελα κι ο νους μου
 πως το στολίδι αυτό του αγαπημένου
 Ορέστη μου είναι —πόσο με χαϊδεύει
 γλυκά η ελπίδα. Αλίμονο. Μακάρι
 σαν κήρυκας φωνή ανθρώπου να 'χε,
 και διβουλη να μη δερνοχτυτόμουν
 σ' ενάντιες γνώμες, μα καθάριο να 'ταν
 κι ἡ να μισήσω την πλεξίδα τούτη,
 αν απ' την κεφαλήν εχθρού μου εκόπτη,
 ἢ αν είναι συγγενή μου να πενήσει
 μαζί με μένα στου γονιού τον τάφο,

43

ἀλλ' εἰδὼς μὲν τοὺς θεοὺς καλούμεθα,
οἴοισιν ἐν χειμῶσι ναυτίλων δίκην
στροβούμεθ'· εἰ δὲ χεῖρ τυχεῖν σωτηρίας,
σμικροῦ γένοιτ' ἂν σπέρματος μέγας πυθμῆν.
καὶ μηδ' ἄτιβοι γε, δεύτερον τεκμήριον,
ποδῶν ὁμοιοὶ τοῖς τ' ἐμοῖσιν ἐμφορεῖς.
καὶ γὰρ δὴ ἔστιν τῶδε περιγραφαῖ ποδῶν, *ἀγαυῶν*
αὐτοῦ τ' ἐκέλευσεν καὶ συνεμποροῦν τινός.
πτέροναι τενόντων θ' ὑπογραφαὶ μετρούμεναι
εἰς ταῦτ' οὐ συμβαίνοσι τοῖς ἐμοῖς στίβοις.
πάρεστι δ' ὠδὸς καὶ φρενῶν καταφθορά.

210

OP εἶχον τὰ λοιπά, τοῖς θεοῖς τελεσφόρους
εὐχὰς ἐπαγγέλλουσα, τυγχάνειν καλῶς.
HA ἐπεὶ τί νῦν ἔκατι δαιμόνων κυρῶ;
OP εἰς ὄμην ἦκεις ὄνπερ ἐξήχον πάλαι.
HA καὶ τίνα σύννοσθά μοι καλουμένη βροτῶν;
OP σύννοθ' Ὀρέστην πολλὰ σ' ἐκπαυλομένην,
HA καὶ πρὸς τί δήτι τυγχάνω κατεργμάτων;
OP ὄδ' εἰμί· μή μάτεν' ἐμοῦ μάλλον φίλον.
HA ἀλλ' ἢ δόλον τιν', ὦ ξέν', ἀμφί μοι πλέκεις;
OP αὐτὸς κατ' αὐτοῦ τάχα μηχανορραφῶ.
HA ἀλλ' ἐν κοιτοῖσι τοῖς ἐμοῖς γελῶν θέλεις;
OP κἄν τοῖς ἐμοῖς ἄγ', εἴπερ ἐν γε τοῖσι σοῖς,
HA ὡς ὄντ' Ὀρέστην τάχ' ἐγὼ σε προσηνέπω;

στόλισμα καὶ τιμὴ του. Κράζω να ῥθουν
βοηθοί μας οι θεοί που ξέρουν μέσα
σε ποια δερνόμαστε φουρτούνα ως κούτες
κι αν πρέπει να μας λάχει η σωτηρία,
από μικρό ένα σπόρο θα μπορούσε
δέντρο μεγάλο να ριζβολήσει.
Μα δεσ, σημάδι δεύτερο, τ' αχνάρια
ποδιών που δείχνουν ὁμοια στα δικά μου.
Διπλές πατημασιές είναι στο χώμα,
εκείνου και μαζί κάποιου συντρόφου.
Των ποδαριών οι γύροι αν μετρηθούνε
κι οι φτέρνες, θα ταιριάζουν στα δικά μου.
Πόνος βαρὺς βαθιά μου τράει τα φρένα.

(Παρουσιάζονται ο Ορέστης με τον Πυλάδη.)

OP Τέλειωνε στους θεούς τις προσευχές σου
κι ευχῆσου να ῥθουνε καλά και τ' άλλα.
HA Γιατί; Απ' αυτούς ποιο καλό μου ῥθε;
OP Αυτόν που χρόνια ευχόσουν βλέπεις μπρος σου.
HA Πού ξέρεις ποιον καλούσα στις ευχές μου;
OP Εξέω πως μόνο τον Ορέστη λαχταρούσες.
HA Και τάχα οι προσευχές μου εισακουστήκαν;
OP Εγὼ εἶμαι αὐτός· ἄλλον πιο φίλο μη γυρεύεις.
HA Ξένε, μήπως μου πλέκεις κάποιιο δόλο;
OP Δόλο θα πλέκω τότε και σ' εμένα.
HA Μη θες με τα δεινά μου να γελάσεις;
OP Μα θα γελούσα και με τα δικά μου.
HA Λοιπὸν να σου μιλω σα να ἴσαι ο Ορέστης;

OP αὐτὸν μὲν σὺν ὄρωσα δυσμαθεῖς ἐμέ·
 κούραν δ' ἰδοῦσα τήνδε κηδείον τριχὸς
 ἰγνοσκοποῦσά τ' ἐν στίβοισι τοῖς ἐμοῖς
 ἀνεπτερωθῆς κάδοικεῖς δοῶν ἐμέ.
 σκέψαι, τομῆ προσθεῖσα βόστρυχον τριχός,
 σαντῆς ἀδελφοῦ σύμμετρον τῷ σὺ κάδοι.

230
 Ζημία

ἰδοῦ δ' ὄρασμα τοῦτο, σῆς ἔργον χερός,
 σπᾶθλης τε πληγῆς, ἐν δὲ θήρειον γραφῆν—
 ἔνδον γενοῦ, χαρᾶ δὲ μὴ κελευθῆς φρένας·
 τοὺς φιλάτους γὰρ οἶδα νῶν ὄντας πικρούς.

ΗΛ ὦ φίλιτατον μέλημα δώμασιν πατρὸς,
 δακρυτὸς ἔλπις σπέρματος σωτηρίου,
 ἀλλῆ πεποισιὸς δῶμ' ἀνακτῆσι πατρὸς·
 ὦ τελευτὸν ὄμμα τέσσαρας μοίρας ἔχον
 ἐμοί, προσσυνδᾶν δ' ἔστ' ἀναγκαίως ἔχον
 πατέρα σε, καὶ τὸ μητρὸς ἐς σέ μοι ῥέπει
 στέργηθρον—ἢ δὲ πανδικῶς ἐχθαίρεται—

240

ἡμέρας
 ἡμετέρας καὶ τῆς τοθείσης ηἰλεῖς ὁμοσπόρον·
 πιστὸς δ' ἀδελφὸς ἦσθ', ἐμοὶ σέβας φέρον
 μόνος·

OP Κράτος τε καὶ Δίκη σὺν τῷ τρίτω
 πάντων μεγίστω Ζητῆ συγγενεῶτό μοι.
 Ζεῦ Ζεῦ, θεωρὸς τῶνδε πραγμάτων γενεῶ·
 ἰδοῦ δὲ γένηται εὖναι αἰετοῦ πατρὸς, περὶ
 θανόντος ἐν πλεκταῖσι καὶ σπειρώμασιν
 δεινῆς ἐχίδνης. τοὺς δ' ἀπωροφανισμένους

250

OP Μπροστά σου ενώ με βλέπεις δὲν πιστεύεις·
 ὅμως ὅταν ἀντίκρισες εκεῖνο
 το πένθιμο βουστρύχι· καὶ τ' ἀχνάρια
 κοίταξες καὶ μετρούσες τῶν ποδιῶν μου,
 σε φτέρωσεν ἡ ἐλπίδα καὶ θαρρούσες
 πῶς ἐβλεπες ἐμένα. Τῆ δικιά μου
 πλεξίδα που με τα μαλλιά σου μοιάζει,
 βάλ' την εκεί που εχόπη, κοίταξέ την.
 Να, καὶ το ρούχο τούτο, τῶν χεριῶν σου
 το ἔργο με κεντήδρια τῆς σαΐτας,
 —κυνήγια ξομπλιασμένα— μα κρατήσου
 καὶ μὴν ξεσπάσει ἀκράτητη ἡ χαρά σου.
 Γιατί πικροί 'ναι, ξέρω, οἱ συγγενεῖς μας.

ΗΛ Ω! ἀγαπημένη του σπιτιοῦ φροντίδα,
 πολύκαυτή μου ἐλπίδα, τῆς γενιάς μας
 ἡ σωτηρία, στη δύναμή σου να 'χεις
 πίστη καὶ το παλάτι του πατέρα
 θα ξαναπάρεις. Ω! γλυκιὰ θωριά μου,
 τετράδιπλο ὄνομα για μένα· πρέπει
 πατέρα να σε κρᾶζω καὶ τῆς μάνας
 ἡ ἀγάπη μου σε σένα πέφτει—εκεῖνην
 μ' ὅλα τα δίκια τῆ μισώ— καὶ ἀκόμη
 τῆς ἀσπλάχνα σφαγμένης ἀδερφῆς μας·
 σπάθηνες ἀδερφὸς πιστὸς, ο μόνος
 που με τιμάς· ἡ Δύναμη καὶ ἡ Δίκη
 καὶ ο Διάς τρίτος ο τράνος ας με συντρέξουν.
 Ω! Δία, κοίτα, Δία, τις συμφορές μας·
 τὴν ἔρμη δες γενιά αετοῦ πατέρα,
 που χάθηκε στα βρόχια καὶ τ' ἀρπάγια
 φουχτῆς οχιάς. Κι ἐμᾶς ορφανεμένους,

OP

νήστις πιέξει λιμός· οὐ γὰρ ἐντελείς
 θήραν πατρώων προσφύσειν σκηπήμασιν.
 οὗτω δὲ καὶμὲ τήνδε τ', Ἡλέκτραν λέγω,
 ἰδεῖν πάρεστί σοι, παρροστερεῆ γόνον,
 ἄμφο φυγὴν ἔχοντε τὴν αὐτὴν δόμον.
 καίτοι θυτήρος καί σε τιμῶντος μέγα
 πατρός νεοσσὸς τοσοῦδ' ἀποφθείρας πόθεν
 ἔξεις ὁμοίας χειρὸς ἐθθωνον γέρας;
 οὐτ' αἰετοῦ γενεθλ' ἀποφθείρας, πάλιν
 πέμπτεν ἔχους ἂν σήματ' ἐπιειθῆ βροτοῖς·
 οὐτ' ἀρχικός σοι πᾶς ὄδ' ἀναιθεὶς ποθμῆν
 βωμοῖς ἀρήξει βουδότηις ἐν ἤμασιν.
 κόμισ', ἀπὸ σμικροῦ δ' ἂν ἄρειας μέγαν
 δόμον, δοκόντα κάρτα νῦν πεπιωκέναι.
 ᾧ παῖδες, ᾧ σωτήρες ἐστίας πατρός,
 σιγῆθ', ὅπως μὴ πεύσεταιί τις, ᾧ τέκνα,
 γλώσσης χάριν δὲ πάντ' ἀπαγγελεῖ τάδε
 πρὸς τὸν κρατούντα· οὗς ἴδοιμ' ἐγὼ ποτε
 θανάτας ἐν κηκίδι πισσῆρει φλογός.

260

XO

270

οὔτοι προδώσει Λοξίου μεγαθενῆς
 χρησμός κελύων τόνδε κίνδυνον περῶν,
 κἄξορθιάζων πολλὰ καὶ δυσχεμέρους
 ἄτας ὄψ' ἤπαρ θερμὸν ἐξαιδωμένους,
 εἰ μὴ μέτεμι τοῦ πατρός τὸν αἰτίους
 τρόπον τὸν αὐτόν, ἀτασκοτεῖναι λέγων,
 ἀποχρημάτοισι ζημίαις ταρνούμενον
 αὐτὸν δ' ἔφρασκε τῆ φιλῆν φηχῆ τάδε
 τεύσειν μ' ἔχοντα πολλὰ δυστερεπῆ κακά.

μαύρη μας σφιγγει πείνα· δεν μπορούμε
 το πατρικό να φέρουμε κωνήγι
 μες στη φωλιά μας. Έτσι όπως μας βλέπεis
 εγώ κι η Ηλέκτρα τούτη, τέκνα δίχως
 πατέρα, αποδιωγμένοι απ' τα παλάτια.
 Αν αφανίζονταν εμάς, την κλήρα
 ενός γονιού που τόσο σε τιμούσε
 και πλούσια σου θυσίαζε, πού θα βρεις
 παρόμοιο χέρι που άφθονα σφαχτάρια
 να καίει για σένα; Μήτε αν ξεκληρίσεις
 τη γέenna του αετού, θα χεις να στέλνεις
 σημάδια στους θνητούς να τα πιστεύουν·
 κι αν τη βασιλική ξεράνεis ρίζα,
 κανείς δε θα φροντίζει τους βωμούς σου
 στις μέρες της γιορτής. Βοήθησέ μας,
 από μικρό μπόρείς ψηλά να ορθώσεις
 το σπύτι μας που δέχνει σωριασμένο.

XO

OP

Τέκνα, του πατρικού σπιτιού σιγήρες,
 σιωπάνετε, μην κάποιος σας ακούσει,
 παιδιά μου, και με γλώσσα ακράτητη όλα
 στους άρχοντες τα πει, που μες στους μαύρους
 καπνούς της φλόγας να τους δώ να λιώνουν.
 Δε θα μ' εγκαταλείψει του Λοξία
 ο παντοδύναμος χρησμός που μ' έχει
 προστάξει να διαβώ μες από τούτον
 τον κίνδυνο· και μου κράξε φοβέρες
 φριχτές με βροντερή φωνή και μπόρες
 που τα ζεστά μου θα παγώναν σπλάχνα,
 αν τους φονιάδες του γονιού μου μ' όμοιο
 δεν τιμωρήσω τρόπο και δε σφάζω
 του πλούτου μου τους άρπαγες με λύσσα.
 Αλλάώς με τη ζωή μου θα πληρώσω,
 πλόθος πυρά περνώντας μαύρα πάθη.

θεοῦ τ' ἔφρατμαὶ καὶ πατρός πέθος μέγα,
καὶ πρὸς πιέζει χρημάτων ἀχρημία,
τὸ μὴ πολίτας εὐκλειστάτους βροτῶν,
Τροίας ἀναστατήρας εὐδόξω φρενί,
θεῶν γυναικῶν ὠδ' ὑπερήσους πέλειαν.
θήλεια γὰρ φρήν· εἰ δὲ μή, τάχ' εἴσεται.

ΧΟ ἄλλ' ὦ μεγάλαι Μοῖραι, Διὸθεν
τῆδε τελευτῶν,
ἧ τὸ δόκιμον μεταβαίνει.
ἀντὶ μὲν ἐχθρῶς γλώσσης ἐχθρὰ
γλώσσα τελείσθω· τοῦφαιλόμενον
πράσσοισα Δίκη μὲν' ἀντιῆ·
ἀντὶ δὲ πληγῆς φονίας φονίων
πληγὴν τιπέτω. δράσαντα παθεῖν,
τριγέρον μῦθος τάδε φωνεῖ.

310

ῥαίτε μάλιστα

[σπρ. α.

ΟΡ ὦ πάτερ αἰνόπατερ, τί σοι
φάμενος ἢ τί ἔξας
τύχοιμ' ἄν ἕκαθεν οὐχίσας,
ἔνθα σ' ἔχουσιν ἐναί,
σκότφ φάος ἀντίμορον,
χάφτες δ' ὅμοιος
κέκληγται γάος εὐκλειῆς
προσοδομίους Ἄτρείδαις.

320

[σπρ. β.

ΧΟ τέκνον, φρόνημα τοῦ θανάτου σὺ δαμά-
ζει παρὸς ἢ μάλιστα γνάθος,
φώνει δ' ὄσπερον ὀργῆς·

κι ἠ θεϊκῆ ἐντολή, καὶ τοῦ πατέρα
το μέγα πέθος, καὶ με σφίγγει ἠ φτώχεια,
κι αὐτό: νὰ μὴν αφήσω δόξασιμένους
πολίτες που κατὰσκαψαν τὴν Τροία
σε δυο γυναίκες ἔτσι νὰ υπακούνε.

Γιατί κι ο Ἀχιλλεύς καρδιά γυναίκαῖς ἔχει:
κι ἀν δὲν το ξέρει, θα το μάθει τώρα.

ΧΟ Ω! Μοῖρες μεγάλες, ο Δίας
τέτοιο τέλος νὰ δώσει σε τούτα,
καθὼς θέλει το δίκιο.

«Ἡ γλώσσα ἠ πακρὴ νὰ πληρώνεται
πρέπει με γλώσσα πακρῆ». Ἔτσι ἠ Δίκη
βροντοκρᾶζει, τὰ χρωστούμενα παίρνοντας.
«Σε φόνου πληγῆ, τιμωρία
πέλι φόνου πληγῆ.
Ὅ, τι κάμεις, θα πάθεις»,
ο πανέφρατος μῦθος φωνάζει.

ΟΡ

Πατέρα, δύσμοιρε πατέρα,
ποια λόγια μου ἠ ποια ἔργα
μακριά θα σ' ἔφταναν στον τόφο
που σε κρατᾶ κλεισμένον; Ἔχουν ὅμοια
μοῖρα το φως καὶ το σκοτάδι.
Καλόδεχτη χαρὰ για τους Ἀτρείδες
που πρώτα κυβερνούσαν το πάλαι,
εἶναι το μοιρολόι που τους παλαιώνει.

ΧΟ

Παδί μου, τὴν ψυχῆ του σκοτωμένου
δὲν τὴ δαμάζει τῆς φωτιάς τ' ἄγριο σαγόνι,
κάποτε δείχνει τὴν ὀργή τῆς

τὰ δ' αὐτὸς δευρῆ μαθεῖν.
 πρέπει δ' ἀκάματῳ μένει καθήκειν.

OP σέ τοι λέγω, ξυγγενοῦ, πάτερ, φίλοις.
 ΗΛ ἐγὼ δ' ἐπιφθέγγομαι κεκλαυμένα.
 ΧΟ στάσις δὲ πάγκοινος ἀδ' ἐπιρροθεῖ
 ἄκουσαν ἐς φάος μολῶν,
 ξὺν δὲ γενεῶ παρὸς ἐχθροῦς.

[στρ. κ.

OP Ἀρης ἔρει ξυμβαλεῖ, Λίχη Λίχη.
 ΗΛ ἰὼ θεοί, κραίητε, ἐνδίκως.
 ΧΟ τρέμος μ' ὑφέρεται κλονούσαν εὐγμάτων.
 τὸ μόρσιμον μένει πάλαι,
 εὐχομένους δ' ἄν ἔλθοι.

[ἀντ. κ.460

— ὦ πόνοσ ἐγγενης
 καὶ παράμουσος ἄτας
 αἵματόεσσα πλαγά.
 ἰὼ δύστον' ἄφροτα κηδή·
 ἰὼ δυσκατάπανστον ἄλγος.

[στρ. λ.

— δώμασεν ἔμμοτον
 τῶνδ' ἄκος, οὐδ' ἀπ' ἄλλων
 ἔκτοθεν, ἀλλ' ἀπ' αὐτῶν,
 δι' ὧμασν ἔφην αἵματηρέν.
 θεῶν κατὰ γῆσ ὀδ' ὕμνος.

[ἀντ. λ.470

τ' ἄλλα ο θυμός θα σου τα μάθει.
 Με θέρρος πρέπει αλύγιστο
 ν' αρχίσεις τον αγώνα.

OP Πατέρα, σου φωνάζω,
 σύντρεξε τους δικούς σου.
 ΗΛ Κι εγώ θρηγώντας, σε καλώ.
 ΧΟ Κι όλες εμεῖς σε κρᾶζουμε·
 εισάκουσε και βγες στο φως,
 βήθημα μας ενάντια στους εχθρούς.

OP Ἀρης να σιμάει με τον Ἄρη
 κι η Δίκη με τη Δίκη.
 ΗΛ Κι εσεῖς θεοί το δίκιο αποφασίστε.
 ΧΟ Τρέμος με πλημμυρίζει ακούγοντας
 αυτές σου τις ευχές. Η μοῖρα
 πολὺν καιρό αργυπορεῖ, μα τώρα
 μπορεί να ρθει που την καλεῖς.

— Ω! της γενιάς βαθίριζο κακό,
 και συμφορές ατάρμαστη
 πληγή ματοβαμμένη.
 Ω! πολυστέναχτα κι αβίασταχτα δεινά,
 πόνε, που τελειωμό δεν έχεις.

— Μεσ στο παλάτι βρίσκειται η γιατρεία τους.
 Δε θα ρθει απ' ἔξω κι απ' τους άλλους,
 μονάχα από τους ίδιους με σκληρόν
 αγώνα αματοράντιστο. Είναι τούτος
 ο ὕμνος μου για τους θεούς του Ἄρη.

— ἀλλὰ κλύοντες, μάκαρες χθόνιοι,
τῆσδε κατευχθῆς πέμπτει' ἀρωγὴν
παισὶν προφρονῶς ἐπὶ νίκηϊ.

OP πάτερ, τρόποισιν οὐ τυραννικοῖς θανῶν,
αἰτουμένῳ μοι δὸς κράτος τῶν σῶν δόμων.
HA κἀγώ, πάτερ, τοιάδε σοῦ κρείμα μ' ἔχει
φυγενῶν μέγαν προσθεῖσαν Αἰγίσθω . . .
OP οὕτω γὰρ ἄν σοι δαῖτες ἔνομοι βροτῶν
κτίσιόσσι· εἰ δὲ μή, παρ' εὐδείπνοισ ἐση
ἄτιμος ἐμπόροισι κρισιωτοῖς χθονός.

HA κἀγὼ χόος σοι τῆς ἐμῆς παγκληρίας
οἷσω πατρῶων ἐκ δόμων γαμηλίων·
πάντων δὲ πρῶτον τόπος προσβέυσω τάφον.
OP ὦ γὰρ', ἄρες μοι πατέρ' ἐποπτεῦσαι μάχην.
HA ὦ Περσέφασσα, δὸς δὲ γ' εὐμορφαν κράτος.
OP μέμνησο λουτρῶν οἷς ἐνοσφίσθης, πάτερ.
HA μέμνησο δ' ἀμφίβληστρον ὡς ἐκαίνισαν—
OP πένθαις δ' ἀχαλκέντοισ ἐθιρεθῆθης, πάτερ—
HA αἰσχρὸς τε βουλευτοῖσιν ἐν καλῶμμασιν.
OP ἄρ' ἐξεγείρη τοῖσ' ὀνειδέσων, πάτερ,
HA ἄρ' ὄρθον αἴφεις φίλατον τὸ σὸν κἄρα,
OP ἥτοι δίκην ἴαλλε σύμμαχον φίλοις,
ἢ τὰς ὁμοίας ἀντίδος βλάβας λαβεῖν,
εἴτερ κρατῆρῆς γ' ἀντικλήσων θέλεις.

480

490

εὐχόμενος
δὲν δόξα

— Θεοὶ τοῦ κάτω κόσμου τρισμακάριστοι,
που ακούτε αυτές τις προσευχές μας,
στελίτε με πρόθυμη καρδιά βοήθεια
σε τούτα τα παιδιά για να νικήσουν.

OP Πατέρα, που ως θα ταίριαζε δεν πήγες
σαν βασιλέας, δόσε, στο ζήτάω,
σ' ἐμὲ την εξουσία των παλατιῶν μας.
HA Κι ἐγώ, πατέρα, τούτα σου ζητάω·
ἀπὸ τα βάσανά μου να γλιτώσω
κι αφοῦ κάνω στὸν Αἰγίσθο κακὸ μεγάλο.
OP Γιατί ἔτσι νεκρικές θα σου προσφέρουν
οἱ ἄνθρωποι τιμές, καθώς ο νόμος
ορίζει· ἀλλιώς στις κτισσινότες τῆς χώρας
καλόδειπνες θυσίες δε θα ἔχεις μέρος.
HA Κι ἐγὼ σα φεύγω νόφη απ' το παλάτι,
καὶ θα τιμήσω πρόφα αυτόν τον τάφο.
OP Φέρ' τον σπάνω, ω! Γη, τῆ μάχη να ἐποπτεῦσῃ.
HA Λεμπρή δώσε μας νίκη, Περσεφόνη.
OP Θυμήσου το λουτρό που σε σκοτώσαν.
HA Τα δέχτηα που σε τύλιξαν θυμήσου.
OP Μ' ἀχάλκευτα δεσμά σε παγγιδέψαν.
HA Κι αισχρά σου ρίζαν δολερὰ πέπλα.
OP Τέτοιες ντροπές, πατέρα, σε ζυτνόνε;
HA Τ' ἀγαπημένο σου κεφάλι ἀναστράωνεις,
OP Στείλε στους φίλους σύμμαχο τη Δίκη, ἢ κάνε
να βλάψουν τους εχθρούς σου μ' ἕμοιο τρόπο,
αν θες, καὶ νικημένος να νικήσεις.

- ΧΟ οἶδ', ὦ τέκνον, παρῆ γὰρ ἔκ τ' ὄνειράτων
καὶ νυκτιπλάγκτων δαιμάτων πεταλαμένη
χοῶς ἔπεμπε τάσδε δόσθεος γυνή.
ΟΡ ἦ καὶ πέποιθε τούναρ, ὅσπ' ὀρθῶς φράσαι,
ΧΟ τεκνὲν δόκιμον' ἔδοξεν, ὡς αὐτῆ λέγει.
ΟΡ καὶ καὶ τελευτᾶ καὶ κεραινοῦται λόγος;
ΧΟ ἐν σταγυράνοισι παῖδος ὀμίσει δίκην.
ΟΡ τῶς βράς κρηῖς οὔτα, νεογενὲς δάσος;
ΧΟ αὐτῆ προσέσχε μαστὸν ἐν τῶρεϊσσι.
ΟΡ καὶ πῶς ἀντροτον οὐθαῖ ἦν ὑπὸ στῆγος;
ΧΟ ὅσπ' ἐν γάλασι θρόμβον αἵματος σκάσαι.
ΟΡ οὔτοι μάλιστα ἀπόρος ὄψιαν πέλει.
ΧΟ ἦ δ' εἴ ὄντρον κέκλαγεν ἐπιτημένη.
πολλοὶ δ' ἀνῆθον, ἐκτροφωθέντες σκότῳ,
λαμπτήρες ἐν δόμοισι δεσποίνης χάριν'
πέμπει δ' ἔπειτα τάσδε κηδείους χοῶς,
ἄκος τομαῖον ἐπίσσιασιν πημάτων.
ΟΡ ἀλλ' εὐχομαι γῆ τῆδε καὶ πατρὸς τάφῳ
τοῦνευρον εἶναι τοῦτ' ἐμοὶ τελευσφόρον.
κρῖνον δέ τοί νῦν ὅσπερ σερκόλλως ἔχεν.
εἰ γὰρ τὸν αὐτὸν κῶρον ἐκλαπὼν ἐμοὶ
οὐφίς ἐπ' αἶμα σκάρων' ἠπλεῖζέτο,
καὶ μαστὸν ἀμφέχασσ' ἐμὸν θρεπτήριον,
θρόμβῳ τ' ἐμείξεν αἵματος φίλον γάλα,
ἦ δ' ἀμφὶ τάβει τῶδ' ἐπύμωξεν πάθει,
δεῖ τοί νῦν, ὡς ἔθρεψεν ἔκταγλον τέρας,
θανεῖν βιαίως· ἐκδρακοντωθεὶς δ' ἐγὼ
κτείνω νῦν, ὡς τοῦνευρον ἐπέλει τόδε.

- ΧΟ Ξέρω, παιδί μου, γιατί εκεί βρισκόμουν
αλαφιασμένη απ' ὄνειρα και τρόμους
νυχτερινούς η αντίθετη γυναίκα,
τις προσφορές ετούτες έχει στείλει.
ΟΡ Μάθατε τ' ὄνειρό τῆς να μου πείτε;
ΧΟ Τῆς φάνηκε πῶς γέννησε ἓνα φίδι.
ΟΡ Και τ' ὄνειρό τῆς πού τελειώνει,
ΧΟ Το τύλιξε στα σπάργανα σα βρέφος.
ΟΡ Και ποια το νόγενο θεριό προφή ζῆτούσε;
ΧΟ Μες στ' ὄνειρο του ἴδωσε το βυζί τῆς.
ΟΡ Κι ἀπλήγωτο ἔμεινε το στήθος απ' το τέρας;
ΧΟ Ἐβγάλε κι αἶμα ἀντάμα με το γάλα.
ΟΡ Τ' ὄνειρο τούτο ψεύτικο δεν εἶναι.
ΧΟ Κι ἔσυρε τρομαγμένη ἀπὸ τὸν ὕπνο
φωνή μεγάλη. Εὐδὸς στην προσταγή τῆς
πλήθος ἀνάψανε πυρσοὶ που εστέχαν
τυφλοὶ μες στο σκοτάδι· ἔπειτα στέλνει
τις προσφορές αυτές με τῆν ελπίδα
πῶς θα γιατρέψει τα κακά σημάδια.
ΟΡ Μα εὐχομαι στη γῆ και στου πατέρα
τον τάφο, ἀλήθεια τ' ὄνειρο να γίνει.
Λογάζω πῶς μ' αὐτό ταιριάζουν ὅλα.
Γιατί ἂν γεννήθηκε απ' τὸν ἴδιο κόρφο
με μένα ο δράκοντας και μήτηκε ὡς βρέφος
στα σπάργανά μου κι ἔγειρε στο στήθος
του μ' ἔθρεψε κι ἀντάμα με το γάλα
σταγόνες αἶμα ἀνάμιξε κι ἐκείνη
περίτρομη ἔχει σκούζει ἀπὸ τὸν πόνο,
πρέπει να πᾶει σφαγμένη, ἀφοῦ ἓνα τέρας
φριχτό ἔθρεψε· κι ἐγὼ που ἴγνα φίδι,
θα τη σκοτώσω, ὡς τ' ὄνειρο προλέγει.

Περσέως τ' ἐν φρεσὶν
καρδῶν σχεθῶν,
τοῖς θ' ὑπὸ χροῦς φίλος
τοῖς τ' ἀνωθεν, προφράσων φάρος
Γοργῶς λυγρᾶς ἐνόσθεν
φόνιον ἄταν τίθει, τὸν αἴτιον δ'
ἐξ ἀπὸλλο' εἰσορῶν.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ

ἦκω μὲν οὐκ ἀκλητος, ἀλλ' ὑπάργγελος·
νέαν φάτιν δὲ πύθομαι λέγειν τινᾶς
ξένους μολόντας οὐδαμῶς ἐρίμερον,
μόρον γ' Ὀρέστην. καὶ τόδ' αὖ φέρειν δόμοις
γένοιτ' ἂν ἄχθος αἵματοσταγές, φόνω
τῷ προῖσθην ἐλακίσουσι καὶ δεδηγμένοις.
πῶς ταῦτ' ἀληθῆ καὶ βλέποντα δοξάσω;
ἦ παρὸς γυναικῶν δειματούμενοι λόγοι
πεδάριστοι θηρώσκουσι, θνήσκοντες μάτην;
τί τῶνδ' ἂν εἴποις ὅσπε δηλώσαι φρενί;
ἦρούσαμεν μὲν, πυνθάνου δὲ τῶν ξένων
ἔσω παρελθῶν. σὸδὲν ἀγγέλων σθένος
ὡς αὐτόσ' αὐτὸν ἄνδρα πεύθεσθαι πέρι.
ἴδειν ἐλέγξαι τ' εἰ θέλω τὸν ἀγγελον,
εἴτ' αὐτόσ' ἦν θνήσκοντος ἐγγύθεν παρῶν,
εἴτ' ἔξ ἀμαρῆς κληρόνος λέγει μαθῶν.
οὔτοι φρέν' ἂν κλέψειεν ὠμματωμένην.

ΧΘ

ΑΙ

[ἀντ. γ.]

840

854

Με; στα στήθια να βάλεις
την καρδιά του Περσέα για χάρη
ζωντανών και νεκρών που αγραπάς,
και με πέπλο την όψη σου κρύβοντας
στην σπατίνα Γοργόνα που ζει στο παλάτι
δώσε φόνω πλῆγή και τον αίτιο
του κακούμόλις δεις, σκότωσέ τον.

(Ερχεται ο Αίγισθος.)

ΑΙΓΙΣΘΟΣ

Ακάλεστα δεν ήρθα, με κάλεσαν
άκοισα πας εφτάσαν κάποιιοι ξένοι
και ιθόλουευχάριστα δε φέρνου νέα,
πως πέθανεν ο Ορέστης. Κι αυτό πάλι
το αιματοπιτάλαχτο θα πέσει βάρος
πάνω στο πείτι, ενώ πονούν οι πρώτες
πληγές τοι που δεν έκλεισαν ακόμη.

Μα να πισέψω πως αυτά είναι αλήθεια,
ή φοβισμένα λόγια μιας γυναίκας
που κνέρο πετούν και κούφια πάνε;

Μπορείς εσύ να πεις, να με φωτίσεις;

Τ' ακούσαμε κι εμείς, μα πρέπει μέσα
να πεις, γιαν τα μάθεισ απ' τους ξένους.

Καθόλου τα μαντάτα δεν αξίζουν,

μονάχα ανθα τ' ακούσεις απ' το στόμα

του ίδιου τυ άντρα που μας τα χει ανιστορήσει.

(Φέλω) να δο τον άνθρωπο, να μάθω

αν ήταν όταν πέθανε κοντά του,

ή μινισχά μάλα από κούφιεσ φήμεισ.

Τιν εξάρτυνο δε θα γελάσει νου μου.

ΧΘ

ΑΙ

ΧΘ Ζεῦ Ζεῦ, τί λέγω, πόθεν ἄοξωμαι
 τάδ' ἐπευχομένη κάπιθεάζουσ',
 ὑπό δ' εὐνοίας
 πῶς ἴσον εἶποσ' ἀνύσωμαι,
 ἦν γὰρ μέλλουσι μινθεῖσθαι
 πειραιὶ κοπάνων ἀνδροδακτύων
 ἢ πάντῃ θήσεν Ἀγαμέμνονιων
 οἴκων ἄλεθρον διὰ παντός,
 ἢ πῆρ καὶ φῶς ἐπ' ἐλευθερίᾳ
 δαίμων ἀρχοῖς τε πολισσονόμοις
 ἔξει πατέρων μέγαν ὄλβον.
 τοιάνδε κάλην μόνος ὦν ἔφεδρος
 δισοῖς μέλλει θεῖος Ὀρέστης
 ἄψεν. εἴη δ' ἐπὶ νίκη.

ΑΙ ἔ ἔ, ὀτοτοτοί.
 ΧΘ εἴ ἔα μάλα·

— — πῶς ἔχει; πῶς κέκρανται δόμοις;
 — — ἀποσταθῶμεν πράγματος τελουμένου,
 ὅπως δοκῶμεν τῶνδ' ἀνάιται κακῶν
 εἶναι· μάχης γὰρ δὴ κεκρήσεται τέλος.

ΟΙ οἴμοι, πανοίμοι δεσπότη τελουμένου·
 οἴμοι μάλ' αἰθίς ἐν τρίτοις προσφθέγγμασιν.

(Ο Αἰγισθος μπαίνει στο παλάτι.)
 ΧΘ Ω! Δία, Δία, τι να λέω, πούθε
 ν' αρχίσω τις ευχές και βοηθούς μας
 να κρᾶζω τους θεούς; Πῶς να βρω
 λόγια πρεπούμενα και το καλό
 που λαχταρά η καρδιά μου να πετύχω;
 Γιατί ζύγωσεν η στιγμή που θα ματώσουν
 των αντροφόνων κοφτερών σπαθίων οι λάμες,
 κι είτε θ' αφανιστεί για πάντα
 το σπίτι του Αγαμέμνονα, ή φωτιά
 και φως ελευθερίας ανάβοντας,
 την πατρική εξουσία και το μέγα
 πλούτο θα πάρει πίσω. Τέτοιο αγώνα
 έχει μπροστά του ο θαρραλέος Ορέστης
 με δυο ν' αντιπαλαίψει. Στο πλευρό του
 μακάρι να σταθεί για πάντα η νίκη.
 Αἴ, ἀα! Ωωχ!
 ΧΘ Ἔε, ἔε!
 — — Τι γίνεται; Πῶς να τελειώνουν μέσα;
 Μακριά ας σταθούμε τώρα που το ἔργο
 στο τέλος του ζυγώνει κι ἔτσι αθάνας
 να δείξουμε πως εἴμαστε σε τούτη
 τη συμφορά· τι ἐκρίθηκε ο αγώνας.
 (Βγαίνει ἀπὸ το παλάτι ο δοῦλος.)

ΛΟ Αἰμόνο, αχ! σκοτώσαν τον ἀφέντη
 αἰμόνο και πάλι, τριπλά κρᾶζω.

Αἴγισθος οὐκέτ' ἔστιν· ἀλλ' ἀνοίξατε
 ὄσως τάχιστα, καὶ γυναικείους πόδας
 μοχλοῖς χαλάτε· καὶ μάλ' ἤβρωντος δὲ δεῖ—
 οὐχ ὄστ' ἀρήξαι διαπεπραγμένω· τί γὰρ;
 ἰοῦ ἰοῦ.
 κωφοῖς ἀντῶ καὶ καθέδουσαν μάτην
 ἀκραντα βιάζω. ποῦ Κλωταμῆστρα, τί δρᾷ;
 εἴποιε νῦν αὐτῆς ἐπὶ ξυροῦ πέλας
 ἀρχὴν πεσεῖσθαι παρὸς δίνην πεπληγμένους.

880

ΚΑ τί δ' ἐστὶ χεῖμα; τίνυ βοῆν ἴστης δόμοις;
 ΟΙ τὸν ζῶντα καινεν τοὺς τεθνηῖστας λέγω.
 ΚΑ οἱ γῶ, ξυνηκα τοῦπος ἐξ αἰνυμάτων.
 δόλοισ ὀλοῖμεθ', ὥσπερ οὖν ἐκτενῶμεν.
 δαή τις ἀνδοκμήητα πέλεκυν ὡς τάχος·
 εἰδῶμεν εἰ νικῶμεν, ἢ νικώμεθα.
 ἐνταῦθα γὰρ δὴ τοῦδ' ἀφικόμεν κακοῦ.

890

ΟΡ σὲ καὶ ματεῶν τῶδε δ' ἀρκούντως ἔχει.
 ΚΑ οἱ γῶ· τέθηκας, φίλιαι', Αἴγισθον βία.
 ΟΡ φίλεις τὸν ἀνδρα; τοῖσδε ἐν ταυτῶ ταφῶ
 κείσθ'. θανόντα δ' οὔτι μὴ περιόφεις ποτε.

100

Πέθαν' ὁ Αἴγισθος· ανοίξτε αμέσως,
 σπρώστε τις αμπάρες απ' τις πόρτες
 του γυναικίτη· εδώ χρειάζεται αντρας
 πολύ γερός, μα όχι να βοηθήσει
 τον σκατωμένο· ποια η ανάγκη τώρα;
 'Εε, έε!
 Φωνάζω σε κωφορός και μάταια κράζω
 σε κοιμισμένου. Ποῦ είναι η Κλωταμῆστρα;
 Τι κάνει; Τώρα φαίνεται πως είναι
 κοντά στην κόψη του σπαθιοῦ ο λαίμας της
 και δίκαια θα πέσει χτυπημένος.

(Εμφανίζεται η Κλωταμῆστρα από το γυναικονίτη.)

ΚΑ Τι τρέχει; Ποιαν εσῆκωσες βοή στο σπίτι;
 ΔΟ Τον ζωντανό σφάζουν οι πεθιμένοι.
 ΚΑ Αχ! δυστυχία, μες στα αινύματά σου
 κατάλαβα τι λες. Θα με σκοτώσουν,
 όπως σκοτώσα κι εγώ, με δόλο.
 Γρήγορα φονικό τσεκούρι κάποιος
 ας δώσει, για να δούμε αν νικημένοι
 θα βρούμε ή νικητές, γιατί σε τέτοια
 κορφή της συμφοράς έφτασα τώρα.

(Η πόρτα του παλατιού ανοίγει και αποκαλύπτεται το
 πτώμα του Αἴγισθου. Κοντά του στέκονται ο Ορέστης κι ο Πυ-
 λιάδης.)

ΟΡ Εσέ κι εγώ ζητώ· πλήρωσε τούτος.
 ΚΑ Ωο! Αἴγισθε αγαπημένε, σε σκοτώσαν.
 ΟΡ Τον αγαπάς; Θα πας λοιπόν στον ίδιο τάφο.
 Δε θα τον χωριστείς νεκρό ποτέ σου.

101

- ΚΛ ἐπίχεες, ὦ παῖ, τόνδε δ' αἰδέσαι, τέκνον, μαστόν, πρὸς ᾧ σὺ πολλὰ δὴ βριζῶν ἄμα οὖλοισιν ἐξημελέξας εὐτραφεὲς γάλα.
- ΟΡ Πυλάδη, τί δράσω; μητέρ' αἰδεσθῶ κτανεῖν; 900

ΠΥΛΛΑΔΗΣ

ποῦ δὴ τὸ λοιπὸν Λοξίων μαντεύματα
τὰ ποδοχρηστά, πιστά τ' ἐδορκώματα;
ἅπαντας ἐχθροὺς τῶν θεῶν ἦγοῦ πλέον.
ΟΡ κρόσω σε νικῶν, καὶ παραινῶ μοι καλῶς.
ἔπον, πρὸς αὐτὸν τόνδε σε σφάξει θέλω.
καὶ ζῶντα γὰρ νῦν κρείσσον' ἠγήσω πατρός.
τούτῳ θανοῦσα ξυγκάθευδ', εἴπει φιλεῖς
τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὃν δὲ χεῖρ φιλεῖν στυγεῖς.

- ΚΛ ἔγώ σ' ἔθρεφα, σὺν δὲ γηράναι θέλω.
- ΟΡ πατρικτονοῦσα γὰρ ξυροικησῆεις ἐμοί;
ΚΛ ἢ Μοῖρα τοῦτων, ὦ τέκνον, παραιτιά.
ΟΡ καὶ τότε τοῖνν Μοῖρ' ἐπόρσονεν μόρον.
ΚΛ σὸδδεν σεβίζῃ γενεθλίουσ ἀφός, τέκνον,
ΟΡ τεκοῦσα γὰρ μ' ἔθρεψας ἐς τὸ δευτεγές.
ΚΛ οὔτοι σ' ἀπερρωῖ' ἐς δόμους δορυξέρονος.
ΟΡ αἰκῶς ἐπαθήην ἂν ἑλευθέρον πατρός.
ΚΛ ποῦ δῆθ' ὁ τίμος, ὄντων' ἀντεδεξάμην;
ΟΡ αἰσχρόνομαι σοι τοῦτ' ἀνειδίσαι σαφῶς.
ΚΛ μὴ ἀλλ' εἰφ' ὁμοίως καὶ πατρός τοῦ σοῦ μάτας.

ΧΟΗΦΟΡΟΙ

- ΚΛ Στάσου, παιδί μου, ετούτο εδὼ σεβάσου το στήθος, γιε μου, που έτσι μες στον ὕπνο τόσες φορές απάνω του γεριμένος το θρεπτικό του έχεις βυζάζει γάλα.
- ΟΡ Πυλάδη, τι να κάμω; Να τη σφάζω;

ΠΥΛΛΑΔΗΣ

Και τότες οι μαντείες του Λοξία
κι οι πυθαλάγητοι χρησμοί κι η αρκοδοσμένη
πίστη, πού πάνε; Κάλιο εχθρούς σου να 'χεις,
αντί για τους θεούς, όλους τους άλλους.

- ΟΡ Κρίνω πως έχεις δίκιο, οι συμβουλές σου σωστές. Έλα μαζί μου εσύ, κοντά του θα σε σκοτώσω· τι από το γονό μου τον λογιάζεις καλύτερο, όταν ζούσε.
Στο πλάι του πεθαμένη θα πλαγιαίσεις, αφού αγαστός αυτόν, κι εκείνον που έπρεπε ν' αγαπούσες δεν τον στέργεις.
ΚΛ Σ' έθρεψα και μ' εσένα θέλω να γεράσω.
ΟΡ Να ζεις μαζί μου εσύ, φόνισσα του πατέρα;
ΚΛ Αιτία γί' αυτό, παιδί μου, η Μοίρα.
ΟΡ Κι αυτός ο θάνατος είναι της Μοίρας.
ΚΛ Τη μητρική κατάρρα δε φοβάσαι;
ΟΡ Με γέννησες και μ' έριξες στη δυστυχία.
ΚΛ Σε σπύτια φίλων μόνο σ' είχα δάσει.
ΟΡ Αισχρά πουλήθηκα, γιος λύτερου πατέρα.
ΚΛ Και ποικαν εστέρα πληρωμή για σένα;
ΟΡ Ντρέπομαι για τις ατιμίες σου να μιλήσω.
ΚΛ Και του γονιού σου τότε πες τις αδιμίες.

920

- ΟΡ μὴ ἔλεγχε τὸν ποιοῦντ' ἔσω καθημένη.
 ΚΑ ἀλόγος γυναιξὲν ἀνδρὸς εἰργασθαι, τέκνον.
 ΟΡ τρέφει δέ γ' ἀνδρὸς μόχθος ἡμένας ἔσω.
 ΚΑ κτενεὺν ἔουκας, ὦ τέκνον, τὴν μητέρα.
 ΟΡ σὺ τοι σεαυτῆρ, σὸκ ἐγὼ, κατακτενεῖς.
 ΚΑ ὄρα, φράσεται μητρὸς ἐγκότους κόνας.
 ΟΡ τὰς τῷ πατρὸς δὲ πῶς φηγο, παφείς τάδε;
 ΚΑ ἔουκα θρηπεῖν ζῶσα παρὸς τέρμβον μάτηρ.
 ΟΡ πατρὸς γὰρ αἴσα τόνδε σὸδεῖς εἰ μόρον.
 ΚΑ οἶ' γὰρ τεκοῦσα τόνδ' ὄφιν ἐθρεψάμην.
 ΟΡ ἢ κάρτα μάντις οὐξ ὄνειράτων φόβος.
 ἔκαρες δὲν οὐ χεῖρῃ, καὶ τὸ μὴ χρεῶν πάθε.

930

- ΧΟ στένω μὲν οὖν καὶ τῶνδε συμφορὰν διελθῆν.
 ἐπεὶ δὲ πολλῶν αἰμάτων ἐπήκμοις
 τλήμων Ὀρέστης, τοῦδ' ὅμως αἰρούμεθα,
 ὀφθαλμῶν οὐκ ἔχω μὴ πανώλεθρον πεσεῖν.
 — ἔμολε μὲν δῖα Πριαμίδαις χροῖον,
 βασιδέϊκος ποιῶν.
 ἔμολε δ' ἔς δόμον τὸν Ἀγαμέμνονος
 διπλοῦς λέων, διπλοῦς Ἄρης.
 ἔλαχε δ' ἔς τὸ πᾶν
 δὲ πῶθ' ἤχρηστος φηγῶς
 θεῶθεν εἴς φραδαῖων ἀδημημένος.

[στρ. α.

940

- ΟΡ Σαν εἶσαι σπῆτι τον ξωμάχο μην τον κρίνεις.
 ΚΑ Δίγως τον άντρα τους κακό για τις γυναίκες.
 ΟΡ Κάθονται μέσα, μα ο κόπος του τις θρέφει.
 ΚΑ Φαίνεται θα με θανατώσεις, γιε μου.
 ΟΡ Εσύ, όχι εγώ, τον εαυτό σου θα σκοτώσεις.
 ΚΑ Φυλάξου από της μάνας σου τις άγριες σιώλες.
 ΟΡ Κι απ' του γονιού πώς θα ξεφύγω, αν θα σ' αφήσω;
 ΚΑ Φερρώ πως μάταια κλαίω ζωντανή σε τάφο.
 ΟΡ Η μοίρα του πατέρα αυτόν το φόνο ορίζει.
 ΚΑ Άα! που γέννησα κι ανάθρεψα ένα φίδι.
 ΟΡ Μάντης σωστός μες στα όνειρά σου ο φόβος.
 Όποιον δεν έπρεπε έσφαξες κι όμοια θα πάθεις.

(Ο Ορέστης σπῶχνει την Κλοταμμήστρα στο παλάτι. Ο Πυλάδης ακολουθεί. Αποσύρουν οι ακόλουθοι το πτώμα του Αίγισθου.)

- ΧΟ Θαίβομαι για τη συμφορά των δυο τους,
 αφού όμως έφτασε ο δυστυχημένος
 Ορέστης στην κορφή τούτων αιμάτων,
 τούτο ζητάμε, του σπιτιού το μάτι
 να μη χαθεί για πάντα αφανισμένο.

— Πέρασεν ο καιρός κι ήρθεν η Δίκη,
 βαριά στους Πριαμίδες τιμωρία.
 ήρθε και στο παλάτι του Αγαμέμνονα
 διπλό λιοντάρι και διπλός ο Άρης.
 Κι ο εξόριστος που της Πυθίας
 άκουσε τους χρησμούς, εδιάβη
 το δρόμο του ως το τέρμα, αδηγημένος
 καλά απ' τις γνώμες του θεού.

τάχα δὲ παρτελής χρόνος ἀμείφεται
 πρὸνυρα δωμάτων, ὅταν ἄφ' ἐστίας
 μύσος ἄνω ἐλάση
 καθαρμοῦσιν ἅπαν ἐλατηρίοις.
 τύχη δ' εὐφροσώπων κεύθει τὸ πᾶν
 ἰδεῖν, θροεμένοις
 'Μέτοικοι δόμων πεσοῦνται πάλιν.'
 πάρα τὸ φῶς ἰδεῖν.

OP

ἴδεσθε χώρας τὴν διπλὴν τυραννίδα
 πατροκτόνος τε δαμνίων πορφήτορας,
 σεμνοὶ μὲν ἦσαν ἐν θρόνοισι τῶν ἡμεῖσι,
 φίλοι δὲ καὶ γῆν, ὡς ἐπεικάσται πάθη
 πάρεστιν, ὄρκος τ' ἐμμένει πιστώμασιν.
 ξυνώμοσαν μὲν θάνατον ἄλλω πατρὶ
 καὶ ξυθναεῖσθαι· καὶ τὰδ' εὐόρκως ἔχει.
 ἴδεσθε δ' αὖτε, τῶνδ' ἐπηκοὶ κακῶν,
 τὸ μηχανήμα, δεσμὸν ἄλλω πατρὶ,
 πέδας τε χειρῶν καὶ ποδοῶν ξυνορῖδα.
 ἐκτείναντ' αὐτὸ καὶ κνώλω παρασταδὸν
 στέγαστρον ἀνδρὸς δεξιάθ', ὡς ἴδη πατῆρ—
 σὺχ σῆμός, ἀλλ' ὁ πάρι' ἐποπτεῦσιν τάδε

Κι ὁ χρόνος που ὅλα τα τελειώνει,
 γοργά του παλατιού τις πύλες
 θα δρασκελίσει, ὅταν το μίασμα
 ξερμάσει απ' τὴν ἐστία με καθαρούς
 που διώχνουν το κακό. Καὶ τότες ὅλα
 ἢ ἀστράφτουν στὴν καλή θωριά τῆς τύχης
 θα δουν αὐτοὶ που φώναζαν: «Οἱ ξένοι
 να φύγουν ἔξω ἀπὸ το σπίτι».

(*Εμφανίζεται ὁ Ορέστης. Στα πόδια του κείνεται τὰ δυο
 νεκρά σώματα. Τον συνοδεύει ὁ Πυλάδης καὶ ἀκόλουθοι που
 ξεπλύνουν τὸ αἵματοβαμμένο ἔρασμα που μ' αὐτὸ ἡ Κλοταίμη-
 στρα εἶχε σκοτώσει τὸν Αγαμέμνονα.*)

OP Τους δυο κοιτάξετε τυραννούς τῆς χώρας,
 που τὸ γονὶ μου σφάζαν καὶ ρημάζαν
 τὸ σπίτι μου. Περήφανοι ἦσαν τότε
 που κάθονταν στὸ θρόνο, μα καὶ τώρα
 α-γαπημένοι, καθὼς δείχνει ἐτούτος
 ὁ θάνατός τους, κι ἔχουνε κρατήσει
 πιστὰ τὸν ὄρκο που ἔδωσαν: με φόνο
 τὸ δόλιο μου πατέρα να χτυπήσουν
 καὶ να πεθάνουνε μαζί· κι ἐμείναν
 πιστοὶ στὸν ὄρκο τους. Ἐσεῖς που ακούτε
 τὶς συμφορὲς αὐτές, κοιτάχτε ἀκόμη
 τὸ δολιρὸ τους ἔργο που τὸ μαῦρο
 γονὶ μου παγιδέψαν καὶ τοῦ βάλαν
 σφιχτά δεσμά στα χέρια καὶ τὰ πόδια.
 Σταθεῖτε γύρω, ἀπλώστε τὴν παγίδα
 τοῦ ἀντρα, δείχτε τὴν, να δει ὁ πατέρας—
 ὄχι ὁ δικός μου, μα ὁ Ἥλιος

Ἥλιος— ἀναγνα μητρος ἔργα τῆς ἔμψ,
 ὡς ἂν παρῆ μοι μάρτος ἐν δάκρ ποτέ,
 ὡς τοῦδ' ἔργω μετήλθον ἐνδίκως φρόνον
 τὸν μητρος· Αἰγίσθου γὰρ οὐ λέγω μόρον·
 ἔχει γὰρ αἰσχυντήρος, ὡς νόμος, δέκηρ.
 ἦτις δ' εἶ ἀνδρὶ τοῦτ' ἐμήσατο στήνος,
 ἐξ οὗ τέκνων ἦρεγχ' ἐπὶ ζώνην βάρους,
 φίλον τέως, νῦν δ' ἔχθρον, ὡς φαίνει, κακόν—
 τί σοι δοκεῖ; μόραυά γ' εἶπ' ἔχιδν' ἔφην
 στήπειν θηγοῦσ' ἂν μάλλον οὐ δεδηγμένον
 τὸλμης ἔκατι κἀκδίκου φρονήματος;
 τί νῦν προσέειπα, κἂν τύχω μάλ' εὐστομῶν;
 ἄγρευμα θηρός, ἢ νεκροῦ ποδέδουτον
 δροίτης κατασκήρωμα; δέκτων-μῆτροδν,
 ἄδων τ' ἂν εἴποις καὶ ποδιστήρας πέπλους.
 τοῦδτον ἂν κτήσατο φιλήτης ἀνήρ,
 ξένων ἀπαιόλημα κἀργουροστερή
 βιον νομίζων, τῶδέ τ' ἂν δολώματι
 πολλοὺς ἀναγῶν πολλὰ θερμαινοὶ φρένα.
 τοιάδ' ἔμοι ξύνοικος ἐν δόμοισι μὴ
 γένοιτ' ἄλοίμην πρόσθεν ἐκ θεῶν ἄπαις.

μῆτρο
 ζώνη

που όλα τα εποπτεύει— στις κακούργες πράξεις τῆς μάνας μου, μάρτυρας να 'ναι, σαν ἔρθει ἡ ὥρα που θα με δικάσουν, πῶς δίκαια τὴν εσοκότῳσα· το φόνο δε λογαριάζω του Αἰγίσθου· ὡς ο νόμος για τους ατιμαστές, ορίζει, βρήκε τὴν τιμωρία του. Μια τέτοια φρικη σοφίστηκε στον άντρα τῆς ετούτη, που 'χε μέσα στα σπλάχνα τῆς βαστάζει το βάρος των παιδιών του —γλυκὸ βάρος τότε— μα τώρα μισητό, ὅπως δείχνει, κακὸ γι' αὐτήν. Με τι θαρρείς πῶς μοιάζει; Δρόκαινα ἡ οχιά είναι γεννημένη, που μόνο τ' ἀγγιγμά τῆς σε σαπίζει δίχως να σε δαγκώσει, με τῆ μαύρη τὸλμη τῆς και τὴν ἀνομη ψυχὴ τῆς; Και ποιο ὄνομα σ' αὐτὸ να δώσω τάχα, για να πετύχω το σωστό; Φερῖοῦ παγίδα, ἢ πεθαμένου νεκρῶκό σεντόνι, που τον σκεπάζει ἀπ' τὴν κορφὴ ὡς τα νύχια μέσα στη νεκροθήκη; Κάλλιο δίχτυ, θηλιές πανούργες να το πεις και πέπλους, δεσμά των ποδαριών. Ἄν το 'χε κάποιος ληστής που ζει με τὴν κλεψιά και τὴν απάτη, πλήθος σκοτώνοντας μ' αὐτὸν το δόλο, θα γομίζε χαρά ἡ ψυχὴ του πάντα. Στο σπῆτι μου γυναίκα ὅπως ετούτη να μη του τύχει· ας ἔδιναν πιο πρώτα δίχως παιδιὰ οἱ θεοὶ ὄ αφανίζόμενοι.

ηηη

- ΧΟ αἰαὶ αἰαὶ μελέων ἔργων
 στυγερῶ θανάτῳ διεπράχθης.
 αἰαῖ, αἰαῖ.
- ΟΡ μίμνοντι δὲ καὶ πάθος ἀνθεῖ.
 ἔδρασεν ἢ οὐκ ἔδρασε; μαρτυρεῖ δέ μοι
 φῶρος τὸδ', ὡς ἔβραψεν Αἰγύθιον ξίφος.
 φόνου δὲ κηρὶς ξὺν χρόνῳ ξυμβάλλεται,
 πολλὰς βαφὰς φθείρουσα τοῦ ποιήματος.
 νῦν αὐτὸν αἰνῶ, νῦν ἀποιμάλω παρῶν,
 πατροκτόνον θ' ὕφασμα προσφωνῶν τότε
 ἀλγῶ μὲν ἔργα καὶ πάθος γένος τε πᾶν,
 ἄζηλα νύκτας τῆσδ' ἔχων μιάσματα.
 οὕτως μερόπων ἀσιγῆ βίωτον
 διὰ πάντ' ἔντιμος ἀμείψεται.
 αἰαῖ, αἰαῖ,
 μόχθος δ' ὁ μὲν ἀντίχ', ὁ δ' ἤξει.
 ἀλλ' ὡς ἂν εἰδήτ', οὐ γὰρ οὐδ' ὅση τελεῖ,
 ὥσπερ ξὺν ἱπποῖς ἠμιστροφῶ δρόμον
 ἔξωτέρῳ φέρονται γὰρ νικώμενοι
 φρένες δύσαρκτοι, πρὸς δὲ καρδίᾳ φόβος
 ἄθρων ἐτόμος ἢδ' ὑπορχεῖσθαι κότῳ.
 ἕως δ' ἔτι ἔμφρων εἰμί, κηρῶσσο φίλοις,
 κτανεῖν τέ φημι μητέρ' οὐκ ἄνεο δίκης,
 πατροκτόνον μιάσμα καὶ θεῶν στόγος.

- ΧΟ Ἀσχ! ἔργα φριβερά, με θάνατο
 πήγες φριχτόν. Αἰμίμονο σε κείνον
 πού αργεῖ να τόνε φτάσει η τιμωρία,
 στο τέλος ὅμως πιο τραγῆ φουντώνει.
 Ξπραξεν ἢ δεν ἐπράξε; Καθήρια
 το ρούχο αυτό μου μαρτυρεῖ πὼς το 'χει
 βιάσει το ξίφος του Αἰγύθιου. Οἱ σταγόνες
 το αίμα ἀπλόθησαν κι ἀπ' τα κεντρίδια
 με τον καιρό ξεθώριασαν το χρώμα.
 Τώρα τον εαυτό μου ἐδῶ μπροστά σας
 παινεύω και θρηνώ κι ὅπως σε τούτο
 μιλάω το υφάδι που 'ναι του γονιού μου
 φονιάς, πονώ βαριά γι' αυτές τις πράξεις,
 την τιμωρία τους κι ὅλη τη γενιά μου.
 γιατί μιάσματα η νύκη ετοῦτη
 φριχτά κι ἀζήλευτα μ' ἔχει φορτώσει.
 Οἰάκερη κανέναν μ' ἔχει φορτώσει
 δε θα περάσει δίχως συμφορές
 και βλάβες. Αχ! ο ένας τόνος τώρα
 θα 'ρθεῖ κι ο ἄλλος θ' ἀκλουθήσει.
 Μὰ για να μάθετε, γιατί δεν ξέρω
 πού θα τελειώσει αυτό, θαρρῶ πὼς εἶμαι
 σ' ἄλογα κυβερνήτης που τραβούνε
 ἔξω ἀπ' τον ἴσιο δρόμο· νικημένον
 τα φρένα μου ἀνυπάκουα με ξεσέρνουν,
 κι εἶναι ἔτοιμος μπρος στην καρδιά μου ο φόβος
 να ψάλλει το τραγούδι του κι ἐκεῖνη
 στον ἄγριο να χορέψει τον ἀχό του.
 Κι ὅσο στέκεται ο νους μου ἀκόμη, λέω
 στους φίλους μου και διαλαλώ πὼς ἔχω
 τη θεομίσητη και πατροκτόνα
 μάνα μου με το δίκιο ἐγὼ σκοτώσει.

ἐστὶν καὶ φίλτρα τόλμης τῆσδε πλειστηρίῳμαι
 τὸν πτωχῶντιν Λοξίαν, κρησαντ' ἐμοὶ
 ἄρξάντων μὲν ταῦτ' ἐκτὸς αἰτίας κακῆς
 εἶναι, παρέντα δ' — οὐκ ἐξὼ τὴν ζημίαν·
 τόξω γὰρ οὐτις πημάτων ἐφίξεται.
 καὶ νῦν ὁρᾷέ μ' ὡς παρεσκευασμένους
 ξὺν τῶδε θαλλῶ καὶ στέφει προσίξομαι
 μεσόμφαλόν θ' ἴδουμα, Λοξίου πέδον,
 πυρός τε φέγγος ἄφθιτον κεκλημένον,
 φεύγων τὸδ' αἶμα κοινόν· οὐδ' ἐφ' ἐστίαν
 ἄλλην τραπέσθαι Λοξίας ἐμίετο.
 τὰδ' ἐν χροῶνι μοι πάντας Ἀργείους λέγω
 καὶ μαρτυρεῖν μοι Μενέλεως ἐποροσόνθη κακά,
 ἐγὼ δ' ἀλήτης τῆσδε γῆς ἀπόξενος,
 ζῶν καὶ τεθνηκώς τάσδε κληδόνας λιπών—
 ἀλλ' εὖ γ' ἔπεισας, μηδ' ἐπιξυχθῆς στόμα
 φῆμη πονηρᾷ μηδ' ἐπιγλωσσῶ κακά.
 ἡλευθέρωσας πᾶσαν Ἀργείων πόλιν,
 δυοῖν δρακόντων εὐπειτῶς τεμνὼν κάρη.
 ᾧ, ᾧ,
 δμωαὶ γοναῖκες· αἶδε, Γοργόνων δέσπην,
 φαιοχίτωνες καὶ πεπλεκτανημένοι
 πεινητοῖς δράκουσιν· οὐκέτ' ἂν μείναιμι· ἐγὼ.

ΧΟ

ΟΡ

1040

1050

Και μαγικό κεντρί γι' αυτήν την τόλμη
 κοιχίμαι ο πυθικός μάντης Λοξίας
 πως είναι, που προφήτεψε πως άμα
 θα πράξω αυτά, δε θα με βρούνε φταίχτη,
 κι αν όμως δεν τα πράξω —δε σας λέω
 την τιμωρία· γιατί ούτε με το τόξο
 των συμφορών μου θα 'φτανε κανένας
 το μάκρος. Τώρα ιδέστε με, κρατώντας
 στεφανωμένο με μαλλί τον κλώνο αυτού,
 πηγαίνω στο μεσόμφαλο του Φοίβου
 ιερό ναό, όπου άσβηστα λαμπάζει
 το φέγγος της φωτιάς, για να ξεφύγω
 απ' το συγγενικό αυτό αίμα· κι ούτε
 σ' άλλην εστία με πρόσταξε να πέσω.
 Σ' όλους εσάς, Αργίτες, παραγγέλνω
 να μην ξεχάσετε, σαν έρθει η ώρα,
 πώς έγιναν οι συμφορές ετούτες
 και στο Μενέλαο να 'στε μάρτυρές μου.
 Ξένος εγώ κι αλάργα πελανημένος
 από τη γη μου, τέτοια φριχτή φῆμη
 θ' αφήσω ζωντανός και πεθαμένος.
 Σιωστά έχεις πράξει και μη βάζεις λόγια
 πικρά στο στόμα σου μηδέ για σένα
 κακό να λες. Την πόλη των Αργείων
 λευτέρωσε, καθώς με μια χτυπά σου
 των δυο φιδιών επήρες το κεφάλι.
 Άσ! άσ!

ΧΟ

ΟΡ

Σκλάβες γοναίκες· νάτες, σα Γοργόνες,
 στοχτόμαυρα φορώντας και με πλήθος
 φίδια ζωσμένες· άλλο δε θα μείνω.

ΕΥΜΕΝΙΑΕΣ

ΟΡΕΣΤΗΣ

ἄνοξ' Ἀπολλων, οἴσθα μὲν τὸ μὴ ἀδικεῖν·
ἐπεὶ δ' ἐπίστα, καὶ τὸ μὴ ἀμελεῖν μάθε.
σθένος δὲ ποιεῖν εὖ φερέγγυον τὸ σόν.

85
86
87

ΑΠΟΛΛΩΝ

ὄστωι προδώσω· διὰ τέλος δέ σοι φίλαξ,
ἐγγὺς παρεστὸς καὶ πρόσσωθ' ἀποστατῶν,
ἐχθροῖσι τοῖς σοῖς οὐ γενήσομαι πέπων·
καὶ νῦν ἀλούσας τάσδε τὰς μάργους ὄφθ'·
ἔστω πεσοῦσαι δ' αἰ κατ'ἄπυστοι κόραι,
γραῦτα παλαιαὶ παῖδες, αἷς οὐ μέγροται
θεῶν τις οὐδ' ἄθροιστος οὐδὲ θῆρ ποτε—
κακῶν δ' ἔκασι καγένοντ', ἐπεὶ κακῶν
σκότων νέμονται Τάρταρον θ' ὑπὸ χθονός,
μισήματ' ἀνδρῶν καὶ θεῶν Ὀλυμπίων.
ὄμως δὲ φέγγε μηδὲ μαλθακὸς γένη.
ἐλῶσι γάρ σε καὶ δι' ἠπείρου μακρῶς
βιβῶντ' ἐν' αἰὲ τὴν πλαποστιβή χθόνα
ὑπὲρ τε πότον καὶ περιφρόνας πόλεις.

64
65

70

(Η Προφήτισσα φεύγει. Οι πόλεις του κακού ανόγουν, και βλέπουμε τον Ορέστη καθισμένο δίπλα στον Ομφαλό. Πλάι του στέκεται ο θεός Απόλλων, συνοδευόμενος από τον θεό Ερμή. Στο διάπεδο κοιμάται ο χορός των Ερμῶν.)

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ω! βασιλιά μου Απόλλωνα, γνωρίζεις να μη αδικείς· κι αφού το ξέρεις, έχει την έγνοια μου· είναι η δύναμή σου η πιο καλή προφύλαξη για μένα.

ΑΠΟΛΛΩΝ

Δε θα σε παρατήσω, φίλακός σου θα στέκομαι στο πλάι σου ως το τέλος, κι ως είμαι αλάργα, κι ούτε στους εχθρούς σου θα δεῖξω μαλακός. Βλέπεις, τασστήκαν οι ξέρμενες κούτες· έχουνε τώρα παραδοθεί στον ύπνο* οι σιχαμένες ανάρχικες γριές, κόρες της Νύχτας, που κανείς άνθρωπος, θεός, μήτε θηρίο, ποτέ δεν τις ζυγώνει· γεννηθήκαν με το κακό και στο κακό σκοπιάδι ζουν του Τάρταρου, στής γης τα βιάθη με του θνητών και των θεών το μίσος. Φύγε κι εσύ μη δειλιάσεις. Γιατί πάντα ξυπνάς, σου θα τρέχουν κι όταν σέρνεις με τόσου κόλουπάττητος το βήμα· σέρνεις, σέρνεις στεριές κι αλάργα, σέρνεις τη θύλασσα και τα νησιά της.

καὶ μὴ πρόσκαιρε τόνδε βουκολούμενος
 πόνων· μόλων δὲ Παλλάδος ποτὶ πτόλιν
 ἔξου παλαιοῦν ἀγριαῖον λαβῶν βρότας,
 κἀκεῖ δικαστῆς τῶνδε καὶ θελοκτηρίους
 μόθους ἔχοντες μηχανὰς εὐρήσομεν,
 ὡστ' ἐς τὸ πᾶν σε τῶνδ' ἀπαλλάξαι πόνων.
 καὶ γὰρ κταρῆν σ' ἐπεισα μηχανῶν δέμας,
 μέμνησο, μὴ φόβος σε νικᾶτω φρένας.
 σὸ δ', ἀντάδελφον αἶμα καὶ κοινὸν πατρός,
 Ἑρμῆ, φύλασσε, κάρτα δ' ὄν ἐπιώνημος
 πομπιᾶτος ἴσθι, τόνδε ποιμαίνων ἔμῳ
 ἰκέτην· σέβει τοι Ζεὺς τὸδ' ἐνομῶν σέβας
 ἀεμώμενον βροτοῖων εὐπόμικον τύχη.

80

84

88

90

ΚΑΥΤΑΙΜΗΣΤΡΑΣ ΕΙΔΩΛΟΝ

εὐδοκί' ἄν, ὀή, καὶ καθεδουσῶν τί δει;
 ἔγὼ δ' ὄφ' ὅμῳν ὧδ' ἀπητημασμένη
 ἄλλοισιν ἐν νεκροῖσιν—ὄν μὲν ἔκτανον
 ὄνειδος ἐν φθιτοῖσιν οὐκ ἐκλείπεται,
 αἰσχρὸς δ' ἄλλῳμαι· προοννέπω δ' ὅμῳν ὅτι
 ἔχω μεγίστην αἰτίαν κέρων ὕπιο·
 παθοῦσα δ' οὕτω δυνά' πρὸς τῶν φιλάτων—
 οὐδέεις ὑπέε' μου δαιμόνων μνησεται,
 κατασφαγείσης πρὸς κερῶν μητροκτόνων.

100

ΕΥΜΕΝΙΑΣΣ

Μην κουραστέεις τους μόχθους να στηρώσεις·
 όταν στην πόλη φτάσεις της Παλλάδας,
 γονάτισε κι ἀγκάλιασε τ' αρχαῖο
 ξόανο της θεάς. Εἰκεί για τούτα
 κριτές θα σε δικάσουν και με λόγια
 μιλώντας πειστικά θα βρῶ τον τρόπο
 για πάντα να σε σώσω απ' τα δεινά σου.
 Γιατί ἐγὼ σε προστάξα να σφάζεις
 τὴ μένα σου. Να το θυμάσαι, μήτε
 να πλημμυρίζει την ψυχὴ σου ο φόβος.
 Κι ἐσύ, ἀδερφέ μου Ἑρμῆ, που χεῖς του ἴδιου
 μ' ἐμὲ πατέρα το αἶμα, φύλαγέ τον
 κι ὅπως ταυριάζει στ' ὄνομά σου γίνε
 του ἰκέτη μου οδηγός που συνοδεύεις·
 τιμὰ των ἰκετῶν το δῆμο ο Δίας,
 ὅταν καλὴ τους οδηγᾶει τύχη.

(Φεύγει ο Ορέστης συνοδούμενος ἀπὸ τον Ἑρμῆ. Ο Α-
 γάλλων ἀποσπύχεται στο ἄδοτο του ναοῦ. Εμφανίζεται το φῶτα-
 σμα της Κλυταιμῆστρας.)

ΦΑΝΤΑΣΜΑ ΤΗΣ ΚΑΥΤΑΙΜΗΣΤΡΑΣ

Αὐὲ κομίσαστε, κι ἀφοῦ σας πῆρ' ο ὕπνος,
 τί σαι, χρειάζομαι; Ἔτσι καταφρονεμένη,
 ἄχρηστος τιμὴ ἀπὸ σας μέσα στον Ἄδη
 πᾶσα ἰσχύς κι οὐ νεκροὶ με καταριούνται
 γὰ' αἰτία που σκότωσα· σας λέω δὲν παύουν
 τῆ μνηρῆ κατηγόρια· κι ἐνὸς τέτοια
 σπῆθι με βρήκαν απ' τους συγγενεῖς μου,
 σφάζομαι, δὲν ἠργύζεται για μένα
 ἔλεος, που λέω μητροκτόνα μ' αφανίσαν.

ὅσα δὲ πληγὰς τάσδε καρδίᾳ σέθεν·
 εὔδουσα γὰρ φεῖν ὄμμασιν λαμπρύνεται,
 ἐν ἡμέρᾳ δὲ μοῦτ' ἀφρόσκοπος βροτῶν.
 ἢ πολλὰ μὲν δὴ τῶν ἐμῶν ἐλεῖσθε·
 χάσ' ἑοίνοισι, νηφάλια μειλίγματα,
 καὶ νηκτίεμνα δεῖν' ἐπ' ἐσθάρᾳ πινός
 ἔθνον, ὧρον οὐδενὸς κοινῆν θεῶν.
 καὶ πάντα ταῦτα λᾶξ ὀρώ πατούμενα.
 ὃ δ' ἐξαιλόξας οἴχεται νεβροῦ δίεην,
 καὶ ταῦτα κούφος ἐκ μέσων ἀρουστάτων.
 ἄφουσεν ὅμιν ἐγκατιλιώφας μέγα.
 ἀκούσασθ' ὡς ἔλεξα τῆς ἐμῆς πέρι
 ψυχῆς· φρονήσατ' ἃ κατὰ χθονὸς θεαί.
 ὄναρ γὰρ ὄμας νῦν Κλυταιμήστρα καλῶ.

ΧΟΡΟΣ

ΚΑ (μυγμός.)
 μύζουτ' ἄν, ἀνήρ δ' οἴχεται φεύγων πρόσω·
 φίλοις γὰρ εἶσιν οὐκ ἐμοῖς προσέκτορες.
 ΧΟ (μυγμός.)
 ΚΑ ἄγαν ὑπνώσσεις κοῦ κατοικτίεις πάθος·
 φονεὺς δ' Ὀρέστῆς τῆσδε μητρὸς οἴχεται.
 ΧΟ (ᾠγμός.)
 ΚΑ ἄξεις, ὑπνώσσεις· οὐκ ἀναστήση τάχος·
 τί σοι πέπρωται πράγμα πλὴν τεύχην κακί,
 ΧΟ (ᾠγμός.)

Με τῆς καρδιάς τα μάτια τις πληγές μου
 κοιτάχτε αυτές· γιατί μέσα στον ύπνο
 πιο ξυπνότερα η ψυχή θωρεῖ. Τη μέρα
 των θνητῶν αφανέρωτή, ναι η τύχη.
 Κι όμως γευτήκατε από μένα τόσα·
 καθάρσιες προσφορές που εξευμενίζουν,
 χόες χωρίς κρασί και μες στη νύχτα
 στη σκάρτα τῆς φωτιάς ἐκαίγα δείπνα
 σεμνά για σας και σ' ὄρες που δεν εἶναι
 γι' ἄλλους θεούς. Μα τώρα όλα τα βλέπω
 στο χόμα πατημένα. Σαν ελάφι
 ξέφυγε αυτός ἀνάλαφρα και πάει
 ἀνάμεσα ἀπ' τα δάχτυλά σας, Πηδόντας
 εχάθη και σας ἀναμπαίξει. Ακούτε,
 μιλάω για τη γαλήνη τῆς ψυχῆς μου·
 θεές του Ἄδῃ, εμπρός ξυπνήστε. Τώρα,
 ὄνειρο εγώ σας κρᾶζω, η Κλυταιμήστρα.

ΧΟΡΟΣ

ΜΟΥΓΚΡΙΣΜΑ.
 ΜΟΥΓΚΡΙΖΕΤΕ· μα εκείνος πάει ἀλάργα·
 ἄχων προπάτες οι δικοί μου, εγώ ὅμως ὄχι.
 ΜΟΥΓΚΡΙΣΜΑ.
 ΕΞΕΘΕΛΟ ΚΟΙΜΑΣΑΙ ΔΙΧΩΣ ΛΥΠΤΗΣΗ ΓΙΑ ΜΕΝΑ·
 ΜΕ ΤΟ ΓΡΕΣΤΗΣ, Ο ΦΟΝΙΑΣ ΜΟΥ, ΕΙΝΑΙ ΦΕΥΓΑΤΟΣ.
 ΟΥΡΛΙΣΜΑ.
 ΚΑΜΕΣΑΙ ΚΑΙ ΒΟΥΓΓΑΣ· δε θα ξυπνήσεις;
 ΤΙ ΑΛΛΟ ΣΠ, ΤΟ ΚΑΚΟ ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΚΑΝΕΙΣ;
 ΟΥΡΛΙΣΜΑ.

ΑΘΗΝΑ

πρόσωθεν ἐξήκουσα κληθόνος βοῆν
 ἀπὸ Σκαμάνθεου, γῆν καταφθατορμένην,
 ἦν δ' ἦτ' Ἀχαιῶν ἀκτορὲς τε καὶ πρόμοιοι,
 τῶν αἰχμαλώτων χρημάτων λάχος μέγα,
 ἔνεμαν ἀντόπρεμον ἐς τὸ πᾶν ἔμοι,
 ἐξαίρετον δώρημα Θησείως τόκοις·
 ἔβθεν διώκουσ' ἦλθον ἄτρετον πόδα,
 πτερῶν ἄτε εὐοιδῶσα κόλπιν αἰγίδος,
 πάλαισι ἀμμαιοῖς τόγδ' ἐπιζεύσασ' ὄχον·
 κωνίην δ' ὄρωσα τήγδ' ὀμιλίαν χθονὸς
 ταρβῶ μὲν οὐδέν, θαῦμα δ' ὄμμασιν ἔγω,
 τίνας ποτ' ἐστὶ; πᾶσι δ' ἔς κοινὸν λέγω,
 βροχίας τε τοῦμόν τ' ὄψ' ἐφημένω ξένω·
 ἤμας δ' ὁμοίως οὐδενὶ στυφίων γένει,
 οὔτ' ἐν θεαῖσι πρὸς θεῶν δρωμένας
 οὔτ' οὐν βροχτείοις ἐμφορεῖς μορφώμασι -
 λέγειν δ' ἄμομφον ὄντα τοὺς πέλας κακῶς
 πρόσω δικαίων ἦδ' ἀποστατεῖ θέμις.

XO

πεύσῃ τὰ πάντα συντόμος, Αἰὸς κόρη,
 ἡμεῖς γάρ εομεν Νοκτὸς αἰωνῆ τέκνα,
 Ἄρωι δ' ἐν οἴκοις γῆς ὄπαι κεκλήμεθα.
 ΑΘ γένος μὲν οἶδα κληθόνος τ' ἐπανόμου.
 XO τιμὸς γε μὲν δὴ τὸς ἐμὸς πύσῃ τάχα.
 ΑΘ μάθοιμι, ἄν, εἰ λέγοι τις ἐμφανῆ λόγον.

62

ΑΘΗΝΑ

Ἄκουσα μαχριάθε να με κράζει
 κάποια βοή, στο Σκάμανδρο * ὅπως ἤμουν,
 ὅταν δικιά μου λάβαινα τη χώρα
 που οι αρχηγοὶ των Ἀχαιῶν κι οι πρώτοι
 μου δώσαν απ' το κούρσος του πολέμου,
 τρανή μερίδα, οἰάκερη για πάντα
 να την κατέχω, σπου Θησέα τα τέκνα
 δῶρο λαμπρό· κινώντας από κείθε
 με πόδι ακούραστο ἦρθα, δίχως
 φτερά, με την αἰγίδα που χτυπούσε
 στου ανέμου την ορμή κι έχοντας ζέφει
 στ' αμάξι τούτο δυνατά πουλάρια.

Μια συντροφιάν αλλόκοτη ἐδῶ βλέπω,
 ὄχι πως με φοβίζει, μα μου φέρνει
 ξάφνιασμα στη ματιά· τάχα ποιοι να 'στε;
 Το λέω για ὅλους, και για σε τον ξένο
 που 'χεις προστέσει ικέτης στ' ἀγαλιμά μου,
 μα και για σας που με κανένα πλάσμα
 δε μοιάζετε κι οὐδέ οι θεοὶ σας εἶδαν
 ποτέ μες στις θεές, οὔτε η θωριά σας
 εἶναι με την ανθρώπινη παρμόια.

Ὅμως σωστό δεν εἶναι μήτε δίκιο
 ἴντας χωρίς ψεγάδι να προσβάλλεις
 τους ἄλλους για ἓνα ἐλάττωμά τους.
 XO Ἴα πάντα ευθύς, κόρη του Δία, θα μάθεις.
 ΑΘ Ἴηρ Νύχτας οι φριχτές εἴμαστε κόρες,
 κι Ἀρὸς στον Κάτω Κόσμο μας φωνάζουν.
 XO Ἐἴρω το γένος σας και τ' ὄνομά σας.
 ΑΘ Ἢμὸς μάθεις τώρα και τ' ἀξιώμά μας.
 ΑΘ Ἄν καθαρὰ μου το ἐξηγήσει κάποιος.

63

XO βροτοκονοῦντας ἐκ δόμων ἐλαύνομεν.
 AΘ και τῶ κτανόντι ποῦ τὸ τέρμα τῆς φυγῆς;
 XO ὅπου τὸ χαιρέων μηδαμοῦ νομίζεται.
 AΘ ἢ καὶ τωαύτως τῶδ' ἐπιφροῦς εἰς φυγὰς;
 XO φονεὺς γὰρ εἶναι μητρος ἤξιώσατο.
 AΘ ἀλλῆς ἀνάγκης ὄσωνος τρέων κότον;
 XO ποῦ γὰρ τασοῦτο κέντρον ὡς μητροκτονεῖν;
 AΘ δυοῖν παρόντων ἤμισυς λόγου πάρα.
 XO ἀλλ' ὄρκον οὐδέξαιτ' ἄν, οὐ δόναι θέλει.
 AΘ κλέων δικαίως μάλλον ἢ περθεῖαι θέλεις.
 XO πῶς δὴ; δίδειξον· τῶν σοφῶν γὰρ οὐ πένη.
 AΘ ὄρκους τὰ μὴ δίκαια μὴ νικᾶν λέγων.
 XO ἀλλ' ἐξέλεγχε, κρῆνε δ' εὐθεῖαν ὄρκον.
 AΘ ἢ κατ' ἐμοὶ τρέποιτ' ἄν αἰτίας τέλος;
 XO πῶς δ' οὐ; σέβουσαί γ' ἀξίαν κατ' ἀξίων.
 AΘ τί πρὸς τὰδ' εἰπεῖν, ὦ ξέν', ἐν μέρει θέλεις;
 λέξας δὲ χώραν καὶ γένος καὶ ξυφορὰς
 τὸς σᾶς, ἔπειτα τόνδ' ἀμοναθοῦ ψόγον,
 εἴπερ πεποιδῶς τῇ δίκῃ βρέτας τοδε
 ἦσαι φυλάσσων ἐστίας ἐμῆς πέλας,
 σεμνὸς προσέκτωρ ἐν τρόποις Ἰξίονος.
 τοῦτοις ἀμεῖβου πᾶσιν εὐμαθὲς τί μοι.
 ἄνασσ' Ἀθήνα, πρῶτον ἐκ τῶν ὑστάτων
 τῶν σῶν ἐπὶν μέλημ' ἀφαιρήσω μέγα.
 οὐκ εἰμὶ προστροπαῖος, οὐδ' ἔχων μύσος
 πρὸς χειρὶ τῆμῃ τὸ σὸν ἐφελόμην βρέτας.
 τεμνήριον δὲ τῶνδ' εἰ σοὶ λέξω μέγα

OP

430

440

XO Από τα σπίατα τους φονιάδες κυνηγούμε.
 AΘ Και το κυνήγι τούτο πού τελειώνει;
 XO Εκεί που τη χαρά ποτέ δε νιώθουν.
 AΘ Έτσι κι αυτόν χουνιάζεις κυνηγώντας;
 XO Χρέος του λόγιασε τη μάνα του να σφάζει.
 AΘ Τάχα φοβόταν το θυμό ενός άλλου;
 XO Υπάρχει αιτία μητροκτόνο να τον κάνει;
 AΘ Αντίδικο είστε δύο, μ' ακούω τον ένα.
 XO Όρκο από μας δε δέχεται ούτε δίνει.
 AΘ Να'σαι στα λόγια δίκαιη θες, όχι στην πράξη.
 XO Πώς; Λέγε μου· σόφια δε σου λείπει.
 AΘ Τ' άδικο μ' όρκους λέω να μη νικάει.
 XO Ρώτησε εσύ και βγάλε δίκαια κρίση.
 AΘ Πέφτει σε με λοιπόν ν' αποφασίσω;
 XO Πώς όχι; Όπως τ' αξίζεις σε τιμώμε.
 AΘ Ξένε, σ' αυτά τι θες με τη σειρά σου
 να πεις; Λέγε το γένος σου, τη χώρα
 και τα δεινά που τράβηξες, κατόπι
 την κατηγορία τούτη ν' αντικρούσεις,
 στο δικίο σου αν πιστεύεις, έτσι
 που 'χεις προσπέσει στην εστία
 κρατώντας τ' άγαλμά μου, ικέτης
 σαν τον Ίξίωνα* σεβαστός· για τούτα
 ξάστερη δάσε απόκριση σε μένα.
 Ηαπίλισσα Αθηνά, πρώτα μίαν έγνοια
 βιαριά θέλω να διώξω απ' τα στεφανά σου
 λόγια. Δεν είμαι ικέτης μολυσμένος
 μήτε τα χέρια μου ήταν άναγνα, όταν
 πρόσπεσα δίπλα στ' άγαλμά σου. Κι έχω
 γι' αυτά μεγάλη απόδειξη: είναι νόμος

(1)

ἀφλογγον ἔναι τὸν παλομαῖον νόμος,
 ἔστ' ἂν πρὸς ἀνδρὸς αἵματος καθαροῦ
 σφραγαὶ καθαμαξέωσι νεοθλήλου βοτοῦ.
 πάλαι πρὸς ἄλλοις ταῦτ' ἀφιερῶμεθα
 οἴκοισι, καὶ βοτοῦσι καὶ ἔντοϊς πόροισι.
 ταύτην μὲν οὕτω φροντίδ' ἐκποδῶν λέγω.
 γένος δὲ τοῦμὸν ὡς ἔχει πύουη τάχα.
 Ἀργεῖός εἰμι, πατέρα δ' ἴστορες καλῶς,
 Ἀγαμέμνων', ἀνδρῶν νωβρατῶν ἀρμόστορα.
 ξὺν ᾧ σὺ Τροίαν ἄπολιν Ἰλίου πόλιν
 ἔθρηκας. ἔφθιθ' οὕτως οὐ καλῶς, μολῶν
 εἰς οἶκον· ἀλλὰ νῦν κελαινώφρων ἐμῇ
 μήτηρ κατέκτα, ποικίλοις ἀγρεῖμασι
 κρώσας', ἃ λουτρῶν ἐξεμαρτύρει φόρον.
 κἀγὼ κατελθὼν, τὸν πρὸ τοῦ φεύγων χρόνον,
 ἔκτενα τὴν τεκοῦσαν, οὐκ ἀνήσσομαι,
 ἀντικτόποις ποιναῖσι φιλιπταίου πατρὸς.
 καὶ τῶνδε κοινῇ Λοξίας μεταίτιος,
 ἀλγὴ προφρονῶν ἀντίεντρα καρδία,
 εἴ μὴ τι τῶνδ' ἔρξοιμι τοῦς ἐπαιτίους.
 σὺ δ' εἰ δικαίως εἶτε μὴ κρῖνον διεγν'
 πράξας γὰρ ἐν σοὶ πανταχῇ τὰδ' αἰνέσω.
 τὸ πρᾶγμα μείζον ἢ τις οἶεται τόδε
 βροτοῖς δικάζειν· οὐδὲ μὴρ' ἐμοὶ ἰθέμις
 φόνου διαφεῖν ὀξυμνήτου δικῆς·

να μη μιλάει κανείς στον μισαμένο
 κακοῦργο, ὥσπου να σφάζει κάποιος ἀντρας
 σφαχτάφι τριφεροῦδι και ξεπλύνει
 με το αἷμα του το φόνo. Ἐχει περάσει
 καιρός που καθαρίστηκα σε σπίτια
 με σφάγια και νερά τρεχούμενα. Ἐτσι
 δῶξέ σου λέω αὐτήν την ἔγνοια· τῶρα
 θα μάθεις τη γενιά μου· Ἀργίτης εἶμαι·
 και τον πατέρα μου καλά γνωρίζεις,
 τον Ἀγαμέμνονα, αρχηγό του στόλου·
 μαζί του εὐ εὐλόφρησες την πόλη
 της Τροίας. Μα όταν γύρισεν εκείνος
 στο σπίτι του, κακό θάνατο βρήκε·
 τον εσφάζε η μαυροψυχή μου μάνα,
 σε δῆχτυα πλουμιστά τυλίγοντάς τον,
 που μαρτυρήσαν του λουτροῦ το φόνo.
 Κι εγὼ που ἴμουν ἐξόριστος ως τότε,
 πίσω ξανά σαν πῆγα στην πατρίδα,
 σκότωσα τη μητέρα, δεν τ' αρνιέμαι,
 του αγαπημένου μου γονιοῦ το φόνo
 πληρώνοντας με φόνo. Εἶναι μαζί μου
 συνένοχος σε τούτα κι ο Λοξίας,
 που μου προφήτεψε πως πλήθος πόνοι
 και πάθη την καρδιά μου θα σπαράζουν,
 αν όλα αυτά δεν κάνω στους ἐνόχους.
 Ἀνέγω δικιο ἢ ἀδικο εὐ κρῖνε·
 και θα δεχτώ την πάσα ἀπόφασή σου.
 Εἶναι βαρύτερο το πρᾶγμα απ' ὅσο
 θα λογιάζε κανείς πως θα μπορούσαν
 να το δικάσουν οι ἀνθρώποι· δε στέκει
 μήτε με να κρίνω δικες φόνου

ἄλλως τε καὶ σὺ μὲν καταπρυγνῶς νόμῳ
ἐκέτης προσήλθες καθαροῦ ἀβλαβῆς δόμοις.
ὅμως δ' ἄμορφον ὄντα σ' αἰδοῦμαι πόλει.
αὐτὰι δ' ἔχουσι μοῦραν οὐκ εὐπέμπελον,
καὶ μὴ τυχούσαι πράγματος νικηφόρον
χωρεῖ μετασθίς ἰὸς ἐκ φρονημάτων,
πέδοι πεσῶν ἀφροτος αἰανῆς νόσος.
τοιαῦτα μὲν τὰδ' ἐστὶν ἀμφοτέρω, μένεω
πέμπειν τε, δυσπήματ' ἀμηχάνως ἔμοι.
ἐπεὶ δὲ πράγμα δευρ' ἐπέσκηπεν τότε,

.....
φρόνων δικαστὰς ὄρκιων αἰδουμένους
θεσμῶν, τὸν εἰς ἅπαντ' ἐγὼ θήσω χρόνον.
ὕμεις δὲ μαρτυρία τε καὶ τεκμήρια
καλεῖσθ', ἀρωγὰ τῆς δίκης οὐδῶματα.
κρίνασα δ' ἀστῶν τῶν ἐμῶν τὰ βέλτατα
ἦξω, διαφρῆν' τοῦτο πρῶμ' ἐτητύμωσ.
ὄρκων περὶ ὄντας μηδὲν ἐκδικῶν φρεσῶν.

ΧΟ νῦν καταστροφῆι νέων
θεσμῶν, εἰ κρατή-
σει δίκαι τε καὶ βλάβαι
τοῦδε μητροκτόνου.
πάντας ἦδη τὸδ' ἔργον εὐχρη-
στὰ συναρμόσει βροτούς.

[στο. 49]

ΧΟ

Γόρα με τους καινούριους νόμους
ἀλλὰ θὰ ῥθουν ἀνάστροφα,
το μητροκτόνου ἄμα νικήσει
το κρῖμα καὶ το δίκιο.
Καὶ τότε ἡ πράξη εἰσούτη
τὰ χέρια θὰ ξελύσει των ἀνθρώπων.

που γιὰ ἐκδίκηση ἔγινε· ἐσύ πάλι
κατὰ τὸ νόμο ἐξαγνισμένος ἦρθες,
ικέτης καθαρός, δίχως νὰ φέρεις
μόλυσμα στὸ νὰό μου καὶ νομίζω
στὴν πόλη πως δε δίνεις κατηγορία.

Ὅμως καὶ τούτες εὐκολὰ δε φεύγουν·
κι ἀν δὲν κερδίσουμε τὴ δίκη,
κατότι ἀπ' τὴν καρδιά τους θὰ σταλάξει
φαρμάκι, ποὺ θὰ γίνεῖ γιὰ τὴ χόρα
αβιάσταχτη καὶ μαύρη ἀφρώστια. Τούτα
ἔτσι ἔχουν· νὰ τις διώξω ἢ νὰ καθίσουν,
Δυσκολὰ καὶ τα δυο κι ἀκρῆ δε βρῖσκω.

Ἀφοῦ ὡς ἐδῶ τὸ ζήτημα ἔχει φτάσει,
τους φόνους γιὰ νὰ κρίνουν, ὀρισμένους
θὰ βάλω δικαστὲς ποὺ θὰ ἔχουν σέβας
στον ὄρκο τους καὶ τὸ θεσμῶν εἶδος
παντοσινὸ θὰ οἰσῶ. Μαρτυρίες
φέρτε μου κι ἀποδείξεις ποὺ τὴ δίκη
βοηθοῦν σωστά. Ἐγὼ τους πιο καλοῦς μου
διαλέγοντας πολῖτες θὰ ξανάρθω,
ποὺ δίχως νὰ πατοῦν μ' ἀδικη γνώμη
τους ὄρκους των, νὰ βγάλουν δίκαιη κρίση.

(Φεύγει ἡ Αθηνά. Ὁ Ορέστης ἀποσύρεται στὸν νὰό.)

[ἀντ. δ.]

καλεῖ δ' ἀκούοντας οὐδὲν ἐν μέσῳ
 δυσπαλεῖ τε δῖνα·

560

γελᾷ δὲ δαίμων ἐπ' ἀνδρῶν θεομῶν,
 τὸν οὐποτ' ἀρχοῦντ' ἰδὼν ἀμηχάνους
 δόαις λαπαδῶν οὐδ' ὑπερθεόντ' ἄκρον·
 δι' αἰῶνος δὲ τὸν πρῶν ὄλβον
 ἔμματα προσβαλῶν δίκας
 ὄλετ' ἄκλαυστος, ἄστος.

ΛΘ κήρυσσε, κήρως, καὶ στρατὸν κατεργαθῶ,
 ἢ τ' οὐν διάτορος Τυρσηρικῆ
 σάλπιγγ' βροστείου πνεύματος πληρομένη
 ὑπέστουον γήρημα φαινέτω στρατῶ.

(570)

πληρουμένου γὰρ τοῦδε βουλευτηρίου
 σιγῶν ἀρῆγει καὶ μάθειν θεσμὸς ἔμους
 πόλιν τε πάσαν ἐς τὸν αἰῶνι χρόνον
 καὶ τῶδ' ὅπως ἂν εὖ καταγνωσθῆ δίκη.

ΧΘ ἄνωξ Ἀπολλων, ὃν ἔχεις αὐτὸς κρᾷει.
 τί τοῦδε σοὶ μέτεστι πράγματος λέγε.

ΑΠ καὶ μορτυρήσων ἦλθον — ἔστι γὰρ νόμος
 ἰκέτης δδ' ἀνήρ και δόμων ἐφέστιος
 ἔμῶν, φονου δὲ τῶδ' ἐγὼ καθάρσιος —
 καὶ ἐνδίκησων αὐτός· αἰτίαν δ' ἔχω
 τῆς τοῦδε μητρος τοῦ φόνου. σὺ δ' εἰσαγε
 ὅπως ἐπίστα τήριδε κώρυσσον δίκη.

Βουλαιγμένος στην αντάρα του στρόβιλου
 φωνάζει, μα κανείς δεν ακούει·
 γελᾷ ο θεός για τον άνομιον άντρα
 που ποτέ δε θα το βάζει ο νους του
 πως σε τέτοια αζεδιάλυτα πάθη
 θα μπλεκόταν κι ανήμιτορος θα 'ταν
 να περάσει τον κάβο· κι ο πλούτος
 που συνάαζε πριν στη ζώή του,
 στης Δίκης το βραχο χτυπώντας
 χάνεται κι ίδιος άκλαυτος τάει.

(Η Αθηνά επιστρέφει μαζί με δώδεκα πολίτες. Ο Απόλλων
 οδηγεί τον Ορέστη έξω από τον ναό.)

ΛΘ Μπρος, κήρυκα φώναξε και κάμε
 στο λαό σιωπή, και διαλαλώντας
 η σάλπιγγα η τυρρηική*, γεμάτη
 απ' την ανθρόπινη πνοή, ας βούισει
 με βροντερόν αχώ στο πλήθος. Τώρα
 που οι δικαστές συνάζονται, η συχία
 πρέπει να γίνει, για ν' ακούσει η πόλη
 τους νόμους μου, που αιώνια θα μένουν
 κι επόραση σωστή να βγει για τούτον.

Χ1) Άρχοντα Απόλλωνα, κράτησε κείνα
 που ορίζεις. Πεε, τι θεε σ' αυτή τη δίκη;

Α11 Μάρτυρας ήρθα —τι κατά το νόμο
 ικέτης μου είναι αυτός και στο ναό μου
 πρόσπεσε, κι από μένα εξαγρισμένος—
 κι ακόμη σα συνήγορος· γιατί 'μαι
 κι εγώ ένοχος στης μάνας του το φόνο.
 Άνιξε εσύ τη δίκη κι όπως ξέρεις
 με γνώμη ορθή ν' αποφασίσσεις.

δρᾶσαι γὰρ, ὅσπερ ἔστιν, οὐκ ἀρνούμεθα.
 ἀλλ' εἰ δίκαιος εἶτε μὴ τῆ σῆ φρενὶ
 δοκεῖ, τὸδ' αἶμα κῶϊνον, ὡς τοῦτους φράσω.
 δοκεῖ, τὸδ' αἶμα κῶϊνον, ὡς τοῦτους φράσω.
 λέξω πρὸς ἑμᾶς, τόνδ' Ἀθηναίης μέγαν
 θεσμόν, δίκαιος, μάντις ἄνδ' οὐ φρεύσομαι.
 οὐδ' ἄνδρ' ἔπειον μαυτικοῖσιν ἐν θρόνοισι,
 οὐκ ἄνδρ' ὄς, οὐ γυναικός, οὐ πόλεως πέρι,
 ὃ μὴ κελεύσαι Ζεὺς Ὀλεμπίων πατῆρ.
 τὸ μὲν δίκαιον τοσθ' ὅσον σθενεὶ μαθεῖν,
 βουλῆ πικραύσω δ' ἑμὶ ἐπισπέσθαι πατρός.

620

ΧΟ ὄρκος γὰρ οὔτι Ζηρός ἰσχύει πλέον.

Ζεὺς, ὡς λέγεις σύ, τόνδε χρησμόν ἄπασε,
 φράξεν Ὀρέστη τῶδε, τὸν πατρός φόνον
 πράξαντα μητρὸς μηδ' αὐτοῦ τιμᾶς νέμειν;
 οὐ γὰρ τι ταῦτον ἄνδρα γενναῖον θανεῖν
 δισοδδοῖσι σπητιροῖσι τιμαλοφύμενον,
 καὶ ταῦτα πρὸς γυναικός, οὐ τι θορυβίως
 τάξοις ἐνηβόλοισιν, ὡστ' Ἀμαζόνος,
 ἀλλ' ὡς ἀκούσῃ, Παλλὰς, ὃ τ' ἐφήμενοι
 ψήφω διαφείν τούδε πρόγματος πέρι.
 ἀπὸ στρατείας γὰρ ἦν, ἠμπολογηῖα
 τὰ πλεῖστ' ἄμεινον, εὐφροσιν δεδεγμένη

.....
 θεοῖσιν περὶ λουτρά κατὰ τέρματι
 φᾶρος παρεσεκλήρωσεν, ἐν δ' ἀέρομονι

630

την ἐσφάξα· γιατί· ναι ἀλήθεια κι οὔτε
 την πράξη αρνίεμαι· ἀλλά αν αὐτός ο φόνος
 σου φαίνεται ἀδικος ἢ ὄχι, βγάλε κρίση,
 για να την πω κι εγώ σε τούτους.

ΑΠ Θα πω σε σας, στο μέγα δικαστήριο
 της Αθηνάς, πῶς δίκαια ἔχει πράξει,
 κι αφού εἶμαι μάντης, ψέματα δε λέω.
 Ποτέ δεν εἶπα ως τώρα ἀπὸ τους θρόνους
 τους μαντικούς χρησμό γι' ἄντρα ἢ γυναῖκα
 ἢ και για πολιτεία, χωρίς ο Δίας
 πατέρας μου να το προστάξει. Θέλω
 να νιώσετε καλά τι δύναμη ἔχει
 το δίκιο αὐτό και του γονιού μου λέω
 ν' ακολουθήσετε τη γνώμη. Ἀπὸ το Δία
 ν' ακολουθῆτε κανείς ὄρκος δεν εἶναι.
 πῶς δυνάτος κανείς ὄρκος δεν εἶναι.

ΧΟ Ο Δίας, καθώς λές, τέτοια μαντεία
 σε πρόστάξε να δώσεις στον Ὀρέστη,
 το φόνο να εκδικήσει του γονιού του,
 χωρίς να σεβαστεῖ διόλου τη μάνα;

ΑΠ Γιατί το ἴδιο δεν εἶναι ἄντρας γενναῖος
 και τιμημένος με θεόσταλτη ἐξουσία
 να σκοτωθεῖ ἀπὸ μια γυναῖκα κι ὄχι
 με βέλη μακροτίναχτα πολέμου
 που μια Ἀμαζόνα θα· ρίχνε, μα ὅπως,
 εσύ, Αθηνά, θ' ακούσεις κι ὅσοι τώρα
 κάθεστε ἐδῶ κι ἡ ψήφος σας θα κρίνει
 τη δίκη. Ἀπὸ τον πόλεμο σαν ἦρθε
 κι αφού στα πῶ πολλὰ καλά εἶχε πᾶει,
 πρόσχαρα τον ἐδέχθη εκείνη, μα ὅταν
 ἔβγαψε ἀπ' το λουτρό, τυλίγοντάς τον

κόπται πεδήσασ' ἄνδρα δαιδάλλω πέπλω.
 ἀνδρὸς μὲν ἤμιν οὐτος εἴρηται μόρος
 τοῦ παντοσέμνου, τοῦ στρατηλάτου νεῶν.
 ταύτην τοιαύτην ἔπρον, ὡς δηχθῆ ἰεώς,
 ὅσπερ τέτακται τήνδε κρυῶσαι δίκην.
 πατὴρς προσιμῆ Ζεὺς μόρον τῷ σῶ λόγῳ·
 αὐτὸς δ' ἔδρησε πατέρα προσβύτην Κρόνον.
 πῶς ταῦτα τούτοις οὐκ ἐναντίως λέγεις;
 ἤμιας δ' ἀκόνειν ταῦτ' ἐγὼ μαρτύρομαι.
 ὦ παντομοσῆ κνώδαλα, στήνῃ θεῶν,
 πέδας μὲν ἂν λύσειεν, ἔστι τοῦδ' ἄκος,
 καὶ κάρτα πολλή μυχωνῆ λυτήριος·
 ἀνδρὸς δ' ἐπειδὴν αἴμ' ἀνασπασῆ κόνης
 ἄπασξ θανόντος, οὔτις ἔστ' ἀνάστασις.
 τούτων ἐπιωδὰς οὐκ ἐποίησεν πατήρ
 οὐμός, τὰ δ' ἄλλα πᾶντ' ἄνω τε καὶ κάτω
 στρέφων τίθησιν οὐδὲν ἀσθμαίνων μένει.
 πῶς γὰρ τὸ φεγγεω τοῦδ' ὑπερδικεῖς ὄρα·
 τὸ μητρὸς αἴμ' ὄμαιμον ἐνχέας πέδοι
 ἔπειτ' ἐν Ἄργει δώματ' οἰκῆσει πατρὸς;
 ποίοισι βωμοῖς χρώμενος τοῖς δημίους;
 ποία δὲ χερσὶν φρατέρων προσδέξεται;

XO

ΑΠ

XO

σε πέπλο κεντητό με δίχως ἀκρες,
 τον σφάζει. Τέτοιος θάνατος σας λέω
 τον πολυδοξασμένο βρήκεν ἀντρα,
 τον αρχηγό του στόλου. Έτσι για τούτα
 μίλησα, καθώς είναι, για να νιώσουν
 δίκαιο θυμὸν εκείνοι που ταχτήκαν
 ν' αποφασίσουνε γι' αυτή τη δίκη.

XO Πιότερο ο Δίας νοιάζεται, όπως είπες,
 για του γονιού το φόνο· όμως ο ίδιος
 έδωσε μ' αλυσίδες το δικό του
 πατέρα γέρο Κρόνο. Πώς ετούτα
 που λες δεν είναι αντίθετα με κείνα;
 Εσάς που ακούτε, μάρτυρες σας βάζω.
 Τέρατα θεομίσητα και σ' όλους

ΑΠ

σιγαμερά, μπορούν οι αλυσίδες
 να ξελυθύνε και για τούτο υπάρχει
 γιατρεία και πλήθος τρόποι να γλιτώσεις·
 μια σα ρουφήξει η γης το αίμα ανθρόπου,
 μια και πεθάνει πια, καμιά δεν έχει
 ανάσταση. Κι ούτε σε τούτο ζόρκια
 βρήκε ο πατέρας μου που όλα τ' άλλα
 τα στρέφει πάνω κάτω, δίχως διόλου
 να κόβεται η ανάσα σου απ' τον κόπο.

XO

Πρόσεξε πώς πασχίζεις να τον βγάλεις
 αβών· αφού το χόμα έχει ποτίσει
 με το αίμα της μητέρας του, δικό του
 αίμα, θα πάει μετά να κάτσει στ' Άργος
 στα σπίτια του γονιού του; Τι θυσίες,
 βρωμιάς κοινούς βωμούς θα κάνει;
 βρωμιάς αγιασμούς των ποιηοί θα τον δεχτούνε;

ΑΠ και τοῦτο λέξω, και μάθ' ὡς θεῶδες ἐρῶ.

οὐκ ἔστι μήτηρ ἢ κεκλημένη τέκνον·
τοκεύς, τροφή· δὲ κέρματος μεσοσπέρου·
τίκτει δ' ὁ θρώσκιον, ἢ δ' ἄπειρ ξένω ξένη
ἔσσαν ἔσρος, οἷσι μὴ βλάψη θεός.

τεκμήριον δὲ τοῦδε σοι δείξω λόγον·
τεκμήριον μὲν ἂν γενναίη, ἄπειρ μητρός· πέλας
μάργος πᾶρεστι παῖς Ὀλυμπίου Διός,

οὐδ' ἐν σκότοισι νηδύς τεθραμμένη,
ἀλλ' οἷον ἔσρος οὕτως ἂν τέκοι θεά.
ἐγὼ δέ, Παλλάς, τάλλα θ' ὡς ἐπίσταμαι,
τὸ σὸν πόλισμα και στρατὸν τεύξω μέγαν,

και τόνδ' ἔπεμψα σὼν δόμων ἐφέστιον,
ὅπως γένοιτο πιστός ἐς τὸ πᾶν χρόνον
και τόνδ' ἐπικτήσαο σύμμαχον, θεά,
και τοὺς ἔπειτα, και τὰδ' αἰανῶς μένοι

στέργειν τὰ πιστὰ τῶνδε τοὺς ἐπιστόρους.
ΑΘ ἦδη κελεύω τοῦσδ' ἀπὸ γνώμης φέρειν
ΧΟ ψήφον δικαίαν, ὡς ἄλις λελεγμένω;

ΑΘ ἦμὲν μὲν ἦδη πᾶν τετόξευται βέλος.
ΑΠ μένω δ' ἀκούσαι πῶς ἄγων κωθήσεται.
ΑΘ τί γάρ; πρὸς ἡμῶν πῶς τιθεῖσ' ἄμορφος ὦ;

ΑΠ ἠκούσαθ' ὧν ἠκούσατ', ἐν δὲ καρδίᾳ
ΑΘ ψήφον φέροντες ἔρχων ἀδεύσθε, ξένοι.
κλόουε' ἂν ἦδη θεσμών, Ἀττικὸς λεώς,
πρώτας δίκας κρώνοντες αἵματος χυτοῦ.
ἔσται δὲ και τὸ λοιπὸν Αἰγέως στρατῶ

660

670

ΑΠ Θ' αποκριθῶ σ' αὐτό, στοχάσου τώρα πόσο σωστά μιλῶ· δεν είναι ἡ μάνα, καθὼς τη λένε, κείνη που γεννάει το τέκνο· θρέφει μόνο τον καινούριο σπόρο· γεννάει αὐτὸς που σπέρνει και αὐτὴ σαν ξένη ξένο σώζει φύτρο, αν ο θεός δε θα το βλάψει. Φέρνω και αποδείξῃ για τοῦτο· ἔχει γεννήσει πατέρα δὲχως μάνα· μάρτυράς μου να, ἐδῶ του Ολύμπιου Δία ἡ κόρη, που δεν την ἔθρεψε κοιλιὰς σκοτάδι, κι ἴσως καμιά θεά δε θα γεννούσε τέτοιο βλαστάρη. Εγὼ, Αθηνά, και στ' ἄλλα μεγάλω, ὅπως λογιάζω, το λαὸ σου θα κένω και τη χώρα σου, κι ετούτον ἔστειλα στο ναὸ σου κέτη, να 'ναι παντοτινά πιστός σε σένα

και να τον ἔχεις σύμμαχο, κι αὐτόνε και τη γενιά του, και για πάντα ετούτα με πίστη να κρατῶν οι ἀπόγονοί του.
Α+) Αφού αρκετά μιλήσατε, σε τούτους να πω με δίκαια γνώμη να ψηφίσουν;
Χ+) Ἐγὼ ἔρξω ὅλα μου τα βέλη. Τώρα προσμενω την ἀπόφαση ἢ ακούσω.
Α+) Κι εσεις, Παράκονο από σας δε θα 'χω;
ΑΠ) Ακούσατε ὅσα ακούσατε· τον ὄρκο, ξένο, ψηφίζοντας, κρατήστε στην καρδιά σας.
Α+) Ἡλίτες της Αθήνας, που για πρώτη φορά κρινετε φόνο, ακούστε ποιόνε θεσμών ὀρίζω· στου Αιγέα τη χώρα

αἰεὶ δικαστῶν τοῦτο βουλευτήριον.
 πάγον δ' Ἄρειον τόπῳ, Ἀμαζόνων ἔδραν
 σκηπᾶς θ', ὅτ' ἤλθον Θησέως κατὰ φθονον
 στρατηλατεύσαι, καὶ πόλει νεόπτολον
 τήρδ' ὑπέρυργον ἀντεπύργωσαν τότε,
 Ἄρει δ' ἔφθον, ἔφθεν ἔστ' ἐπῶνυμος
 πέτρα πάγος· Ἄρειος· ἐν δὲ τῷ σέβας
 ἀστῶν φόβος τε ἐγγρηγής τὸ μὴ ἀδικεῖν
 σχήσει τὸ τ' ἤμαρ καὶ κατ' εὐφρόνην ὁμῶς.
 αὐτῶν πολιτῶν μὴ πικαινοῦντων νόμους
 κακαῖς ἐπιρροαῖσι· βορβόρω δ' ὕδωρ
 λαμπρὸν μαιῶν οὐπαθ' εὐρήσεις ποτόν.
 τὸ μὴτ' ἀναρχον μῆτε δεσποτούμενον
 ἀπτοῖς περιστέλλουσι βουλευτῶ σέβας,
 καὶ μὴ τὸ δεινὸν πᾶν πόλεως ἔξω βαλεῖν.
 τίς γὰρ δεδοικώς μὴδὲν ἔνδικος βροτῶν;
 τοιόνδε τοι ταρβόντες ἐνδίκως σέβας
 ἔρμα τε χώρας καὶ πόλεως σωτήριον
 ἔχοιτ' ἄν, οἷον οὐτὶς ἀνθρώπων ἔχει,
 οὐτ' ἐν Σκύθῃσιν οὐτὲ Πέλοπος ἐν τόποις·
 κερδῶν ἄβικτον τοῦτο βουλευτήριον,
 αἰδοῖον, δεξιόθυμον, εὐδόντων ὑπερ
 ἐργηγορὸς φρουρήμα γῆς καθίσταμαι.

παντοτινά το δικαστήριο τούτο
 θα μείνει. Εδώ στο βράχο αυτόν του Άρη
 οι Αμαζόνες στήσαν τις σκηνές τους*,
 όταν από ἔχθρα στο Θησέα ενάντια
 για πόλεμο ἦρθαν κι ἀντικρου στην πόλη
 καινούριο κι ἀψηλό πυργώσαν κάστρο
 και θυσιάζανε στον Άρη, που έτσι
 πήρε από τότε τ' ὄνομά του ο βράχος
 Ἄρειος πάγος· καθισμένοι πάνω
 σ' αυτόν ο Σεβασμός κι ο συγγενής του
 Φόβος, θα συγκρατοῦνε τους πολίτες
 ἀπὸ την ἀδικία μέρα και νύχτα,
 φτάνει να μην τους παραλλάξουν οι ἴδιοι
 με νέους νόμους· δε θα βρεῖς ποτέ σου
 να πιεις, αν ξάστερο νερό με λάσπες
 βρωμίες. Συμβουλεύω το λαό μου
 μῆτε δεσποτισμό μὴδὲ ἀναρχία
 να σέβεται κι ολότλα ας μὴ διώξει
 το φόβο ἀπὸ την πόλη του. Ποῖος εἶναι
 δίκιος, αν τίποτα δεν τον φοβίζει,
 Ἦτέιο θεσμό τιμώντας με το σέβας
 που πρέπει, δυνατὸ θα ἔχετε κάστρο
 τῆ χώρα σας να σώζει και την πόλη,
 που σαν κι αὐτὸ παρόμοιο δεν υπάρχει
 σε κανένα λαό, μῆτε στους Σκύθες
 μὴδὲ στου Πέλοπα τα μέρη. Τούτο
 στήνω το βουλευτήριο ἀπὸ κέρδη
 ἀνέγγιχτο, σεβάσμιο και στη γνώμη
 πάντα αυστηρό, φρουρὸ τῆς χώρας
 ἐργηγορὸ και στον ὑπνο τῆς ἀκόμῃ.

ΑΘ ἔμῳν τὸδ' ἔργον, λουσίαν κείνη διέτην,
 ψῆφον δ' Ὀρέστη τήρδ' ἐγὼ προσθήσομαι.
 μήτηρ γὰρ οὐτεῖς ἔστιν ἤ μ' ἐγένεατο,
 τὸ δ' ἄρσεν αἰνῶ πάντα, πλὴν γάμον τυχεῖν,
 ἀπαντι θυμῶ, κάρτα δ' εἰμὶ τοῦ πατρὸς.
 οὕτω γυναικὸς οὐ προτιμήσω μῶρον
 ἀνδρα κτανούσης δωμάτων ἐπίσκοπον.
 νικᾷ δ' Ὀρέστης, κἄν ἰσόνηρος κριθῆ.
 ἐβράλλεθ' ὡς τόχμισα τευχέων πάλους,
 ὅσοις δικαστῶν τοῦτ' ἐπέσταλται τέλος.

OP ὦ Φοῖβε Ἀπολλον, πῶς ἀγῶν κριθήσεται,
 XO ὦ Νῦξ μέλαινα μήτηρ, ἃς ὄρφ' ἔσθ' ἄδεις,
 OP νῦν ἀγχόνης μοι τέρομαι, ἢ φάος βλέπων.
 XO ἤμῳν γὰρ ἔθρου, ἢ πρόσσω τιμὰς νέμειν.
 AP πειμιάζειτ' ὀρθῶς ἐκβολὰς ψήφων, ξένοι,
 τὸ μὴ ἀδικεῖν σέβοντες ἐν διαφέσει.
 γνώμησ δ' ἀπιούσης πῆμα γίγνεται μέγα,
 βαλοῦσά τ' οἶκον ψῆφος ὄρθωσεν μιά.
 AP ἀνήρ ὄδ' ἐκπέφυγεν αἵματος διέτην,
 ἴσον γὰρ ἔστι τὰρ ἄθλημα τῶν πάλων.

790

ΑΘ Είναι δουλειά μου εγώ τον τελευταίο
 λόγο να πω στη δική. Θα ψηφίσω
 για το καλό του Ορέστη. Τι δε μ' έχει
 γεννήσει μάνα και παινό τον άντρα
 με την ψυχή μου σ' όλα, εξόν το γάμο
 και του γονιού το δικαιο υποστηρίζω.
 Έτσι δε λογαριάζω, μιας γυναίκας
 το θάνατο που σκύτωσε τον άντρα,
 τον κυβερνήτη του σπιτιού. Ο Ορέστης
 νικάει αν βγουν ίσες οι ψήφοι. Βγάλτε
 γοργά τις ψήφους απ' τις κάλτες όσοι
 γι' αυτό το χρέος είσαστε ταγμένοι.

(Δύο από τους ενόρκους υπαικούουν.)

OP Ω! Φοίβε Απόλλωνα, ποια θα 'ναι η κρίση;
 XO Ω! μάνα, μαύρη Νύχτα, αυτά τα βλέπεις;
 OP Τώρα για με κρεμάλα ή φως του ήλιου.
 XO Για μας ή χάνονται οι τιμές μας ή θα μείνουν.
 AP Εσείς, καθώς θα βγάξετε τις ψήφους,
 σωστά να τις μετράτε και προσέξτε
 μετρώντας μη λαθέψετε. Ένα λάθος
 μεγάλη φέρνει συμφορά, μια μόνο
 ψήφος ολάκερο στυλώνει στίβι.

(Οι δύο ένορκοι φέρνουν τις ψήφους στην Αθήνα.)

AP Ω άντρας είναι αδίκος για το φόνο,
 γιατί στο μέτρομα ίσοι οι ψήφοι βγήκαν.

OP ὦ Παλλάς, ὦ σώσασα τοὺς ἔμους δόμους,
 γαίης πατρός εὐστερημένον σὺ τοι
 κατώκισός με· καί τις Ἑλλήνων ἔδει,
 "Ἀργεῖος ἀνήρ αὐθις ἐν τε κρήμασιν
 οὐδὲ πατρός, Παλλάδος καὶ Λοξίου
 ἕκατι, καὶ τοῦ πάντα κραινόντος τρίτον
 Σωτήρος" —ὃς πατρῶν αἰδεσθεὶς μόρον
 σάξει με, μητρὸς τασδε συνδικούς ὄρων·
 ἐγὼ δὲ χώραν ἔγχε καὶ τῷ σῶ στρατῷ
 τὸ λοιπὸν εἰς ἅπαντα πλειστήρη χρόνον
 ὀρεωμοτήσας νῦν ἄπειμι πρὸς δόμους,
 μήτοι τιν' ἀνδρα δένδρο προμηθήτην χθονὸς
 ἔλωρτ' ἐποίησεν εὐ κεκασμένον δόρον.
 αὐτοὶ γὰρ ἡμεῖς ὄρτες ἐν τάφοις τότε
 τοῖς τὰμὸ παρβαίνουσι νῦν ὀκνώματα
 ἀμηχάνουσι παράσομεν δυσπραξίας,
 ὁδοὺς ἀθόμους καὶ παρόρηθας πόρους
 τίθεντες, ὡς αὐτοῖσι μεταμέλη πόρος·
 ὀφθαλμῶν δέ, καὶ πόλων τὴν Παλλάδος
 τιμῶσιν αἰεὶ τήνδε συμμάχῳ δορὶ,
 αὐτοὶ σφιν ἡμεῖς ἐσμεν ἐμμενέστεροι.
 καὶ χαῖρε, καὶ σὺ καὶ πολισσοῦχος Λεῶς·
 πάλαισ' ἄφροντων τοῖς ἐναντίους ἔχοις,
 σωτήριόν τε καὶ δορὸς νικηφόρον.

760

770

OP Ω! Παλλάδα, που το σπῆτι μου ἔχεις σώσει,
 καὶ μ' ἔφερες ξανά στην πατρική μου
 να κατοικήσω γη που πια δεν εἶχα·
 τώρα θα λένε στην Ελλάδα, ὡ ἄντρας
 ἔγινε πάλι Ἀργίτης κι εἶναι ἀφέντης
 στα πατρογονικά του πλούτη, με τῆ χάρη
 τῆς Ἀθηνᾶς καὶ του Λοξία κι ἀκόμη
 χάρη στον τρίτο αὐτὸν Σωτήρα Δία,
 που όλα τα κυβερνάει· του γονιού μου
 στελαχνίστηκε το φόνο καὶ με σώζει,
 σαν εἶδε τούτες να ζητούν τῆς μάνας
 το δίκιο. Φεύγω τώρα στην πατρίδα,
 ἀφού δῶσω στη γῆ καὶ στο λαό σου
 παντοπιὸν ἕναν ὄρκο: Ἐδώ κανένα,
 ἀπὸ τῆ χώρα μου ἀρχηγὸς κινώντας,
 ποτέ του να μὴ φέρει ἀματωμένο
 στρατό. Γιατί ἀπ' τον τάφο μου ἐγὼ τότες
 ἐκείνους που τους ὄρκους μου πατήσουν
 τους τωρινούς, σ' ἀφεύγατες θα ρίξω
 μεγάλες συμφορές, θα κάνω μαύρο
 το δρόμο τους κι ἀπαΐσια τα σημάδια
 που για το μόχθο τους να μετανιώνουν
 ἀν ὁμως τους κρατούνε καὶ τὴν πόλη
 τιμῶν με συμμαχία τῆς Παλλάδος
 πάντα, κι ἐγὼ θα τους συντρέχω τότε.
 Χαῖρε θεά κι ἐσύ λαέ τῆς χώρας·
 ἀμικότε τους εχθρούς σου να συντρίβεις
 με νικηφόρο καὶ σωτήριο κοντάρι.

(Φιγύουσι ο Απόλλων και ο Ορέστης.)

Νύξ· ἀπὸ γὰρ τιμῶν δαναϊῶν με θεῶν
δυσπάλαιοι παρ' οὐδέν ἦσαν δόλοι.

880

ΑΘ οὔτοι καμῶμαί σοι λέγουσα τίναθά,
ὡς μήποτ' εἴπης πρὸς νεωτέρας ἐμοῦ
θεὸς παλαιὰ καὶ πολισσούχων βροτῶν
ἄτιμος ἔρρεν τοῦδ' ἀπόξενος πέδου.
ἀλλ' εἰ μὲν ἀγνὸν ἐστί σοι Πειθοῦς σέβας,
γλώσσης ἐμῆς μείλιγμα καὶ θελκτῆριον -
σὺ δ' ὄνν μένους ἄν· εἰ δὲ μὴ θέλεις μένεω,
οὐ τᾶν δικαίως τῆδ' ἐπαφροπέοις πάλει
μῆνιν τιν' ἢ κότον τιν' ἢ βλάβην στρατιῶ.
ἔξεστι γὰρ σοι τῆσδε γαμόρφω χθονὸς
εἶναι δικαίως ἐς τὸ πᾶν τιμωμένη.

890

ΧΘ ἄνασσ' Ἀθᾶνα, τίνα με φῆς ἔχειν ἔδραν;
ΑΘ πάσης ἀπήμον' οἷζός· δέχου δὲ σύ.
ΧΘ καὶ δὴ δέδεγμαί· τίς δέ μοι τιμὴ μένει;
ΑΘ ὡς μὴ τιν' οἶκον εὐθενεῖν ἄνευ σέθεν.
ΧΘ σὺ τοῦτο πράξεις, ὥστε με σθέρεω τόσον;
ΑΘ τῷ γὰρ σέβοντι συμφορὰς δευδάσομεν.
ΧΘ καί μοι προπαντος ἐγγύνη θήσῃ χρόνον;
ΑΘ ἔξεστι γὰρ μοι μὴ λέγειν ἂ μὴ τελῶ.
ΧΘ θέλξεν μ' εὐκας καὶ μεθίσταμαι κότου.
ΑΘ τοιγὰρ κατὰ χθὸν' οὐσ' ἐπικτήσῃ φίλους.
ΧΘ τί ὄνν μ' ἄνωγας τῆδ' ἐφρημῆσαι χθονί;
ΑΘ ὅποια νόησες μὴ κακῆς ἐπίσκοπα,
καὶ ταῦτα γῆθρον ἔκ τε ποντίας δρόσου,
ἐξ οὐρανοῦ τε, κἀνέμων ἀήματα

100

των θεῶν οἱ ἀνίκητοι δόλοι
τις παμπάλαιες μου κλέψαν τιμές
κι εἶμαι τώρα ἓνα τίποτα.

ΑΘ Για τ' αγαθά που θα 'χεις δε θα πάψω
να σου μιλάω, για να μην πεις ποτέ σου
πως από μένα, μια νεωτερή σου,
παλιά θεά εσύ, κι απ' το λάο μου
διώχτηκες αφιλόξενα έτσι, δίχως
τιμές. Αν όμως στην αγνή Πειθώ έχεις
σέβας, που δίνει γήτσημα και γλόκα
στα λόγια μου, θα μείνεις τότε αν πάλι
δε θα θελήσεις, άδικα στην πόλη
θα 'ρχηγες έχθρες ή θυμούς ή βλάβες
για τους πολίτες, όταν, ως ταιριάζει,
στο δίκιο, εσύ μπορείς στη χώρα να 'χεις
μερίδα γης που πάντα θα τιμούνε.

ΧΘ Βασίλισσα Αθηνά, και τι βωμό λες να 'χω;
ΑΘ Ανέγγυτο απ' τις λύπες· έλα, δέξου.
ΧΘ Δέχομαι· ποιες τιμές θα μου δοθούνε;
ΑΘ Δίχως εσέ να μην προκόβει στίτι.
ΧΘ Κι εσύ θα κάμεις τέτοια δύναμη να λάβω;
ΑΘ Θα βοηθάω αυτόν που σε τιμάει.
ΧΘ Κι υπόσχασαι πως έτσι θα 'ναι πάντα;
ΑΘ Δεν τάζω αυτά που δεν μπορώ να κάνω.
ΧΘ Φαρρώ με κέρδισες κι αφήνω την οργή μου.
ΑΘ Στην χώρα ως θα 'σαι, θα 'χεις πλήθος φίλους.
ΧΘ Γι' προσευχές θέλεις να πω στη γη σου;
ΑΘ Γι' αυτές, που χαρωπές να φέρνουν νίκες·
ήσθαι φουσούν απ' τη στεριά κι απ' τα ουράνια
κι απ' του πελάου αγέρηδες τη δρόσο,

101

ὕμεις δ' ἠγείσθε, πολιισσῶχοι
 παῖδες Κραναοῦ, ταῖσθε μετοίκους.
 εἴη δ' ἀγαθῶν
 ἀγαθὴ διάνοια πολίταις.

1010

ΧΘ χαίετε, χαίετε δ' αἶθις, ἐπεὶ διαλοῖζω, [ἀντ. γ.
 πάντες οἱ κατὰ πόλιν,
 δαίμονές τε καὶ βροτοί·
 Παλλάδος πόλιν νέμον-
 τες μετοικίαν δ' ἐμὴν
 εὐσεβοῦντες ὅτι μὲμ-
 ψεσθε συμφορὰς βίον.

1020

ΑΘ αἰνῶ τε μῦθους τῶνδε τῶν κατεγγμάτων
 πέμψω τε φέγγει λαμπάδων σελασφῶρων
 ἔς τοὺς ἔνερθε καὶ κατὰ χθονὸς τόπους
 ξὺν προστόλοισιν αἶτε φρουροῦσιν βρέτας
 τοῦμόν, δικαίως, ὄμμα γὰρ πάσης χθονὸς
 Θρησῆδος ἐξίκοι' ἄν, ἐνκλειῆς λόχος
 παίδων, γυναικῶν, καὶ στόλος προσηβυτίδων,

 φωνικοβάπτοις ἐνδοτοῖς ἐοθήμασι
 τιμᾶτε, καὶ τὸ φέγγος ὀρμάσθω πωρός,
 ὅπως ἂν εἴφρων ἦδ' ὀμλία χθονὸς
 τὸ λοιπὸν ἐνάνδροισι συμφοραῖς παρέπη.

1030

ΑΘ! Κραναῖδες*, προβοδίστε τις ξένες
 αυτές που θα ζήσουν στην πόλη σας.
 Κι ἄμποτε πάντα οι πολίτες
 να ἔχουν γνώμη καλὴ στο καλό.

ΧΘ Ἐχετε γεια, ξανά σας χαίρω,
 —τι πάλι δευτερώνω τις ευχές μου—
 θεοὶ τῆς χώρας καὶ θνητοί.
 κι εσεῖς που κατοικεῖτε τούτη
 την πόλη τῆς Παλλάδας,
 ἀν με τιμές ἐμὲ την ξένη
 σεβάσαστε, παραπονο κανένα
 δε θα ἔχετε για τη ζωὴ σας.

ΑΘ Καλόδεχτα ἀπὸ μένα εἶναι τα λόγια
 των ευχῶν τούτων καὶ με φεγγόβολες
 λαμπάδες θα σας οδηγήσω κάτω
 στους τόπους, μες στῆς γῆς τα βάρη, ὡς εἶναι
 δίκιο, με τις ἰέρειες συνοδείά σας
 που μου φυλάγουν τ' ἀγαλλμα. Καὶ θα ἔρθει
 τῆς χώρας ὅλης του Θρησέα τ' ἄνθος,
 πλῆθος ξεχωριστό, παιδιά, γυναίκες
 καὶ σεβαστές γερόντισσες. Ντυμένες
 με πέπλα πορφύρωμα, τιμᾶτε
 τις θεές καὶ τῆς φωτιάς ψηλά το φέγγος
 να ξεχυθεῖ, για να ἔναι πάντοτε ἔτσι
 καλὴ στη γῆ μας τούτη η παρουσία
 κι ἀντρειωμένους ἀντρες να μας δίνει.

(Ἐκινᾷ τὴν πομπὴν τοῦ λαοῦ· τῆ συνδοκίαν οἱ ἰέρεις τῆς
 θεᾶς.)

ὕμεις δ' ἠγείσθε, πολισσοῦχοι
 παῖδες Κραναοῦ, ταῖσδε μετοίκους.
 εἴη δ' ἀγαθῶν
 ἀγαθὴ διάνοια πολίταις.

1010

ΧΘ *χαίρετε, χαίρετε δ' αὔθις, ἐπεὶ διπλοῖζω, [ἀντ. γ.
 πάντες οἱ κατὰ πόλιν,
 δαίμονές τε καὶ βροτοί·
 Παλλάδος πόλιν νέμον-
 τες μετοικίαν δ' ἐμὴν
 εὐσεβοῦντες οὔτι μὲμ-
 ψεσθε συμφορὰς βίου.*

1020

ΑΘ *αἰνῶ τε μύθους τῶνδε τῶν κατενγμάτων
 πέμψω τε φέγγει λαμπάδων σελασφόρων
 ἔς τοὺς ἔνερθε καὶ κατὰ χθονὸς τόπους
 ξὺν προστόλοισιν αἶτε φρουροῦσιν βρέτας
 τοῦμόν, δικαίως. ὄμμα γὰρ πάσης χθονὸς
 Θησηῆδος ἐξίκοιτ' ἄν, ἐκκλητῆς λόχος
 παίδων, γυναικῶν, καὶ στόλος προεσφυτιδῶν,

*

*φρονικοβάπτοις ἐνδοτοῖς ἐσθήμασι
 τιμᾶτε, καὶ τὸ φέγγος ὀρμάσθω πυρός,
 ὅπως ἂν εὐφρων ᾗδ' ὀμλία χθονὸς
 τὸ λοιπὸν εὐάνδραιοι συμφοραῖς πρέστη.*

1030

ΑΘ ! Κραναῖδες*, προβοδίστε τις ξένες
 αὐτές που θα ζήσουν στην πόλη σας.
 Κι ἄμποτε πάντα οι πολίτες
 να ἔχουν γνώμη καλὴ στο καλό.

ΧΘ Ἐχετε γεῖα, ξανά σας χαίρετώ,
 —τι πάλι δευτερώνω τις ευχές μου—
 θεοὶ τῆς χώρας και θνητοί·
 κι εσεῖς που κατοικεῖτε τούτη
 την πόλη τῆς Παλλάδας,
 αν με τιμές εμέ την ξένη
 σεβόσασατε, παράτονο κανένα
 δε θα ἔχετε για τη ζωὴ σας.

ΑΘ Καλὸδεχτα ἀπὸ μένα εἶναι τα λόγια
 των ευχῶν τούτων και με φεγγιβόλες
 λαμπάδες θα σας οδηγήσω κάτω
 στους τόπους, μες στῆς γῆς τα βάθη, ως εἶναι
 δικιο, με τις ἰέρειες συνοδείά σας
 που μου φυλάγουν τ' ἀγαλμα. Και θα ᾿ρθει
 τῆς χώρας ὅλης του Θησεά τ' ἄνθος,
 πλήθος ξεχωριστό, παιδιά, γυναίκες
 και σεβαστές γερόντισσες. Ντυμένες
 με πέπλα πορφύρωμα, τιμᾶτε
 τις θεές και τῆς φωτιάς ψηλά το φέγγος
 να ξεχυθεῖ, για να ἔναι πάντοτε ἔτσι
 καλὴ στη γῆ μας τούτη η παρουσία
 κι αντρεωμένους ἀντρες να μας δίνει.

(Ἐκινᾷ ἡ πομπὴ του λαοῦ· τῆ συνοδείῳν οἱ ἰέρειες τῆς
 θεῶν.)

OP ὦ Παλλάς, ὦ σώσασα τοὺς ἔμους δόμους,
 γαίης πατρῆας ἐστερημένον σὺ τοι
 κατώκισός με· καί τις Ἑλλήνων ἔρει,
 "Ἄλογεος ἀνήρ ἀθίς ἐν τε κρήμασιν
 οὐκ εἶ πατρῶϊς, Παλλάδος καὶ Λοξίου
 ἔκατι, καὶ τοῦ πάντα κραινόντος τρίτου
 Σωτήρος" —ὃς πατρῶν αἰδεσθεῖς μόρον
 σφίξει με, μητρὸς τάδε συνδικούς ὄρων.
 ἐγὼ δὲ χώρα τῆδε καὶ τῶ σῶ στρατῷ
 τὸ λοιπὸν εἰς ἅπαντα πλειστήρη χρόνον
 δοκωμοτήσας νῦν ἀπειμι πρὸς δόμους,
 μή τοι τιν ἀνδρα δένδρο περιμήτην χθονὸς
 ἔλθοντ' ἐποίσαιεν εὐ κεκασμένον δόρον.
 αὐτοὶ γὰρ ἡμεῖς ὄντες ἐν τάφοις τότε
 τοῖς τάμᾳ παρβαίνουσι νῦν ὀρκώματα
 ἀμηχάνουσι πράξομεν δυσπραξίαις,
 ὁδοὺς ἀθρήμους καὶ παρορνήθας πόρους·
 τιθέντες, ὡς αὐτοῖσι μεταμέλη πόνος·
 ὀφθουμένων δέ, καὶ πόλιν τὴν Παλλάδος
 τιμῶσιν αἰεὶ τῆρδε συμμάχῳ δορά,
 αὐτοῖ σφεν ἡμεῖς ἔσμεν εὐμενέστεροι.
 καὶ χαῖρε, καὶ σὺ καὶ πολισσόχρος λεώς·
 πάλαισμι' ἄφρυκτον τοῖς ἐναγτίοις ἔχοις,
 σωτήριον τε καὶ δορὸς νικηφόρον.

OP Ω! Παλλάδα, που το στίτι μου ἔχεις σώσει,
 και μ' ἔφερες ξανά στην πατρική μου
 να κατοικήσω γη που πια δεν εἶχα·
 τώρα θα λένε στην Ελλάδα, «ο άντρας
 ἔγινε πάλι Αργίτης κι είναι αφέντης
 στα πατρογονικά του πλούτη, με τη χάρη
 της Αθηνάς και του Λοξία κι ακόμη
 χάρη στον τρίτο αυτόν Σωτήρα Δία,
 που όλα τα κυβερνάει»· του γονιού μου
 σπλαχνίστηκε το φόνο και με σώζει,
 σαν εἶδε τούτες να ζητούν της μάνας
 το δίκιο. Φεύγω τώρα στην πατρίδα,
 αφού δώσω στη γη και στο λαό σου
 παντοτινό έναν ὄρκο: Εδώ κανένας
 από τη χώρα μου αρχηγός κινώνας,
 ποτέ του να μη φέρει αρματωμένο
 στρατό. Γιατί απ' τον τάφο μου πατήσουν
 εκείνους που τους ὄρκους μου πατήσουν
 τους τωρινούς, σ' αφεύγατες θα ριζώ
 μεγάλες συμφορές, θα κάνω μαύρο
 το δρόμο τους κι απαΐσια τα σημάδια
 που για το μόχθο τους να μετανώγουν·
 αν όμως τους κρατούνε και την πόλη
 τιμούν με συμμαχία της Παλλάδας
 πάντα, κι εγώ θα τους συντρέχω τότε.
 Χαῖρε θεά κι εσύ λαέ της χώρας·
 ἄμποτε τους εχθρούς σου να συντρέβεις
 με νικηφόρο και σωτήριο κοντάρι.

(Πηγή: ο Απλόων και ο Ορέστης.)

Νόξ· ἀπὸ γὰρ τιμῶν δαναίων με θεῶν
δοσιπλάμοι παρ' οὐδὲν ἦσαν δόλοι.

AΘ οὔτοι καμοῦμαι σοι λέγουσα τάγαθά,
ὡς μῆρατ' ἔπειθς πρὸς νεωτέρας ἐμοῦ
θεὸς παλαιὰ καὶ πολισσοῦχων βροτῶν
ἄτιμος ἔρρειν τοῦδ' ἀπόξενος πέδου.
ἀλλ' εἰ μὲν ἄγνόν ἐστί σοι Πειθοῦς σέβας,
γλώσσης ἐμῆς μελίλιγμα καὶ θελακτήριον -
σὺ δ' ὄν μόνους ἄν· εἰ δὲ μὴ θέλεις μένειν,
οὐδ' τᾶν δικαίως τῆδ' ἐπιφρέποις πόλει
μῆρῶν τιν' ἢ κότον τιν' ἢ βλάβην στρατιῶ.
ἔξεστι γὰρ σοι τῆσδε γαμόρω χροῦς
εἶναι δικαίως ἐς τὸ πᾶν τιμωμένη.

XO ἄνασσ' Ἀθάνα, τίνα με φῆς ἔχων ἔδραν;
AΘ πάσης ἀπήμων' οἷζος· δέχου δὲ σὺ.
XO καὶ δὴ δέδεγμαι· τίς δέ μοι τιμὴ μένει,
AΘ ὡς μὴ τιν' οἶκον εὐθνεῖν ἄνευ σέθεν.
XO σὺ τοῦτο πράξεις, ὥστε με σθενεῖν τόσον;
AΘ τῶ γὰρ σέβοντι συμφορὰς ὀρθώσομεν.
XO καὶ μοι πρόπαντος ἐγγυηρὴ θήσῃ χρόνου;
AΘ ἔξεστι γὰρ μοι μὴ λέγειν ἂ μὴ τελῶ.
XO θέλξεν μ' ἔοικας καὶ μελιόταμαι κότου.
AΘ τοιγὰρ κατὰ χθόν' οὐσ' ἐπικτίσῃ φίλους.
XO τί σὺν μ' ἄνωγας τῆδ' ἐφρμνῆσαι χροῦ;
AΘ ὅποια νίκης μὴ κακῆς ἐπίσκοπα,
καὶ ταῦτα γῆθεν ἔκ τε ποτιᾶς δρόσου,
ἐξ οὐρανοῦ τε, κἀνέμων ἀήματα

των θεῶν οἱ ἀνίκητοι δόλοι
τις πεμπάλαιες μου κλέψαν τιμές
κι εἶμαι τῶρα ἓνα τίποτα.

AΘ Για τ' αγαθά που θα 'χεις δε θα πάψω
να σου μιλάω, για να μην πεις ποτέ σου
πως ἀπὸ μένα, μια νεώτερή σου,
παλιά θεά εσύ, κι απ' το λαό μου
διώχτηκες ἀφιλόξενα ἔτσι, δίχως
τιμές. Ἀν ὁμως στην ἀγνή Πειθὼ ἔχεις
σέβας, που δίνει γήπεμα και γλόκα
στα λόγια μου, θα μείνεις τότε· αν πάλι
δε θα θελήσεις, ἀδίκα στην πόλη
θα 'ριχνες ἐχθρες ἢ θυμούς ἢ βλάβες
για τους πολίτες, ὅταν, ὡς ταμιάζει
στο δίκιο, εσύ μπορεῖς στη χώρα να 'χεις
μερίδα γῆς που πάντα θα τιμῶνε.

XO Βασίλισσα Ἀθηνά, και τι βομὸ λες να 'χω;
AΘ Ἀνέγγιχτο απ' τις λύπες· ἔλα, δέξου.
XO Δέχομαι· ποιες τιμές θα μου δοθούνε;
AΘ Δίχως εσέ να μην προκόβει στίτι.
XO Κι εσύ θα κάμεις τέτοια δυνάμη να λάβω,
AΘ θα βροηθᾶω αυτόν που σε τιμάει.
XO Κι υτόσχεσαι πως ἐτσι θα 'ναι πάντα;
AΘ Δεν τάξω αὐτά που δεν μπορῶ να κάνω.
XO Φάρρω με κέρδισες κι ἀφῆνω την οργή μου.
AΘ Στη χώρα ὡς θα 'σαι, θα 'χεις πλήθος φίλους.
XO Γι προσευχῆς θέλεις να πω στη γῆ σου;
AΘ Γέτιες, που χερωπές να φέρνου νίκες·
ἴσπαι φουσόν απ' τη στεριά κι απ' τα ουράνια
κι απ' του πελάου ἀγέρηδες τη δρόσο,

- ΑΘ Ίλγαν, Ὀδυσσεύ, καὶ πάλα φρέαξ ἔβην
 τῆ σῆ πρόθυμος εἰς ὅταν κενάγῃ.
 ΟΔ Ἥ καί, φίλη δέσποινα, πρὸς κειρὸν κούω;
 ΑΘ Ὡς ἔστιν ἀνόθος τοῦδε τάχα ταῦτα σοι.
 ΟΔ Καὶ πρὸς τί δυσλόγιστον ὠδ' ἦξεν ζῆρα;
 ΑΘ Χόλω βραυθελὺς τῶν Ἀχιλλείων ὀπίλων.
 ΟΔ Τί δῆτα ποίμνις τῆδ' ἐπιπίπτει βίαν;
 ΑΘ Δοκῶν ἐν ὕμν κείρα χραιρῆσθαι φωνῆ.
 ΟΔ Ἥ καὶ τὸ βούλευμ' ὡς ἐπ' Ἀργείους τὸδ' ἦν.
 ΑΘ Κῶν ἐξεπράξατ', εἰ κατημέλησ' ἐγώ.
 ΟΔ Ποίαισι τόλμαις ταῖσδε καὶ φρενῶν θράσος;
 ΑΘ Νόντωρ ἐφ' ὅμῃς δόλιος ὀρμηταὶ μόνος.
 ΟΔ Ἥ καὶ παρέστη κατὰ τέμν ἀφίκετο;
 ΑΘ Καὶ δὴ πῖ δισοαῖς ἦν στρατηγίων πόλις;
 ΟΔ Καὶ πῶς ἐπέσχε κείρα μαιμῶσαν φόνου;
 ΑΘ Ἐγὼ σπ' ἀπειργα, δυσφόρους ἐπ' ὅμῃμασ'
 γνώμῃς βαλοῦσα τῆς ἀνηκέστου καρῆς,
 καὶ πρὸς τε ποίμνις ἐκτρέτω σύμμηκτά τ'
 λείας ἄδαστα βουκόλων φρουρήματα.
 ἔθ' εἰσπεσῶν ἔκειρε πολυκέρων φόνον
 κώκλω ὀρχίλων κἀδόκει μὲν ἔσθ' ὅτε
 δισοσὺς Ἀτρεΐδας αὐτόχειρ κτεάνων ἔχων
 δτ' ἄλλοτ' ἄλλον ἐπιπίπτον στρατηλατῶν.
 Ἐγὼ δὲ φοντῶντ' ἀνόρα μανίαν νόσου.
 ὠτφρον, εἰσβαλλὼν εἰς ἔρηρ κακά.
 Κἄπειτ' ἐπειδὴ τοῦδ' ἐλώφρησεν φόνου.

- ΑΒ Το ξέρω κι ώρα στέλω εδῶ, Ὀδυσσεῦ,
 πρόθυμος βροθὸς σου στο κινῆγ'.
 ΟΔ Σωστά, καλή μου δέσποινα, κοπιᾶζω;
 ΑΘ Ναι, γιατί εκείνος τα χεὶ πράζει ετούτα.
 ΟΔ Και για ποιο λόγο ἐπαι τρελό σήκωσε χέρι;
 ΑΘ Τον θλόωσε ο θυμὸς για τα ὄπλα του Ἀχιλλεύου.
 ΟΔ Γιατί ζέστασε πάνω στα κοπάδια;
 ΑΘ Φερούσε πῶς εσὰς σκοτώνει.
 ΟΔ Ἡ ἀπόφασή του αὐτῆ για τους Ἀργίτες;
 ΑΘ Και θα την εἶχε κάνει πράξη, εγὼ αν δεν ἤμηναι
 ΟΔ Με ποιαν ἀποκοτιά και τρελό θράσος;
 ΑΘ Μονάχος κίνησε για σας κλεφτά τη νύχτα.
 ΟΔ Ζύγωσε τάχα κι ἔφτασε στο τέρμα;
 ΑΘ Ἦταν μπροστά στον δυο ἀρχηγῶν* τις πιητες
 ΟΔ Πῶς κρέτησε απ' το φόνο τ' ἀγριο χέρι;
 ΑΘ Τον εἰπάδισα εγὼ, στα θολά μάτια
 βαριές ἀπλώνοντάς του φαντασιές
 ἀγιάτρευτης χιρᾶς και στα βόδια, που απ' το κούμπος
 ἀνάστα κι ἀμοίραστα οι βουκοὶ φυλάγαν
 με λύσσα ῥίχνεται σ' αὐτά κι ἀρχίζει
 μια πολυκέρατη σφαγή με το σταθί του
 τρήγρα μακελευόντας, θαρρώντας
 πότε πῶς εἶχε σφάζει τους Ἀτρεΐδες,
 πότε απ' τους στρατηγούς κανέναν ἄλλον
 κέρτοντας πάνω του. Κι εγὼ τον ἀντρα
 πῶς ἔχε σἀλέψει ο νους του απ' τη μανία,
 πῶς κέντριζα, τον βόθιζα σε μαύρες
 ἐπιβίαις χαλασμοῦ. Κι ὅταν κατόπι
 ἀπὸ τῆς ο φονιάς του μόχθος, ὅσα βόδια

τοὺς ζῶντας αὐ̄ δεσμοῖσι συνδήσας βῶν
 πόμνας τε πάσας εἰς δόμους κομίζεται,
 ὡς ἄνδρας, οὗχ ὡς εὐμερων ἄγρῶν ἔχων·
 καὶ νῦν κατ' οἴκους συνδέτους αἰκίζεταί.
 Δεῖξω δὲ καὶ σοὶ τήνδε περιφανῆ νόσον,
 ὡς πᾶσιν Ἀργείοισιν εἰσίδων θροῆς.
 Θαρσῶν δὲ μίμνε μῆδὲ συμφορᾶν δέχου
 τὸν ἄνδρ'· ἐγὼ γὰρ ὀμμάτων ἀποστρόφους
 ἀνίως ἀπειρώξω σὴν πρόσσῳρην εἰσιδεῖν.
 Οὗτος, σὲ τὸν τὰς αἰχμαλιωτίδας χέρας
 δεσμοῖς ἀπεθνήοντα προσμολεῖν καλῶ.
 Αἴπαντα φωνῶ· στεῖχε δωμάτων πάφος.
 Τί δρᾶς, Ἀθάνα; μῆδαμῶς σφ' ἔξω κάλει.
 ΑΘ Οὐ σὺγ' ἀνέστη; μῆδὲ δειλίαν ἀσπῆ;
 ΟΔ Μή, πρὸς θεῶν· ἄλλ' ἔνδον ἀρκεῖτο μένων.
 ΑΘ Τί μὴ γένηται; πρόσθεν οὐκ ἄνηρ ὄδ' ἦν;
 ΟΔ Ἐχθρὸς γε τῶδε τάνδρῳ καὶ τανῶν ἔτι.
 ΑΘ Οὐκὼν γέλωσ ἦδιστος εἰς ἐχθροὺς γελᾶν;
 ΟΔ Ἔμοι μὲν ἀρκεῖ τοῦτον ἐν δόμοις μένων.
 ΑΘ Μεμῆρότ' ἄνδρα περιφανῶς ὀνειὺς ἰδεῖν;
 ΟΔ Φρονοῦντα γὰρ νῦν οὐκ ἂν ἐξέστην ὄκνω.
 ΑΘ Ἄλλ' οὐδὲ νῦν σε μὴ παρόντ' ἴδη πέλας.
 ΟΔ Πῶς; εἴπερ ὀφθαλμοῖς γε τοῖς αὐτοῖς ὄρα.
 ΑΘ Ἐγὼ σκοτώσω βλέφαρα καὶ δεδορκότα.
 ΟΔ Γένοιτο μετὰν πᾶν θεοῦ τεχνωμένον.
 ΑΘ Σύγα νῦν ἐστῶς, καὶ μὲν' ὡς κερεῖς ἔχων.

70

80

ζωντανά μέναν, με σκοινιά τα δένει
 κι ολάκερο κοπάδι κουβαλάει
 στις σκηνές, σα να ήταν άντρες κι όχι
 ζώα με κέρατα, κυνήγι· τώρα
 μέσα τα τυραννάει σφιγχοδεμένα.
 Μα θα σου δείξω καθαρά την τρέλα τούτη,
 για να τη δεις και σ' όλους τους Αργείους
 να την εξιστορήσεις. Έχε θάρρος,
 στάσου και μη φοβάσαι πως θα πάθεις
 κακό, γιατί στα μάτια του θ' αλλάξω
 την όραση και θα τον εμποδίσω
 να βλέπει τη θωριά σου. Ήει συ, που δένεις
 πισθάγκωνα των αιχμαλώτων σου τα χέρια,
 φωνάζω εδώ να 'ρθείς, εσένα κρᾶζω
 τον Αἴαντα· βγες έξω απ' τη σκηνή σου.
 ΟΔ Τι κάνεις, Αθηνά; Μην τον φωνάζεις.
 ΑΘ Δε θα σωπάσεις, μη σε πούνε φοβητισιάφρη;
 ΟΔ Για τους θεούς, καλά είναι κι εκεί μέσα.
 ΑΘ Για να μη γίνει τι; Και πριν δεν ήταν ο ίδιος;
 (1)Δ Εχθρός μου, μα και τώρα ακόμη εχθρός μου.
 Α(1) Τι πιο γλυκό αν γελᾶς με τους εχθρούς σου;
 (1)Δ Όμως μου φτάνει αυτός να μένει μέσα.
 Α(1) Έναν τρελό φοβάσαι ν' αντικρίσεις;
 (1)Δ Δε θα φοβόμουν, στα καλά του αν ήταν.
 Α(1) Δε θα σε δει, κι ας βρῆκεσαι κοντά του.
 (1)Δ Μα πώς; Με τα ίδια μάτια δε θα βλέπει;
 Α(1) Κι ανοιχτά να 'ναι, εγώ θα τα θολώσω.
 (1)Δ (1), τι ο θεός μηχανευτεί, μπορεί να γίνει.
 Α(1) Σίγοτα λοιπόν και στάσου, καθώς είσαι.

- ΟΔ Μένουμ' ἄν ἤθελον δ' ἄν ἐκτός ἄν τυχέιν
 ΑΘ Ψ οὔτος, Αἴαν, δεύτερόν σε προσκαλώ·
 τί βαιὼν οὕτως ἐντρέπη τῆς συμμάχου;

ΑΙΑΣ

- Ψ Χαῖρ', Ἀθήνα, χαῖρε, Διογενὲς τέκνον,
 ὡς εὐ παρεστῆς· καὶ σε παγχρόσους ἐγὼ
 στέφω λαφύροις τῆσδε τῆς ἀγρίας χάρις.
 ΑΘ Καλῶς ἔλεξας· ἀλλ' ἐκεῖνό μοι φράσον,
 ἔβραως ἔγχος εὐ πρὸς Ἀργείων στρατῶ;
 ΑΙ Κόμπτος πάρεστι κούκ ἀπανοῦμαι τὸ μῆ
 ΑΘ Ἡ καὶ πρὸς Ἀτρεΐδαιων ἥχμασας χέφας;
 ΑΙ Ὅστ' οὐποτ' Αἴαντ', οἶδ', ἀτιμάσουσ' ἐτι.
 ΑΘ Τεθνήσκον ἄνδρες, ὡς τὸ σὸν ξυνηῖ ἐγώ.
 ΑΙ Θανόντες ἤδη τὰμ' ἀφαιρείσθων ὄσλα.
 ΑΘ Εἴεν τί γὰρ δὴ παῖς ὁ τοῦ Λαερτίου;
 ποῦ σοι τύχης ἐστηκεν; ἢ πέφηνέ σε;
 ΑΙ Ἡ τοῦπίριπτον κίναδος ἐξήρου μ' ὄπου;
 ΑΘ Ἐργωγ'. Ὀδυσεῖα τὸν σὸν ἐνστάτην λέγω.
 ΑΙ Ἠδίστος, ὦ δέσπονα, δεσμώτης ἔσω
 θακεῖ· θανεῖν γὰρ αὐτὸν οὐ τί πω θέλω.
 ΑΘ Πρὶν ἄν τί δράσης ἢ τί κερδάνης πλέον;
 ΑΙ Πρὶν ἄν δεθείς πρὸς κίον' ἐρκεῖου στέγης·
 ΑΘ Τί δήτα τὸν δούστηρον ἐργάση κακόν;
 ΑΙ Μάλιστα πρῶτον νῶτα φορηθεις θάση.
 ΑΘ Ἀλλ' ἄλλα τινε δούτηρον ἄδὲ γ' αἰκίση.
 ΑΙ Λαίφην, Αἴαντα, τὰλλ' ἐγὼ σ' ἐφίεμαι,
 πῶς ἂν εἴησιν ἴσθησιν ἄλλαν δάση.

- ΟΔ Θα μείνω· ὁμως εἰς βρῆσκομον αἰδέφγα.
 ΑΘ Αἴαντα εὐ, ξανά σου κράζω· τόσο
 λίγο τη σύμμαχό σου λογαριάζεις;
 (Βγαίνει ἀπὸ τη σκηνή του ο Αἴαντας.)

ΑΙΑΝΤΑΣ

- ΑΙ Χαῖρε Ἀθηνά, κόρη του Δία, καλῶς ἦρθες,
 χαῖρε· στην ὥρα φτάσεις καὶ θα σε στολίσω
 με χρυσά λάφυρα ἀπ' αὐτό μου το κυνήγι.
 ΑΘ Σωστά μίλησες· μα πες μου, στων Ἑλλήνων
 το στρατεῖμα ἔχεις μπήξει το σπαθί σου;
 ΑΙ Ἐγὼ να το καυχιέμαι, δὲν τ' αρνιέμαι.
 ΑΘ Χέρι οπλισμένο σήκωσες καὶ στους Ἀτρεΐδες;
 ΑΙ Κι ἔτσι τον Αἴαντα πια δὲ θ' ατιμάσουν.
 ΑΘ Τους ἐσφάζεις καθῶς καταλαβαίνω.
 ΑΙ Τώρα νεκροὶ τα ὄπλα τα δικά μου εἰς παίρνουν.
 ΑΘ Καλὰ· καὶ του Λαέρτη ο γιος πού να ναι,
 Ποια ἡ τύχη του, Ἡ αυτός σου 'χει ξεφύγει;
 ΑΙ Για τη δολερή ἀλεπού ρωτάς πού εἶναι,
 ΑΘ Ναι, τον ἀντίμαχό σου λέω τον Ὀδυσεῖα.
 ΑΙ Κυρά μου, ὠραία δεμένος στένει μέσα,
 γιατί δε θέλω ἀκόμη να πεθάνει.
 ΑΘ Τι θα του κάνεις πριν, τι θα κερδίσεις;
 ΑΙ Προτού δεμένος στῆς σκηνῆς το στύλο...
 ΑΘ Και τι κακό στο δύστηχο* θα κάνεις;
 ΑΙ Πρώτα με το μαστίγιο θα ματώσουν
 οἱ πλάτες του, μετὰ θα τον σκοτώσει.
 ΑΘ Τὸν δόλιο μῆνι τον τυραννήσεις ἔτσι.
 ΑΙ Ἀθηνά, πρόθυμος εἶμαι· για ὅλα τ' ἄλλα
 να κάνω ὅ, τι σ' ἀρέσει, ὁμως ἐκεῖνος
 πούτῃν θα λάβει καὶ ὄχι ἄλλη τιμωρία.

AΘ Σὺ δ' ὄν, ἐπειδὴ τέρψις ἦδε σοι τὸ δρᾶν,
 χρῶ χεῖρ', φεῖδον μηδὲν ἄπιερ ἐνοεῖς.
 AΓ Χωρῶ πρὸς ἔργον, τοῦτό σοι δ' ἐρίεμαι,
 τοῖσινδ' αἰεί μοι σύμμαχον παρεστάται.

AΘ Ὀφεί, Ὀδοσεῦ, τὴν θεῶν ἰσχὺν ὄση;
 Τοῦτον τίς ἂν σοι τάνδρὸς ἢ προνούστερος
 ἢ δρᾶν ὀμείνων ἠρόεθῃ τὰ καίρια;

OΔ Ἐγὼ μὲν οὐδὲν οἶδ'. ἐποικτίρω δέ νιν
 δύστηνον ἔμπια, καίπερ ὄντα δυσμενῆ,
 ὀθούνεκ' ἄτη συγκατέζευκται κακῆ,
 οὐδὲν τὸ τοῦτου μάλλον ἢ τοῦμόν σκοπῶν.
 Ὄρῶ γάρ ἡμᾶς οὐδὲν ὄντας ἄλλο πλὴν
 εἰδῶλ', ὅσοιπερ ζώμεν, ἢ κούρην σκιά.

AΘ Τοιαῦτα τοῖσιν εἰσορῶν ὑπερκαπον
 μηδὲν ποτ' εἴτης αὐτός ἐς θεοὺς ἔπος,
 μηδ' ὄγκον ἄτη μηδέν', εἴ τινος πλέον
 ἢ χειρὶ βεβίβεις ἢ μακροῦ πλούτου βάθει·
 ὡς ἡμέρα κλίνει τε κἀνάγει πάλιν
 ἅπαντα τάνθρωπος· τοὺς δὲ σφόδρον
 θεοὶ φιλοῦσι καὶ στεργοῦσι τοὺς κακοῦς.

120

130

AΘ Αφοῦ χαρά σου δίνει ἡ πράξις τούτη,
 ἐμπρός βάλ' τὴν μπροστά και μὴν αφήσεις
 καθένα απ' ἴδια που χεῖς μες στο νου σου.
 AΓ Πηγαίνω στο ἔργο, αυτό από σένα θέλω
 να μου εἶσαι τέτοιος παραστάτης πάντα.

(Ο Αἴαντας μπαίνει στη σκηνή.)

AΘ Βλέπετε τι δύναμη ἔχουν, Ὀδοσεά,
 οἱ θεοί, Ἄλλον δε θα βρεῖς από τούτον
 πιο μυαλωμένο κι ἄξιο να πρόξει
 τα σωστά και στήν κατάλληλη ὥρα.
 OΔ Κανένα ἐγὼ δὲν ξέρω· ὅμως με πιάνει
 θλίψη γι' αὐτόν τον ἔρμο, ας εἶναι εχθρός μου,
 που συμφορὰ φριχτὴ τον ἔχει ζῶσει.

Γιατί δε συλλογιέμαι τὴ δική του
 μόνο τὴν τύχη, μα και τὴ δικιά μου,
 μα και το βλέπω ξάστερα πὼς ἄλλο
 τίποτα οἱ ζωντανοὶ δὲν εἶμαστε, μονάχα
 κούφιας σκιάς, φαντάσματα κι ἀγέρας.

AΓ Αὐτά θωρώντας, φαντάσματα κι ἀγέρας,
 λόγο θρασὺ για τοὺς θεοὺς ποτὲ σου,
 μηδὲ να καυχθῆς, ἀν απ' τοὺς ἄλλους
 βαραίνεις πιο πολὺ σ' ἀντρειοσύνη
 ἢ σε μεγάλο πλούτο, ἀφοῦ μια μέρα,
 φτάνει για να σπρώσει ἢ να βουλάξει
 τ' ἀθρόωπινα· οἱ θεοὶ ἀγαπάνε πάντα
 τοὺς γνωστικὸς και τοὺς κακοὺς μισοῦνε.

(1) Ἰηουσεάς φερίγει. Ἡ θεά εξαφανίζεται ἀπὸ το θεοῖο-
 γαμὶ ἔρχεται ο χορός.)

σ' ἀπειρώγειν, οὐδ' ὅπως ἐὼ λέγειν
καὶ, κακοῖς τοιοῦσδε συμπεπτιωκότα.

430

ΛΙ Αἰατ' τίς ἄν ποτ' ὤεθ' ὄδ' ἐπιώνων
τοῦμόν ξυνοίσειν ὄνομα τοῖς ἔμοῖς κακοῖς;
νῦν γὰρ πάρεστι καὶ δις αἰάζειν ἔμοι
καὶ τρίς· τοιούτοις γὰρ κακοῖς ἐντυγχάνω·
ὅτε πατήρ μὲν τῆσδ' ἀπ' Ἰθαίης χθονὸς
τὰ πρῶτα καλλιστεῖ ἀριστεύσας στρατοῦ
πρὸς οἶκον ἦλθε πᾶσαν εὐχλείαν φέρων·
ἐγὼ δ' ὁ κείνων παῖς, τὸν αὐτὸν ἔς τόπον
Τροίας ἐπελθὼν οὐκ ἐλάσσομαι σθένοι,
οὐδ' ἔργα μέγα χειρὸς ἀνεύσας ἐμῆς,
ἄτιμος Ἀργείων ὄδ' ἀπόλλωμαι.

440

Καῖτοι τοσοῦτόν γ' ἐξεπίστασθαι δοκῶ·
εἰ ζῶν Ἀχιλλεύς τῶν ὅπλων τῶν ὦν πέρι
κρίνειν ἔμελε κράτος ἀριστείας τινί,
οὐκ ἂν τις αὐτ' ἔμαρψεν ἄλλος ἄντ' ἔμοῦ.
Νῦν δ' ἀπ' Ἄτρεϊδαι φωτὶ παντοργῶ φρένας
ἔπραξαν, ἀνδρὸς τοῦδ' ἀπώσαντες κράτη·
καὶ μὴ τὸδ' ὄμμα καὶ φρένες διάστραφοι
γνώμης ἀπῆξαν τῆς ἐμῆς, οὐκ ἂν ποτε
δίκεν κατ' ἄλλον φωτὸς ὄδ' ἐγήφισαν.
Νῦν δ' ἡ Διὸς γοργῶπις ἀδάματος θεᾶ
ἦδη μ' ἐπ' αὐτοῖς χεῖρ' ἐπευθύνοντ' ἐμῆν

450

ΧΘ Μήτε μπορώ να σ' εμποδίσω, μήτε
και να σ' αφήσω να μιλάς, αφού έχεις
σε πέτοιες μαύρες συμφορές βουλιάζει.

ΛΙ Αι, αι*. ποιος θα το πίστευε πως έτσι
βαλμένο στ' όνομά μου θα τειριάζει
στα πάθη μου· τι δυο φορές μου πρέπει
και τρεις να κρᾶζω αιαι, μια και με βρήκαν
χαλασμοί τέτοιαι, εμένα που ο γονιός μου
πήρε απ' αυτην εδῶ τη γη της Ἰθης*,
πρώτος μες σ' όλο το στρατό, τα πρώτα
βραβεία και φορτωμένος λαμπρή δόξα
γύρισε στην πατρίδα του· κι ο γιος του
εγώ, στον ίδιο τόπο της Τρωάδας
φτασιμένος ύστερα κι όχι πια λίγη
δεήγοντας απ' ευτόν αντρεία κι έργα
μικρότερα καθόλου, ντροπιασμένος
χάνομαι απ' τους Αργείους. Όμως έχω
τη γνώμη πως καλά το ξέρω ετούτο.
Αν ζούσ' ο Αχιλλέας κι ήταν να κρίνει
ποιος θ' άξιζε για την παλικαριά του
τα όπλα του να λάβει, κανείς άλλος
εξόν εμένα δε θα τα παίρνε· μα τώρα
σ' έναν πανούργο τα ὄδωσαν οι Ατρείδες,
καταφρονώντας τη δικιά μου αξία.
Κι αν δεν ξεστράτιζαν απ' το σκοτό τους
τα μάτια μου κι ο σαλεμένος νους μου,
δε θ' αποφάσιζαν αυτοί γι' άλλον κανένα.
Γώρα η ανίκητη θεά, του Δία
η γοργομάτα θυγατέρα, καθώς εἶχα
πάντο σ' αυτούς το χέρι μου απλωμένο,

ἔσφηλεν ἐμβαλοῦσα λυσσώδη νόσον,
 ὥστ' ἐν τοιοῦτῳ χεῖρας εἰμᾶται βοτοῖς·
 κείνοι δ' ἐπεγγελοῦσιν ἐκπεφηνότες,
 ἔμοῦ μὲν οὐχ ἐκόντος· εἰ δέ τις θεῶν
 βλάπτει, φύγοι γ' ἂν κῶς κινῶς τὸν κρείσσειον.
 Καὶ νῦν τί χρὴ δρᾶν; ὅστις ἐμφανῶς θεοῖς
 ἐχθαίρομαι, μισεῖ δέ μ' Ἑλλήνων στρατός,
 ἔλθει δὲ Τροία πάσα καὶ πεδία τάδε.

460

Πότερα πρὸς οἶκος, κινλόχους λιτῶν ἔθιμος
 μόνους τ' Ἀτρεΐδης, πέλαγος Αἰγαῖον περῶ;
 Καὶ ποῖον ἔμμα πατρὶ δηλώσω φανεῖς
 Τελαμῶνι; πῶς με τλήσεται ποτ' εἰσιδεῖν
 γομῶν φανέντα τῶν ἀριστείων ἄτερ,
 ὃν αὐτὸς ἔσχε στέφανον εὐκλείας μέγαν;
 Οὐκ ἔστι τοῦργον Τρώων, ξυμπειδὸν μόνος μόνους
 καὶ δρῶν τι κρηστῶν, εἴτα λοιθῶν θάνατο;
 Ἄλλ' ᾧδέ γ' Ἀτρεΐδας ἔν ἐμφραναιμὶ πον.
 Οὐκ ἔστι ταῦτα· παῖρά τις ζητητέα
 τοιάδ' ἄφ' ἧς γέροντι δηλώσω πατρὶ
 μὴ τι φῶσιν γ' ὑπεπλαγχνός ἐκ κείνου γηγώς.
 Αἰσχρὸν γὰρ ἄνθρω τοῦ μακροῦ χροῖζεν βίου,
 κακοῦσιν ὅστις μηδὲν ἐξαλλοῦσεται.

470

με περαλοῦτε βυθίζοντάς με
 σε λυσσασμένην ἀφρώστια, ὥστε τα χέρια
 να αιματοβόβῳ σε κοπῆδια τέτοια·
 κι εκείνοι ἀναγγελοῦν που ἀθελγητᾶ μου
 γλίτσων' ὁ θεός κν σε τυφλώνει,
 τότε κπ' τον δυνατό ὁ δειλός ξεφεύγει.
 Καὶ τώρα τι να κάμω πια, ὅταν ὅλοι
 στα φανερά οι θεοὶ μ' ἐχθρεύονται, ὅταν
 τον Ἑλλήνων με μισεῖ ὁ στρατός κι ἡ Τροία
 ολάκερη κι οι κάμποι ἐτούτοι; Πίσω
 να φύγω στὴν πατρίδα καὶ το Αἰγαίο
 πέλατο να διαβῶ, ἔρμους τους Ἀτρεΐδες
 καὶ το κεραιβοστάκι παρατώντας;
 Καὶ μς τι μάτια το γονιό μου Τελαμῶνα
 θα δαί; Πῶς ἡ καρδιά του θα βιασάζει
 να μ' ἀντικρίσει μπρος του μ' ἄδεια χέρια
 δίχως βραβεῖα παλικάρικᾶς, που εκείνος
 πήρε γι' αὐτᾶ λαμπρὸ στεφάνι δόξας;
 'Όχι, δὲν το μπορῶ. Ἀλλ' ἄ να χιμῆξω
 στους Τρωαδίτες κάτω ἀπὸ τὸ κάστρο,
 μονάχος μου να χτυπηθῶ μαζί τους
 κι ἀφοῦ κάποιο κατόρθωμα πετύχω,
 το θάνατο να βρω στο τέλος; Μὰ ἐτσι
 τραγὴ χαρὰ θα δώσω στους Ἀτρεΐδες.
 Δε γίνεται, ὄχι. Πρέπει να βρω τρόπο
 καὶ στο γέρο γονιό μου ν' ἀποδείξω
 πῶς ὄντας γιος του εγώ, δειλός δὲν εἶμαι.
 Πῶσαι ντροπὴ στον ἄντρα να γυφεύει
 ἔθλων κερὰρ να ζήσει, ὅταν δε βλέπει
 καμὲ ἀλλάχ' ἢ στις τῆρες του. Ποια τάχα

Τί γάρ παρ' ἤμαυ ἡμέρα τέρπειν ἔχει
 προσθείσα κἀναθεία τοῦ γε κατθανεῖν;
 Οὐκ ἂν πραιμίην οὐδενός λόγον βροτοῦ
 ὅστις κενάσῃν ἑλπίσιν θερμαίνεται
 ἀλλ' ἢ καλῶς ζῆν ἢ καλῶς τεθνηκέναι
 τὸν εὐγενῆ χθῆ. Πάντ' ἀκήρως λόγον.

ΧΟ Οὐδεις ἐρεῖ ποθ' ὡς ὑπόβλητον λόγον,
 Αἴας, ἐλεξας, ἀλλὰ τῆς σωτοῦ φρονός.

Παῦσαί γε μέντοι καὶ δὸς ἀνδράσιν φίλους
 γνώμης κρατῆσαι, τάσδε φροντίδας μεθείς.
 Τῷ δέοποι' Αἴας, τῆς ἀναγκαίας τύχης
 οὐκ ἔστιν οὐδὲν μείζον ἀνθρώποις κακόν.

ΤΕ Ἐγὼ δ' ἐλευθέρου μὲν ἔξερον πατρός,
 εἴτερ τινὸς σθένοντος ἐν πλοῦτῳ Φρυγῶν
 νῦν δ' εἰμὶ δούλη θεοῖς γὰρ ὠδ' ἔδοξέ που
 καὶ σῆ μάλιστα χειρὶ. Τοιγαροῦν, ἐπεὶ
 τὸ σὸν λέχος ξυνήλθον, εὖ φρονῶ τὰ σά·
 καί σ' ἀντιάζω πρὸς τ' ἔφροσίνου Διὸς
 ἐόνῆς τε τῆς σῆς, ἣ σσηγλιλάχθης ἐμοί,
 μή μ' ἀξιώσης βλάξῃ ἀλγεινὴν λαβεῖν
 τῶν σῶν ὑπὶ ἔχθρῶν, χειρῶν ἐφείς τι.
 Τί γάρ θύγῃς σὺ καὶ τελευτήσας ἀφῆς,
 τᾶύτη νόμιζε καμὲ τῆ τόθ' ἡμέρη
 βία ξυναρπασθεῖσαν ἔλογεῖον ὕπο
 ξῶν παιδὶ τῷ σῷ δουλίαν ἔξεω τροφῆν.

480

490

μπορεῖ χερά να δώσει η κάθε μέρα,
 αφού κοντά στο θάνατο μας φέρνει,
 κι ας δείχνει πως τον αγαβάλλει; Διόλου
 δε λογαριάζω εκείνον που ζεσταίνουν
 κόφτες ελπίδες. Πρέπει ἢ τμημένως
 ο καλύτερος άνθρωπος να ζει ἢ και πάλι
 με τιμὴ να πεθαίνει. Ὅ, τι 'χα το 'πα.

ΧΟ Τα λόγια που είπες, Αἴαντα, κανέναν
 δε θα τα λογαριάσει ξένα, μα δικά σου.
 Γαλήνεψε όμως κι άφησε τους φίλους,
 όλες τις μιάρες σου έγνοιες παρατώντας,
 να διαφεντέψουν όσα έχεις στο νου σου.

ΤΕ Αἴαντα αφέντη μου, χειρότερο δεν είναι
 κακό για τους ανθρώπους απ' την τύχη
 που τη γεννά η ανάγκη. Να, κι εμένα
 λεύτερος ήταν ο γονιός κι απ' όλους
 τους Φρύγες ο πιο πλούσιος· όμως τώρα
 εγώ 'μαι σκλάβος. Τι ἔτσι αποφασίστην
 οι θεοί και το χέρι σου. Για τούτο
 μια κι έγινε γυναίκα σου, φροντίζω
 για το καλό σου και στου Εφέστιου* Δία
 τ' όνομα σ' εξορκίζω και στο γάμο
 που μας έχει ενώσει, να μη στερήσεις
 λόγια πικρά ν' ακούσω απ' τους εχθρούς σου,
 σκλάβο σε κάποιον αν μ' αφήσεις.
 Γιατί αν εσύ χαθείς κι έτσι μ' αφήσεις,
 τότε να ξέρεις πως κι εμε θ' αρπάξουν
 την ίδια εκείνη μέρα με τη βία
 οι Αργίτες και μαζί με το παιδί σου
 την ἄχαρη σκλαβιά θα δοκιμάσω.

Καί τί, πικρόν πρόσφθεγμα δεσποτῶν ἔρει
 λόγους ἰάπτων· ἴθιβε τὴν ὀμνητέην
 Αἴαντος, ὃς μέγιστον ἴχνησε στρατοῦ,
 οἷας λιτρείας ἀπθ' ὅσον ζῆλον τρέφει.
 Τοιαῦτ' ἔρει τις, καί μὲ μὲν δαίμων ἔλα,
 σοὶ δ' αἰσχρὰ τᾶπτι ταῦτα καὶ τῶ σπῶ γένει.
 Ἄλλ' αἰδεσα· μὲν πατέρα τὸν σὸν ἐν λυγρῷ
 γήρᾳ προλείπων, αἰδεσαι δὲ μητέρα.
 πολλῶν ἔτων κληροῦχος, ἧ σε πολλὰς
 θεοὺς ἐράται ζῶντα πρὸς δόμονος μολεῖν·
 οἴκτιρ· δ', ὄναξ, παῖδα τὸν σὸν, εἰ νέας
 ἔσφρη; στερηθεῖς σοῦ διοίσεται μόνος
 ὑπ' ὄφρασιπτόν μὴ φίλων, ὅσον κακῶν
 κείνῳ τε καί μοι τοῦθ', ὅταν θάνης, νεμεῖς.
 Ἔμοι γὰρ οὐκέτ' ἔστω εἰς ὃ τι βλέπω
 πλὴν σοῦ· σὺ γάρ μοι πατρίδ' ἤστισσας δοῦί·
 καὶ μητέρ' ἄλλη μοῖρα τὸν φέσαντά τε
 καθείλεν Ἄιδου θανάσιμος οὐκίτορας·
 τίς δ' ἦτ' ἔμοι γένοιτ' ἂν ἀντὶ σοῦ πατρὸς;
 τίς πλοῦτος; ἐν σοὶ πᾶσ' ἔγωγε σφ' ὄμαι.
 Ἄλλ' ἔσχε καί μοι μνηστῆρ' ἀνδρῶν τοι χρεῶν
 μνήμην προσηύειναι, τερπνὸν εἴ τί που πάθῃ.

Κι σπ' τους αφέντες κόποις πικρά λόγια
 θα ρίχνει για να με πλιγγώνει. (Ιδέστε
 του Αἴαντα την εμόκλητη, που πρώτος
 ἦτανε του στρατού, ποσαν ἀθλία τώρα
 σκλάβει ζαή θα ζήσει μπρος σ' εκείνη
 την προσηπτή της ευτυχία). Έτσι
 θα λεί: κι η συμφορά θα με σταφάζει,
 κι εσέ και τη γενιά σου θ' ατιμάζουν
 τα λόγια τούτα. Έπειτα σέψου τόσο
 ντροπισσισμ στον πατέρα σου θα δώσεις
 σε γηρατειά πικρά σαν τον αφήσεις,
 πόση ντροπή στη μάνα σου, με τόσα
 χρόνια να τη βαρκύνουν, που όλη μέρα
 παρικαλάει τους θεούς στο σπίτι
 να της γυρίσεις ζωντανός· λυτήσου
 το γιο σου, βασιλιά, που αν του λείψουν,
 χωρίς εσένα, όσες φροντίδες θέλουν
 τ' ανήλικα, θα μεγαλώσει μόνος
 στα χέρια ορφανοτρόφων, όχι φίλων·
 και τι κακό για κείνον ο χαμός σου
 μα και για μένα. Τι εγώ δεν έχω
 να στρέψω αλλού τα μάτια, παρά μόνο
 σ' εσένα. Γιατί εσύ με το κοντάρι
 την πατρίδα μου αφάνισες και μοῖρα
 ξένη* μου πήρε μάνα και πατέρα
 νεκρούς να κατοικήσουνε στον Άδη.
 Τι θα 'χω για πατρίδα μου, ποια πλούτη
 άμα χαθείς εσύ; Από σε η ζωή μου
 κρέμεται. Μην ξεχνάς κι εμένα· πρέπει
 ο άντρας να θυμάται, αν έχει κάποιο

χάρις χάριν γὰρ ἔστιν ἡ τίκτουσ' αἰεί·
 ὅταν δ' ἀπορρεῖ μνήστις εὐ̄πιπονθότος,
 οὐκ ἂν λέγοιτ' ἔθ' οὔτως ἐδγενῆς ἀνήρ.
 Αἴας, ἔχεν σ' ἂν οἴκτον ὡς κάρω φρενὶ
 θέλωμ' ἂν ἀνοίης γὰρ ἂν τὰ τῆσδ' ἔπη.
 Αἰ Καὶ κόρτ' ἐπαίνου τεύξεται πρὸς γόνιν ἑμοῦ,
 ἐὰν μόνον τὸ ταχθῆν εὐ̄τολμᾷ τελεῖν,
 ΤΕ Ἄλλ' ὦ φίλ' Αἴας, πάντ' ἔγωγε πείσομαι.
 Αἰ Κομιξέ νῦν μοι παῖδα τὸν ἑμὸν, ὡς ἴδω.
 ΤΕ Καὶ μὴ φόβοισί γ' αὐτὸν ἐξελευσάμην.
 Αἰ Ἐν τοῖσδε τοῖς κακοῖσιν; ἢ τί μοι λέγεις;
 ΤΕ Μὴ σοί γέ τᾰν ἦν δαίμονος ἀπήσας θάνοι.
 Αἰ Πρῆπον γέ τᾰν ἦν δαίμονος τοῖμοῦ τόδε.
 ΤΕ Ἄλλ' ὄν ἔγω φύλαξα τοῦτό γ' ἀρκέσαι.
 Αἰ Ἐπίρροσ' ἔργων καὶ πρόνοιαν ἦν ἔθου.
 ΤΕ Τί δήτ' ἂν ὡς ἐκ τῶνδ' ἂν ὠφειλοῖμί σε;
 Αἰ Δός μοι προσειπεῖν αὐτὸν ἔμφαντ' ἑἶδεν.
 ΤΕ Καὶ μὴν πέλας γε προσπόλοισ φυλάσσεσαι.
 Αἰ Τί δήτα μέλλει μὴ σὺ παρουσῶν ἔχειν;
 ΤΕ Ἔ παῖ, πατήρ καλεῖ σε. Δεῦρο προσπόλων
 ἄγ' αὐτὸν ὄσπερ χερσῶν ἐθόνων κωρεῖς.
 Αἰ Ἐσποντι φωνεῖς, ἢ λελεμμένω λόγων;
 ΤΕ Καὶ δὴ κομίζεις προσπόλων ὄδ' ἐγγυθέν.
 Αἰ Αἴω αὐτόν, αἴρε δεῦρο· ταβήσσει γὰρ οἶ.

ΧΟ

ΑΙ

ΤΕ

ΑΙ

ΤΕ

ΑΙ

ΤΕ

ΑΙ

ΤΕ

ΑΙ

ΤΕ

ΑΙ

ΤΕ

ΑΙ

ΤΕ

ΑΙ

ΤΕ

ΑΙ

ΤΕ

ΑΙ

ΤΕ

ΑΙ

530

540

γευσεῖ χάρᾰ. Γιατί ναι ἡ χάρη πύργα
 που γεννά τὴν ἀντίχαρᾰ· ὅμως ὅποιος
 το καλὸ που λαβαίνει ἀποξεχνάει,
 ποτὲ του αὐτὸς καλῆς γενιάς δε θα ναι.
 ΧΟ Αἴαντα, θα ἴθελα σπλαχνιά γι' αὐτὴν να νιώθεις
 καθὼς ἐγὼ· τα λόγια τῆς σωστά θα βροῖσαις,
 Αἰ Σωστά και παρσπάνω, μόνο αν κανει
 με προθυμία αὐτὸ που θα προστάξω.
 ΤΕ Αἴαντα ἀγαπημένε, θα υπακούσω.
 Αἰ Φέρε λοιπὸν ἐδὼ να δῶ το γιο μου.
 ΤΕ Φοβήθηκα κι ἀλλοῦ τον ἔχω στέλνει.
 Αἰ Γι' αὐτὰ μου τα δευνά ἢ γι' ἄλλη αἰτία;
 ΤΕ Τρόμαξα για τον δύστηχο, μὴν ἔβρει
 το θάνατο, αν σε συναντούσε.
 Αἰ Θα ταν κι αὐτὸ τῆς σκοτεινῆς μου τύχης.
 ΤΕ Γνωάστηκα ἐγὼ, το κακὸ να προλάβω.
 Αἰ Σωστή σου ἡ πράξη κι ἡ φροντίδα.
 ΤΕ Τι ἄλλο να κανῶ πες για το καλὸ σου;
 Αἰ Φέρ' τον μπροστά μου να τον δω, να του μιλήσω.
 ΤΕ Μα ἐδὼ κοντὰ εἶναι, οἱ δούλοι τον προσέχουν.
 Αἰ Τι ἀργοπορεῖ λοιπὸν και δε ζυγώνει;
 ΤΕ Για μου, ο πατέρας σου σε κράζει· δούλε
 που τον βαστάς, ἔλα και φέρ' τον.
 Αἰ Σ' ἔναν που δεν ακούει μιλάς ἢ που ζυγώνει;
 (Ἐρχεται ο δούλος με τον Εὐροσάκη.)
 ΤΕ Ναι, τον οδηγάει ο σιλάβρος μπρος μας.
 Αἰ Σήκωσέ τον και φέρε τον κοντὰ μου·
 καθέλου δε θα φοβηθεῖ κοιτώντας

ΤΕ

ΑΙ

Τὰ πρῶν δ' ἔργα χερῶν μεγίστας ἀρετάς
ἄφιλα παρ' ἀφίλοις ἔπεισ' ἔπεισε μελέϊς Ἀτρεΐδαις.

[στρ. β.]

Ἦ πον παλαιᾷ μὲν ἔντροφος ἀμέρα,
λευκῶ δὲ γήρα μάτηρ νῦν ὅταν νοσοῦντα
φρενομόως ἀκούσῃ,
αἴλων αἴλων
οὐδ' οἰκτρᾶς γόνυ δρομβος δηροῦς 630
ἦσει δύσμορος, ἀλλ' ἔξυτόνους μὲν ῥῥῶδες
θρηγῆσει, κροτάλακτοι δ' ἐν στέροισι πεσοῦνται
δοῦτοι καὶ πολυᾶς ἄμωγμα χαίτας.

Κρείσσων γὰρ Ἰῖδα κεύθων ὁ νοσῶν μάταν, [στρ. β.]
ὃς ἐκ πατρίδας ἦκων γενεᾶς ἄριστος
πολυπόων Ἀχαιῶν,
οὐκέτι συντρόφοις
ὀργαῖς ἔμπεδος, ἀλλ' ἐκτός ὀμιλεῖ. 640
Ἵβ' τλάμων πάτερ, οἷαν σε μὲναι ποθέσθαι
παιδὸς δύσμορον ἔταν, ἂν οὕτω τις ἔθρομεν
δίῳν Αἰακιδῶν ἄτερε τοῦδε.

AI Ἀπαθ' ὁ μακρὸς κἀναριθμητος χρόνος
φνέει τ' ἄδηλα καὶ φανέντα κρύπτεται

Οἱ πρωτινές παλικαριές του
πάνε χαμένες, οὐδέ βρίσκουν
καμιάν ἀντίχαρη ἀπ' τους μισητούς
εχθρούς του Ἀτρεΐδες.

Κι ἀλθίβεια ἡ μάνα του η γριά,
που την ἀσπρίσαν τα περίσσια
χρόνια και τα γεράματα,
ὅταν ακούσει πως ἀρρώστια
του 'χει σαλέψει το μυαλό,
φριχτό θα σύρει μοιρολόι
κι ὄχι ἀηδονιού πιερή λαλιά,
μόνο θρηγώντας με στριγκλιές η δύστυχη
τα στήθια θα χεροχτυπά
και τα λευκά μαλλιά της θα τραβάει.

Κάλλιο ας τον κρύψει ο Ἄδης,
αφοῦ γατρεϊά δεν ἔχει αὐτός,
που πρώτος μέσα στους πολυπαθούς
Αργίτες ἀπ' την πατρική γενιά του,
δεν ἀκολουθεῖ τώρα τους δρόμους της,
μα ξεστρατίζει. Δύσμοιρε πατέρα,
ποια συμφορὰ μένει να μάθεις
για το παιδί σου· τέτοια που κανένα
ἀπὸ τους θεϊκούς Αἰακίδες*
ποτέ δεν βρήκε, εἰδὸν το γιο σου.

(Ο Αἰάνας βγαίνει ἀπὸ τη σκηνή.)

AI Ο χρόνος ο ἀναριθμητος και μέγας
φέρνει στο φως ὅλα τα κρύφια κι ὅταν
τα φανερώσει, πάλι τα σκεπάζει

κούκ' ἔστ' ἀελλυτον σὸδ' ἐν, ἀλλ' ἀλίσκεται
 χῶ δεινὸς ἄρκος καὶ περισκελεῖς φρένες.
 Κἄν' ὄ γὰρ, ὅς τὰ δειν' ἔκαρτέρουν τότε,
 βαρῆ σίδηρος ὥς, ἐθελώνθην στόμα
 πρὸς τῆσδε τῆς γυναικός· οἰκτιρῶ δέ νιν
 χήραν παρ' ἐχθροῖς παῖδά τ' ὄρφαν' ἰταίην.
 Ἄλλ' εἴμι πρὸς τε λουτρά καὶ παρακτίους
 λειμῶνας, ὥς ἂν λόμαθ' ἀγνίστας ἐμὰ
 μῆριν βαρεῖαν ἐξολύξωμαι θεῶς.
 μολῶν τε χῶρον ἔνθ' ἂν ἀστιβή κίχῳ,
 κρύψω τὸδ' ἔγχος τοῦμόν, ἐχθιστον βελῶν,
 γαίας ὀρύξας ἔνθα μή τις ὄψεται
 ἀλλ' αὐτὸ πρὸς Αἰδῆς τε σφζόντων κάτω.
 Ἐγὼ γάρ, ἐξ οὗ χειρὶ τοῦτ' ἐδεξάμην
 παρ' Ἐκτορος δῶρομα δυσμενεστάτου,
 ὅππο τι κεδνὸν ἔσχον Ἀργείων παρὰ
 ἀλλ' ἔστ' ἀληθῆς ἡ βροτῶν παροιμία·
 ἐχθρῶν δῶρα δῶρα κοῦκ ὀνήσιμα.
 Τοῖγάρ τὸ λοιπὸν εἰσόμμεσθα μὲν θεοῖς
 εὐκων, μαθησόμεσθα δ' Ἀτρεΐδας σέβειν.
 Ἀρχοτῆς εἶσιν, ὅσθ' ὑπειπέον· τί μῆ;
 Καὶ γὰρ τὰ δεινὰ καὶ τὰ καρτεριώτατα
 τιμαῖς ὑπέεικε· τοῦτο μὲν νηροστιβεῖς
 χεϊμώνες ἐκχωροῦσαν εὐκάρπῳ θέρει.

650

660

670

αφινίδιο κι αναπάντεχο δεν είναι
 τίποτα, μα κι ο πιο μεγάλος ὄρκος
 κι η θέληση η τρανή λυγίζουν. Έτσι
 κι εγώ που πρώτα αλύγιστή 'χα γνώμη,
 καθώς βαμμένο σίδερο έχω μαλακώσει,
 στα παρακάλια της γυναικίας τούτης·
 λυπάμαι στους εχθρούς να την αφήσω
 χήρα και μ' ὄρφανό παιδί. Θα πάω
 και θα λουστῶ εκεί πέρα στα λιβάδια
 σ' ακρόγυαλο κοντά, για να ξεπλύνω
 το μολυσμένο απ' τη σφαγή κορμί μου
 κι απ' το βαρύ θυμό για να ξεφύγω
 της θεάς. Ύστερα θα βρω ένα μέρος
 που δεν πατάει ποτέ ποδάρι ανθρώπου
 κι αυτό το πάρα μισητό σταθί* μου
 βαθιά στη γη θα χῶσω, όπου κανένας
 δε θα το ξαναδεί, μονάχα ο Άδης
 κι η νύχτα ας το φυλάγουν εκεί κάτω.
 Γιατί από τότε που μου το 'χει δῶρο
 χαρίσ' ο Έκτορας, ο πιο μεγάλος
 εχθρός μου, απ' τους Αργείους καλό δεν εἶδικα.
 Κι η παροιμία είναι σωστή που λέει:
 τα δῶρα των εχθρῶν δεν είναι δῶρα
 μήτε ωφελούν. Γι' αυτό από δω και πέρα
 μπρος στους θεούς να δεχθῶ τους Ατρεΐδες,
 και σεβασμό να δείχνω στους Ατρεΐδες.
 Είναι αρχηγοί μας, πρέπει να υπακούμε.
 Και πῶς αλλιώς; Μπροστά στην εξουσία
 τα πιο τρανά και φοβερά λυγάνε.
 Οι χιονοσκέπαστοι χειμώνες δίνουν
 θέση στο καρποφόρο καλοκαίρι.

ἐξίσταται δὲ νυκτιὸς αἰανὴς κύκλος
 τῆ λευκοπώλου φέγγος ἡμέρα φλέγειν·
 δεινῶν τ' ἄημα πενευμάτων ἐκοίμισε
 στένοντα πότον· ἐν δ' ὁ παγκρατῆς ἕνωτος
 λυεῖ πεδήσας, οὐδ' αἰὲ λαβῶν ἔχει·
 ἡμεῖς δὲ πῶς οὐ γνωσόμεθα σωφρονεῖν;
 Ἐγὼ δ', ἐπίσταμαι γὰρ ἀοτιῶς ὅτι
 ὃ τ' ἐχθρὸς ἦμῖν ἔς τοσόνδ' ἐχθρατέος,
 ὡς καὶ φιλήσαν αἰθίς, ἔς τε τὸν φίλον
 τοσαῶθ' ὑπουργῶν ὠφελειν βουλήσομαι,
 ὡς αἰὲν οὐ μενοῦντα· τοῖς πολλοῖσι γὰρ
 βροτῶν ἀπιστός ἐσθ' ἑταιρείας λιμήν.
 Ἄλλ' ἀμφὶ μὲν τούτοισιν εὖ σχήσει. Σὺ δὲ
 ἔσω θεοῖς ἐλθοῦσα διὰ τέλους, γύναι,
 εἶχον τελεῖσθαι τοῦμόν ἢν ἐρᾷ κέαρ.
 Ὑμεῖς θ', ἑταῖροι, ταῦτά τῆδέ μοι τάδε
 τιμᾶτε, Τεῦκρον τ', ἦν μόλι, σημήνατε
 μέλειν μὲν ἦμῶν, εὐνοεῖν δ' ὅμῖν ἅμα.
 Ἐγὼ γὰρ εἴμ' ἐκεῖσ' ὅποι πορευτέον·
 ὅμεις δ' ἂ φράζω δρᾶτε, καὶ τάχ' ἂν μ' ἴσως
 πύθοισθε, καί νῦν δυστυχῶ, σεωσμένον.

680

690

αλλάζει ο σκοτεινός κύκλος τῆς νύχτας
 μπρος στην ημέρα που λαμπροφωτάει·
 κι οι ακράτητες πνοές του ανέμου αφήνουν
 τον πόντο το βουερό να γαληνέψει.
 κι ακόμη ο παντοκράτορας ο ἕνωτος,
 ὅσα βαστάει δεμένα, τα ξελύνει
 κι ούτε που τα κρατά πάντοτες ἔτσι.
 Πῶς να μη μάθω εγὼ φρόνηση να ᾿χω;
 Τώρα, μια και διδάχτηκα πριν λίγο,
 για τον εχθρό θα νιώθω τόσο μίσος,
 ὅσο σα να ᾿ταν φίλος μου να γίνει
 ξανά, μα και τον φίλο τόσο μόνο
 θα νηρητώ με προθυμία, σα να ᾿ταν
 φίλο παντοτινό να μην τον ἔχω.
 Γιατί στους πιο πολλούς ανθρώπους πίστη
 δεν ἔχει το λιμάνι τῆς φιλίας.
 Ὅμως αὐτά καλὰ θα πάνε· ἐσύ γυναίκα,
 μπαίνοντας μέσα εὐχῆσου να τα φέρουν
 ὅλα δεξιά οι θεοὶ ὡς το τέλος, ὅπως
 κι η καρδιά μου ποθεῖ. Κι εσεῖς συντρόφοι,
 τα ἴδια μ' αὐτὴν να κάνετε κι ἀκόμη,
 σα θα γυρίσει ο Τεῦκρος, να του πείτε
 να φροντίσει για μένα και να δείξει
 καλοσύνη σ' εσάς. Τί εγὼ θα πάω
 ἐκεῖ που πρέπει· εσεῖς ὅ,τι σας λέω
 να πράξετε και γρήγορα για μένα
 θα μάθετε πως ἔχω πια σωθεῖ, ὅσο
 κι αν με κυκλώνει τώρα η δυστυχία.

(Ο Αἴας φεύγει. Η Τέκμησσα μπαίνει στη σκηνή.)

- ΧΘ Άναξ Ὀδυσσεῦ, καιρὸν ἴσθ' ἐληλυθώς,
εἰ μὴ ξυνάψων, ἀλλὰ συλλύσιον πάσει.
ΟΔ Τί δ' ἔστιν, ἀνδρες; τηλόθεν γὰρ ἠσθλόμην
βόην Ἀτρεϊδῶν τῶδ' ἐπ' ἀλκιμῶ νεκρῷ.
ΑΓ Οὐ γὰρ κλύοντές εἰμεν αἰσχίστους λόγους,
1320 ἀπᾶς Ὀδυσσεῦ, τοῦδ' ἔπ' ἀνδρὸς ἀρτίως;
ΟΔ Ποῖους; ἐγὼ γὰρ ἀπὸ τοῦ συγγνώμην ἔχω
κλύοντι φιλῶρα συμβαλεῖν ἔπη κακά.
ΑΓ Ἦκουσεν αἰσχρά· δῶν γὰρ ἦν τοιαῦτά με.
ΟΔ Τί γὰρ σ' ἔδρασαν, ὥστε καὶ βλάβην ἔχων;
ΑΓ Οὐ φησ' ἑάσειν τόνδε τὸν νεκρὸν ταφῆς
ἄμοισον, ἀλλὰ πρὸς βίαν θάψειν ἐμοῦ.
ΟΔ Ἐξεστὴν οὖν εἰπόντι τάληθ' ἰλίω
σοὶ μῆδεν ἦσσαν ἢ πάρος ξυνηρετεῖν;
ΑΓ Ἐπὶ ἢ γὰρ εἴην οὐκ ἂν εὖ φρονῶν, ἐπεὶ
1330 φίλον σ' ἐγὼ μέγιστον Ἀργείων νέμω.
ΟΔ Ἄκουέ νυν. Τὸν ἄνδρα τόνδε πρὸς θεῶν
μὴ τλήης ἄθαπτον ὠδ' ἀναληγῶς βαλεῖν
μηδ' ἢ βία σε μηδαμῶς νεκρῶσάτω
τοσόνδε μωεῖν ὥστε τὴν δίκην πατεῖν.
Κάμοι γὰρ ἦν ποθ' αὐτος ἔχθιστος στράτοῦ,
ἔξ οὔ κράτησα τῶν Ἀχιλλείων ὄπλων·
ἀλλ' αὐτὸν ἔμπας ὄντ' ἐγὼ τοιόνδ' ἐμοὶ
οὐκ ἀνταμιάσαμ' ἂν, ὥστε μὴ λέγειν

- ΧΘ Να ξέρεις, βασιλιά Ὀδυσσεά, πως ἦρθες
πάνω στὴν ὥρα, ἀν ὄχι νὰ φουντώσεις,
μὰ γὰ νὰ διαλύσεις τὴν ἀμάχη.
ΟΔ Φίλοι μου, τι συμβαίνει; Τους Ἀτρεΐδες
ἄκουσα μακριάθε νὰ φωνάζουν
γὰ τούτον το νεκρὸ τον ἀντρωμένο.
ΑΓ Τώρα, Ὀδυσσεά, δὲν ἄκουσες πρὶν λίγο
μ' ἓνα σωρὸ βρυσιές νὰ μ' ἔχει λούσει,
ΟΔ Βρυσιές; Ἐγὼ τον συχωρᾶω ἐκεῖνον
που ὅταν ἀκούει νὰ τον βρίζουν, τότε
κι αὐτὸς μ' ὅμοιες βρυσιές τοὺς ἀπαντάει.
ΑΓ Τον ἔβρυσα· το ἴδιο μου ἔχει κάνει.
ΟΔ Τι σου ἔκανε καὶ λες πως σ' ἔχει βλάψει;
ΑΓ Λέει ἀταφο το νεκρὸ πως δε θ' ἀφήσει·
κι ας μὴν το θέλω εγγύ, θὰ τὸνε θάψει.
ΟΔ Μπορᾶ νὰ πω σα φίλος τὴν ἀλήθεια,
χωρίς γι' αὐτὸ νὰ πάψω νὰ μαι φίλος;
ΑΓ Λέγε· τι αλλιῶς μυαλό δε θὰ ἔχα, ἀφοῦ εἶσαι
μὲς στους Ἀργείους ο πιο δίκος μου.
ΟΔ Ἄκου λοιπόν. Για τους θεοὺς ἐτούτον
τον ἄντρα ἐστὶ σκληρὰ νὰ μὴν το μῆσεις
νὰ τον πετάξεις ἀταφο· ἡ οργή σου
μὴ σε νικήσει τόσο, ὥστε νὰ δείξεις
τέτοια ἔχθρα καὶ το δίκιο νὰ πατήσεις.
Τι καὶ σε μένα εχθρὸς μου ἦτανε τούτος
κάποτε ο πιο μεγάλος μέσα σ' ὄλο
το στράτευμα, ἀπὸ τότε που ἔχα πάρει
τὰ ὄπλα του Ἀχιλλέα. Ὅμως καὶ τέτοιος
ὄντας αὐτὸς γὰ μένα, ἐστὶ ποτὲ μοὶ
δε θὰ τον πλήρωνα, που νὰ μὴ λέω

- ΑΓ Σὺν δ' ἄρα τοῦδ' ὄνον, οὐκ ἔμῳν κεκλήσεται.
 ΟΔ Ως ἂν ποιήσης, παταχῆ χρηστός γ' ἔσθι.
 ΑΓ Ἄλλ' εὖ γε μέντοι τοῦτ' ἐπίστασ', ὡς ἐγὼ
 σοὶ μὲν νέμομι' ἂν τῆσδε καὶ μείζω χάριν,
 οὗτος δὲ κἀκεῖ κάρθιδ' ὦν ἔμοιγ' ὁμῶς
 ἔχθιστος ἔσται. Σοὶ δὲ δρᾶν ἔξεσθ' ἂ χεῖρ.
- ΧΟ Ὅστις σ', Ὀδυσσεῦ, μὴ λέγει γνώμη σοφὸν
 φῆναι τοιοῦτον ὄντα, μῶρός ἐστ' ἀνήρ.
 ΟΔ Καὶ νῦν γε Τεύκρω τὰπὸ τοῦδ' ἀγγέλλομαι,
 ὅσον τὰτ' ἐχθρὸς ἦ, τοσσὸνδ' εἶναι φίλος
 καὶ τὸν θανόντα τόνδε συνθάπτειν θέλω
 καὶ ξυμπονεῖν καὶ μηδὲν ἐλλείπειν ὅσων
 χεῖρ τοῖς ἀρίστοις ἀνδράσιν πονεῖν βροτοῦς.
 ΤΕ Ἄριστ' Ὀδυσσεῦ, πᾶντ' ἔχω σ' ἐπαινέσαι
 λόγισαι, καὶ μ' ἐφηνσας ἐλπίδος πολῷ.
 Τούτῳ γὰρ ἂν ἐχθιστος Ἀργείων ἀνήρ
 μόνος παρέστης χερσίν, οὐδ' ἔτλης παρῶν
 θανόντι τῶδε ζῶν ἐρυβρίζαι μέγα,
 ὡς ὁ στρατηγὸς οὐπιβρόντητος μολῶν
 αὐτός τε χῶ ξύναμιος ἠθελισάτην
 λωβητὸν αὐτὸν ἐκβαλεῖν ταφῆς ἄτερ.
 Τοιγὰρ σφ' Ὀλύμπου τοῦδ' ὁ πρῶτος βεβύων πατήρ
 μνήμων τ' Ἔρως καὶ τελεσφόρος Δίκη

1370

1380

1390

- ΑΓ Δουλειά δική σου θα την πουν, όχι δική μου.
 ΟΔ Ὅπως κι αν πράξεις, πάντα καλός θα 'σαι.
 ΑΓ Να ξέρεις πως και χάρη πιο μεγάλη
 θα 'κανα εγώ σε σένα κι από τούτη
 όμως αυτός και πεθαμένος, όπως
 και ζωντανός, εχθρός μου θα 'ναι πάντα.
 Κι εσύ μπορείς να κάνεις όσα πρέπει.
- (Φεύγει ο Αγαμέμνωνας.)
- ΧΟ Ὅποιος δε λέει, Ὀδυσσέα, πως εἶσαι
 σοφός από τη φύση σου, εἶναι ἀνέμυαλος.
 ΟΔ Ὑπόσχομαι ἀπὸ τώρα εγὼ στὸν Τεύκρω,
 πως ὅσο εχθρὸς τοῦ ἡμίονα τότε, τόσο
 φίλος τοῦ θα 'μαι τώρα: καὶ μαζί του θέλω
 νὰ θάψω τὸ νεκρὸν αὐτὸν καὶ νὰ βοηθήσω
 καὶ τίποτα νὰ μὴν ἀφήσω ἀπ' ὅσα
 πρέπει νὰ κάνουν οἱ καλοὶ στοὺς ἄλλους.
 ΤΕ Εὐγενικέ Ὀδυσσέα, θὰ σε παινέσω
 γι' αὐτὰ που εἶπες, τι ἀπ' τὸ φόβο που εἶχα
 μ' ἐβγαλες γελασμένο· ὄντας σε τούτον
 ὁ πιο τρανὸς εχθρὸς ἀπ' τοὺς Ἀργείους,
 ἐσύ του παραστάθηκες μονάχα
 κι οὔτε τὸ θράσος εἶγες νὰ 'ρθεις, ζώντας
 ἐσύ, μπρος στὸν νεκρὸ καὶ νὰ τον βρίσεις,
 καθὼς ὁ ἀνόητος στρατηλάτης που 'ρθε
 κι αὐτός κι ὁ ἀδερφός του καὶ γυρεύαν
 νὰ τον ἀφήσουν ἀτάφο κι ἀτιμασμένο.
 Γι' αὐτὸ τὸ λόγὸ τοῦ Ὀλύμπου ὁ μεγάλος
 πατέρας κι ἡ Εἰρινύα που δὲν ξεχνᾶει,

ἢ τῶν φίλων φρονόσσα μὴ μνήμην ἔχειν·
 ἥτις λέγεις μὲν ὀρτίως ὥς, εἰ λάρβοις
 σθένος, τὸ τούτων μίσος ἐκδιείξις ἄν-
 ἔμοῦ δὲ πατρὶ πάντα τιμωρομένης
 οὔτε ξυνέρδεις τήν τε θρώσαν ἐκτρέπεις·
 οὐ ταῦτα πρὸς κακοῖσι δειλίαν ἔχει,
 Ἐπει δίδαξον, ἢ μάθ' ἔξ ἐμοῦ, τί μοι
 κέρδος γένοιτ' ἂν τῶνδε λεξάσῃ γόων.
 Οὐ ζῶ; κακῶς μὲν, οἶδ', ἐπαρκούντως δ' ἔμοι·
 λοιπῶ δὲ τούτους, ὅσπερ τῷ τεθνηκότι
 τιμὰς προσάπτειν, εἴ τις ἔστ' ἐκεῖ χάρις.
 Σὺ δ' ἤμῃν ἢ μισοῦσα μισεῖς μὲν λόγῳ,
 ἔργῳ δὲ τοῖς φρονέουσι τοῦ πατρὸς ἔνοι.
 Ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν πατ', οὐδ' εἴ μοι τὰ σά
 μέλλοι τις οἴσων δῶρ', ἔφ' οἴσαι νῦν χλιδαῖς,
 τούτοις ὑπεκῶδοιμι· σοὶ δὲ πλουσία
 τράπεζα κείσθω καὶ περιφρεῖτω βίος·
 ἐμοὶ γὰρ ἔστω τοῦμὲ μὴ λοιποῖν μόνον
 βίασημα· τῆς σῆς δ' οὐκ ἐρῶ τιμῆς λαχεῖν,
 οὐδ' ἂν σὺ, σάφρων γ' οὔσα. Νῦν δ' ἔξων πατρὸς
 πάντων ἀρίστον παῖδα κεκληῖσθαι, καλοῦ
 τῆς μητρὸς· οὐτω γὰρ φανῆ πλείστοις κακῆ,
 θανάτῳ πατέρα καὶ φίλους προδοῦσα σός.
 Μῆδὲν πρὸς ὄργην, πρὸς θεῶν· ὥς τοῖς λόγοις
 ἔνεστω ἄφοιτον κέρδος, εἰ σὺ μὲν μάθεις
 τοῖς τῆσδε χρῆσθαι, τοῖς δὲ σοῖς αὐτῇ πάλιν.
 Ἐγὼ μὲν, ὦ γυναῖκες, ἦθάς εἰμί πως
 τῶν τῆσδε μύθων· οὐδ' ἂν ἐμνήσθην ποτέ,
 εἰ μὴ κακῶν μέγιστον εἰς αὐτῆν ἰὼν
 ἦκαός, ὅ ταύτην τῶν μακρῶν στήσει γόων.

XO

XP

370

ἢ καλὰ εἰσαί και ξεχνάς τους δικούς σου.
 Ἐρχεσαι τώρα και μου λες, αν εἶχες θάρρος
 ὄλο το μίσος θα φανέρωνες γι' αυτούς.
 Ἐγὼ σκέφτομαι μόνο του πατέρα την εκδίωξη,
 κι οὔτε συντρέχεις κι απ' το στόχο μου με βιάσεις.
 Δε βιάζεις πάνω στην ασέβεια δειλία κιόλας;
 Γιατί εἶπα μάθε μου, ἢ κάλλιο θα σ' το πῶ, τι κέρδος
 θα' χα τάχατες, αν ἐπιγα τους θρήνους;
 Δε ζῶ; Ντροπῆς ζωῆ' το ξέρω και μου φτάνει.
 Ὅμως τους μέσα τους πονάει, κι έτσι τιμῶ τους πεθαμένους
 μου,
 αν νιώθουν, βέβαια, χαρές στον Κάτω Κόσμο.
 Σὺ, κι αν μισεῖς, μισεῖς με λόγια μόνο,
 στην πράξη όμως μόνονιασες με τους φονιάδες.
 Ἐγὼ ποτέ δε θα ζαρώσω μπρος τους
 οὔτε κι αν ἦταν να μου χάριζαν τα δώρα τους
 που σ' ἔχουν ξεσηκώσει. Να χαίρεσαι
 το πλούσιο φαί, να κολυμπᾶς στον πλούτο.
 Ἀς ἦτανε το μόνο μου φαί, να μην πονάω.
 Δε λαχταράω τις τιμές που σου ἔχουν τύχει.
 Και συ δε θα ἴπρεπε, αν εἶχες νου. Ἐνώ μπορούσαν
 να σε λεν παιδί του πιο τρανοῦ πατέρα,
 πᾶρε της μάνας τ' ὄνομα, κακῆ στον κόσμο να φανεῖς,
 αφού πατέρα πρῶδωσες νεκρὸ και τους δικούς σου.
 Ὅχι θυμούς, για το Θεό! Ἐχουν τα λόγια
 κέρδος και των δυο, αν πάρεις τα δικά της
 δᾶσκαλο και τούτη τα δικά σου.
 Σὺνήθισα τα λόγια της, γυναῖκες,
 οὔτε θα τα θυμόμουν, αν δεν ἀκούγα
 πόσο μεγάλο κακὸ την καρτερεῖ,
 που θα στομώσει τα πολλά τα κλάματά της.

X(1)

X(1)

- ΗΛ Φέῳ' εἰπέ δὴ τὸ δεινόν· εἰ γὰρ τῶνδ' ἐμὶ
 μεῖζόν τι λέξεις, οὐκ ἂν ἀντέποιμι' ἔτι.
 ΧΡ Ἄλλ' ἔξερα σοι πᾶν ὅσον κάτοιδ' ἐγώ·
 μέλλονσι γάρ σ', εἰ τῶνδε μὴ λήξεις γόνων,
 ἐνταῦθα πέμψων ἔνθα μήπωθ' ἤλιον
 φέγγος προσάψει, ζῶσα δ' ἐν κληρονομίᾳ
 στέγη χθονὸς τῆσδ' ἐκτός ὑμῆσεις κακὰ.
 Πρὸς ταῦτα φράζου καὶ με μὴ πῶθ' ὕστερον
 παθοῦσα μέμψην· ἦν γὰρ ἐν καλῷ φρονεῖν.
 ΗΛ Ἥ ταῦτα δὴ με καὶ βεβούλευνται ποεῖν;
 ΧΡ Μάλισθ'· ὅταν περ οὐκ ἂν Αἴγισθος μόλι.
 ΗΛ Ἄλλ' ἐξέκουτο τοῦδ' ἄρ' οὐνεκ' ἐν τάχει.
 ΧΡ Τίν', ὦ τάλανα, τὸνδ' ἐπηγάσω λόγον;
 ΗΛ Ἐλλοεῖν ἐκείνον, εἰ τι τῶνδε δρᾶν νοεῖ.
 ΧΡ Ὅπως πάθης τί χρήμα; ποῦ ποτ' εἰ φρεσῶν;
 ΗΛ Ὅπως ἄρ' ὁμῶν ὡς προσώπιατ' ἐμάργω.
 ΧΡ Βίον δὲ τοῦ παρόντος οὐ μείλιαν ἔχεις;
 ΗΛ Καλὸς γὰρ οὐμὸς βίωτος ὡστε θαυμάσια.
 ΧΡ Ἄλλ' ἦν ἂν, εἰ σὺ γ' εὐφρονεῖν ἠπίστασο.
 ΗΛ Μή μ' ἐκδίδασκω· τοῖς φέλλοις εἶναι κωφή.
 ΧΡ Ἄλλ' οὐ δίδασκω· τοῖς κρατούσι δ' ἐκασθεῖν.
 ΗΛ Σὺ ταῦτα θάσπευ'· οὐκ ἔμοις τρόπος λέγεις.
 ΧΡ Καλὸν γε μέντοι μὴ' ἔξ ἀβουλάς πεσεῖν.
 ΗΛ Πεσοῦμεθ', εἰ χρεῖ, πατρὶ τιμωροῦμενοι.
 ΧΡ Πατήρ δὲ τούτων, οἶδα, συγγνώμην ἔχει.
 ΗΛ Ταῦτ' ἐστὶ τάπη πρὸς κακῶν ἐπαινήσα.
 ΧΡ Σὺ δ' οὐχὶ πείσῃ καὶ συναμείσεις ἔμοι;
 ΗΛ Οὐδ' ἄρ' οὐχὶ μὴ πῶ νοῦ τούτονδ' εἶην κενή.
 ΧΡ Χωρήσομαι ἄρ' οἵπερ ἐστάλην ὁδοῦ.

- ΗΛ Πες το, λοιπόν· κι αν από τούτα τα δεινά
 ακόμη πιο τρανό θα πεις, δε βγάζω λέξη.
 ΧΡ Όλα θα σου τα πω που ξέρω.
 Αν τους θρήνησες δε σώσεις, εκεί θα σε στείλουν
 που πα τ' ἤλιου το φως δε θα δεις, μα ζωντανή
 σε χωματένια φυλακική χλωστή και μακριά,
 έξω απ' τη χώρα, θα ψέλνεις τα δεινά σου.
 Φυλάξου, μήπως κακοπάθεις και τα βάζεις
 μαζί μ'ου κατόπι. Καιρός να φρονιμέψεις,
 Τέτοια λοιπόν γυρνάνε στο μυαλό τους;
 ΧΡ Αυτά θα πάθεις όταν γυρίσει ο Αἴγισθος.
 ΗΛ Νά' ρθει, αν εἶν' γι' αυτά· και γρήγορα.
 ΧΡ Σᾶν τι, να κατ'αριέσαι κακορίζακη;
 ΗΛ Νά' ρθει, αν τὸ βάλω στο νου του να το κάνει.
 ΧΡ Πού τρέχει ο νους σου; Σᾶν τι να πάθεις;
 ΗΛ Να φύγω μακριά σας, πολύ μακριά.
 ΧΡ Και τούτη τη ζώή την απαρνιέσαι;
 ΗΛ Καμάρωσε ζώή! Δεν εἶναι φοραία;
 ΧΡ Θε να 'ταν, αν εἶχες τα μυαλά σου.
 ΗΛ Μάθε με τώρα να προδίνω φίλους.
 ΧΡ Δε σε μαθαίνω. Μόνο προσκίνα τους κφέντες.
 ΗΛ Καλάκεψέ τους συ με χάδια. Εμέ δεν εἶναι φυσικό μου.
 ΧΡ Μα εἶναι κακό απ' την αποκοτιά να σώριαστείς.
 ΗΛ Να σώριαστοῦμε, αν εἶν' για τον πατέρα μας.
 ΧΡ Ξέρω πως ο πατέρας τα σχωρνάει.
 ΗΛ Πανέματα δειλιὸν μαζεύουν τέτοια λόγια.
 ΧΡ Δε θα πειστέίς κι οὔτε θα συμφωνήσεις;
 ΗΛ Ποτέ. Μη σώσουν κι ορφανέψουν τα μυαλά μου.
 ΧΡ Ὅπου με στέβαν τότε, να πηγαίνω.

- ΗΛ Ποῦ δ' ἐμπροσθέν; τῷ φέρεις τὰδ' ἐμπερα;
 ΧΡ Μήτηρ με πέμπει πατρί τυμβεύσαι χυῖς.
 ΗΛ Πῶς εἶπας; ἢ τῷ δυσμενεστάτῳ βροτῶν;
 ΧΡ Ὅν ἔκταν' αὐτῆ' τοῦτο γὰρ λέξει θάλεις.
 ΗΛ Ἐκ τοῦ φίλων πειθεῖσαι; τῷ τοῦτ' ἤρσεν;
 ΧΡ Ἐκ δειμάτων του νοκτέου, δοκεῖν ἐμοί.
 ΗΛ Ὡ θεοὶ πατρῶοι, συγγενεσθέ γ' ἀλλὰ νῦν.
 ΧΡ Ἐχεις τι θάρσος τοῦδε τοῦ τάρβους πέρι;
 ΗΛ Εἴ μοι λέγεις τὴν ὄψιν, εἴποιμ' ἂν τότε.
 ΧΡ Ἀλλ' οὐ κάτοιδα πλὴν ἐπὶ σμικρὸν φάσαι.
 ΗΛ Λέγ' ἀλλὰ τοῦτο· πολλά τοι σμικροὶ λόγοι
 ἔσσηλαν ἤδη καὶ κατώφθισαν βροτούς.
 ΧΡ Λόγος τις αὐτῆρ ἔστιν εἰσιδεῖν πατρός
 τοῦ σοῦ τε κἀμοῦ δευτέρων ὀμιλίαν
 ἐλθόντος ἐς φῶς· εἴτα τόνδ' ἐρέστιον
 πῆξαι λαβόντα σκεπτῆτόν οὐφόρει ποτὲ
 αὐτός, τανῦν δ' Αἰγισθος· ἐκ δὲ τοῦδ' ἄνω
 βλαστειν βρόντοια θαλλὸν ᾧ κατάσκιον
 πᾶσαν γενέσθαι τὴν Μυκηναίων χθόνα.
 Τοιαῦτά του παρόντος, ἦν' ἔχ' Ἥλιος
 δείκνυσι τοῦνωσ, ἔκλυον ἐξηγουμένον·
 πλῆϊο δὲ τούτων οὐ κάτοιδα, πλὴν ὅτι
 πέμπει μ' ἐκείνη τοῦδε τοῦ φόβου χάσιν.
 Πρὸς νῦν θεῶν σε λίσσομαι τῶν ἐγγενῶν
 ἐμοὶ πιθέσθαι μηδ' ἀβουλίᾳ πεσεῖν·
 εἰ γὰρ μ' ἀπίωσι, σὸν κακῷ μέτει πάλιν.
 Ἀλλ', ὦ φίλη, τούτων μὲν ἂν ἔχεις χερσῶν
 τόμβω προσάψης μηδέν· οὐ γὰρ σοι θέμις
 οὐδ' ὅσιον ἐχθρᾶς ἀπὸ γυναικὸς ἰσάνασι
 κτερίσμαι· οὐδὲ λουτρά προσφέρων πατρί.

ΗΛ

- ΗΛ Για πού κινᾶς; Για ποιον τα πρόσφορα;
 ΧΡ Με στέλνει ἡ μάνα στον τάφο του πατέρα για σπονδές.
 ΗΛ Τι λες; Σπονδές στον εχθρό της τον ἀνήμερο;
 ΧΡ Σ' αὐτόν που σκότωσε· τούτο δε θες να πεις,
 ΗΛ Φίλος την παρακίνησε; Το κάνει χάρη; Και ποικανός;...
 ΧΡ Πήρε τη νύχτα μια τρομάρα, λένε.
 ΗΛ Ὁ πατρικοί θεοί, ἔστω κι ἀργά, βροθάτε.
 ΧΡ Με την τρομάρα τούτη ξεθαφρευεῖς;
 ΗΛ Ἀν μου ἴλεγεσ σαν τι εἶδε, θα μιλοῦσα.
 ΧΡ Καλὰ καλὰ, δεν ξέρω, ἔξω ἀπὸ λίγα μόνο.
 ΗΛ Μίλα λουτόν. Και λίγα λόγια κάποτε
 σωριάσανε ἢ πάλι στύλωσαν ἀνθρώπους.
 ΧΡ Λένε πως το γονιό μας τον ἀντάμωσε
 για δεύτερη φορά, ὅταν ἐκείνος ντύθηκε το φως
 και πρόβαλε μπροστά της. Λένε πως ἔπλα στη φωτιά
 εἴπρε κι ἐμπήξε το σκήπτρο που κρατούσε,
 και τότε το ἔχει ο Αἰγισθος, και κείνο φούντωσε
 και πέταξε ψηλά βλαστάρι που σκέπασε
 ὅλη των Μυκηναίων τη χώρα, ἰσκιος βαρύς.
 Ἀκουσα τούτα να ξηγά κάποιος που παραφάρλαγε,
 ὅταν ἐκείνη τ' ὄνειρο φανέρωνε στον ἥλιο.
 Ἀλλὰ δεν ξέρω, παρὰ μονάχα
 πως με στέλνει ἀπὸ το φόβο της στρωγμένη.
 Με στους θεούς του τόπου σε ξορκίζω
 να μη φανεις ἀπόκοτη· πίστρεψε ἐμένα.
 Ἀν μ' αποδιώξεις, στα δεινά θα με ζητήσεις πάλι.
 ΗΛ Καλὴ μου, ὅ,τι κρατάς στα χέρια σου,
 μὴν τ' ἀκουμπᾶς στον τάφο. Ἀνάστω πράμα
 κι ἔστρεπο ἀπὸ γυναικία μισοτή να πας
 χόεσ και πρόσφορα στο μνήμα του πατέρα.

B' Έπειτα

ΚΑΤΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Ανεμμένη μὲν, ὡς ἔοικας, ἀπὸ στρέφῃ.
 Οὐδ' γὰρ πάρεστ' Αἰγισθος, ὅς σ' ἐπειτ' αἰεί
 μὴ τοι θυραίων γ' οὐσαν αἰσχύνειν φίλων·
 νῦν δ', ὡς ἄπειτ' ἐκεῖνος, οὐδὲν ἐντρέπῃ
 ἐμοῦ γε· καί τοι πολλὰ πρὸς πολλοὺς μεθ' ἡ
 ἐξείπας ὡς θρασεῖα καὶ πέρα δίκης
 ἄρχω, καθυβρίζουσα καὶ σὲ καὶ τὰ σά.
 Ἐγὼ δ' ὄβρην μὲν οὐκ ἔχω, κακῶς δέ σε
 λέγω κακῶς κλύουσα πρὸς σέθεν θαμά.
 Πατὴρ γάρ, οὐδὲν ἄλλο, σοὶ πρόσχημ' αἰεί
 ὡς ἐξ ἐμοῦ τέθνησκον· ἐξ ἐμοῦ, καλῶς
 ἔξοιδα· τῶνδ' ἄρρησις οὐκ ἔνεστί μοι·
 ἢ γὰρ Δίκη γινεῖται, οὐκ ἐγὼ μόνη,
 ἢ κῆρ σ' ἀφίγηεν, εἰ φρονοῦσ' ἐτόγχανες·
 ἔπειτα πατὴρ οὐτος σὸς δὲν θρηγείς αἰεί
 τὴν σὴν δέμαμον μόνος Ἑλλήνων ἔτλη
 θύσαι θεοῖσιν, οὐκ ἴσων καμῶν ἐμοὶ
 λειπῆς, ὅτ' ἔσπειρ', ὥσπερ ἢ τίκτοισ' ἐγώ.
 Εἶεν, διδάσκον δὴ με τοῦ χάριος τίνων
 ἔθυσεν αὐτήν. Πότερον Ἀργείων ἔραϊς,
 ἀλλ' οὐ μετῆρ' αὐτοῖσι τῆρ' γ' ἐμὴν κτανεῖν,
 ἀλλ' αὐτ' ἀδελφοῦ δῆτα Μενέλεω κτανῶν
 ἐγὼ, οὐκ ἔμελλεν τῶνδ' ἐμοὶ δόσσειν δίκην;
 Πότερον ἐκεῖν' ὡς παῖδες οὐκ ἦσαν διαλοῖ,
 οὐς τῆσδε μάλλον εἰκὸς ἦν θνήσκων, πατρὸς
 καὶ μητρὸς ὄντας ἦς ὁ πλοῦς ὄδ' ἦν χάρις;
 ἢ τῶν ἐμῶν Αἰδῆς τιν' ἡμερον τέκνων
 ἢ τῶν ἐκεῖνης ἔσχε δαΐσασθαι πλεόν;

520

530

540

ΗΛΕΚΤΡΑ
 B' Γενε
 Αἰσχρολογία Κέρη-Ηρ.

ΚΑΤΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

Αδέσποτη σε πιάνω πάλι να γυρνάς. διηρησθήκα
 Είναι φευγάτος ο Αἰγισθος που σε κρατούσε πάντα
 να μην ντροπιάζεις τους δικούς σου στο κατώφλι.
 Μόλις ξεμάκρυνε μου γύρισες τις πλάτες.
 Επτήγες και ξεστόμισες και σε πολλούς για μένα,
 πως είμαι τύραννος και κυβερνώ παράνομα
 και πως περιφρονώ και σε και τα δικά σου.
 Δε σε περιφρονώ· σε βρίζω μόνο,
 ακούγοντας συχνά βρισιές κι απ' τη μεριά σου.
 Μοναδικό, παντοτινό σου πρόσχημα,
 πως ο πατέρας επέθανε από μένα. Από μένα!
 Το παίρνω πάνω μου και δεν τ' αρνιέμαι.
 Η Δίκη τότε σκότωσε κι όχι μονάχα εγώ,
 και χρώσταγες κι εσύ να τη συντρέξεις, αν είχες λίγο νου.
 Γιατί αυτός ο πατέρας σου, που ὅλο τον κλαίς, ήταν ο μόνος
 Έλληνας που τόλμησε θυσία να προσφέρει

την αδερφή σου στους θεούς, μια κι όταν έσπερνε
 δεν πόνεσε, καθώς εγώ σαν τη γενούσα.
 Ας είναι· μα πες μου τούτο· για ποιόνε τη θυσίασε;
 Για τους Αργίτες; Στο χέρι τους δεν ήτανε
 να σφάζουνε παιδί μου· για το Μενέλαο
 τον αδερφό του σκότωσε την κόρη μου;
 Και δε χρωστούσε να πληρώσει;
 Δεν είχε κείνος δυο παιδιά, δεν ήτανε πατέρα
 αντί για το δικό μου αυτά να χάνονταν; πατέρα είχανε
 και μένα, που για χατίρι της ο στόλος αρματωθήγες.
 Για τα δικά μου τα παιδιά είχαν ο Χάρως
 ἰρέξη, για τα δικά τους ήταν χορτασιμένους;

|| nojo
 ταχίειν κέρη
 (Αλέκτ+Ερ)

Ἦ τῷ πανόλεϊ πατρὶ τῶν μὲν ἐξ ἔμοῦ
 παίδων πόθος παρεῖτο, Μενέλειο δ' ἐνὴν;
 Οὐ ταῦτ' ἀβούλου καὶ κακοῦ γνώμην πατρός;
 δοκῶ μὲν, εἰ καὶ σῆς δίχα γνώμης λέγω.
 φραῖη δ' ἂν ἤ θανοῦσά γ', εἰ φωνὴν λάβοι.
 Ἐγὼ μὲν σὺν οὐκ εἰμι τοῖς πεπραγμένοις
 δύσθυμος· εἰ δὲ σοὶ δοκῶ φρονεῖν κακῶς,
 γνώμην δικαίαν σχοῦσα τοὺς πέλους φέγε.
 Ἐρεῖς μὲν οὐχὶ νῦν γέ μ' ὡς ἀρξασά τι
 λυπηρὸν εἶτα σοῦ τάδ' ἐξήρουνσ' ὄπο·
 ἀλλ' ἦν ἐφῆς μοι, τοῦ τεθνηκότος θ' ὕπερ
 λέξαιμι· ἂν ὀρθῶς τῆς κασιγνήτης θ' ὁμοῦ.
 ΚΑ Καὶ μὴν ἐρήμη· εἰ δέ μ' ἄδ' αἰεὶ λόγους
 ἐξήρχες, σὺκ ἂν ἦσθα λυπηρὰ κλύων.
 ΗΛ Καὶ δὴ λέγω σοι. Πατέρα φῆς κτεῖναι· τίς ἂν
 τούτου λόγος γένοιτ' ἂν αἰσχίων ἔτι,
 εἴτ' οὐκ δικαίως εἶτε μή; λέξω δέ σοι
 ὡς οὐ δίεη γ' ἔστεινας, ἀλλὰ σ' ἔσπασεν
 πειθῶ κακοῦ πρὸς ἀνδρός ᾧ τανῶν ἕνευ.
 Ἐροῦ δὲ τὴν κωνογὸν Ἄρτεμιν τόφος
 ποιῶς τὰ πολλὰ πνεύματ' ἔσχ' ἐν Ἀδλίδι·
 ἦ γ' ὠ φράσω; κείνης γὰρ οὐ θέμις μαθεῖν.
 Πατήρ ποθ' ὄφμος, ὡς ἐγὼ κλύω, θεῶς
 παῖζων κατ' ἄλλος ἐξεκίνησεν ποδοῖν
 στικτὸν κερδίστην ἔλαφον, οὐ κατὰ σφαγὰς
 ἐκκομπάσας ἔπος τι τυγχάνει βαλῶν.
 ΚΑΚ τοῦδε μηνίσασα Ἀητώα κόρη
 κατεῖχ' Ἀχαιῶς, ὡς πατήρ ἀντίσταθμον
 τοῦ θηρὸς ἐκθόσσει τὴν αὐτοῦ κόρην.

Ἦ τα παιδιά που του καμα τα σχινίστσαν,
 ο κακός γονιός και του Μενέλαου γνοιάζονταν,
 Κακός κι αστόχαστος δεν ἦτανε πατέρας,
 Ἐτσι θαρρώ, κι ας ἔχεις ἄλλη γνώμη.
 Θα συμφωνούσε κι ἡ νεκρή, αν ἔπαιρνε φωνή.
 Δε με βραβαίνουν ὅσα ἔχω καμωμένα.
 Αν πάλι με θαρρεῖς παράλογη, βάλε
 στη ζυγαριά τῆ γνώμη σου κι ὑστερα να με ψέγεις.
 Τώρα μην πεις πως πρώτῃ ἀρχισα τα λόγια
 τα σκληρά κι ὑστερα μίλησες εσύ.
 ΗΛ Αλλ' αν μ' αφήσεις, θα σου πω τα λόγια τα σωστά
 για το νεκρό και για την ἀδερφή μου.
 ΚΑ Σ' αφήνω. Κι αν ἔτσι πάντα ἀρχίζοντας μιλούσες
 δε θα 'τανε βερός ο λόγος σου στ' αυτιά μου.
 ΗΛ Μιλάω, λοιπόν· λες τον πατέρα μου πως σκότωσες
 γίνεται λόγος πιο ξεδιάντροπος, εἶχες
 δεν εἶχες δίκιο; Ἄδικα των ἀδίκων
 τον σκοτώσες, σ' το λέω, ἀλλὰ σε πλάνεψε
 ἀντρας κακός, που τώρα μόνοικασες μαζί του.
 Ρῶσα τὴν Ἄρτεμιν τὴν κωνηγήτρα ποιος ἔφταιγε
 και στὴν Αὐλίδα κράτησε τον ταξιδιότῃν ἀνεμο,
 ἦ θα σ' το πω εγώ. Δε γίνεται ἀπὸ κείνη να το μάθεις.
 Αἰκούω να λene, πως ο πατέρας στῆς θεᾶς το δάσος
 περιδιάβαζε και σήκωσε με το περπάτημα
 ελάφι παρδαλό με κέρατα μεγάλα· το 'σφάξε
 και καμαρώνοντας μεγάλο λόγο πέταξε.
 Γι' αὐτό ἡ κόρη τῆς Ἀητώας οργίστηκε·
 τους Ἀχαιούς κρατούσε ὥσπου να πάρει πληρωμὴ
 ἀντί τ' ἀγρίμῃ τὴν κόρη ἀπ' τον πατέρα μου.

Ὡδ' ἦν τὰ κείνης θέματα· σὺ γὰρ ἦν λύσις
 ἄλλη στρατῶ πρὸς οἶκον οὐδ' ἐς Ἴλιον.
 Ἄνθ' ὧν, βιωθεῖς πολλὰ κἀντιβιάς, μάλιστα
 ἔθυσεν αὐτήν, σὺ γὰρ Μενέλεω χάριν.

Εἰ δ' ὦν, ἐγὼ γὰρ καὶ τὸ σὸν, κείνον θέλων
 ἐπαφελῆσαι ταῦτ' ἔδρα, τοῦτον θανεῖν
 χρεῖν αὐτὸν οὔνεκ' ἐκ σέθεν; ποῖόν νόμον;
 Ὅρα, τιθεῖσα τάνδε τὸν νόμον βροτοῖς
 μὴ πῆμα σαντῆ καὶ μεταγνοῖαν τίθης·
 εἰ γὰρ κτενοῦμεν ἄλλον ἀντ' ἄλλον, σὺ τοι
 πρώτῃ θάποις ἄν, εἰ δίκης γε τυγχάνεις.
 Ἄλλ' εἰσέρα μὴ σκῆπρον οὐκ οὔσαν τίθης·
 εἰ γὰρ θέλεις, διδάξον ἄνθ' ὅτου τανῶν
 αἰσχιστά πάντων ἔργα δρωῖσα τυγχάνεις,
 ἧτις ξυνεῖδεις τῶ παλαμναίῳ μεθ' οὐ
 πατέρα τὸν ἄμὸν πρόσθεν ἐξαπώλεσας,
 καὶ παιδοποιεῖς, τοὺς δὲ πρόσθεν εὐσβεῖς
 καὶ εὐσεβῶν βλαστώντας ἐκβαλοῦσ' ἔχεις.

Πῶς ταῦτ' ἐπαινέσαιμ' ἄν; ἦ καὶ ταῦτ' ἔρεις,
 ὡς τῆς θυγατρὸς ἀντίποινα λαμβάνεις;
 Αἰσχρῶς δ', ἐάν περ καὶ λέγῃς· σὺ γὰρ καλὸν
 ἐχθροῖς γαμειῖσθαι τῆς θυγατρὸς οὔνεκα.
 Ἄλλ' οὐ γὰρ σὸδὲ νουθετεῖν ἔξεστί σε,
 ἢ πάσαν ἴης γλώσσαν ὡς τὴν μητέρα
 κακοστομοῦμεν. Καί σ' ἔγωγε δεσπότην
 ἢ μητέρ' οὐκ ἔλασσαν εἰς ἡμᾶς νέμω,
 ἢ ζῶ βίον μοχθηρὸν, ἐκ τε σοῦ κακοῖς
 πολλοῖς ἀεὶ ξυνοῦσα τοῦ τε σπυρόμου.
 Ὁ δ' ἄλλος ἔξω, χεῖρα σὴν μάλιστα φωνῶν,
 τλήμων Ὀρέστης, δυστυχῆ τρέφει βίον·
 ὃν πολλὰ δὴ με σοὶ τρέφειν μάλιστα

ἔτσι έγινε η θυσία της. Για το στρατό
 κλειστός ο δρόμος και της Τροίας και της πατρίδας.
 Για τούτο με τη βία, με διασταγμούς πολλούς, στο τέλος
 τη θυσίασε κι όχι για το Μενέλεο.

Αν πάλι, για να τον πω το λόγο σου, για κείνον το καμ
 θέλοντας να τον σώσει, χρωστούσε να πεθάνει
 από το χέρι σου; Με ποιο νόμο; Κοίτα καλά,
 βάζοντας τέτοιο νόμο, βιάζεις θηλιά κακή
 στο σβέρκο σου και θα το μετανωώσεις.
 Αν είναι να σκοτώνει ο ένας τον άλλο,
 πρώτῃ θα πέθαινες εσύ με τέτοιο νόμο.

Κοίτα μη βρίσκεις πρόφαση που δεν περνάει.

Μια πες μου, αν αγαπάς, τι σ' έτιασε και κάνεις
 του κόσμου τα αισχρά τα πράγματα;

Με το φονιά κοιμάσαι, αφού ξεπάστρεψες
 μαζί του τον πατέρα μου, κάνεις παιδιά,
 ενώ τα νόμιμα και τα βλογητικά

στην εξορία κρατείς. Θες και να σε παινήσω;

Ἡ μήπως πεις πως το κορίτσι σου εκδικιέσαι;

Ντροπή σου κι αν το πεις. Ὁραία ζευγαριάματα

με τους εχθρούς για χάρη του παιδιού σου!

Ἄλλά και μυαλό δεν μπορώ να σου βάλω,

μια και πήρες τους δρόμους και λες πως τη μητέρα μας
 κακολογήμα, που τύρανο περισσότερο

παρά μητέρα την έχω εγώ για μένα,

που τη βαστάω τη ζωή με χίλια βάσανα

ζώντας μαζί με σένα και τον άντρα σου·

κι ο άλλος μακριά, μόλις που ξέφυγε απ' τα χέρια σου,

ζει μαύρη ζωή ο δυστυχος Ὀρέστης,

που πάντα μου χτυπάς πως τιμωρό τον μεγαλώνω.

Αν πέφταγε απ' το χέρι μου, θα το 'κανα κι αυτό, βάλ' το καλά στο νου σου. Μπορείς λοιπόν γι' αυτά να βγεις στο δρόμο και να πεις πως είμαι φαρμακώλης, κακιά γυναίκα και ξαδιάντροπη.

Αν είναι φυσικό μου κάτι τέτοιο, θαφρώ, το φυσικό σου δεν ντροπιάζω.

ΧΟ Βλέπω και βράζει από θυμό· αλλά δε βλέπω να σκοτίζεται αν έχει η Ηλέκτρα δίκιο.

ΚΛ Πώς θέλεις να σκοτίζομαι, ένα κορίτσι έτσι να ξετελίζει μάνα; και δε θαρρείς ότι μπορεί αδιάντροπα το κάθε τι να πράξει;

ΗΛ Νιώθω ντροπή για τούτο, και το ξέρεις, κι ως μην το παραδέχεσαι. Νιώθω πως κάνω πράγματα παράκαιρα κι ανάρμοστα.

Χωρίς να θέλω, κι απ' ανάγκη φέρομαι έτσι, απ' τις πράξεις σου σπρωγμένη κι απ' την έχθρα σου. Τα έργα της ντροπής από ντροπές μαθαίνουμε.

ΚΛ Πλάσμα ξαδιάντροπο, αλήθεια, εγώ, τα λόγια μου, τα έργα μου, πάρα πολλά σ' αφήνουνε να λες.

ΗΛ Εγώ τα λέω; Ξύψα τα λες, αφού τα πράττεις. Κι έτσι τα έργα παν γυρεύοντας τα λόγια.

ΚΛ Μα τη θεά την Άρτεμιν, το θράσος τούτο θα πληρώσεις, σα θα γυρίσει ο Αίγισθος.

ΗΛ Βλέπεις που παραφέρσαι, Μ' αφήνεις πρώτα να σου πω τι θέλω, ενώ δεν είμαιδεν ν' ακούξ!

ΚΛ Ούτε θ' αφήσεις τη θυσία μου να κάνω δίχως μιλιά, που σ' άφησα να πεις ό,τι είχες;

ΗΛ Σ' αφήνω, εμπρός, θυσίαζε· και μην τα βάζεις με το στόμα μου. Κλειστό από δω και πέρα.

επιτηδίασω· και τόδ', είπερ έσθενον, έδρων αν, εν τούτ' ίσθι. Τούδέ γ' ούνεκα κήρυσέ μ' εις άπαντας, είτε κρήξ κωρή, είτε στόμαργον, είτε άνωιδείας πλέαν· ει γάρ πέφονκα τώνδε τών έργων ίδρις, σχεδόν τι την σην ού καταισχονώ φρουν.

610

ΧΟ Όφω μένος πνέουσιν· ει δέ σην δίκη ξήνεστι, τούδε φροντίδ' ούκέτ' εισορώ.

ΚΛ Πόως δ' έμοι δεί προς γε τήρδε φροντίδος, ή τις τοιαύτα την τεκοῦσαν ήβρισαν, και ταύτα τηλικούτος; άρά σοι δοκεί χωρεῖν αν εις πάν έργων αισχύνης άταρ;

ΗΛ Εδ' εν επίσταω τώνδε μ' αισχύνην έχων, κει μή δοκῶ σοι· μανθάνω δ' οθούνεκα έξωρα πράσσω κοῦκ έμοι προσεικότα. Άλλ' ή γάρ εκ σοῦ δυσημένα και τὰ σά έργ' έξαναγκάζει με ταύτα δρῶν βία.

620

ΚΛ Αισχροῖς γάρ αισχρά πράγματ' επιδιδάσκεται. Ω θεέμμ' άνωιδες, ή σ' έγω και τῶμ' έπη και τάργα τῶμά πόλλ' άγαν λέγειν ποεί.

ΗΛ Σύ τοι λέγεις νω, οῦκ έγω· σὺ γάρ ποείς τοῦργον, τὰ δ' έργα τούς λόγους ενδίασεται.

ΚΛ Άλλ' οῦ μὰ την δέοποιων Άρτεμιν θράσους τοῦδ' οῦκ αλόξεις, εῶτ' αν Αίγισθος μόλη.

ΗΛ Όρξς; προς όργην εκφέρη, μεβισιά μοι λέγειν δ κρήξοιμ', οῦδ' επίστασαι κλοδω.

630

ΚΛ Οῦκουν έασεις οῦδ' οῦτ' ενήμα πάν λέγειν; θῶσαι μ', επειδή σοί γ' έφήκα πάν λέγειν;

ΗΛ Έώ, κελεύω, θῶε· μηδ' επαταιώ τοῦμόν στόμ', ώς οῦκ αν πέρα λέξαιμ' έτι.

750

δίφρον, ἀνωλόλεξε τὸν νεανίαν,
οἳ ἔργα δράσας οἷα λογχάνει κακά,
φοροῦμενος πρὸς οὐδας, ἄλλοτ' οὐρανῷ
σκέλη προφραίνων, ἔστε νιν διφρηλάται,
μόλις κατασχεθόντες ἱππιῶν δρόμον,
ἔλυσαν αἵματηρον, ὥστε μηδένα
γνώων φέλων ἰδόντ' ἂν ἄλλιον δέμας.

Καί νιν προῦ κέαντες εὐθὺς ἐν βραχεῖ
χαλαρῷ μέγιστον σῶμα δειλαίας σποδοῦ
φέρουσαν ἄνδρες Φωκίαν τεταγμένοι,
ὅπως πατρῶας τρυβλὸν ἐκλάχῃ χθονός.

Τουαῦτά σοι ταῦτ' ἐστίν, ὡς μὲν ἐν λόγοις
ἀλγεῖνά, τοῖς δ' ἰδοῦσιν, οἵτεκ εἶδομεν,
μέγιστα πάντων ἂν ὅταν ἔγω κακῶν.

X() Φεῦ φεῦ· τὸ πᾶν δὴ δεσπόταται τοῖς πάλοι
πρόρριζον, ὡς εἴκεν, ἐφθαρται γένος.

ΚΛ Ω Ζεῦ, τί ταῦτα; πότερον εὐτοχῇ λέγω
ἢ δευῖά μιν, κέρδη δέ; λυπηρῶς δ' ἔχει,
εἰ τοῖς ἐμαντῆς τὸν βίον σφύζω κακοῖς.

ΠΑ Τί δ' ὄδ' ἀθυμεῖς, ὦ γύναι, τῷ νῦν λόγῳ;
ΚΛ Δειρὸν τὸ τίκτεω ἐστίν· οὐδὲ γὰρ κακῶς

πάσχοντι μῖσος ὦν τέκεη προσγίγνεται.

ΠΑ Μάτηρ ἄρ' ἡμεῖς, ὡς εἴκεν, ἴρομεν.

ΚΛ Ὅδοι μάτηρ γε· πῶς γὰρ ἂν μάτην λέγοις.

εἴ μοι θανόντος πίστ' ἔχων τεκμήρια

προσῆλθες, ὅστις τῆς ἐμῆς ψυχῆς γεγώς,

μαστῶν ἀποστὰς καὶ τροφῆς ἐμῆς, φρονῆς

ἀπεξενόητο· καὶ μ', ἐπεὶ τῆσδε χθονὸς

ἐξῆλθεν, οὐκέτ' εἶδεν· ἐγκαλῶν δέ μοι

82

λαός, πολὺς το θρήνησε το παλικαίρι
που τέτοια μοῖρα του ἴσχε κένοντας τόσα,
να σέρνεται στη γῆ, στον ουρανό να δείχνει
τα ποδάφια, ὅσπου μόλις που μπόρεσαν
αρματηλάτες να σταματήσουν τ' ἄλογα, που τρέχαν,
να τότε λύσουν, ματωμένο τόσο, που φίλος
δε θα γινόριξε κανεὶς το θλιβερό κορμί του.

Τον κάψαν στη φωτιάν ευθύς, και με μικρό λαγήφι
χάλινο, το μέγα σώμα, σπάχτη φριχτή,

το κουβαλοῦν Φωκίτες διορισμένοι,

στην πατρικὴ του γῆ να βρει δυο μέτρα τάφο.

Ἔτσι που λες μ' αυτά. Και να τα πεις πονάς.

Μα κείνοι που τα ζήσαν, και τα ζήσαμε,

κακό μεγάλο σαν κι αυτό δεν είδαμε ποτέ μας.

XO Φοῖς φανερό, χάρηκε, ξερίζώθηκε

ὅλη η γενιά των παλαιῶν μας βασιλιάδων.

ΚΛ Θε μου, πῶς να το πω; Καλοτυχιά,

ἢ συμφορὰ με κέρδος; Λυπάμαι

που σφύζω τη ζωὴ μου με τα δικά μου βόσκανα.

ΠΑ Κυρά μου, βαρύθυμη γιατί με τέτοια νέα;

ΚΛ Τι θάμα, η μάνα! κι αν τυραννιέται

ἀπ' τα παιδιά, δεν τους κρατάει και μίσος.

ΠΑ Χαμένος κόπος, φαίνεται, που φτάσαμε.

ΚΛ Χαμένος; Μπορεῖς και λες χαμένος,

που ἐφτάσες και μου φeres σημάδια πιστευτά

πως πέθανεν εκείνος ὅπου του φύσηξα ζωὴ,

εβγήκε ἀπὸ του κόρφου μου τη ζέστα και στοίχαιωσε

την ξενιτιά; Κι ως ἐφυγε, δε μ' εἶδε πια.

Μονο για του πατέρα του το φόνο μου ἐτάξε

83

φόνος παρφόνος δειν' ἐπιρπείλει τελευτῶν
 ὥστ' οὔτε νυκτὸς ἔπιον οὐτ' ἔξ ἡμέρας
 ἐμὲ στεγαίνων ἦδόν, ἀλλ' ὁ προσητατῶν
 χρόνος διπλῆ μ' αἰὲν ὡς θανουμένην.

Νῦν δ' —ἡμέρα γὰρ τῆδ' ἀπηλλάγην φόβου
 πρὸς τῆσδ' ἐκείνου θ'. ἦδε γὰρ μελιῶν βλάβη
 ξύνοικος ἦν μοι, τοῦμόν ἐκείνουσ' ἀεὶ
 νυγῆς ἀφαρτον αἶμα— νῦν δ' ἐγγλά πον
 τῶν τῆσδ' ἀπειλῶν οὐνεχ' ἡμερεῖσομεν.

ΗΛ Οἶμοι τάλαρα· νῦν γὰρ οὐμῶξαι πάρα,
 Ὀρέστα, τῆρ σῆρ ξυφοροῶν, ὄθ' ὠδ' ἔχων
 πρὸς τῆσδ' ἐβραΐζη μητρὸς· ἄρ' ἔχει καλῶς;
 ΚΛ Ὀὔτοι σὺ κείνος δ', ὡς ἔχει, καλῶς ἔχει.

ΗΛ Ἄκουε, Νέμεσι τοῦ θανόντος ἀρτίως.
 ΚΛ Ἦκουσεν ὦν δεῖ κἀπεικώρωσεν καλῶς.
 ΗΛ Ὑβρίζε· νῦν γὰρ ἐδτυχούσα τυγχάνεις.
 ΚΛ Ὀἴκων Ὀρέστης καὶ σὺ παύσεντον τάδε;
 ΗΛ Πεπαύμεθ' ἡμεῖς, οὐχ ὅπως σὲ παύσομεν.
 ΚΛ Πολλῶν ἂν ἦραις, ὦ ξέν', ἀξίως τυχεῖν,
 εἰ τῆρδ' ἔπαισας τῆς πολυγλώσσου βοῆς.

ΠΑ Ὀδοῖον ἀποστείγοιμ' ἄν, εἰ τάδ' εὖ κερεῖ.
 ΚΛ Ἦμιστ'· ἐπέπερ οὐτ' ἐμοῦ καταξί' ἂν
 πράξειας οὔτε τοῦ πορευόμεντος ξένου.
 Ἄλλ' εἰσὶθ' εἰσω' τῆρδε δ' ἐκτοθεν βοῶν
 ἔα τά θ' αὐτῆς καὶ τὰ τῶν φίλων κακά.

780

790

800

δεινά και μ' ἀπειλούσε πάντα να τα πράξει,
 ἔτσι που νύχτα μέρα σε ὑπνο γλυκό δεν πλάγιασα,
 με πῆρε ο χρόνος το κατόπι και μ' ὀδηγούσε
 πάντοτε στο θάνατό μου. Τώρα ὁμως,

τη μέρα τούτη, γλίτωσα το πλάκωμα του φόβου
 και κείνου κι αυτηνῆς, που στάθηκεν ἀρρώστια
 του σπιτιού μου και πάντα βύζαινε το αἶμα
 τῆς νυχτῆς μου το ζεστό. Τώρα, ναι, λέω, πως ξέγνωμαστες,
 δίχως φοβέρες τις μέρες θα περνάμε.

ΗΛ Αλλά μου, η μαύρη τώρα να σπαράζω
 Ὀρέστη, για τα πάθη σου, που ακόμη και νεκρό
 σε βρίζει η μάνα σου. Είναι με τα σώστά της;

ΚΛ Εσύ δεν είσαι. Ὀμως εκείνος καλά είναι και.

ΗΛ Του πεθαμένου Νέμεση*, ἀκουσέ την!

ΚΛ Τ' ἀκουσε τα σωστά κι ἐβγαλε δίκια κρίση.

ΗΛ Βρίζε λοιπόν, που βγίκες τυχερή.

ΚΛ Κι έτσι δε με ρημάζετε κι εσύ και κείνος.

ΗΛ Τι να ρημάζουμε, που ρημαχτήκαμε.

ΚΛ Πολλά σου αξίζουν, ξένε, που ἦρθες και κόπιασες,
 αν ἐπνίξες για πάντα τη φωνή της.

ΠΑ Αν παν καλά τα πράγματα, εγώ να φεύγω.

ΚΛ Ποτέ. Ούτε σε μένα κι ούτε στο φίλο
 που σ' ἐβαλε στο δρόμο δε θα ταίριαζε.

Πέρασε μέσα· κι ἄσε την τούτη να βροχιά
 τα μύρια βάσανά της στο κατώφλι.

(Μπαίνει μαζί του στο παλάτι.)

ΚΑ Ἐπιπερὸν δὴ σὺ θύμαθ' ἢ παροῦσά μοι
 πάγκαρπ', ἀνακτι τῶδ' ὅπως λοτηρίους
 εὐχὰς ἀνάσχω δευμάτων ἂ νῦν ἔχω.
 Κλέους ἂν ἦδη Φοῖβε προστατήριε,
 κεκρυμμένην μου βάζην· οὐ γὰρ ἐν φίλοις
 ὁ μῦθος, οὐδὲ πᾶν ἀναπτόζαι πρέπει
 πρὸς φῶς, παρούσης τῆρδε πλησίος ἐμοί,
 μη σὺν φθῶνι τε καὶ πολυγλώσσῳ βοῆ
 σπείρη ματαίων βάζην εἰς πᾶσαν πόλιν·
 ἀλλ' ὦδ' ἄκουε· τῆρδε γὰρ κἀγὼ φράσω.
 Ἄ γὰρ προσεῖδον νυκτὶ τῆρδε φάσματα
 δισσῶν ὄψεσθαι, ταῦτά μοι, Λύκει' ἄνοξ,
 εἰ μὲν πέφνηεν ἐσθλά, δὸς τελεσφόρα,
 εἰ δ' ἔχθρά, τοῖς ἐχθροῖσιν ἔμπολιν μέβες.
 Καὶ μή με πλοῦτον τοῦ παρόντος εἰ τινες
 δόλοισι βοιλεόνουσιν ἐκβαλεῖν, ἐφῆς,
 ἀλλ' ὦδὲ μ' αἰεὶ ζώσαν ἀβλαβεῖ βίῳ
 δόμονς Ἀτρεϊδῶν σκηπτρά τ' ἀμυρέων τάδε,
 φίλοισί τε ξυνοῦσαν οἷς ἐννεμι νῦν
 ἐνημεροῦσαν καὶ τέκνων ὄσων ἐμοὶ
 δόσσοι μὴ πρόσσεστον ἢ λότην παρῶ.
 Ταῦτ', ὦ Λύκει' Ἀπόλλων, ἔλεως κλέων
 δὸς πᾶσιν ἦμῖν ὥσπερ ἐξαιτούμεθα·
 τὰ δ' ἄλλα πάντα καὶ σιωπώσης ἐμοῦ
 ἐπιζῶ σε δαίμον' ὄντ' ἐξειδέσθαι·
 τοὺς ἐν Διὸς γὰρ εἰκός ἐστι πάνθ' ὄρεῖν.

ΚΑ (Απευθύνεται σε μια αιώλουθο.)
 Ὑψίσε τῆς θυσίας τους καρπούς, γυναικά,
 στον Κύριο και Θεό μας, να κάνω προσευχή,
 να λύσει την τρομάρα που με δίνει.
 Τώρα μπορείς ν' ακουσεις τα λόγια μου
 τα σκεπασμένα, προστατή Φοῖβε· σε φίλους
 δε μιλάω μπροστά κι ούτε στο φως μπορώ
 όλα να ξεσκεπάσω με τούτη δω κοντά μου,
 μήπως με γλώσσα φθονερή γεμίσει
 αφύσικες την πόλη διαδόσεις.
 Άκουσε κι έτσι, γιατί κι εγώ έτσι θα τα πω.
 Αυτά τα δίστομα των ονείρων φαντάσματα
 που είδα τη νύχτα, ἀνάξ' Απόλλων,
 αν ἦτανε καλὸ σημάδι, κάναε να βγουν αλγήθεια·
 αν ἦτανε κακό, να πέσουν πάνω στους εχθρούς·
 και μὴν αφήσεις απ' τα πλούτη μου να με πετάξουν
 ὅσοι το μνηκνεύονται κρυφά με δόλο,
 αλλά να ζῶ ζωὴ γαληνεμένη πάντα,
 να κυβερνῶ των Ἀτρεϊδῶν τα σπίτια και το στέμμα·
 με φίλους να ἴμαι, τους ἴδιους που καλοπερνῶ και τώρα,
 κι απ' τα παιδιὰ μου κοντά μου να ἴχω
 ὅσα δε με ποτίζουνε με λύπες και φαρμάκια.
 Άκου με και σπλαχνίσου, Απόλλων Λύκειε,
 και δώσε μας, καθὼς παρακαλούμε, ὅλα τούτα.
 Για τ' ἄλλα πια, κι αν τα σιωπᾶνω εγώ,
 εἶσαι θεός και καρτερῶς πως θα τα καταλάβεις.
 Του Διὸς τα τέκνα βέβαια βλέπουνε τα πάντα.
 (Ἐμφανίζεται ο παιδαγωγός.)

ΗΛ Ἄρ' ὑμῶν, ὡς ἀλγοῦσα κώδωνοιμένη,
 δεινῶς δακρῶσαι κἀπικνωῦσαι δοκεῖ
 τὸν νῖον ἢ δῖοστινος ὠδ' ὀλοῦστα;
 ἀλλ' ἐγγελωῖσα φροῦδος. Ὡ τάλαν' ἐγὼ
 Ὁρέστα φίλταθ', ὧς μ' ἀπόλεσας θανάων.
 Ἀποσπάσας γὰρ τῆς ἐμῆς οἴκη φρενὸς
 αἶ' μοι μόναι παρῆσαν ἐλαΐδων ἔτι,
 σὲ πατρὸς ἤξεν ζῶντα τιμορῶν ποτε
 κάμοῦ ταλαίρης. Νῦν δὲ ποῖ με κρη' μολεῖν;
 μόνῃ γὰρ εἶμι, σοῦ τ' ἀπειστερημένη
 καὶ πατρός· ἤδη δὲτ με δουλεύειν πάλιν
 ἐν τοῖσιν ἐχθίστοισιν ἀνθρώπων ἐμοί,
 φρονεῖσαι πατρός· ἀρά μοι καλῶς ἔχει;
 Ἄλλ' οὔ τι μῆν' ἔγωγε τοῦ λοιποῦ χρόνου
 ξύνομικος εἶσεμι', ἀλλὰ τῆδε πρὸς πύλην
 παρεῖσ' ἐμωτηνῆ ἄφιλος ἀναρᾶ βίον.
 Πρὸς ταῦτα κἀνέτω τις, εἰ βαρύνεται,
 τῶν ἔνδον ὄντων· ὡς χάρις μὲν, ἦν κτάνη,
 λύπη δ', ἐὰν ζῶ τοῦ βίου δ' οὐδεις πόθος.

810

820

ΧΘ Ποῦ ποτε κεραυνοὶ Διός, ἢ ποῦ φοιῶντων Ἄ-
 λιος, εἰ ταῦτ' ἐφορῶν-
 τες κρηῖντοισιν ἐσθλοί,
 ΗΛ Ἐ εἰ, αἰαῖ.
 ΧΘ Ὡ παῖ, τί δακρυόεις;
 ΗΛ Φεῦ.
 ΧΘ Μηδὲν μέγ' ἀδσσης.
 ΗΛ Ἀπολεῖς.
 ΧΘ Πῶς;

830

ΗΛ Εἶδατε πὸς πιερᾶθῆκε και πόνεσε,
 πὸς δάκρυσε και βόγγηξε η καιημένη
 που το παιδί τῆς χάθῆκε και πάει;
 Κρυφωγελώντας ἔφυγε. Ἀλίμονό μου, η μαύρη,
 πέθανες και μ' αφάνισες, Ορέστη μου, καλέ μου.
 Πήρες το δρόμο σου, και από τα στελάχνα μου ξερίζωσες
 ὄσες ἐλπίδες φῶτρωναν, πως θα γυρίσεις
 ζωντανός και του πατέρα τιμωρός και μένα
 τῆς ταλαίφωρης. Και τώρα πού να πάω;
 Τώρα εἶμαι μόνῃ, δίχως πατέρα.
 Δίχως ἐσένα. Πρέπει να σκίψω κεφάλι
 στους πιο τρανοὺς εχθρούς μου, στον γονιό μου
 τους φρονιάδες. Καλά δεν εἶμαι τάχα;
 Στα χρόνια που θα ῥθούν δε θα πατήσω
 σπῆτι τους, θα πέσω στο κατόφλι τούτο δού,
 δίχως δικούς σιγά σιγά να λιώσω·
 και αν γίνω, πάλι, βέρος για τους μέσα,
 να με σκοτώσουν· ο θάνατος χαρά,
 λύπη να ζω· δεν τη διψάω τη ζώη.

ΧΘ Ποῦ ἴναι λοιπόν του Διός οι κεραυνοί,
 πού ἴναι και ο Ἡλιος ο λαμπρός, αν τούτα
 τα βλέπουν και σπάραχαι ὅλα τα κρύβουν;
 ΗΛ Ἀχ και εχ!
 ΧΘ Μην κλαις, παιδί μου!
 ΗΛ Ἀνάθεμα....
 ΧΘ Μην πεις μεγάλο λόγο.
 ΗΛ Μ' αφάνισες.
 ΧΘ Μα πῶς;

ΧΡ Ὀρῶ· ξηνοῖσιν πᾶν ὄσοντες ἄν σθένει.
 ΗΛ Ἄκουε δὴ νῦν ἢ βεβοηλευμαι τελευτῶν.
 Παρουσίαν μὲν οἶσθα καὶ σὺ πον φίλων
 ὡς ὅτις ἤμῃν ἐστιν, ἀλλ' Αἰδῆς λαβὼν
 ἀπεστέρηκε καὶ μόνῃα λελείμμεθον·
 ἐγὼ δ' , ἕως μὲν τὸν κασίγνητον βίῳ
 θάλλωντ' ἔτι· εἰσῆκουον, εἶγον ἐλπίδας
 φόνου ποτ' αὐτὸν πράκτορ' ἔξεσθαι πατρὸς·
 νῦν δ' , ἥνικ' οὐκέτ' ἐστιν, εἰς σὲ δὴ βλέπω,
 ὅπως τὸν αὐτόχειρα πατρῶου φόνου
 ξὺν τῆδ' ἀδελφῇ μὴ κατοικήσεις κτανεῖν,
 Αἰγισθον· οὐδὲν γὰρ σε δεῖ κρύπτειν μ' ἔτι.
 Ποῖ γὰρ μενεῖς εὐφρῦμος ἐς τῶν ἐλπίδων
 βλέψασ' ἔτι ὀρθήν; ἢ πάρεστι μὲν στένειν
 πλοῦτου πατρῶου κτήσων ἐστεφημένη,
 πᾶρσ' ἔτι δ' ἀλγεῖν ἐς τοσοῦδε τοῦ χρόνου
 ἀλεκτρά γηράσκουσαν ἀνημέναία τε.
 Καὶ τῶνδε μὲντοι μηκέτ' ἐλπίσῃς ὅπως
 τεύξῃ πατ'· οὐ γὰρ ἰὼδ' ἄβουλος ἐστ' ἀνήρ.
 Αἰγισθος, ὅστε σὺν ποτ' ἢ καμὸν γένος
 βλαστεῖν ἔασαι, πημονῆν αὐτῷ σαφῆ.
 Ἄλλ' ἢν εὐίστη τοῖς ἔμοις βουλεύμασιν,
 πρώτον μὲν εὐσεβειαν ἐκ πατρὸς κάτω
 θανόντος οἴση τοῦ κασιγνήτου θ' ἅμα·
 ἔπειτα δ' , ὥσπερ ἐξέφυς, ἐλευθερία
 καλῆ τὸ λοιπὸν καὶ γάμων ἐπαξίαν
 τεύξῃ· φιλεῖ γὰρ πρὸς τὰ χρηστὰ πᾶς δῶδν.
 Ἀργῶ γε μὴν εὐκλειαν σὺχ ὄρεῖς δῶδν
 σοντῆ τε καμὸι προσβλαεῖς πεισθεῖσ' ἔμοι·

ΧΡ Ἐέρω, κι ὅσο βαστατά θα σε συντρέξω.
 ΗΛ Ἄκου λοιπὸν τι σκέφτομαι να κάνω.
 Ἐέρεις πως παρατάτη δικό μας δεν έχουμε πια·
 ὁ Ἄδης μας τους πήρε κι ορφανέψαμε
 κι ἔτσι μονάχες μέναμε στον κόσμο.
 Ἐγὼ ν' ακούω τον ἀδερφὸ μας να φωντάνει
 σα δειντρί, κρατούσα ἐλπίδες πως θα ῥθεί,
 το φόνου του πατέρα να λυτρώσει.
 Τώρα που [ὁ Ορέστης] δεν υπάρχει πια, γυρνῶ σε σένα
 που του πατέρα το φονιά, τον Αἰγισθο
 μαζί μου θα σκοτώσεις.
 Τίποτα πια δεν πρέπει να σου κρύβω.
 Θα κάθεσαι και θα κοιτάς, ὡς τότε; Βλέπεις
 καμὴν ἐλπίδα ὀρθή; Στέκεις και κλαις
 δίχως να γεύεσαι τα πατρικά σου πλοῦτη·
 στέκεις πικρή χρόνια και χρόνια τώρα,
 γυρνώντας δίχως ἀντρα και κρεβάτι.
 Αυτά να τα πετύχεις, μὴν ἐλπίζεις.
 Ἄντρας πρελὸς δεν εἶναι ὁ Αἰγισθος
 ν' ἀφῆσει να φτυρώσει γενιά δική μου
 και δική σου, του κεφαλιού του συφορά.
 Ἄν σπέρξεις τις ὀρμηγες μου, πρώτα θα τιμῆθεις
 για την εὐσεβείά σου ἀπ' τον πατέρα
 το νεκρὸ κι ἀπὸ τον ἀδερφὸ στον Κάτω Κόσμο.
 Κατόπι, λευτερή, καθὼς γεννήθηκες,
 θα γίνεις πάλι, και γάμο ταιριαστό θα κάνεις.
 Καθένας ἀγαπᾷ να βλέπει χέρφες.
 Φῆμη και δόξα δε βλέπεις πόση θα ῥχεις
 κι ἐσύ κι ἐγὼ, ἀν θες να με πιστέψεις,

Τίς γάρ ποτ' ἄστων ἢ ξένων ἡμᾶς ἰδὼν
 τοιοῦτ' ἐπαίνοισι οὐχὶ δεξιῶσεται;
 Ἴδεοθε τῶδε τῷ κασσινήτῳ, φίλοι,
 ὧ τῶν πατρῶν οἶκον ἐξεσωσάτην,
 ὧ τοῖσιν ἐχθροῖς εὖ βεβηρόσων ποτέ,
 ψυχῆς ἀφειδήσαντε, προὔστητῆρ φόνον·
 τούτῳ φιλεῖν χεῖρ, τῶδε χεῖρ πάντας σέβειν·
 τὸδ' ἔνθ' ἔορταῖς ἔν τε πανδήμῳ πάλαι
 τιμᾶν ἄκοντας ὄνεκ' ἀφιδείας χρεῶν.
 Τοιαῦτά τοι νό πᾶς τις ἐξερεῖ βροτῶν,
 ζῶσαν θανούσων θ' ὥστε μὴ κλιπεῖν κλέος.
 Ἄλλ', ὧ φίλη, πείσθητι, συμπίνοιε πατρί,
 σύγκαιμ' ἀδελφῶ, παῖσιν ἐκ κακῶν ἔμέ,
 πᾶσων δὲ στανῆρ, τούτο γιγνώσκουσ' ὅτι
 ζῆρ αἰσχρὸν αἰσχρὸς τοῖς καλῶς πεφνεῖσων.
 Ἐν τοῖς τοιούτοις ἔστιν ἡ προμηθία
 καὶ τῷ λέγοντι καὶ κλύοντι σύμμαχος.
 Καὶ πᾶν γε φρονεῖν, ὧ γυναῖκες, εἰ φρονῶν
 ἐτόνχαν' αὐτῆ μὴ κακῶν, ἐσφίξετ' ἄν
 τὴν εὐλάβειαν, ὥσπερ οὐχὶ σφίξεται.
 Ποῖ γὰρ ποτ' ἐμβλέψασα τοιοῦτον θράσος
 αὐτῆ θ' ὀπλήξῃ κάμ' ὀπηρετεῖν καλεῖς;
 Οὐκ εισορᾷ γῆρῃ μὲν οὐδ' ἀνήρ ἔφως,
 σθένεις δ' ἔλασσον τῶν ἐναντίων χεῖρ.
 Δοίμων δὲ τοῖς μὲν ἐντυχῆς καθ' ἡμέραν, λυγρὸν ἰσχύου
 ἡμῖν δ' ἀπορρεῖ κάλλι μηδὲν ἔρχεται.
 Τίς σὺν τοιοῦτον ἄνδρα βουλεύσων εἰεῖν
 ἄλυπος αἴτης ἐξαπαλαχθήσεται;
 Ὅρα κακῶς πράσσοντε μὴ μεῖζω κακᾶ
 κτησώμεθ', εἴ τις τούσδ' ἀκούσεται λόγους.

ΧΟ

ΧΡ

Ποιος πατριώτης και ποιος ξένος θα μας δει
 και δε θα μας παινέψει χαιρετώντας;
 «Δέστε τα δυο κορίτσια, φίλοι μου,
 που σώσανε το πατρικό τους σπίτι,
 χωρίς να λυπηθούνε τη ζωή τους
 και τους εχθρούς που χαν γερά στεριώσσει σκότωσαν.
 Χρωστάμε σεβασμό κι αγάτην ὅλοι.
 Χρωστάμε σε χαρές και πανηγύρια
 ὅλοι μας να τιμάμε την αντρεία τους».
 Τέτοια για μας οι άνθρωποι θα λένε·
 νεκρές ή ζωντανές, δε θα μας λείψει δόξα.
 Καλή μου, πείσου, βόθηα τον πατέρα,
 σώψε στον αδερφό, βγάλε με από τα βάσανα,
 να βγεις κι εσύ, που ξέρεις ντροπή πως είναι
 ζωή ντροπής σ' ανθρώπους της σειράς μας.
 Πάρτε μαζί σας παραστάτη την περίσκεψη,
 και σαν εκούτε μα και σα μιλάτε πάλι.
 Και πριν μιλήσει, φίλες, αν ήταν
 στα μυαλά καλά, θα χε ιερό και ὄσω,
 μα τώρα πια δε σέβεται κανένα.
 Πού τάχα να στηρίχτηκες κι οπλιστηκες
 με θράσος και μου ζητάς βοήθεια; Δε βλέπεις, λοιπόν,
 Γυναίκα εἰσαι, δεν εἰσαι άντρας. Το χέρι σου
 μικρό κι ἀδύναμο μπρος στον εχθρόν τα χέρια.
 Η τύχη τους φουντώνει με τη μέρα,
 για μας κυλάει του γκρεμού και πάει.
 Ποιος θα βιάζε στο νου του τέτοιον άντρα να ξεκάνει
 και θα τη γλάτωνε χωρίς πικρά να κλάψει;
 Κοίταξε μήπως στα δεινά κι ἄλλα δεινά φορτώσουμε,
 αν κάποιος ἀκούγε και πίστεψε στα λόγια σου.

ΧΟ

ΧΡ

Λύει γὰρ ἡμᾶς οὐδὲν οὐδ' ἐπιωφελεῖ
 βάζειν καλὴν λαβόντε δυσκλειῶς θανεῖν·
 οὐ γὰρ θανεῖν ἐχθιστον, ἀλλ' ὅταν θανεῖν
 κηρύξων τις εἶτα μηδὲ τοῦτ' ἔχη λαβεῖν.
 Ἀλλ' ἀντιάξω, πρὶν παυωλέθρους τὸ πᾶν
 ἡμᾶς τ' ὀλέσθαι κἀξερημῶσαι γένος,
 κατώσχευε δαγῆν. Καὶ τὰ μὲν λελεγμένα
 ἄρογῃ· ἐγὼ σοι κἀτέλεθ' φροιάξομαι,
 αὐτῇ δὲ νοῦν σχές ἀλλὰ τῆ χρόνῳ πατέ,
 σθένεσσα μηδὲν τοῖς κρατοῦσιν εἰκαθεῖν.
 ΧΟ Πέθον· προνοίας οὐδὲν ἀνθρώποις ἔφν
 κέρδης λαβεῖν ἄμεινον, οὐδὲ νοῦ σοφοῦ.
 ΗΛ Ἀπροσδόκητον οὐδὲν εἴρηκας· καλῶς δ'
 ᾗδεν σ' ἀπορρίψουσαν ἀπηγγελόμην.
 Ἀλλ' αὐτόχειροί μοι μόνῃ τε θρασυτέρων
 τοῦργον τόδ'· οὐ γὰρ δὴ κενόν γ' ἀρήσομαι. 1010
 ΧΡ Φεῦ·
 εἴθ' ὄφελος τοιάδε τὴν γνώμην πατρὸς
 θνήσκοντος εἶναι· πάντα γ' ἂν κατεργάσω.
 ΗΛ Ἀλλ' ἤ φύσιν γε, τὸν δὲ νοῦν ἦσαν τότε.
 ΧΡ Ἄσαι τοιαυτῇ νοῦν δι' αἰῶνος μένειν.
 ΗΛ Ως οὐχὶ συνδράσουσα νοθετεῖς τάδε.
 ΧΡ Εἰκὸς γὰρ ἐγχειροῦντα καὶ πράσσειν κακῶς.
 ΗΛ Ζηλώ σε τοῦ νοῦ, τῆς δὲ δειλίας στυγῶ.
 ΧΡ Ἀνέξομαι κλονόσσα χάταν μ' εὖ λέγης.
 ΗΛ Ἀλλ' οὐ ποτ' ἐξ ἔμοῦ γε μὴ πάθης τόδε.
 ΧΡ Μακρὸς τὸ κρῖναι ταῦτα χά λοιπὸς χρόνος. 1011
 ΗΛ Ἀπελθε· σοὶ γὰρ ἀφέλησις οὐκ ἐνι.
 ΧΡ Ἔρεστω· ἀλλὰ σοὶ μάθης οὐ πάρα.
 ΗΛ Ἐλθούσα μηρεῖ ταῦτα πάντ' ἔξευπε σῆ.

Δε μας λυτρώνει τίποτα και τίποτα δεν ωφελεί,
 αν δόξα πάρουμε, άδοξα πεθαιμένες.
 Κωκό δεν είναι ο θάνατος μεγάλο, μα είναι φριχτό
 να τον αποζητάς και να μην έρχεται.
 Πέρτω στα πόδια σου, προτού μας τάξουν
 του χαμού, πριν η γενιά μας ορφανέψει,
 ημέρεψε· θα τα φυλάξω μυστικά
 τα λόγια σου· συνέχεια δε θα δώσω.
 Βάλε μυαλό, ποτέ δεν είν' αργά,
 κι αφού δεν έχεις δύναμη, προσκίνα.
 ΧΟ Πείσου. Περίσκεψη και γνώση
 ο άνθρωπος πιο σίγουρα δεν έχει κέρδη.
 ΗΛ Αναπάντεχο τίποτα δεν είπες· το 'ξερα
 καλά πως θ' αρνηθείς τα σχέδιά μου.
 Μόνη μου, με τα χέρια μου, λοιπόν, πρέπει
 να το τελειώσω· δε θα τ' αφήσω απλήρωτο.
 ΧΡ Να 'χες τέτοια μυαλά στο φάνο
 του πατέρα μας, κι όλα θα 'χαν τελειώσει τότε.
 ΗΛ Είχα καρδιά· μυαλό δεν είχα τότε.
 ΧΡ Κοίτα με κείνο το μυαλό να μείνεις πάντα.
 ΗΛ Μου δίνεις μόνο συμβουλές· δε με συντρέχεις όμως.
 ΧΡ Όποιος μπλεχτεί, θα κακοπάθει.
 ΗΛ Μισώ το φόβο σου, την κρίση σου ζηλεύω.
 ΧΡ Θα το δεχτώ κι όταν θα μ' επαινέσεις.
 ΗΛ Αυτό ποτέ δε θα τ' ακούσεις από μένα.
 ΧΡ Είμαι πολύς καιρός μπροστά να βγάλει κρίση.
 ΗΛ Φύγε· δε βγαίξω κέρδος από σένα.
 ΧΡ Θα 'βγαίξες· μόνο δε θες να μάθεις.
 ΗΛ Τρέβη στη μάνα σου να τα προφτάσεις.

- ΧΡ Οὐδ' αὖ τοσοῦτον ἔχθος ἔχθαίρω σ' ἐγώ.
 ΗΛ Ἀλλ' ὅν ἐπίστω γ' οἷ μ' ἀτιμίας ἄγεις.
 ΧΡ Ατιμίας μὲν οὐ, προμηθίας δὲ σοῦ.
 ΗΛ Τῷ σὺ δικαίῳ δῆτ' ἐπισπείσθαι με δεῖ;
 ΧΡ Ὅταν γὰρ εὖ φρονῆς, τὸθ' ἠγγίση σὺ νῆρ.
 ΗΛ Ἥ δεινὸν εὖ λέγουσαν ξενοματάνει.
 ΧΡ Εἴρησας ὀρθῶς ᾗ σὺ πρόσκεισαι κακῷ.
 ΗΛ Τί δ'; οὐ δοκῶ σοι ταῦτα σὺν δίκῃ λέγειν;
 ΧΡ Ἀλλ' ἔστιν ἔνθα χῆ δίκῃ βλάβην φέρει.
 ΗΛ Τούτοις ἐγὼ ζῆν τοῖς νόμοις οὐ βούλομαι.
 ΧΡ Ἀλλ' εἰ πόρσις ταῦτ', ἐπαινώσεις ἐμέ.
 ΗΛ Καὶ μὴν πῶσά γ', οὐδὲν ἐπιλαγείσά σε.
 ΧΡ Καὶ τοῦτ' ἀληθές, οὐδὲ βουλεύσῃ κάλιν;
 ΗΛ Βουλῆς γὰρ οὐδὲν ἔστιν ἔχθιον κακῆς.
 ΧΡ Φρονεῖν ἔοικας οὐδὲν ὦν ἐγὼ λέγω.
 ΗΛ Πάλαι δέδοκται ταῦτα καὶ νεωστὶ μοι.
 ΧΡ Ἀπειμι τούτων· οὔτε γὰρ σὺ τὰμ' ἔπη
 τολμᾶς ἐπαινεῖν οὔτ' ἐγὼ τοὺς τρώστας.
 ΗΛ Ἀλλ' εἰσὶθ'· οὐ σοι μὴ μεθέφομαι ποτε,
 οὐδ' ἦν σπόδρ' ἰμείρουσα τυγχάνης· ἐπεὶ
 πολλῆς ἀνοίας καὶ τὸ θηραῖσθαι κενά.
 ΧΡ Ἀλλ' εἰ σεαντῆ τυγχάνεις δοκοῦσά τι
 φρονεῖν, φρονεῖ τοιοῦθ'· ὅταν γὰρ ἐν κακοῖς
 ἦδη βεβήρης, τὰμ' ἐπαινώσεις ἔπη.

1040

1050

- ΧΡ Εγὼ με τέτοιο μίσος δε μισῶ.
 ΗΛ Κοίτα, λοιπὸν, σε τι ντροπῆ με στρώχεις.
 ΧΡ Ὅχι ντροπῆ με στρώχει η ἔργοια μου γὰρ σένα.
 ΗΛ Το δίκιο σου θ' ακολουθήσω με το ζόρι,
 ΧΡ Σα φρονιμέψεις, πάρε εσύ τα γκέμια.
 ΗΛ Τι φοβερό ν' αστοχεῖς και να μιλάς ωραία.
 ΧΡ Ωραία χαρακτηρισες αὐτὸ που κάνεις.
 ΗΛ Τι δα; δε βρίσκεις τούτα δίκια που σου λέω;
 ΧΡ Κάνει ζημιὰ το δίκιο πότε πότε.
 ΗΛ Δε λαχταρῶ να ζῶ με τέτοιους νόμους.
 ΧΡ Θα θυμηθεῖς και μένα, αν το πράξεις.
 ΗΛ Μα θα το πράξω και δε θα σε ξαφνιασῶ.
 ΧΡ Το λες στ' ἀλήθεια, δε γίνεται ν' ἀλλάξεις;
 ΗΛ Ἀπ' την κακῆ τη γνώμη τίποτα χειρότερο.
 ΧΡ Τα λόγια μου δε δέχεσαι καθόλου.
 ΗΛ Είναι κακός που διαλέξω· δεν είναι τώρα.
 ΧΡ Φεύγω λοιπὸν. Οὔτε τα λόγια μου τα παίρνεις
 σοβαρὰ, οὔτε κι ἐγὼ τον τρόπο σου παινενῶ.
 ΗΛ Σῶρε στο σπίτι· δε θα σε πάρω το κατόπι
 ποτέ, ὅσο πολὺ και να το πεθυμήσεις.
 ΧΡ Είναι κούτὸ να κυνηγᾶς το τίποτα,
 Αν τύχει και νομίζεις πως σωστά πατάς,
 προχώρα· ὅταν πατήσεις ὁμῶς
 πᾶνω στο κακὸ, τα λόγια μου θυμήσου.

(Ἡ Χρυσάδεμη φεύγει.)

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

τὸ μὴ καλὸν καθοπλίσασα
σα δύο φέρων (ἐν) ἐνὶ λόγῳ,
σοφά τ' ἀρίστα τε παῖς κεκληθήσθαι.

ζῆψι μοι καθύπερθευ
χερὶ πλοῦτῳ τε τῶν ἐχθρῶν δσον
νῦν ὑπόχειρ ναιέεις.
ἐπεὶ σ' ἐφηγήρικα μοι-
ρα μὲν οὐκ ἐν ἐσθλαῖ
βεβῶσαν, ἀ δὲ μέγιστ' ἐβλα-
στε νόμιμα, τῶνδε φερομένα
ἀριστα τῆ Ζηρός εἰσεβεαί.

Op. ἀρ, ὦ γυναῖκες, ὀρθά τ' εἰσηκούσαμεν
ὀρθῶς θ' ὀδοιποροῦμεν ἔνθα χρήσομεν; (1)
Χο. τί δ' ἐξερωνῆς καὶ τί βουληθεῖς πάρει;
Op. Αἰγισθον ἐπὶ ὄκηκεν ἱστορῶ πάλαι.
Χο. ἀλλ' εὐ θ' ἰκέαιεσ χῶ φράσας ἀζήμιος (2)
Op. τίς σὺν ἀν ὁμῶν τοῖς ἔσω φράσειεν ἀν
ἡμῶν ποθεῖν κλιώσπου παρουσῶν;
Χο. ἦδ', εἰ τὸν ἀγχιστόν γε κηρύσσειεν χρεῶν.
Op. ἦδ', ὦ γύναι, δήλωσον εἰσελθοῦσ' ὄτι
Φωκῆς ματεῖουσ' ἄνδρες Αἰγισθὸν τυτες.

Ηλ. ὄμοι τέλων, οὐ δὴ ποθ' ἦς ἠκαύσαμεν
φήμης φέροντες ἐμφανῆ τεκμήρια;
Op. οἴκ' οἶδα τιν σην κληδόν'. ἀλλὰ μοι γέρον
ἐφείτ' Ὀρέστου Στραφίλος ἀγγεῖλαι πέρι.

1087 καθοπλίσασα] ἀπολακτίσασα J. H. Schmidt: καθιπέπασασα
Hermann 1088 sq. ἐν add. Brunck (gl. Lips a b) 1090 καθύπερθευ
T Liv v Eustath. 1089, 17: καθύπερθε LA rec
Eustath. πλοῦτῳ τε τῶν T Liv v: καὶ πλοῦτῳ τῶν LA rec: καὶ πλοῦτῳ
τῶν Hermann 1092 ὑπὸ χεῖρα codd.: ὑπὸ χεῖρα Erfurt: corr. Mus-
grave 1094 ἐν A rec: ἐπ' rec: om. L rec 1096 τῶνδε] Ζηρός T Vat d Liv v ΣΠ:
τῶν Erfurt 1097 ἐρῶσα] ἐρῶσα Σ Ζηρός T Vat d Liv v ΣΠ:
Διδε LA rec 1099 θ' rec: θ' LA rec 1101 ἱστορῶ] μαστῶν
ΣΠ 1102 ἀλλ' εὐ θ'] ὀρθῶς rec 1107 ματεῖουσ' A rec: μα-
τεῖουσ' L rec 1111 Στραφίλος L Ib: Στραφίλος vulgo

ἀντ.
1091

1095

1100

1105

1110

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ηλ. τί δ' ἔσταν, ὦ ξέν'; ὡς μ' ὑπέρχεται φόβος.
Op. φέροντες αὐτοῦ σμικρὰ λείψαν' ἐν βροχῇ
τεύχει θανάτος, ὡς ὄρῃς, κομίζομεν.

Ηλ. οἶ γῶ τέλαμα, τοῦτ' ἐκεῖν' ἦδη σαφές:
πρόχειρον ἄχθος, ὡς ἔοικε, δέρομαι.

Op. εἴπερ τι κλαίεις τῶν Ὀρεστῆων κακῶν,
τοῦτ' ἄγγος ἴσθι σῶμα τοῦκέου στέγον.

Ηλ. ὦ ξένε, δός νυν πρὸς θεῶν, εἴπερ τόδε
κέκευθεν αὐτὸν τεύχος, ἐς χεῖρας λαβεῖν,
ὅπως ἐμαυτὴν καὶ γένος τὸ πᾶν ὁμοῦ
ξύν τῆδε κλαύσω κάποδύρωμαι σποδῶ.

Op. δὸθ', ἦτις ἐστὶ, προσφέρουτες· οὐ γὰρ ὡς
ἐν δυσμενεῖ γ' οὐσ' ἐπαυεῖται τόδε,

ἀλλ' ἢ φίλων τις, ἢ πρὸς αἵματος φύσιω.
ἦ φιλάτων μνημίον ἀνθρώπων ἐμοὶ

ψυχῆς Ὀρέστου λοιπὸν, ὡς (σ') ἀπ' ἐλπίδων
οὐχ ὥσπερ ἐξέπεμπον εἰσεδεξάμεν.

νῦν μὲν γὰρ οὐδὲν ἄντα βαστάζω χερῶν,
δομῶν δέ σ', ὦ παῖ, λαμπρὸν ἐξέπεμψ' ἐγώ. I
ὡς ὄφελον παροῖθεν ἐκλείπειν βίον,

πρὶν ἐς ξέτην σε γαῖαν ἐκπέμψαι χερῶν
κλέψασα τοῖνδε κάνασώσασθαι φόνον,
ὅπως θανάτων ἔκκεισο τῆ τόθ' ἡμέρῃ.

τύμβου πατρῶου κοῦνὸν εἰληχῶς μέρος.
νῦν δ' ἐκτός οἴκων κἀπὶ γῆς ἄλλης φυγῶς
κακῶς ἀπώλου, σῆς κασιγνήτης δόχα·
καθ' ἐν φιλαισι χερσῶν ἢ τέλων' ἐγὼ
λοῦτροῦσ' ἐκόρησ' οὔτε παμφλέκτου πυρός (ε)

1113 σμικρὰ L T: μικρὰ A rec 1124 ἐπαυεῖται A rec: ἐπαυεῖ
L T: ἐπαυεῖται Aug b: ἐπαυεῖ Monac τῶδε L rec: τῶδε L A rec
1127 σ' add. Brunck ἐπ' ἐλπίδων Schaefer 1128 οὐχ ὥσπερ
rec: οὐχ ὥσπερ L A rec: οὐχ ὥσπερ Hart εἰσεπέμπον L a rec
1129 οὐδὲν σ' ἄντα Δ 1131 ὄφελος L a rec 1132 ἐκπέμψω L a
1133 κλέψασω L a ταῦδε codd. κάνασώσασα L a rec 1139 σ'
add. rec

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

1143 ἀνελάμην, ὡς εἰκός, ἄθλιον βάρος, ἀλλ' ἐν ξένησι χερσὶ κηδευθεὶς τίλας σμικρὸν προσήκει δῆλος ἐν σμικρῷ κτελε. αἶμαί τε πάλα τῆς ἐμοῦς πάλαι τροφῆς ἀνωφελήτων, τὴν ἐγὼ θάμ' ἀμφὶ σοὶ ἀνωφελήτων, τὴν ἐγὼ θάμ' ἀμφὶ σοὶ πῶν γλυκεῖ παρκοχόν. οὔτε γὰρ ποτε μητρὸς σὺ γ' ἦσθα μάλλον ἢ κάμοι φίλος, οὐδ' αἰ κατ' οἶκον ἦσαν ἀλλ' ἐγὼ τροφός, ἐγὼ δ' ἀδελφὴ σοὶ προστηδόμεν ἄελ. νῦν δ' ἐκδέλοιπε ταῦτ' ἐν ἡμέρᾳ μίᾳ θανούτι σὺν σοί. πάντα γὰρ συναρπάσας, θύελλ' ὅπως, βέβηκας. οἴχεται πατήρ τεθένηκ' ἐγὼ σοί φροδὸς αὐτὸς εἰ θανών γελοιῶτι δ' ἐχθροί. μάλιστα δ' ὑφ' ἡδονῆς μήτηρ ἀμήτωρ, ἧς ἐμοὶ σὺ πολλάκις φήμας λάθρη προύπεμπες ὡς φανούμενος τιμωρὸς αὐτός. ἀλλὰ ταῦθ' ὁ δυστυχῆς δαίμων ὁ σὸς τε κάμους ἐξαφείλετο, ὅς σ' ἄδὲ μοι προύπεμψεν ἀντὶ φιλατίας μορφήν σπαδὸν τε καὶ σκίαν ἀνωφελῆ. οἶμοι μοι.

1145 ὦ δέμας οἰκτρὸν. φεῦ φεῦ. ὦ δεινοτάτας, οἶμοι μοι, περιφθεῖς κελεύθους, φιλταθ', ὡς μ' ἀπόλεους ἀπόλεους διήτ', ὦ καυτήτων κάρα. τοιγὰρ σὺ δέξαι μ' ἐς τὸ σὺν τότε στέγος, τὴν μηδὲν ἐς τὸ μηδὲν, ὡς εἶναι σοὶ κάτω ναῖον τὸ λακύν. καὶ γὰρ ἦν ἰσθ' ἄνω, ξὺν σοὶ μετέειχον τῶν ἴσων· καὶ νῦν ποδῶ τοῦ σοῦ θναύσας μὴ ἀπολείπεσθαι τάφου.

1141 ἐξήμισι L rec: ἔφησι A rec
 Snuid. v. ὄκως σμικρῶ L rec: μικρῶ A rec Snuid. 1148 σολ L A rec:
 σὴ L rec 1150 θαλάσσα rec
 1158 φιλτατέρη L A rec: φιλτατέρου L
 λακύν L A rec 1163 κελεύθου L A rec: κελεύθου L A rec

ΗΛΕΚΤΡΑ

1170 τοὺς γὰρ θανάτους οὐχ ὄρα ληπουμένους. Χο. θνητοῦ πέφοκος πατρός, Ἡλέκτρα, φρόνη· θνητὸς δ' Ὀρέστης· ὥστε μὴ λίαν στένε· πᾶσιν γὰρ ἦμῶν τοιτ' ὀφείλεται παθεῖν.

1175 Ορ. φεῦ φεῦ, τί λέξω; ποῖ λόγων ἀμηχανῶν ἔλθω; κρατεῖν γὰρ οὐκέτι γλώσσης σθένω. Ηλ. τί δ' ἐσχες ἄλλος; πρὸς τί τοῦτ' εἰπὼν κυρεῖς; Ορ. ἦ σὺν τῷ κλειῶν εἶδος Ἡλέκτρας τόδε; Ηλ. τοῦτ' ἔστ' ἐκεῖνο, καὶ μάλ' ἀθλίως ἔχον. Ορ. οἶμοι ταλαίρης ἄρα τῆσδε συμφορᾶς. Ηλ. σὺ δὲ ποῖ, ὦ ξέν', ἀμφ' ἐμοὶ στένευς τάδε; Ορ. ὦ σὼμ' ἀτμῶς κάθελος ἐφθαρμένον. Ηλ. οὔτοι ποτ' ἄλλην ἢ με δυσφημεῖς, ξένη. Ορ. φεῦ τῆς ἀνύμφου δυσμύρου τε σῆς τροφῆς, Ηλ. τί δὴ ποῖ, ὦ ξέν', οὐδ' ἐπισκοπῶν στένευς; Ορ. ὡς οὐκ ἔρ' ἦδη τῶν ἐμῶν οὐδὲν κακῶν. Ηλ. ἐν τῷ διέγρως τοῦτο τῶν εἰρημένων; Ορ. ὄρων σε πολλοῖς ἐμπρόπουσαν ἄλγεσιν. Ηλ. καὶ μὴν ὄρῃς γε παῖρα τῶν ἐμῶν κακῶν. Ορ. καὶ πῶς γέροντ' ἐν τῶνδ' ἔτ' ἐχθίω βλάπτει; Ηλ. ἀθάνατ' εἰμὶ τοῖς φονεῦσι σὺντροφος. Ορ. τοὺς τοῦ; πόθεν τοῦτ' ἐξεσήμηνες κακῶν; Ηλ. τοὺς πατρός. εἴτα τοῖσδε δουλεύω βίᾳ. Ορ. τίς γὰρ σ' ἀνάγκη τῆδε προσηρέπει βροτῶν; Ηλ. μήτηρ καλέεται; μητρὶ δ' οὐδὲν ξένοι. Ορ. τί δρῶσα; πῦτερα χερσῶν, ἢ λόμυ βίαν; Ηλ. καὶ χερσὶ καὶ λυμῆσιν καὶ πᾶσιν κακοῖς. Ορ. οὐδ' οὐπάρξῃσι σὶδ' ὁ κολύσεων πάρα;

1173 eadem verba ex Aristophanis Polyido citat Stob. flor. 118. 16: del. Bergk 1174 ποῖ] ποῖον A ἀμηχανῶν C: ἀμηχανῶν ceti.
 1175 γλώσσης L A rec: γλώσσης L A; γλώσσης L rec 1177 Ἡλέκτρα L A rec 1180 σὺ δὲ L A rec: σὺ δὲ L A rec 1184 δὴ L A rec: μή L A rec Snuid. v. ἐπισκοπῶν 1185 ἦδη Heath: ἦδων codd. addidit Bergk L A 1189 τῶνδ' ἔτ' rec: τῶνδ' ἔτ' L A rec ἀνάγκη rec: ἀνάγκη L A rec et fort. ἄ προσηρέπει Reiske: προσηρέπει codd. 1197 οὐδ' ὁ rec: οὐδ' ὁ L A rec

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

- Ηλ. οὐ δὴθ'· δε ἦν γέρ μοι σὺ προῦθηκας σποδοῦ. 1200
 Ορ. ὦ δύσποτι, ὡς ὄρων σ' ἐπουκτίρω πάλαι.
 Ηλ. μόνος βρωτῶν νυν ἴσθ' ἐπουκτίρας ποτέ.
 Ορ. μόνος γὰρ ἦκα τοδαί σέως ἀλγῶν κακοῖς.
 Ηλ. οὐ δὴ ποθ' ἦναι ξυγγενῆς ἦκεις ποθέν;
 Ορ. ἐγὼ φράσαιμ' ἄν, εἰ τὸ τῶνδ' εὔνου πάρα.
 Ηλ. ἀλλ' ἔστιν εὔνου, ὥστε πρὸς πιστὰς ἔρεϊς.
 Ορ. μέθες τοῦ ἀγγοῦ νυν, ὅπως τὸ πᾶν μάθης.
 Ηλ. μὴ δῖτα πρὸς θεῶν τοῦτό μ' ἐργάσῃ, ξένη.
 Ορ. πιθοὺ λέγοντι κοῦχ ἀμαρτήσῃ ποτέ.
 Ηλ. μὴ πρὸς γένειον μὴ' ἕξῃ τὰ φίλατα.
 Ορ. σὺ φημ' ἐώσω. Ηλ. ὦ τάλαμ' ἐγὼ σέθει,
 Ὀρέστα, τῆς σῆς εἰ στερήσομαι ταφῆς.
 Ορ. εὐφημα φέπει· πρὸς δίκης γὰρ οὐ στένεις.
 Ηλ. πῶς τὸν θανόντ' ἀδελφόν οὐ δίκη στένεις;
 Ορ. οὐ σοι προσήκει τήνδε προσφωνεῖν φάτιν.
 Ηλ. οὕτως ἀτιμῶς εἶμι τοῦ τεθνηκότος;
 Ορ. ἄτιμος οὐδενὸς σὺ τοῦτο δ' οὐχὶ σῶν.
 Ηλ. εἴπερ γ' Ὀρέστου σῶμα βασιλεύς τοδε.
 Ορ. ἀλλ' οὐκ Ὀρέστου, πλὴν λόγῳ γ' ἠσκημένον.
 Ηλ. ποῦ δ' ἔστ' ἐκέλευ τοῦ ταλαιώρου τάφος;
 Ορ. οὐκ ἔστι· ταῦ γὰρ ζῶντος οὐκ ἔστιν τάφος.
 Ηλ. πῶς εἶπας, ὦ παῖ;
 Ορ. ψεῦδος οἶδεν ὦν λέγω.
 Ηλ. ἦ ζῆ γὰρ ἀνήρ;
 Ορ. εἴπερ ἐμψυχὸς γ' ἐγώ.
 Ηλ. ἦ γὰρ σὺ κάποιος;
 Ορ. τήνδε προσβλέψασά μου
 σφραγίδα πατρὸς ἔκμαθ' εἰ σαφῆ λέγω.
 Ηλ. ὦ φίλατατον φῶς.
 Ορ. φίλατατον, συμμαρτυρῶ.
 Ηλ. ὦ φθέγγι, ἀφίκου;
 Ορ. μήκέρ' ἀλλοθεν πύθη. 1215
 Ηλ. ἔχω σε χερσίν;
 Ορ. ὡς τὰ λοιπ' ἔχους ἀεί.
 1198 ἦν γὰρ Ἰ. rec. : γὰρ ἦν Ἀ. rec. 1200 ποτέ Ἰ. A. rec. : φημ' Δ.
 με σὺ Μαρί 1201 τοδαί σέως Ἰ. A. rec. : τοῖς ἴσοις Ἰ. A. rec. 1207 πρὸθ
 rec. : πρὸθου Ἰ. A. rec. 1208 μὴ' ἕξῃ Ἰ. A. rec. Eustath. 1209, 15 :
 μὴ' ἕξῃς Μόνας : μ' ἕξῃ Eimsley 1210 στερήσομαι Ven b
 1220 ψεύδεις δ' Ἀ 1221 ἀνήρ codd. 1222 προσβλέψασά
 1220 Ἰ. A. rec. 1226 χερσίν Ἰ. rec. ἔχους Ἰ. A. rec. ἔχει
 Ἰ. A. rec. : ἔχους Ἀ. rec.

ΗΛΕΚΤΡΑ

- Ηλ. ὦ φίλατατα γυναικες, ὦ πολίτιδες, 1230
 ὄρατ' Ὀρέστην τόνδε, μηχαναίσι μὲν
 θαιώντα, νῦν δὲ μηχαναῖς σσωμένον.
 Χο. ὄρωμεν, ὦ παῖ, κάπῃ συμφοραῖά μοι
 γεγηθὸς ἔρπει ὑμῶν ὀμμάτων ἄπο. 1235
 Ηλ. ἰὼ γοναί,
 γοναὶ σωματων ἐμοὶ φίλατάτων
 ἐμδλετ' ἀρτίως,
 ἐφήρηται, ἦλθετ', εἶδεθ' οὐδς ἐχρήζετε.
 Ορ. πάρασμεν· ἀλλὰ σὺ γ' ἔχουσα προσμενε.
 Ηλ. τί δ' ἔστιν;
 Ορ. σιγῶν ἄμεινον, μὴ τις ἐνδοθεν κλύη.
 Ηλ. ἀλλ' οὐ τῶν ἄρτεμων
 τῶν ἀεὶ ἀδμήτων
 τόδε μὲν οὐ ποτ' ἐξώσω τρέσαι,
 περισσὸν ἄχθος ἔνδον
 γονακῶν ὄν αἰεὶ.
 Ορ. ὄρα γε μὲν δὴ κᾶν γοναξίω ὡς Ἄρης
 ἐνεστη· εὐδ' ἔξουσα πειραθείά σου.
 Ηλ. ὄττοτοῖ ὄττοτοῦ,
 ἀνέφελον ἐνέβαλες οὐ ποτε καταλόσιμον,
 οὐδὲ ποτε λησόμενον ἀμέτερον
 οἶον ἔφην κακόν.
 Ορ. ἔξουδα καλ' ταῦτ'· ἀλλ' ὅταν παρησιγᾷ
 φράξῃ, τότ' ἔργων τῶνδε μεμνήσθαι χρεῶν.
 Ηλ. ὦ πᾶς ἐμοὶ
 ὦ πᾶς ἄν πρέποι παρῶν ἐπιπέσω
 1229 σσασμένων codd. : corr. Wecklein 1233 γοναί Ἰ. A. rec. :
 om. Ἰ. rec. 1235 ἐφέρετ' codd. : corr. Dindorf 1239 τῶν
 1244 om. Ἰ. 1245 ὄττοτοῖ ὄττοτοῖ del Hartung; αἰὲν codd.
 1246 ὄττοτοῖ ὄττοτοῖ Bergk; ὄττοτοῖ Ἰ. A. rec. : ὄττοτοῖ (vel ὄττοτοῖ) Ἰ. A. rec. :
 ὄττοτοῖ Pal; ὄττοτοῖ τοῦτο Egermann 1248 οὐδέ] οὐ δὴ Ἀ
 videtur; ἐνέβαλες Ἰ. A. rec. : ἀνέβαλες Vat. a 1248 οὐδέ] οὐ δὴ Ἀ
 1251 ἀπαρησιγᾷ scriptis; παρησιγᾷ rec. : παρησιγᾷ Jen. : παρησιγᾷ Ἰ. A. rec.
 1252 φράξῃ] scil. τις (cf. Ai. 1081) nisi φράξῃς mavis

Νῦν δ' ὃ Λοκίε' Ἀπολλων, ἔξ οἶόν ἔχω
αἰτῶ, προπέτω, λίσσομαι, γενεῦ πρόφρων
ἤμιν ἀραγὸς τῶνδε τῶν βουλευμάτων,
καὶ δειξὼν ἀνθρώποισι τὰπιπύμα
τῆς δυσσεβείας οἷα διορῶνται θεοί.

ΧΟ Ἰδεθ' ὅπῃον προρέμεται
τὸ δυσέριστον αἶμα γυνῶν Ἀρης·
βεβῆσιν ἄρτι δομάτων ὑπόστεγοι
μετάδρομοι κακῶν παυροργημάτων
ἄφρατοι κόρες·
ὥστ' οὐ μακρὰν εἶτ' ἀμμενεῖ
τοῦμῃν φρενῶν ὄνειρον αἰωροῦμενον.

Παράγεται γὰρ ἐνέρων
δολιόπυτος ἀραγὸς εἴσω στέγας,
ἀρχαιόπλουτα πατρὸς εἰς ἐδόλια,
νεακώτητον αἶμα χειρῶν ἔχω·
ὃ Μαιῆς δὲ παῖς
Ἐρμῆς σφ' ἄγει δόλον σκότῳ
κρύφας πρὸς αὐτὸ τέρμα κούρετ' ἀμμενεῖ.

ΗΛ Ὡ φίλιταται γυναῖκες, ἄνδρες αὐτίκα
τελοῦσι τοῦτόγον· ἀλλὰ οἷα πρόσμενε.
ΧΟ Πῶς δή; τί νῦν πρόσσομαι;
ΗΛ Ἥ μὲν ἔς τάφον
λέβητα κοσμεῖ, τὸ δ' ἐρφέστατον πέλας.

Ἀπόλλων, με ὅσα ἔχω προσπέφτω, σου ζητῶ
καὶ σ' κτεπέω, βόηθα τὴν πρόθεσή μου
πρόθυμα καὶ δέξε στους ανθρώπους
με τι ποινές πληρώνουν οι θεοί τους παραβάτες.

(Μπαίνει στο παλάτι.)

ΧΟ Για δέστε πὼς θερίζει
αἷμα ξερνώντας ακατάβλητον ο Ἄρης.
Πατούνε πια τα δώματα οι Ερινύες
καὶ πήρην το κατόπι τους κακούργους
τ' ἀλάθευτα σκυλιά,
ὥστε για πολύ δεν καρτερεῖ
κρεμασμένο στο κατόφλι τ' ὄνειρό μου.

Με δόλο διαβάνει τη θύρα
των νεκρῶν τιμωρὸς ἴσια μέσα
στα πατρικά της κλήρας του πεζούλια,
τροχισμένο κρατώντας στο χέρι σπαθί.
Κι ο Ερμῆς, γιος τῆς Μαιῆς*,
με σικοτάδι τυλίγει το δόλο,
στο τέρμα τον σπρώχνει καὶ δεν καρτερεῖ.

(Ἡ Ηλέκτρα βγαίνει ἀπὸ το παλάτι.)

ΗΛ Καλές μου ὅπου να 'ναι τελειώνουν
οι ἄντρες. Σῶπα καὶ περίμενε.
ΧΟ Μὰ πὼς; Τι κάνουν τώρα;
ΗΛ Εχέλη για ταφή
στολίζει το λαγῆμι καὶ αὐτοὶ στέχουν κοντά.

- ΧΟ Σὺ δ' ἔκτος ἦξας πρὸς τί;
 ΗΛ Φρουρήσουσ' ὅπως
 Αἴγισθος ἦμάς μὴ λάθῃ μολὼν ἔσω.
 ΚΑ Αἰῶ. Ἰὼ στέγαι
 φίλων ἔρημοι, τῶν δ' ἀπολλύτων πλέαι.
 ΗΛ Βοῶ τις ἔθρον' οὐκ ἀκούει, ὦ φίλοι;
 ΧΟ Ἦκονσ' ἀρήνοισι δόστιασ, ὥστε φρεῖσαι.
 ΚΑ Οἴμοι τάλαιν'. Αἴγισθε, ποῦ ποτ' ὄν κρυεῖς;
 ΗΛ Ἰδοὺ μάλ' αἴθ' θροεῖ τις.
 ΚΑ Ω τέκνον, τέκνον,
 οἴκτιγε τὴν τεκοῦσάν.
 ΗΛ Ἄλλ' οὐκ ἐν σέθεν;
 φηκίρεθ' οὔτος οὐθ' ὁ γεννήσας πατήρ.
 ΧΟ Ω πόλις, ὦ γενεὰ τάλαινα, νῦν σοι
 μοῖρα καθαμερία φθίνει, φθίνει.
 ΚΑ Ὁμοι πέπληγμαι.
 ΗΛ Πᾶσον, εἰ σθένης, διαπλήν.
 ΚΑ Ὁμοι μάλ' αἴθ' οἴθις.
 ΗΛ Εἴ γὰρ Αἰγίσθω θ' ὄμοι.
 ΧΟ Τελοδοῦ δ' αἴμ' ἐπεξαιροῦσι τῶν
 παλίωντων γὰρ αἴμ' ἐπεξαιροῦσι τῶν
 κτανόντων οἱ πάσαι θανόντες.

1410

1420

- ΧΟ Κι εσύ, τι βγήμες έξω;
 ΗΛ Φυλάω καρτέρι,
 μήπως ο Αἰγισθος ξεφύγει κι έρθει μέσα.

(Ο χορός παραμένει σιωπηλός· ακούγεται η φωνή της Κλυταίμνης μέσα από το παλάτι.)

- ΚΑ Αχ, αχ! Σπίτι
 έρημο από φίλους και γεμάτο φονιάδες.
 ΗΛ Φωνάζει κάποιος μέσα· δεν ακούτε, φίλες;
 ΧΟ Άκουσα, να μην άκουγα,
 κι έφριξα η μαύρη.
 ΚΑ Ωχ, τι με βρήκε. Πού είσαι, Αἰγισθε.
 ΗΛ Άκου, πάλι φωνές.
 ΚΑ Παιδί μου, παιδί μου,
 λυπήσου τη μάνα σου.
 ΗΛ Εσύ δεν τον λυπήθηκες,
 ούτε και τον πατέρα που τον γέννησε.
 ΧΟ Πόλη και μαύρη γενιά.
 μέρα κι αυτή, μοῖρα κι αυτή
 που λιώνει, που σε λιώνει.
 ΚΑ Ωχ! Με χτύπησε.
 ΗΛ Χτύπα, αν μπορέεις, ξανά.
 ΚΑ Ωχ, ωχ, ξανά!
 ΗΛ Άμποτε και στον Αἰγισθο.
 ΧΟ Οι κατέρες πληρώνονται·
 οι νεκροί ζωντανεύουν·
 των φονιάδων το αίμα ποτάμι
 οι νεκροί το πληρώνονται.

- ΧΟ Καὶ μὴν πάρεσσαν οἶδε φρονία δὲ χεῖρ
στάξει θυγηῖς Ἄρεος, οὐδ' ἔχω ψέγειν.
ΗΛ Ὅρεστα, πῶς κρυεῖτε;
ΟΡ Τῶν δόμοισι μὲν
καλῶς, Ἀπόλλων εἰ καλῶς ἐθέσπισεν.
ΗΛ Τέθνημεν ἢ τάλανα;
ΟΡ Μηκέτ' ἐφοβοῦ
μητρῶν ὡς σε λῆμ' ἀτιμάσει ποτέ.
ΗΛ
ΟΡ
ΧΟ Παύσασθε. Δεύσσω γὰρ Ἀἰγισθον ἐκ προδηλον.
ΟΡ
ΗΛ Ὡ παῖδες, οὐκ ἄφρονον;
ΟΡ Εἰσορᾶτέ που
τὸν ἄνδρ'; ἔφ', ἤμῃν.
ΗΛ
ΧΟ χωρεῖ γεγηθὼς οὗτος ἐκ προαστίων
Βάτε κατ' ἀντιθύρων ὄσον τάμισσα,
νῶν, τὰ πρὲν εὖ θεμενοὶ, τὰδ' ὡς πάλιν.
ΟΡ Θάρσει, τελοῦμεν.
ΗΛ Ἥι, νοεῖς ἐπειγέ νον.
ΟΡ Καὶ δὴ βέβηκα.
ΗΛ Τῶνθ' ἄν' ἄν' μελοῖτ' ἔμοι.
ΧΟ Δι' ὄτος ἄν παύρά γ' ὡς ἥπιως ἐνέπειν
πρὸς ἄνδρα τόνδε συμφῆροι, λαθραίων ὡς
ἄφούση πρὸς δίκας ἀγῶνα.

1440

(Ο Ὅρεστης κι ο Πολιάδης βγαίνουν από το παλάτι.)

- ΧΟ Να τοι που βγαίνουν κόκκινα χέρια που αίματα στάζουν
και δεν μπορώ τ' άδικο να τους ρίξω.
ΗΛ Ὅρεστη;
ΟΡ Μες το σπίτι καλά, αν κι ο Απόλλων πρόστῆξε καλῶς.*
ΗΛ Πέθανε η μαύρη;
ΟΡ Μη φοβάσαι πια
το θάσος πως θα σ' ατιμάζει της μητέρας.
ΧΟ Σταμάτα· βλέπω
τον Αἰγισθο· σίγουρα.
ΗΛ Παράμερα σταθεῖτε.
ΟΡ Πού; Είναι κοντά;
ΗΛ Βαδίζει χαρωπός απ' τα χωράφια.
ΧΟ Κρυφτείτε στο παράπορτο, και γρήγορα.
Καλά τα καταφέρατε και δευτερώστε.
ΟΡ Θάρρος. Τελειώνουμε.
ΗΛ Βάλε μπροστά και βιάσου.
ΟΡ Πηγαίνω.
ΗΛ Ξενοιάσου για τα εδώ. Εγώ θα τ' αναλάβω.

(Ο Ὅρεστης κι ο Πολιάδης μπαίνουν στο παλάτι.)

- ΧΟ Λίγα λόγια να πεις,
μαλάκωσέ τον
συμφέρει, ὥσπου να πέσει
ανύποπτος στη δίκαια κρίση.

(Έρχεται ο Αἰγισθος.)

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

ὦ τέκνα, Κάδμου τοῦ πάλλαι νέα τροφή,

τίνας ποθ' ἔδρας τάσδε μοι θαΐζετε

ἰκτηρίους κλάδων ἐξεστεμμένους;

Πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θρημαμάτων γέμει,

ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων·

ἀγῶ δίκαιων μὴ παρ' ἀγγέλων, τέκνα,

ἄλλων ἀκούειν αὐτὸς ἄδ' ἐλήθοθα,

ὁ πᾶσι κλεινὸς Οἰδίπους καλούμενος,

Ἄλλ', ὦ γενναίε, φράζ', ἐπεὶ πρόπιον ἔφρος

παρ' ἐπὶ τῶνδε φανεῖν τὴν τροφὰν καθέσταται,

δείσαντες ἢ στέφεταις; ὡς θέλωντος ἂν

ἔμοῦ προσοικεῖν πᾶν δισάγγητος γὰρ ἂν

εἴην τοιάνδε μὴ σὺ κατωικτίρων ἔδηαν.

ΙΕΡΕΑΣ

Ἄλλ', ὦ κρατήριον Οἰδίουτος χόρας ἔμοις,

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

Σκηναϊκό: το βασιλικό παλάτι της Θήβας. Μπροστά ένας πέτρινος βωμός. Γύρω του Θηβαίοι ικέτες με επικεφαλής τον ιερέα. Από το παλάτι βγαίνει ο Οιδίπους.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

Παιδιά μου, απ' την παλιά φύτρα του Κάδμου²

νέα γενιά, γιατί στο μέρος τούτο

κάθεστε με στεφάνια και κλαδιά ικεσίας³,

Όλη τη χώρα πνίγει το λιβάνι

και αντιβουίζει προσευχές⁴ και θρήνους·

γι' αυτό κι εγώ μη στεργόντας, παιδιά μου,

τα νέα να μάθω από μαντατοφόρους

μα να τ' ακούσω ο ίδιος, εδώ ήρθα

ο ξακουσμένος όπως όλοι λεν Οιδίπους.

Λέγε μου, γέρο, εσύ, γιατί σου πρέπει

να μιλήσεις γι' αυτούς⁵; για ποιαν αιτία

συναχτήκατε εδώ; Σας συνεπήρε

ο φόβος ή ζητάτε κάτι, θέλω

στα πάντα να συντρέξω· ασπλαχνος θα 'μουν,

αν δε λυπόμουν τέτοια μοιρολόγια.

ΙΕΡΕΑΣ

Ω! Οιδίπου, βασιλιά της χώρας μου, όλους,

15

ὄρατ' ἢ μὲν ἡμᾶς ἠέλωσι προσήμεθα
βωμοῖσι τοῖς σοῖς, οἳ μὲν οὐδέπαι μακρῶν
πέσθαι σθένεσσι, οἳ δὲ σὺν γῆρα βραχεῖς,
ἰεφῆς, ἐνὶ μὲν Ζηνός, οἷον τ' ἠθέων
λεκαί· τὸ δ' ἄλλο φύλον ἔξεστημένον
ἀγοραῖσι θασεῖ, πρὸς τε Παλλάδος διπλοῖς
καοῖς, ἐπ' Ἰσμηροῦ τε μακρῆι σποδιῶ.

20

Πόλις γάρ, ὅσπερ αὐτὸς εἰσοφᾶς, ἄραν
ἦν ἠσάλουσι, ἀκακοφροῖσιν κέραι
βωθῶν ἔν' ὄχ' οἷα τε φανίον σάλου,

25

φθίνοντα μὲν κάλυξεν ἐφραφτοῖς χροῖός,
φθίνοντα δ' ἀγέλας βορρῆμοις τόκουσι τε
ἀγῶναις γυναικῶν· ἐν δ' ὁ παμφόρος θεὸς
σπέρμας ἐλάτνει, λοιμὸς ἔχθιστος, πόλιτι,
ἴφ' οὐ κενόηται διάσμα Κάδμειον, μέλας δ'
Ἄιδης στετυγμοῖς καὶ γόοις πλουτίζεται.

30

θροῖσιν μὲν πῦρ οὐκ ἰσοφρονός σ' ἐργὸ
οὐδ' οἷον παῖδες ἐξόμεθ' ἐφάττοι,
ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἔν τε σφραγισθεῖ βίον
κρίνοντες ἔν τε διαιμίον ξοφολογίαις,
ὅς γ' ἐπέλοσας ἄστο καδμείων μολῶν
σκάφρας ἀοιδῶν διασμῶν ἦν παρείχμεν,
καὶ ταῦθ' ὄφ' ἡμῶν οὐδὲν ἐξειδιὸς πλέον
οὐδ' ἐπιδιδαχθεῖς, ἀλλὰ προσθήρη θεοῦ
λέγη νομῆη θ' ἡμῶν ὀρθῶσσι βίον.

52

κάθε ηλικία, μας βλέπεις καθισμένους
τριγύρω στους βωμούς σου· άλλοι δεν έχουν
κουράγιο μακριά να φτερουγίσουν,
άλλοι από τα γεράματα βαράνουν,⁶
των θεῶν ιερεῖς, ἐγὼ του Δία,
κι ετούτοι, παλικάρια διαλεγμένα.

Ο υπόλοιπος λαὸς στεφανωμένος
στέκεται ἰκέτης μπρος ἀπ' τῆς Παλλάδας
τους δύο ναοῦ,⁷ στις ἀγορές⁸ και πλάι
στον Ἰσμηνοῦ το μαντικό βωμό⁹. Γι' ὅπως
το βλέπεις, παραδέρνει ἡ πόλις
κι ἀπ' τους βυθούς τῆς φονικῆς φουρτούνας
δεν μπορεῖ να σηκώσει το κεφάλι
να πάρει ἀνάσα· δίχως να ωριμάσουν,
σαπίζουν οἱ καρποί τῆς γῆς, ψοφᾶνε
στις βοσχές τα γελᾶδια, κι οἱ γυναῖκες
γεννοῦν νεκρά μόρφ'· χιμῶντας πάνω
στη χώρα τῆ θερίζει φλογοφόρος
θεός¹⁰, ὁ μισητός λοιμὸς, κι ἡ πόλις
του Κάδμου ἀδειάζει· ὁ μαύρος Ἄιδης
πλουταίνει ἀπὸ τους θρήγους και τους βόγκους.
Γι' αὐτὸ λοιπὸν κι ἐγὼ κι ετούτοι οἱ νέοι
προσπέσαμε σε σένα ἰκέτες, ὅχι
γιατί με τους θεοῦς σε κρίνουμε ἴσο¹¹,
μα στους θνητούς τον πιο ἐπιδέξιο σ' ὅλα
τῆς ζωῆς τα γυρίσματα και σ' ὅ,τι
θεόσταλο μας βρίσκει· ἐσύ ὅταν ἦρθες,
τὴν πολιτεία λευτέρωσες του Κάδμου
ἀπ' το φόρο¹² που δώναμε στην ἄγρια,
τὴν τραγουδίστρα Σφίγγα¹³, δίχως διόλου
κάτι ἀπὸ μας να διδάχτεῖς ἢ μάθεις·
λέν και πιστεύουν πως με τῆ βοήθεια
θεοῦ ἔχεις ὀρθώσει τῆ ζωῆ μας.

53

Τώρα γονατιστοί, μεγάλε Οιδίπου,
σε ικετεύουμε όλοι να βρεις τρόπο
να μας γλιτώσεις, αν έχεις ακούσει
θεϊκό χρησμό ή ακόμη ξέρεις κάτι
από κάποιον θνητό. Γιατί το βλέπω
το πιο καλό αποτέλεσμα πως φέρνουν
οι γνώμες των πολύπειρων. Μα έλα,
ω! εσύ μες στους ανθρώπους που είσαι ο πρώτος,
στάψε την πόλη ορθή, μπρος, φρόντισέ την
σωτήρα του σε κράζει τώρα ο τόπος
για την προτερινή σου προθυμία·
γιατί δε θα θυμόμαστε καθόλου
την αγαθή σου βασιλεία, αν τότες
ορθοπήσαμε και τώρα γκρεμιστούμε·
γι' αυτό με ασφάλεια στύλωσε τη χώρα.
Όμοιος για μας να γίνεις σαν και τότε,
που σιωνό καλόν ακολουθώντας
μας χάρισες την ευτυχία¹⁴. Τι άμα
θα βασιλέψεις, όπως βασιλεύεις,
στη γης ετούτη, κάλλιο να 'σαι ρήγας
σε πολυτεία μ' ανθρώπους πάρεξ σ' άδεια χώρα·
καράβι ή κάστρο διόλου δεν αξίζει
δίχως τους άντρες που το κατοικούνε¹⁵.

ΟΙ. Ηειδιά μου δύστυχα, ήρθατε ζητώντας
γνωστά σ' εμέ, όχι άγνωστα. Το ξέρω
καλά πως υποφέρετε όλοι, μα κακείς σας,
κι ας πάσχετε, δεν πάσχει σαν εμένα.
Γιατί εσείς μονάχα το δικό του
νιώθει ο καλένας πόνο, μα η φυγή μου
για σε, για με στενάζει, για την πόλη.
Ωστε δε με σηκώσατε απ' τον ύπνο·
μάθετε πως περίσσια έχω δακρύσει

40 Νῦν τ', ὦ κράτιστον πάων Οἰδέϊου κόρα,
ἰκετεύομεν σε πάντες οἷδε πρόστροποι
ἀλοήν τιν' εὐδοῖν ἡμῶν, εἴτε του θεῶν
φήμην ἀκούσας εἴτ' ἀπ' ἀνόδος οἰσθιά ταν·
ὡς τοῦτον ἐμπέροισι καὶ τὰς ξυμοφορὰς
45 ζώσας ὀρθῶ μάλιστα τῶν βουλευμάτων.
10', ὦ βροτῶν ἀριστ', ὡς σὲ νῦν μὲν ἴδε γῆ
10'· εὐλαβήθηθ'· ὡς σὲ νῦν μὲν ἴδε γῆ
σωτήρα κλήζει τῆς πάρος προθυμίας·
ἀεχθῆς δὲ τῆς σῆς μηδαιῶς μεμνώμεθα
50 σπάντες τ' ἐς ὄρθον καὶ πεσόντες ὄσπερ,
ἀλλ' ἀσφαλεῖά τήνδ' ἀνόθλωσον πόλιν.
Όθεντι γὰρ καὶ τὴν τότ' αἰσιό τυχῆν
παρέσχεες ἡμῶν, καὶ τανῶν ἴσος γενού·
ὡς, εἴπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς ὡσπερ κρατεῖς,
55 ξὺν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν·
ὡς οὐδὲν ἔστιν οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
ἔρημος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.
ἔρημος ἀνδρῶν οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
60 ὦ παῖδες οὐκτροί, γινώτ' αὐτὰ μοι
προσηλθεθ' ἰμείροντες· εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι
νοσεῖτε πάντες, καὶ νοσούντες ὡς ἐγώ
οὐκ ἔστιν ἡμῶν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ.
Τὰ μὲν γὰρ ἡμῶν ἄλγος εἰς ἐν' ἔρχεται
μόνον καθ' αὐτόν, κοινὸν' ἄλλον, ἢ δ' ἐμὴ
φυγὴ πόλιν τε καὶ ἐμὴ στένει.
65 Ὡστ' οὐκ ἔστιν γ' ἐδδοῖτά μ' ἐξεργεῖσθε·
ἀλλ' ὅτε πολλὰ μὲν με διακρίσασα δῆ,

κι ο νους μου πήγε κι ήρθε από την έγνοια
σε πλήθος δρόμους. Εξετάζοντας το πράμα
σωστά, τη μόνη που βρα θεραπεύει,
την έκανα πράξη· στο ναό του Φοίβου
τον πυθικό, τον Κρέοντα έχω στείλει.
το γυναικαδελφό μου για του Μενουκίεα,
για να ρωτήσει τι αν πα ή αν κάνω,
θα μπορούσα να σώσω αυτήν την πόλη.
Και τη σημερινή μέρα μετρώντας
ανησυχώ τι κάνει· γιατί λείπει
καιρό περισσότερο παρ' όσο πρέπει.
Όταν γυρίσει, θα μουν άθλιος, όσα
ο θεός μας φανερώνει αν δεν τα πράξω.
ΙΒ. Στην ώρα τον μελέτησες, ετούτοι
μου λένε πως ο Κρέοντας, να, ζυγώνει.

Έρχεται ο Κρέων.

- ΟΙ. ΟΙ βασιλιά μου Απόλλωνα, μακάρι
να ρχεται με μαντάτο σωτηρίας,
λαμπρός, σαν την πασίγνωτη θωριά του.
ΙΒ. Δείγνει πως φέρνει ευχάριστες ειδήσεις·
ειδέλλως δε θα ρχότανε φορώντας
δάφνης χλωρής πολύκαρπο στεφάνι.
ΟΙ. Γοργά θα μάθουμε, έχει φτάσει κιόλας
κοντά μας και μπορεί να μας ακούσει.
Αρχοντικές αδερφέ μου, γιε του Μενουκίεα,
σαν τι χρησιμό από το θεό μας φέρνεις;

ΚΡΕΩΝ

Καλό θαρρώ και τ' άσχημα όταν έχουν
τέλος καλό, καλά είναι τότες όλα.

- πολλάς δ' όδοις έλθόντα φροντίδος πλάσιος·
ήν δ' εὔ σκοπιῶν εὔρισκον ἴασιν μόνην,
ταύτην ἔπραξα· παιδα γάρ Μενουκίεος
Κρέοντ', ἔμαντοῦ γαμβρῶν, ἐς τὰ Πυθικά
ἔπεμψα Φοίβου δαίμαθ', ὡς πέθειαι' ό τι
δρῶν ἢ τί φωνῶν τήνδε ἔνσταίμεν πόλιν.
Και μ' ἤμαρ ἤδη Κυμμετρούμενον χρόνον
λοπεῖ τί πρόσσει· τοῦ γάρ εἰκότος πέρι
ἄπεισι πλείω τοῦ καθήκοντος χρόνον.
Όταν δ' ἔσεται, τρηκαῖτ' ἐγὼ κακός.
μη δρῶν ἂν εἶην πάνθ' ὅσ' ἂν δηλοῦ θεός.
ΙΒ. Ἄλλ' εἰς καλὸν σύ τ' εἴπας οἶδε τ' ἀρτίως
Κρέοντα προστείχοντα σημαίνουσί μοι.
ΟΙ. Ξανά Ἄπολλον, εἰ γάρ ἐν τέχῃ γέ τφ
σωτήρι βαιή, λαμπρός ὡσπερ ὄμματι.
ΙΒ. Ἄλλ' εἰάσαι μὲν, ἦρός· οὐ γάρ ἂν κάμα
πολυτεφεῖς ὧδ' εἶρπε παγκάπασιν δάφνης·
ΟΙ. Τήχ' εἰσόμεσθα· ξόμετρος γάρ ὡς κλίειν.
Ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα, καὶ Μενουκίεος,
τί ν' ἤμιν ἦεις τοῦ θεοῦ φήμην φέρων;

ΚΡΕΩΝ

Ἐσθλήν· λέγω γάρ καὶ τὰ δύσφορ', εἰ τόχοι
κατ' ὀρθὸν ἐξελλοθέντα, πάντ' ἂν εὐτοχεῖν.

τοῦτ' ἐπ' ἤμαρ ἔρχεται
 τῶν, ὧ < τῶν > πηροφόρων
 ἀστραπτῶν κατ' ἑτην πέμον,
 ὧ Ζεῦ πάτερ, ὑπὸ σῶ φθίλον κερωνῶν.

200

ἴπρ.

Λοκρεῖ' ἀνάξ, τά τε σὰ χρο-
 σοστέργων ἄπ' ἄγκυλῶν
 βέβηα θέλωμ' ἐπ' ἀδάμαρ' ἐνηστειόθηναι
 ἀποργὰ προστάθηντα, τάς τε πηροφόρους
 Ἰλατρίμωνος ἀγέλας, ἐπὶ αἰῶς
 Λοκρεῖ' ὄρεα θυάσσει.

205

τὸν χροσομίτην τε κακλήσομαι,

210

τάσδ' ἐπαυρημον γῆς,
 οὐρανὸν Βάκχον εὐών,
 Μαιναδῶν οἰμόστολον
 μεγασθῆναι φέλοντ'
 ἐνλαύοντι...

215

πρῶτα ἢ τὸν ἀπότημον ἐν θεοῖς θεῶν.

01. Αἰετῆς δ' ὁ αἰετῆς, κἄμ' ἐπὶ θέλης ἔστη
 κλοῶν δέχεται τῇ νόσῳ θ' ὄρηται, ἔπι
 ἀκρον λάβους ἐπ' αἰεταόφρονι κερωνῶν.
 Ἄγῳ ἔπος μὲν τοῦ λόγον τοῦδ' ἔξω, ἔπι
 ἔπος δὲ τοῦ πηροφόρου· ὡ γὰρ ἐπὶ πηροφῶν
 ἔχοντων αὐτῶς, μὴ ὄντι ἔχων τι σὺμβολῶν.
 πῶν δ', ὄρεος γὰρ αὐτῶς εἰς αὐτῶς τελεῶν,
 ἣμιν προσηνῶ πᾶσι Καθημεῖος τάδε·
 «Ὅστις ποθ' ἤμαθ' Ἀδίων τὸν Λαβδάκον
 κείριδεν ἀπόδος ἐκ τίνος δαίματα,
 τοῦτον κελεῖα πάντα σημαίεω ἔμῳι·
 κεί μὲν φοβεῖται, τοῦπάλημ' ὄπνε-ἔσθαι
 αὐτῶς καθ' αὐτῶν· πείσεται γὰρ ἄλλο μὲν

225

220

το σαράναι καθὼς ἔρχεται ἡ μέρα.
 Ἐπότην, ὦ! Δία πατέρα,
 που βασιλῆα τα φλογάτα αστροπέλακα,
 χάνε τον στάχτη με τον κερωνό σου.

Απόλανα Ἀνεσε²⁶, ἀπὸ σένα γυρῆω
 να σταθεῖς βοηθός και προστάτης μου,
 ρίχνοντάς του σάτες ἀδάμαστες
 με το χροσὸ σου δοξάρι κι ἀντάμια
 τις πυρόφορες λαμπράδες της Ἀρεμης²⁷,
 που μ' αὐτῆς τα βουνά της Ἀυκίας διαβαίνει.
 Και της χῶρας ἐπούτης φωνάξω
 τον πολυόχο με τ' ἀλόχρσο στέμμα, το Βάκχο²⁸,
 θεὸ των κραιγιῶν με το κόκκινο πρόσωπο,
 τον Μαιναδῶν το δύντροφο, να ῥθει
 να ριχρεῖ στο θεὸ που δε στέργουν οἱ ἄλλοι θεοί²⁹,
 Δαυλοῦς πεινχο ἀναρμῆλους βασιλῆα.

01. Τυρῆεις, και θα βρεις ὅ' ὅσα γυρῆεις
 ξανάσασμα, γυαρεῖα στις συμφορές σου,
 και το κακό βοηθήσεις να περάσει.
 Αὐτὰ θα πω, παρ' ὅλο που ἴμαι ξένος
 στα λόγια του χρησμοῦ, ξένος στο φῶν³⁰.
 Δε θα ψάχνω μαχηριά να βρῶ τα χνάφια,
 σημάδι ἄμα δεν εἶχα γὰρ ὄηγό μου³¹.
 Τώρα, που ἴνα πια πολίτης μες στους ἄλλους³²,
 ὄ' ὄλους ἐσάς, Θηβαῖοι, ἐπότηα λέω.
 «Ὅποιος γνωρίζει πῶς ἔχει σκωτάσει
 το Δάιο του Λαβδάκου, τον προστάξω
 να μου τα φανερώσει ὅλα· κι αν φοβάται
 φωνά να πει τον εαυτό του, να μην ἔχει
 φόβο, κακό κανένα δε θα πάθει».

ἀστεργές σὺδεν, γῆς δ' ἀπεισιω ἀσφαλιός.

Εἰ δ' αὖ τις ἄλλον οἶδεν ἢ ἕξι ἄλλης χθονός
τὸν ἀντόχειρα, μὴ σιωπάτω· τὸ γὰρ
κέρδος τελέω γ' ὃ χῆ χάρις προσκεσίσεται.

Εἰ δ' αὖ σιωπήσεσθε, καί τις ἢ φίλου
δείξας ἀπέσει τοῦτος ἢ χυῖτόσ'· τότε,
ἄε τῶνδε δριάρω, ταῦτα χεῖ καὶ κλείω ἐμοῦ.

Τὸν ἀνδρ' ἀπαντῶ τοῦτον, ὅστις ἐστὶ, γῆς
τῆσδ' ἢς ἐγὼ κράτη τε καὶ θρόνος νέμω
μήτ' εἰσδέχεσθαι μήτε προσφορεῖν τινα,
μήτ' ἐν θεῶν ἐσχάτοι μῆτε θόμασιν
κοινὸν ποιεῖσθαι, μήτε χέρυμβος νέμειν·
ὠθεῖν δ' ἄπ' οἴκων πάντας, ὡς μιάσματος
τοῦδ' ἤμην ὄντος, ὡς τὸ Πυθικὸν θεοῦ
μαντεῖον ἐξέφηρεν ἀπίος ἐμοί.

Ἔγω μὲν οὖν τοιάδε τῶ τε διαμῶσι
τῶ τ' ἀνδρὶ τῶ θανάτῳ ἀνίμαχος πέλω·
κατετόχομαι δὲ τὸν δεδρακότ', εἴτε τις
εἷς ὢν λελήθην εἴτε πλειόνων μέτα,
κικόν κικῶς νῦν ἄμορον ἐπαῖραι βίον·
ἐπαύχομαι δ' οἴκωσιν εἰ ἐνέστιος
ἐν τοῖς ἐμοῖς γένοιτ' ἐμοῦ ξυειδέτος,
πυθεῖν ἄπει τοῦσδ' ἀπίος ἠερασάμην.
Ἵμῶν δὲ ταῦτα πάντ' ἐπισκρίπτω τελεῖν,
ὕπερ τ' ἐμωτοῦ τῶ θεοῦ τε τῆσδ' τε
γῆς ὠδ' ἀκέραιος κἀθεὼς ἐφθαμμένης.
Οὐδ' εἰ γὰρ ἦν τὸ κρεῖγμα μὴ θεήλατον,
ἀνάθρατον ἡμῶς εἰκὸς ἦν οὔτως εἶν,

μ' ἀσφάλεια θα φύγει ἀπὸ τῆ χώρα.
ἢ αν για το φονιά ξέρει κανέναν
πως είναι απ' ἄλλον τόπο, να μιλήσει
χάρη θα του χρωστάω κι ἀπὸ πάνω
θα λάβει πληρωμή. Αν σωπάσετε ὁμῶς
κι ἀπὸ αὐτό του, ὅσα κηρύχῳ
δὲ λογαριάσει, ἀκούστε τι θα κάνω.
Προστάξω, αὐτὸν τον ἀντρα, ὅποιος και να ἴναι,
και εἰς στη χώρα ἐδὼ που βασιλεύω,
να μην τον δέχεται στο σπιτικό του,
μήτε να του μιλάει, μήτε να κἀνει
θυσιές στους θεούς κι ευχές μαζί του,
μήτε ἀγιονέρι³ να του δίνει, κι ὅλοι
μακριά απ' τα σπῆτια να τον διώχνουν, τι ετούτος
εἶναι για μας το μᾶσμα, ὡς μου εἶπε
πριν ἀπὸ λίγο το μαντεῖο του Φοῖβου.
Ἐτούτος λοιπὸν ἐγὼ σύμμαχος εἶμαι
στο θεὸ και σ' αὐτὸν που ἔχουν σκοτώσει.
Κι εὐχομαι ἐκεῖνος που ἐπράξε το φόνο
μονάχος ἢ μαζί μ' ἄλλους και ξεφεύγει,
την ἄθλια ζωὴ του να τελειώσει
φριχτά. Κι εὐχομαι ἀκόμη, αν γίνει
στο σπῆτι μου συνέστιος και το ξέρω,
να πάθω αὐτὰ που πριν για κείνον εἶπα.
Και ὅλοι εσεῖς, σας ἐξορκίζω, ετούτα
να πράξετε και για δική μου χάρη,
και του θεοῦ, κι ἀντὴς τῆς χώρας, που εἶσαι
χωρὶς καρπός, χωρὶς θεούς ρημάζειν.
Γιατί κι αν δεν υπήρχε για το φόνο
θεόσταλη ἐντολή, σιωπὸ δε θα ἴταν
να τον ἀφήσετε ἐτσι μόνωσιν να γίνει,
μα να τον ξεδιαλύετε, μια κι εἶχε

σκοτωθεί βασιλιάς κι άντρας γενναίος.
 Τώρα, επειδή το θρόνο που είχε πρώτα,
 τυχάνει να 'χω εγώ, και το κρεβάτι,
 και τη γυναίκα του, που τα παιδιά μας
 θα 'ταν αδέρφια αν τέκνα είχε κι εκείνος,⁷⁴
 μα κατακέφαλα τον βρήκε η μοίρα.
 για όλα αυτά σα να 'τανε γονιός μου
 (ὄ' αγνωστὸ κι ὄ,τι μπορῶ θα κάνω
 και θα πασιῶ το φονιά να πιάσω
 του Λαίου του Λαβδάχου, που γονιός του
 ο Πολύδορος ἦταν, γιος του Κάδμου,
 κι αυτός βλαστάρι του Αγήνορα του αρχαίου.
 Κι ὅσοι δεν πρᾶζουν τούτα, μια κατάρρα
 τους δίνω: οἱ θεοὶ να μην αφήσουν
 μήτε καρπὸ να βγάξει ἡ γῆ τους, μήτε
 παιδιά οἱ γυναίκες τους, να τους χτυπήσει
 χάλασμός σαν τον τωρινὸ κι ακόμη
 φριχτότερος. Ὅμως σε σας τους ἄλλους
 Καδμείους που με τούτα συμφωνεῖτε,
 σύμμαχος σας ἡ Δίκη πάντα να 'ναι
 κι ὅλοι οἱ θεοὶ καλόβολοι μαζί σας.
 ΧΘ. Δεμένο καθιός μ' ἔχεις, βασιλιά μου,
 με την κατάρρα σου ἔτσι θα μιλήσω.
 Δεν ἔκανα το φόνο κι οὔτε ξέρω
 να πῶ για το φονιά. Ἴππερε ὁ Φοῖβος
 που 'δωσε το χρησμό, να φανερώσει
 ποιος ἔχει κάνει αυτό τ' απαίσιο ἔργο.
 ΟΙ. Τα λόγια σου σωστά: κανένας ὅμως
 δεν μπορεῖ τους θεοὺς να εξαναγκάσει
 να μιλήσουν για κάτι ἀθέλητά τους.
 ΧΘ. Τότε θα ποῦ κείνα που νομίζω
 πως πρέπει ν' ακλουθήσουνε κατόπι.
 ΟΙ. Και τρίτη γνώμη αν ἔχεις, μην την κρύψεις.

ἄνδρός γ' ἀρίστου βασιλέως δλωλότης,
 ἀλλ' ἔξερεσθῶν ἄνδρ' ἐπεὶ κερῶν τ' ἐγὼ
 ἔχων μὲν ἀρχὰς ἀς ἐκείνος εἶχε πρῶν,
 ἔχων δὲ λέετρα καὶ γυναῖχ' ὁμόσπορον
 κωινῶν τε παίδων κοιν' ἔτι, εἰ κείνῳ γένος
 μὴ ἴουστέχησεν, ἦν ἄν ἐκπερικότευ—
 260
 ἄνθ' ὅν ἐς τὸ κείνον κροῦτ' ἐνηλαθ' ἢ τύχη
 ἀπθ' ὄν ἐγὼ τάδ', ὡσαυτεὶ τοῦμοῦ πατρὸς,
 ἵπερμαχοῦμαι, κατὰ πάρτ' ἀφίξομαι,
 265
 ζήτῶν τὸν ἀπόχευρα τοῦ φόνου λαβῆν.
 τῷ Λαβδακείῳ παιδὶ Πολυδώρῳ τε καὶ
 τοῦ πρόθεο Κάδμου τοῦ πάλαι τ' Αγήνορος
 καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρώσων εἴχομαι θεοῖς
 270
 μήτ' ἀροτὸν αὐτοῖς γῆς ἀνέμαι τινά,
 μήτ' ὄν γυναικῶν παῖδας, ἀλλὰ τῷ πότμῳ
 τῷ ὄν φθρεῖσθαι καὶ τοῦδ' ἐχθίονι.
 Ὑμῶν δὲ τοῖς ἄλλοισι Καδμείους ὅσοις
 275
 τάδ' ἔστ' ἀρέσκονθ' ἢ τε σύμμαχος Λίχη
 καὶ πάντες εἰς ἔσπεῖν εἰσαὶ θεοί.
 ΧΘ. Ὡσαυτ μ' ἀραῶν ἔλαβες, ὦδ', ἀναξ, ἐρῶ.
 οὐτ' ἔκτανον γὰρ οὔτε τὸν κτανόντ' ἔχω
 δεῖξαι. Τὸ δὲ ζήτημα τοῦ πέμψαντος ἦν
 Φοῖβου τοῦδ' εἰπεῖν, ὅστις εἰργασταί ποτε.
 ΟΙ. Λίχαι ἔλαξας· ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοῖς
 280
 ἄν μὴ θέλωσιν οὐδ' ἄν εἰς δόλαιτ' ἀνήθ.
 ΧΘ. Τα δεῦτερ' ἐκ τῶνδ' ἄν λέγοιμ' ἄ μοι δοκεῖ.
 ΟΙ. Εἰ καὶ τρέτ' ἔστι, μὴ παρῆς τὸ μὴ οὐ φράσαι.

- ΧΟ. Άναστ' άνακτι ταυθ' όρῶντι' επίσταμαι
 μέλιστα Φοίβω Τειρεσίαν, παρ' οὔ τις άν
 σκοπιῶν ταῦδ' ὤναξ, ἐκμάθοι σαφέστατα. 285
- ΟΙ. Άλλ' οὐκ ἐν ἀργαῖς οὐδέ τοῦτ' ἐπιδέξιμην'
 ἐπιμνη γάρ Κρέοντος εἰπόντος διαπλοῦς
 πομπῆος· πάλοι δὲ μὴ παρῶν θανατέεται. 290
- ΧΟ. Καὶ μὴν τά γ' ἄλλα κωφά καὶ παλαιά' ἐπη.
 ΟΙ. Τὰ ποῦα ταῦτα; πάρτα γάρ σκοπιῶ λόγον.
 ΧΟ. Θανεῖν ἐλεῖθθι πρὸς τριων ὀδοιπόρων.
 ΟΙ. Ἥκουσα κάγω· τὸν δ' ἰδόντ' αὐδαίς ὀφῶ.
 ΧΟ. Άλλ' εἴ τι μὲν δὴ δειμάτος γ' ἔχει μέρους,
 τὰς σὰς ἀκούων σὲ μνεῖ τοιάδ' ἀράς. 295
- ΟΙ. Ὡι μὴ' στί δρῶντι τάβος, σὺδ' ἔπος φοβαί.
 ΧΟ. Άλλ' οὐξ ἐλέγξων αὐτὸν ἔστιν· οἶδε γάρ
 τὸν θεῖον ἦδη μάρτυν ὠδ' ἄγονσαν, ἧ
 τάληθες ἐμπερόκεν ἀφθάρσιαν μόνην. 300
- ΟΙ. Ὡ κἀντα νομῶν Τειρεσία, διδάκτά τε
 ἀρρητὰ τ' οὐδ' ἀνιά τε καὶ χθροσοτιβῆ,
 πάλιω μὲν, εἰ καὶ μὴ βλάσεις, φρονεῖς δ' ὅμιος
 οἷά νόσφρ σένεσσι τ' ἤς σὲ προστάτην
 σιωπήσθαι τ', ἄναξ, μόνῃον ἐξενερίσσομεν.
 Φοῖβος γάρ, εἴ τι μὴ κλέεις τῶν ἀγγέλων, 305

- ΧΟ. Ξέρω πως ο μεγάλος Τειρεσίας
 γνωρίζει όσα κι ο Φοῖβος· βασιλιά μου,
 αν τον ρωτήσει κάποιος, θα μπορούσε
 ξεκάθαρα να μάθει την αλήθεια.
- ΟΙ. Αφρόντιστο δεν άφρησα ουδέ τούτο·
 γιατί, όπως με συμβούλεψε κι ο Κρέων,
 του έστειλα δυο ανθρώπους μου κι αλήθεια
 παράξενο που ακόμη δεν εφάνη.
- ΧΟ. Τ' άλλα παλιά κι αβέβαια είναι λόγια.
 ΟΙ. Ποια είναι αυτά; Το καθέτι ξετάζω.
- ΧΟ. Είταν πως τον σκοτώσαν στρατοκόποι'.
- ΟΙ. Τ' άκουσα, μα το δράστη δεν τον είδαν.
- ΧΟ. Τους Θεούς αν φοβάται, σαν ακούσει
 τις δικές σου κατάρες, δε ή' αντέξει.
- ΟΙ. Όποιον τα έργα δεν τότε φοβίζουν,
 τα λόγια δεν μπορούν να τον τρομάξουν.
- ΧΟ. Μα υπάρχει αυτός που θα τον φανερώσει·
 να, το θεόπνευστο οδηγούνε μάντη·
 τούτος μονάχα ξέρει την αλήθεια.
- 'Ερχεται ο Τειρεσίας οδηγούμενος από ένα αγόρι και
 ακολουθούμενος από δυο υπηρετες.
- ΟΙ. Ω! Τειρεσία που όλα τα ξετάζεις,
 όσα λέγονται κι όσα ανείπωτα είναι,
 και ουράνια, κι επίγεια, παρ' όλο
 που δεν έχεις το φως σου, ξέρεις όμως
 ποια συμφορά πνίγει την πόλη. Εσένα,
 σεβάσμιε, προστάτη και σωτήρα
 στο κακό τούτο βρήκαμε μονάχα.
 Τι ο Φοῖβος, αν δεν το 'χεις μάθει
 απ' τους ανθρώπους μου, στο ρώτημά μας

πέμψασιν ἡμῶν ἀπτεμένειαν, ἐέλυσαν
 μόνην ἂν ἐλθεῖν τοῦδε τοῦ νοσήματος,
 εἰ τοῦδε κτανόντας Λαίον μαδιότατες εὖ
 κτείνουσαν ἢ γῆς φρονιάδας ἐκπεμφαιμέθεα.
 Σὺ δ' ὄσον φρονήσας μήτ' ἀπ' οἰωνῶν φάται,
 μήτ' εἰ τιν' ἄλλην μαντιόεις ἔχεις ὁδόν,
 ῥῆσαι σκάντων καὶ πόλων, ῥῆσαι δ' ἐμέ,
 ῥῆσαι δι' πᾶν μίσημα τοῦ τεθνηκότος.
 ἔστι σοὶ γὰρ ἔσμεν· ἄνδρα δ' ἀφελὲν ἀφ' ὧν
 ἔχοι τε καὶ δόνατο κέλευστος πόλων.

ΤΡΥΠΗΣΙΑΣ

Φεῦ φεῦ, φρονεῖν ὡς δεῶν ἔνθα μὴ τέλη
 λήφω φρονῶντι· ταῦτα γὰρ καλῶς ἐγὼ
 εἰδὼς διώλεσ'. σὺ γὰρ ἂν δεῶν ἐκόμην.
 ΟΙ. Τί δ' ἔστιν; ὡς ἄνομος εἰσεληλυθίας.
 ΤΡ. Ἄφες μ' ἐς οἴκους· ἔφαστα γὰρ τὸ σὺν τε σὺ
 καὶ γὰρ διοίσω τούμων, ἦν ἐμοὶ πύθη.
 ΟΙ. Οὐτ' ἔγνω' εἴπας ὅτε προσφιλῆ πόλι
 τῆδ' ἢ σ' ἔθρεψε, τῆρδ' ἀποστειλῶν φάτιν.
 ΤΡ. Ὅρθῶ γὰρ σὺδὲ σοὶ τὸ σὺν φάτημ' ἰὼν
 πρὸς καιφόν· ὡς σὺν μῆδ' ἐγὼ τῶντων μῆθον
 ΟΙ. Μὴ, πρὸς θεῶν, φρονῶν γ' ἀποστειλῆ· εἴπαι
 πάντες σε προσκαυόμεν ὅδ' ἰκτιμήσοι.
 ΤΡ. Πῶτες γὰρ σὺ φρονεῖτ' ἐγὼ δ' οὐ μὴ γοῖτ'
 τὰμ', ὡς ἂν εἴπω μὴ τὰ σ' ἰδοῦν ἦναι κακῶν.
 ΟΙ. Τί φησ; ξοικεῖδός σὺ φρονεῖς, ἀλλ' ἰκτιμήσοι
 ἡμᾶς προδοῦναι καὶ καταφθεῖραι πόλιν.
 ΤΡ. Ὅρθῶ σὺτ' ἴματόν σὺν σ' ἀλγύων τι φησὶ

310

319

ἔδωκε ἀπόκριση πως δε θα λυτρωθούμε
 απ' τα δεινά μας, αν του Λαίου τους φινιάδες
 μαθαίνοντας δεν τους σκοτώσουμε όλους
 ή δεν τους εξορίσουμε απ' τη χώρα.
 Αν κάτι ξέρεις είτε απ' τη μαντεία
 των οίωνών³⁶ ή με άλλο τρόπο, τότε
 μην αρνηθείς να σώσεις τον εαυτό σου,
 την πόλη, εμένα από του σκοτωμένου
 το μίσημα. Κρεμόμαστε από σένα·
 αξίζει ο κόπος σου πολύ, αν χαρίζεις
 όπως κι όσο μπορείς χαρά στους άλλους

ΤΡΥΠΗΣΙΑΣ

Ει φοβηρό να ξέρεις την αλήθεια
 να σου είναι ανέφελη³⁷ Όλα τούτα
 ήξερα, μα τα χ'ω λησμονήσει
 ἄλλως δε θα ῥχόμουνα εδὼ πέρα.
 Ει τρέχει κι ήρθεσ τόσο λυπημένος;
 Λίγε με να γυρίσω σίτι μου· αν μ, ακούσεις
 ναι καλύτερο και για τους δυο μας.
 Λόγια σου άδικα, πικρά στην πόλη
 σ' έθρεψε, αν θα κρύψεις τη μαντεία.
 οὔτε οσα λες θα σε ωφελήσουν.
 εἰ λοιπόν για να μην πάθω τα ίδια ---
 τους θεούς, μια και κατέχεις την αλήθεια,
 φύγεις, σου προσπέφτουμε όλοι κνέτες,
 γιατί ἴσαστε όλοι ανέμναλοι. Ποτέ μου
 Θα μιλήσω εγὼ γι' αυτά που ξέρω,
 να μη φανερώσω τα δεινά σου.
 λες; Εξέρεις και δε θα πεις; Λογιάζει
 μας³⁸ προδώσεις και την πόλη γ' αφανίσεις;
 Θα λυτήσω εσέ κι εμέ. Του κάκου

- ΤΒ. Φονιάς του άντρα που ζητάς εσύ 'σαι λέω.
 ΟΙ. Δε θα με ξαναβρίσεις δίχως τιμωρία.
 ΤΒ. Κι άλλα να πω λοιπόν για να φρενιάσεις;
 ΟΙ. Ό,τι σ' αρέσει· μάταια θα μιλήσεις.
 ΤΒ. Λέω πως έχεις, δίχως να το ξέρεις,
 με συγγενείς σου σχέσεις ντροπιασμένες
 κι ούτε που βλέπεις το κατάντημά σου.
 ΟΙ. Φαρρής πως έτσι θα μιλάς για πάντα;
 ΤΒ. Ναι, αν έχει βέβαια δύναμη η αλήθεια.
 ΟΙ. Ψχει, ξον από σένα, γιατί εσύ 'σαι
 τυφλός στ' αυτιά, στα μάτια και στη σκέψη.⁴¹
 ΤΒ. Κι εσύ δυστυχισμένος, που με βρίζεις
 μ' αυτά τα λόγια· όμως γοργά θ' ακούσεις
 με τα ίδια λόγια να σε βρίζουν όλοι.
 ΟΙ. Σε τρέφει η νύχτα, δεν μπορείς να βλάψεις
 εμένα ή άλλον που τα μάτια του έχει.
 ΤΒ. Ξραφτό δεν είναι συ από με να πέσεις;
 ΟΙ. Απόλλωνας για τούτο θα φροντίσει.
 ΤΒ. Ο Κρέοντας τα σοφίστηκεν ετούτα,⁴²
 ΟΙ. Ηλούτε και βασιλεία, τέχνη απ' όλες
 η πιο μεγάλη· μες στην παθιασμένη
 ζωή του ανθρώπου, κόσος για σας φθόνος
 γεννιέται, αφού γι' αυτήν την εξουσία
 που η πόλη μού την πρόσφερε σα δώρο
 χωρίς να τη ζητήσω, αυτήν ο Κρέων,
 πιστός παλιός μου φίλος, θέλει τώρα
 δολερά να μου πάρει, τέτοιον μάγο⁴³
 κι απαιτόνα βάζοντας, αγύρτη
 και δολοπλόκο, που κοιτάει μονάχα
 το κέρδος και τυφλός⁴⁴ στην τέχνη του είναι.
 Γιατί, έλα πες μου, πότε υπήρξες μάντης
 αλάθευτος; Όταν εδώ βρισκόταν

- ΤΕ. Φονέα σέ φημι τάνδρος ού ζητείς κερεΐν.
 ΟΙ. Αλλ' ού τι χράων δίς γε πημονάς έρεΐς.
 ΤΒ. Εύπω τι δήτα κἀλλ', εν' όργιζή πλέον;
 ΟΙ. Όσον γε χριζεις· ως μάτηρ εισήσεται.
 ΤΒ. Αεθρέναι σέ φημι σόν τοίς φιλάτοις
 αΐσχιθ' όμλοΐντ', ούδ' όρην εν' εΐ κακοΐ.
 ΟΙ. Ψ και γενηθός ταΐτ' αΐ λέξεν δοκεΐς;
 ΤΒ. Εύπω τί γ' έστι τής άληθείας σθέκος.
 ΟΙ. Αλλ' έστι, πληρ σοΐ σοΐ δέ τούτ' ούκ έστ', έπειά
 τυφλός τά τ' ότα τόν τε νοΐν τά τ' όμματ' εΐ.
 ΤΒ. Σδ δ' άθλιός γε ταΐτ' όνειδΐζων ά σοΐ.
 ΟΙ. Αΐδεις ός ούχι τώνδ' όνειδιεΐ τάχα.
 ΟΙ. Μιΐς τρέφη πέδς ροκός, ώστε μητ' έμέ
 μητ' άλλον όστις φώς όεΐ βλάφαι ποτ' άν.
 ΤΒ. Οδ γάε με μοΐρα προς γε σοΐ πεισΐν, έπειά
 έκαρος Απόλλων οΐ τάδ' έσπεριέξαι μέλαι.
 ΟΙ. Κρέοντας η σοΐ ταΐτα τάξερημίμαΐ,
 ΤΒ. Κρέων δέ σοι πΐμ' ούδέν, άλλ' σΐτός σΐ σοΐ.
 ΟΙ. Ψ πλαΐτε και ταρανΐ και τέχνη τέχνης
 νεκροφρόσσα, τΐ πολυζήλω βίω
 όσος παρ' όμην ό φθόνος φολιάσεται,
 εΐ τήσός γ' άρχης ούνεχ', ην έμοΐ πάλις
 διαρηκόν, ούκ αιτητόν, εισεχειρίσεν,
 ταΐτης Κρέων ό πιστός, ούς αρχΐς φίλος,
 λάθρα μ' έκαθλόν έκβαλεΐν ήμείσεται,
 έφεις μάγον τοΐόνδε μηχανορροΐφον,
 δόλον άγούρην, όστις εν' τοίς κέρδεσιν
 μόνον δέδοκε, την τέχνην δ' έφν τυφλός.
 Ψπει, φέρ' έπέ, ποΐ σΐ μάντις εΐ σαής;

πῶς οὐκ ἔσθ' ἢ ῥαμφιδὸς ἐνθάδ' ἦν κόων,
 ἦδ' ας τι τοῦδ' ἀστούων ἐκλυτήριον;

Καίτοι τό γ' αἰῶνι μ' οὐχὶ τοῦπιότατος ἦν
 ἀνδρὸς διεπαῖν, ἀλλὰ μαντείαις ἔδει·

ἦν οὐτ' ἐπ' οἰωνῶν σὺ προῦφάνης ἔχων,
 οὐτ' ἐκ θεῶν του γνατόν· ἀλλ' ἐγὼ μολίων,

ὁ μὲν δὲν εἶδος Οἰδίουτος, ἔπεισά νιν,
 γνώμη κρησίας οὐδ' ἀπ' οἰωνῶν μαθῶν
 ὅν δὴ σὺ περὶς ἐμβαλεῖν, δοκιμῶν θρόνους
 πειρασσατήσων τοῖς Κροονταίσις πέλας.

Κλαίον δοκεῖς μοι καὶ σὺ χῶ συνθεῖς τίδε
 ἀγνηλάσων· εἰ δὲ μὴ δόκεις γέρον
 εἶναι, καθὼν ἔγνωσ ἂν οἶά περ φρονεῖς.

10. Ἢ μὴ μὲν εἰσάσσουσι καὶ τὰ τοῦδ' ἔπη
 ὀργῆ λέγεται καὶ τὰ σ', Οἰδίουτου, δοκεῖ.

Ἀεὶ δ' ὁ τοιούτων, ἀλλ' ὅπως τὰ τοῦ θεοῦ
 μαντεῖ ἄριστα λόσομεν, τόδε σκοπεῖν.

11. Εἰ καὶ φρονεῖς, ἐξισωτέον τὸ γόνν
 ἔσ' ἀπιλέαι· τοῦδε γὰρ καὶ γὰρ κρατῶ·

οὐδ' γὰρ τι σοὶ ζῶ δουλος, ἀλλὰ Ἀδελφῆ,
 ὥστ' ὁ Κρέοντος προστάτην γεγράφωμαι.

Ἀέγω δ', ἐπειδὴ καὶ τυφλὸν μ' ἰωνεῖστας·
 σὺ καὶ δέδορακας καὶ βλέπεις ἔν' εἰ κακοῦ,

οὐδ' ἔσθα ναίεις, οὐδ' ὅταν οἰκεῖς μέτα,
 ἄρ' οἶσθ' ἂν ὦν εἶ; καὶ λέληθθας ἐχθρὸς ἂν

τοῖς σοῖων αὐτοῦ κέρθε καὶ γῆς ἀνω.

415

η τραγωιδίστρα σκύλα, πῶς δεν εἶπες
 κάτι σοτήριο για τους πολίτες τούτους;
 Όμως δουλειά δεν ἦτανε του κάθε
 περαστικού το ἀνίγημα να λύσει·

Χρειάζονταν μαντεία που εφάνη
 πως δεν την εἶχες μῆτε ἀπὸ τα ὄρνια,
 μῆτε ἀπὸ τους θεούς. Μα εγὼ σαν ἦρθα,
 ο ἀνίδεος⁴⁵ Οἰδίουτος, νίκησα τη Σφίγγα
 με τη σκέψη μονάχα κι ὄχι με μαντείες.
 Κι εσύ πασκίζεις τώρα να με διώξεις,
 θαρρόντας πως θα στέκεις μ' ἐξουσία
 πλάι στου Κρέοντα τους θρόνους. Όμως
 λογιάζω πως κι εσύ κι εκείνος που ἔχει
 μνησενυτεῖ ὅλα τούτα, την κατάρρα
 με κλάματα θα διώξετε ἀπ' την πόλη.
 Κι αν δεν ἴσωνα γέρος, να το ξέρεις,
 θα πάθαινες αὐτά που χεις στο νου σου.

ΧΟ. Θαρροῦμε πως με λόγια θυρωμένα
 μιλάσατε κι εσύ κι αὐτός, Οἰδίουτου.
 Δε χρειάζονται αὐτά, μα να σκεφτούμε
 τη θεϊκή πῶς θα λύσομε μαντεία.

ΤΕ. Αν κι εἶσαι βασιλιάς, ὅα σου ἀπαντήσω⁴⁶
 σα να ἴμαστε ἴσοι· δικαίωμα ἔχω
 τέτοιο κι εγώ· γιατί δεν εἶμαι δούλος
 δικός σου, μα του Φοίβου· και δε θέλω
 τον Κρέοντα προστάτη⁴⁷ μου. Σου λέω
 λοιπὸν που για τυφλὸ με βρίζεις·

ἔχεις εἰς το φως σου, ὅμως δε βλέπεις
 σε ποιο κακὸ εἶσαι μέσα, μῆτε πάλι
 πὺ κατωικεῖς, μῆτε με ποιους ἀντάμα.

Τάχα γνωρίζεις τη γενιά σου; Δεν το νιώθεις,
 πῶς οἱ δικοί σου, ζωντανοί και πεθαμένοι,
 ἐχθροὶ τους σε λογιάζουν κι η κατάρρα.

Καί σ' ἀμφιπλήξῃ μητρὸς τε καὶ τοῦ σοῦ πατρὸς
ἐλέῃ ποτ' ἐκ γῆς τῆσδε δευτέρουσι ἀνά,
βλέποντα γῆν μὲν ὄρθ', ἔπειτα δὲ σκότον.

420

Ἐοῆς δὲ τῆς σῆς ποῖος οὐκ ἔσται λιμὴν,
ποῖος Κιθαριῶν οὐχὶ σύμφωνος τάχα,
ὅταν καταβῆθῃ τὸν ἡμέραιον ἢν δόμοις
ἀνομιον εἰσεπέλευσας ἐπιλοίας τυχῶν;

425

Ἄλλου δὲ πλῆθος οὐκ ἐπισσθήνῃ κακῶν
ἢ σ' ἐξισώσει σοί τε καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις.
Ἥδὸς ταῦτα καὶ Κρέοντα καὶ τοῖσιν στόμι
προσηλάει· σοῦ γὰρ οὐκ ἔστιν βροτῶν
κάκουσ ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε.

430

ΟΙ. Ἦ ταῦτα δῆτ' ἀνεκτὰ πρὸς τούτου κλίειν;
Ὅσα εἰς ὄλασθον; οὐχὶ θάλασσαν; οὐ πάλιν
ἀφορὸς αἰῶν τῶνδ' ἀποστραφεῖς ἄπει,
Ἦνδ' ἐκώμεν ἔργον' ἄν, εἰ σὸ μὴ κάλεις.
ΟΙ. Ὅδ' γὰρ τί σ' ἦδη μῶρα φωνήσωντ', ἐπεὶ
σχολῆ σ' ἄν οἴκους τινὲς ἕμων ἐστευλάμην.

435

Ἦμεις τοιοῦτ' ἔφομεν, ὡς μὲν σοὶ δοκεῖ,
μῶρον, γυνεῦσι δ' οἴ σ' ἔφισαν, ἔμφροτες.
ΟΙ. Ἡτοίσι, μέτρον· τίς δέ μ' ἐφάνει βροτῶν;
Ἦνδ' ἠὲ ἡμέρα φάσει σε καὶ διαφθερεῖ.

440

ΟΙ. Ὡς πάντ' ἄγαν αἰνεῖσθαι κάταρῃ λέγεις.
Ἦνδ' ὄλοσθον σὸ ταῦτ' ἄριστος ἐφρόσκειν ἔφρος;
ΟΙ. Τουαυτ' ὀνειδῆς ὡς ἐμ' ἐνόησας μέγαν.
Ἦνδ' ἄσθην γε μέντοι σ' ἢ τύχη δαύλασεν.

445

ΟΙ. Ἄλλ' εἰ πόλεον τήνδ' ἐξέσασθ' οὐ μοι μέλει.
Ἦνδ' ἄπειμι τούτων· καὶ σὸ, παῖ, κόμισέ με.
ΟΙ. Κομιζέτω δῆσθ' ὡς παρὼν σοῦ γ' ἐμποδὼν
ὄχλεις, σθεθεῖς τ' ἄν οὐκ ἂν ἀλγόναις πλέον.

διπλά χτυπώντας μάνα και πατέρα
θα σ' αποδιώξει η φοβερή απ' τη χώρα
κάποτε αυτήν που τώρα τήνε βλέπεις,
μα έπειτα θα 'σαι σε βαθύ σκοτάδι.

Από τους βόργους σου σε λίγο πωο λιμάνι,
ποιος Κιθαριώνας⁴⁸ δε θ' αντιπαλήσει,
μόλις θα καταλάβεις με τι γάμο
τρομερό στο παλάτι έχεις αράξει,
σαν πέτυχες ταξίδι ωραίο. Και πλῆθος
άλλες θα νιώσεις συμφορές, που εσένα
με τα παιδιά σου θα σε κάνουν όρμιο.

Λοιπόν τον Κρέοντα κι εμένα ας βρίξεις.
Όμως κανείς θνητός δε θα βουλιάξει
σε χειρότερα πάθη απ' τα δικά σου.

ΟΙ. Να τον ακούει κανείς αντέχει τάχα;
Χάσου από δω γοργά, τσακίσου. Γύρνα
πίσω ξανά και φύγε απ' το παλάτι.

ἮΕ. Μα δε θα 'ρχόμουν, αν δε με ζητούσες.
ΟΙ. Δεν το 'ξερα πως ανόητα θα μιλούσες,
τι εδώ δε θα σε φώναζα ποτέ μου.

ἮΕ. Ἐμείς⁴⁹ ανέμυλοι' μαστε ως νομίζεις,
μα γνωστικοί γι' αυτούς που σε γεννήσαν.

ΟΙ. Για ποιους; Περμένε. Ποιοι μ' έχουν κάνει;
ἮΕ. Θα γεννηθείς και θα χαθείς τη μέρα τούτη.

ΟΙ. Σκοτεινά κι αζεδιάλυτα έχεις λόγια.

ἮΕ. Δεν είσαι ο πιο καλός να τα εξηγήσεις;
ΟΙ. Χλεύαζε αυτά που μ' έκαναν μεγάλο.

ἮΕ. Αυτή σου η τύχη σ' έχει καταστρέψει.
ΟΙ. Μα δε με νοιάζει αφού έσωσα την πόλη.

ἮΕ. Φεύγω, κι εσύ, παιδί μου, οδήγησέ με.
ΟΙ. Οδήγησέ τον· τι εδώ αν θα μείνεις

εμπόδιο θα μου είσαι, μα όταν φύγεις,
δε θα μας φέρεις άλλη στενοχώρια.

ΤΕ. Ἐστὼν ἄπειμ' ὦν οὐνεκ' ἦβρον, σὺ τὸ σὸν
 δέσας πρῶτον οὐ γὰρ ἔσθ' ἄποιμ' ὀλίγαι.
 Ἀέριω δέ σοι τὸν ἄνθρωπον ἔπιπτον ὄν πάλαι
 450
 ζητῆς ἀπειλοῦν κἀνακαρτέρων φόνων
 τὸν Ἀέριον, οὐτὸς ἔστιν ἄλλοθεν,
 ξένος λόγῳ μέτοκος, οἷον ἔργων
 φωνήσεται Θηβαῖος, οὐδ' ἠσθήσεται
 455
 τῇ ξυμφορᾷ· τοφλὸς γὰρ ἐκ δεδιωκότος
 καὶ πτόχος ἐντὶ πλουσίῳ ξένην ἔπι
 στερῆσει προδαμνὸς γαῖω ἐμπαρομόσεται.
 φωνήσεται δὲ πασι τοῖς ἀπὸ τῶν ἑνῶν
 ἀδελφῶν αὐτὸς καὶ πατήρ, καὶ ἦς ἔφην
 460
 γυναικὸς υἱὸς καὶ πάσις, καὶ τοῦ πατρὸς
 ὀμωσέσθαι τε καὶ φωνεῖν. Καὶ ταῦτ' ἴδων
 εἶσο λογιζόμενος, κἄν λάβῃς ἐφεισμένον,
 φάσκειν ἔμε' ἴδῃ μαντικῆ φῶδ' ἔφροντιν.

ΧΘ. Τις ἴσταν' ἢ θεσπέσιον
 σφ.
 ἢ ἄλλως εἴτε πέτρα
 465
 ἄρσεν' ἀριμύτων τελέσσει
 καὶ φωνάσει χερσίν;
 Ὁφ' ἢν ἀελλόων
 ἔσπον ὀδονταφόρον
 φρεσὶν ἀδα νομῶν.
 470
 ἔσπρος γὰρ ἐλ' αὐτὸν ἐπυθρόσσει
 πρὸ καὶ στερομαζῶν ὁ Λιγυρίστας,
 δεσπὶ δ' ἄμ' ἔσονται
 χίφες ἀναστάλαστοι.

ΤΒ. Για κείνα που 'ρθα, μίλησα και φεύγω
 και οὔτε που σε φοβήθηκα· δεν είναι
 τρόπος ν' αφανιστώ από σένα. Και σου λέω·
 ο άντρας που καιρό γυρεύεις τώρα,
 φοβερίζοντας και διαλαλώντας
 του Αἰίου το φόνο, είναι δὸ πέρα.
 Κι αν τον λένε ξενόφερτο, κατόπι
 ντόπιος Θηβαῖος θα φανεί και διόλου
 δε θα χαρεί γι' αυτή τη μαύρη τύχη·
 γιατί τυφλὸς ἐνὸς ἔρχε πριν το φως του,
 φτωχὸς ἀντὶ για πλούσιος θα πλανιέται
 στα ξένα με ραβδί ψάχνοντας να βρεῖ
 το δρόμο του. Και θα φανεί καλύτερας
 και ἀδερφός στα παιδιὰ του, και της μάνας
 άντρας και γιος μαζί, και του γονιού του
 φονιάς και ομώκλιτος. Ἠγγαινε μέσα
 και σκέψου τα ὅλα αὐτὰ· κι αν θα με πιάσεις
 να ἔχω κάνει λάθος, να πεις τότε
 πως τίποτα δεν ξέρο από μαντείες.

Ο Ίρισεῖας φεύγει. Ο Οιδίπιος μπαίνει στο λαλῆτι.

ΧΘ. Πως είναι αὐτός που τον Δελφὸν
 ο μαντικὸς βράχος προφήτεψε
 πως ἔργα ἀνεπίτητα ἔχει κάνει
 με χέρια φονικά;
 Βίναί ὄρα πιο γοργά να φύγει
 και από τ' ἀλόγιστα τ' ἀνεμοπόδαρα·
 γιατί καταπάνω του χίμαει
 με φωτιά και αστραπές ἀρματομένου
 του Δία ο γιος και ἀκόλουθόν
 οὖ Ἠρινύες τρομερές και ἀλάθευτες.

10. Πρὸς θεῶν δίδαξον καὶ μ', ἀνάξ, ὅτον ποτὲ μῆνιν τοσσηδε πράγματος στήσας ἔχεις. 700
- ΟΙ. Ἐφῶ—σὲ γὰρ τῶνδ' ἐς πλεόν, γύναι, σέβω—
Κρέοντος, οὐά μοι βεβουλευκῶς ἔχει.
10. Λέγ', εἰ σαφῶς τὸ νεῖκος ἐργαλῶν ἔρεις.
- ΟΙ. Φονέα μέ φησι Λαῖον καθεστάναι.
10. Αὐτὸς ξυνειδὼς ἢ μαθὼν ἄλλου πάρα;
- ΟΙ. Μάντην μὲν οὐκ κακοῦργον εἰσπέμφας, ἐπεὶ τὸ γ' εἰς ἑαυτὸν πᾶν ἐλευθεροῦ στόμα.
10. Σὺ νῦν ἀφείς σεαυτὸν ὦν λέγεις πέρι ἐμοῦ πάκουσον καὶ μάθ' ὄνεκ' ἐστὶ σοὶ βροῦτειον οὐδὲν μαντικῆς ἔχον τέχνης· φανῶ δέ σοι σημεῖα τῶνδε σύντομα·
χερσιμὸς γὰρ ἦλθε Λαῖφω ποτ', οὐκ ἔρῳ Φοῖβον γ' ἀπ' αὐτοῦ, τῶν δ' ὑπερητῶν ἄπο, ὡς αὐτὸν ἦξοι μοῖρα πρὸς παιδὸς θανεῖν ὅστις γένοια' ἐμοῦ τε κάκεινον πάρα.
Καὶ τὸν μὲν, ὥσπερ γ' ἡ φάτις, ξένοι ποτὲ λησταὶ φονεῦνσ' ἐν τραπυλαῖς ἀμαξιτοῖς·
παιδὸς δὲ βλάστας οὐδ' ἐδέσγον ἡμέραι τρεῖς, καὶ νῦν ἄθρα κείνος ἐνζεύξας ποδοῦν ἔρριψεν ἄλλων χερσὶν εἰς ἄβατον ὄρος.
Κάνταυθ' Ἀπόλλων οὐτ' ἐκέωνον ἦρυσεν φονέα γενέσθαι πατρός, οὔτε Λαῖον, τὸ δεινὸν σὺραβεῖτο, πρὸς παιδὸς θανεῖν.
Τοιαῦτα φῆμαι μαντικαὶ διαύριαν,
ὣν ἐντρέπτον σὺ μῆδέν' ὦν γὰρ ἄν θεὸς χρεῖαν ἔρευνῆ, ἑαδῶς αὐτὸς φανεῖ.
- ΟΙ. Οἶόν μ' ἀκούσαντ' ἀρτίως ἔχει, γύναι, ψυχῆς πλήρημα κἀνακλήρησις φρενῶν.
10. Ποίας μεριμνῆς τοῦθ' ὑποστραφεῖς λέγεις;

10. Βασιλιά, για τους θεούς, φανέρωσέ μου τόσο τρανό θυμό τι σου 'χει φέρει;
- ΟΙ. Θα σου το πω· γιατί απ' αυτούς, γυναικά, περισσότερο τιμάω εσένα⁶¹, πόσα είχε δεινά για μένα ο Κρέοντας σχεδιάσει.
10. Λέγε μου αν φταίει αυτός για την αμάχη.
- ΟΙ. Λέει φονιάς πως είμαι του Λαίου⁶².
10. Το ξέρει ο ίδιος ή το έχει ακούσει;
- ΟΙ. Έστειλε τον πανούργο μάντη· εκείνος θέλει το στόμα του να 'ναι καθάριο.
10. Άσε τα όσα λες κι άκου να μάθεις πως άνθρωπος κανέννας δεν υπάρχει που να γνωρίζει κάτι από μαντείες. Αμέσως θα σου τ' αποδείξω. Ήδδθη στο Λάιο κάποτε χρησμός, δε λέω από το Φοῖβο, από τους ιερείς του, πως γράφει η μοίρα να τον θανατώσει ο γιος που θα 'κανε μαζί μου εκείνος. Κι αυτόν ξένοι ληστές σκοτώσαν, όπως λένε, σε τρίστρατο αμαξόδρομο μια μέρα. Τρεις μέρες δεν περάσαν απ' τη γέννα του βρέφους κι ο γονιός του σφιγτοδένει⁶⁴ τα πόδια και το στέλνει να το ρίξουν σ' απάτητο βουνό. Κι έτσι ο Λοξίας δεν άφησε να γίνει πατροκτόνος το παιδί, μήτε κι ο Λάιος να πάθει το κακό που φοβόταν απ' το γιο του. Αυτά οι μαντείες είχαν προφητέψει· μη νοιάζεσαι όμως διόλου· γιατί όσα κρύνει ο θεός χρήσιμα, τα φανερώνει ο ίδιος.
- ΟΙ. Τι παραχή στο νου και στην ψυχή μου φέρνουν τα λόγια που 'χω ακούσει τώρα!
10. Σίαν τι σε βασανίζει και μιλάς έτσι;

- ΟΙ. Ἐδοξ' ἀκοῦσαι σοῦ τόδ', ὡς ὁ Λαίος
κατασφραγιστή πρὸς τριπλαῖς ἀμαξίτικοις.
 IO. Ἠδῶτα γὰρ ταῦτ' οὐδέ πω λήξαντ' ἔχει.
 ΟΙ. Καὶ ποῦ σὺ ὁ κῶρος οὗτος, σὺ τόδ' ἦν πάθος;
 IO. Φωκίης μὲν ἢ γῆ κληίζεται, σχιστὴ δ' ὁδὸς
ἔς ταυτὸ Δελφῶν κἀπὸ Δαυλίας ἀγει.
 ΟΙ. Καὶ τίς χρόνος τοῖσδ' ἐστὶν οὐξ ἐληλυθώς;
 IO. Σχεδὸν τι πρόσθεν ἢ σὺ τῆσδ' ἔχων χθονός
ἀρχὴν ἐραίνου, τοῦτ' ἐκηνύχθη πόλει.
 ΟΙ. Ὡ Ζεῦ, τί μιν δαῖσαι βεβούλευσαι πέρι;
 IO. Τί δ' ἐστὶ σοι τοῦτ', Οἰδίπους, ἐρθόμενον;
 ΟΙ. Μήτω μ' ἐρώτα· τὸν δὲ Λαίον φόνον
τὴν εἶχε φράζε, τίνα δ' ἀκμήν ἦβης ἔχων.
 IO. Μένεις, προδῶν ἄρτι λευκανθῆς κάρα,
μορφής δὲ τῆς σῆς ὄνκ ἀπεισιτάει πολέ.
 ΟΙ. Οἶμοι τάλας· εὐκ' ἐμαντὸν εἰς ἀράς
δεινὰς προβάλλων ἀγτίως σὺν εἰδέναι.
 IO. Πῶς φῆς; ὀκνῶ τοι πρὸς σ' ἀπισκοπισσῶ', ἀναξ.
 ΟΙ. Λεωνῶς ἄθρυμῶ μὴ βλέπων ὁ μάντις ἦ.
 Λεῖξεις δὲ μάλλον, ἦν ἐν ἐξείτης ἔτι.
 IO. Καὶ μὴν ὀκνῶ μὲν, ἀ δ' ἂν ἔση μαθαῖσ' ἐρῶ.
 ΟΙ. Πότερον ἐχώρει βαιός, ἢ πολλοὺς ἔχων
ἀνδρας λοχίτας, οἳ' ἀνῆρ ἀρχηγέτης;
 IO. Πέντ' ἦσαν οἱ ξυμπαντες, ἐν δ' αὐτοῖσιν ἦν
κῆρυξ· ἀπήγη δ' ἦγε Λαίον μία.
 ΟΙ. Αἰαῖ, τὰδ' ἦδη διαφανῆ. Τίς ἦν ποτε
ὁ τοῦσδε Λέξας τοὺς λόγους ἑμῶν, γῆραι;
 IO. Οἷός τις, ὅσπερ ἔκετ' ἐκσθωεῖς μόνος.
 ΟΙ. Ἥ κεν δόμοισι τυγχάνει ταυτῶν παρών;
 IO. Οὐδ' οἶτ' ἄφ' οὐ γὰρ κέθεν ἦλθε καὶ κράτη
σέ τ' εἶδ' ἔχοντα Λαίον τ' ὀλωλότα,
ἐξικέτευσε τῆς ἐμῆς χειρὸς θυγῶν
ἐγρούς σπερ πέμψαι κἀπὶ ποιμνίων νομάς,

- ΟΙ. Θαρρῶ σ' ἀκουσα να το λες πως εσοτώσαν
το Λαίο σε τριπλόν αμαξοδρόμῃ.
 IO. Ἔτσι ἔλεγαν και λένε ακόμη.
 ΟΙ. Πού είναι ο τόπος που ἔγινεν ο φόνος;
 IO. Φωκίδα η χώρα κι ένα σταυροδρόμῃ φέρνει
στη Δαύλια και στους Δελφούς εκείθε⁶⁵.
 ΟΙ. Πόσα από τότε χρόνια ἔχουν περάσει;
 IO. Λίγο πρώτου να γίνεις βασιλιάς του τόπου,
οι κήρυκες διαλάλησαν το νέο.
 ΟΙ. Ω! Δία, τι λογιάζεις να μου κάνεις;
 IO. Και τι 'ναι αυτό που σε ταραίζει, Οιδίπου;
 ΟΙ. Μη με ρωτάς, μα ο Λαίος πες μου
ποιο ἀνάστημα είχε τάχα, ποια ηλικία;
 IO. Ἦταν ψηλός, αρχίζαν τα μαλλιά του
ν' ασπρίζουν και σου ἐμοιαζε λιγάκι.
 ΟΙ. Α! ο δύστηνος· Θαρρῶ πριν λίγο μσύρες
εἶπα για με κατάρεις δίχως να το ξέρω.
 IO. Τι λες; Φοβάμαι, βασιλιά, να σ' αντικρίσω.
 ΟΙ. Με πιάνει τρόμος μήπως βλέπει ο μάντης. Όμως
θα φανεί τούτο αν πεις ακόμη κάτι.
 IO. Διστάζω, μα θα πω ὅσα ξέρω, αν με ρωτήσεις.
 ΟΙ. Ἦταν μονάχος ἢ με πλήθος οπλισμένους
ὅπως ταιριάζει σ' ένα βασιλιά;
 IO. Μαζί με τον κήρυκα ἦταν πέντε⁶⁶.
και για το Λαίο ένα αμάξι μόνο.
 ΟΙ. Αλλίμονο, ξεκάθαρα είναι. Γάχα
ποιος ἔχει φέρει τις ειδήσεις τούτες;
 IO. Του παλατιού ένας δούλος που εσώθη μόνο.
 ΟΙ. Βρίσκειται αυτός ακόμη ἐδῶ στο σπίτι;
 IO. Όχι· σαν γύρισε και σε εἶδε να 'χεις
την εξουσία και το Λαίο σκοτωμένο,
με κέτεψε το χέρι πιάνοντάς μου
στις βροχές και τα χωράφια να τον στελῶ,

- να 'ναι όσο γίνεται μακριά απ' την πόλη.
Τον έστειλα, γιατί άξιζε σα δούλος
τη χάρη αυτή κι ακόμη πιο μεγάλη.
ΟΙ. Πώς γίνεται να 'ρθεί εδώ πέρα αμέσως;
ΙΟ. Θα έρθει ευθύς. Αλλά γιατί τον θέλεις;
ΟΙ. Φοβάμαι πως πολλά έχω πει που δέχουν
γιατί ζητάω να τον δω, γυνάικα.
ΙΟ. Θα έρθει· όμως αξίζει, λέω, να μάθω
κι εγώ τι σε βαραίνει, βασιλιά μου.
ΟΙ. Δε θα στο κρύψω καν, μια κι έχω φτάσει
σε τέτοιες κρίσιμες ελπίδες. Άλλος
κάλλιο από σε ποιος θ' άξιζε να μάθει
σε ποια έχω πέσει τύχη; Είχα γονιό μου
τον Πόλυβο απ' την Κόρινθο και μάνα
τη Δωρίδα Μερότη⁶⁷. Με λογιάζαν
εκεί τον πρώτο απ' τους πολίτες, όταν
κάτι παράξενο έγινε, τυχαίο
κι ανάξιο να το προσέξω. Κάποιος
στο δέιπνο μεθυμένος λέει απάνω
στο κρασί πως του Πόλυβου δεν είμαι
πραγματικός του γιος⁶⁸. Θύμωσα τότε,
μα συγκατάθηκα τη μέρα εκείνη·
όμως την άλλη πήγα στους γονιούς μου
και ρώτησα γι' αυτό· κι οι δυο οργιστήκαν
με κείνον που μου είπε τέτοια λόγια.
Με την οργή τους χάρηκα, όμως πάντα
μ' έτρωγ' η έγνοια τούτη· γι' αυτό φεύγω,
κρυφά απ' τη μάνα μου και τον πατέρα,
για τους Δελφούς, μα ο Φοίβος για όσα πήγα
μ' έδωξε δίχως ν' απαντήσει κι άλλες
σε με τον άθλιο· δίνει προφητείες
φρχτές κι απαίσιες· πως θα γίνω τάχα
της μάνας μου άντρας και στο φως θα φέρω

- ώς πλείστον είη τοῦδ' άποπτος άστειως.
Κάκειμ' εγώ νυν' άξιως γάρ οί' άνήρ
δοῦλος φέρεται ἢ τῆσδε καὶ μελίσω χείρων.
ΟΙ. Πῶς ἂν μάλαι διθ' ἤμιν ἐν τάχει πάλιν;
ΙΟ. Πάρεσταν. Αλλά πρὸς τί τοῦτ' ἐφίεσαι;
ΟΙ. Αέδουέ' εμαυτόν, ἂ γένοι, μὴ πόλλ' ἄγαν
εἰρημὴν ἦ μοι, δι' ἃ νυν εἰσιδεῖν θέλω.
ΙΟ. Ἀλλ' ἴεσται μὲν ἄξια δέ που μαθεῖν
καίρω τά γ' ἐν σοὶ δυσφόρως ἔχοντ', ἄναξ.
ΟΙ. Κοῦ μὴ στερηθῆς γ' ἐς τοσοῦτον ἐλπίδιον
ἐμῷ βεβήωτος· τῷ γὰρ ἂν καὶ μελίσου
λέξαιμ' ἂν ἢ σοὶ διὰ τύχης τοιάσδ' ἰών;
Ἔμοι πατήρ μὲν Πόλυβος ἢ Κορινθίος,
μήτηρ δὲ Μερότη Δωρίς. Ἠγόμην δ' ἂνήρ
ἄστων μέγιστος τῶν ἐκεῖ, πρῶν μοι τύχη
τοιοῦδ' ἐπέστη, θαυμάσαι μὲν ἄξια,
σπουδῆς γε μέντοι τῆς ἐμῆς οὐκ ἄξια.
Ἄνήρ γὰρ ἐν δειπνοῖς μ' ὑπερβληθεὶς μεθῆ
καλεῖ παρ' οἴφω πλαστός ὡς εἴην πατήρ.
Καίρω βαρυνθεὶς τὴν μὲν οὖσαν ἡμέραν
μόλις κατέσχωρ, θάτερά δ' ἰὼν πέλας
μητρὸς πατρός τ' ἤλεγχον· οἱ δὲ δυσφύριος
τοῦπαιδὸς ἦρον τῷ μεθέντι τὸν λόγον.
Καίρω τὰ μὲν κείνον ἐτεροπόμην, ὅμως δ'
ἐκρίξέ μ' αἰεὶ τοῦθ'. ὕφεισσε γὰρ πολὺ.
Αἰθήρ δὲ μητρὸς καὶ πατρός πορευόμεναι
Ἠρθώδε, καὶ μ' ὁ Φοῖβος ὦν μὲν ἐκέρην
ἄειμων ἐξέτεμμεν, ἄλλα δ' ἄλλῳ
καὶ θεοῖ καὶ δούττηρι παρῳφάνη λόγων,
ὡς μητρὸ μὲν χρεή με μυχθῆραι, γένος δ'

ἀπλῆτον ἀνθρωπώποισι δηλώσοιμ' ὄρν',
 φρονεὺς δ' ἐσοίμην τοῦ φτεροτάτου πατρὸς.
 Καὶ γὰρ πακοσίως ταῦτα τὴν Κορωθίαν
 ἄτακτος τὸ λοιπὸν ἐκμετρούμενος χθόνα
 ἔφραγον, ἔβη μίσηται ὄφριμην κακῶν
 χορημῶν ὀνειδῆ τῶν ἐμῶν τελοῦμενα.
 Στείρων δ' ἐκισθῆμαι τοῦδε τοῦς χώρους ἐν οἷς
 σὺ τὸν τόρνον τοῦτον ὄλισσθαι λέγεις.
 Καί σοι, γόνα, τάληρες ἔξεραῖ. Τριπλήρης
 ὅτ' ἢ κελύθον τῆσδ' ὀδοισπορῶν πέλας,
 ἐνταῦθά μοι κῆρξέ τε κατὰ πωλιεῖς
 ἀνῆρ ἀπῆρης ἐμβεβώς, ὅσον σὺ φῆς,
 ξορητιάζων· καὶ ὁδοῖ μ' ὅθ' ἤγεμιον
 αὐτός θ' ὁ πρέσβης πρὸς βίαν ἠλαυνέτην.
 Καὶ γὰρ τὸν ἐκπέποντα, τὸν τροχλάτην,
 παῖα δι' ὄρησ'· καί μ' ὁ πρέσβης ὡς ὄρε'
 ὄχρον παμιστεχόντα, τρηήσας μέσον
 καὶ διπλοῖς κέντροισί μου καθέκετο.
 Οὐδ' ἤν' ἴσθην γ' ἔτικισεν, ἀλλὰ συντόμως
 σκῆπτρῳ τυπεῖς ἐκ τῆσδε χειρὸς ὕπτιος
 μέσης ἀπῆρης εὐθὺς ἐκαυλώδαται·
 κτείνω δὲ τοῦς ξόμαστας. Εἰ δὲ πῶ ξένη
 τοῦτω προσήκει Αἰῶν τι σπργανές,
 τίς τοῦδε γ' ἀνδρὸς γῶν ἔτ' ἀλλιώτερος;
 τίς ἐχθροδαίμων μάλλον ἢν γένοιτ' ἀνῆρ;
 ᾗ μὴ ξένων ἔξεστι μῆδ' αὐτῶν τινα
 δόμοις δεχέσθαι, μῆδὲ προσφωνεῖν τινα,
 ὄψεσθαι δ' αἰτ' οὐκῶν. Καὶ τὰδ' οὔτις ἄλλος ἤμ'
 ἢ γὰρ π' ἐμαντῶ τάσδ' ἄρας ὁ προσιθίεις,
 Λέχη δὲ τοῦ θανάτου ἐν χερσῶν ἐμῶν

για τους θνητούς γενιά καταραμένη
 και θα σκοτώσω τον πατέρα μου. Όταν
 τ' άκουσα αυτά, απ' τη χώρα της Κορίνθου
 κρατιόμουν μακριά με τη βοήθεια
 των αστεριών⁶⁹, πηγαίνοντας σε τόπους
 όπου δεν θα μπορούσα ν' αντιφάσω
 ν' αληθεύουν οι ντροπές μου απ' τις μαντιές.
 Στά μέρη εκείνα φτάνω προχωρώντας
 που είπες πως σκοτώθη ο βασιλέας.
 Σε σε θα πω, γυνάικα, την αλήθεια.
 Καθώς εξύγωνα στο τρίστρατο, ένας
 κήρυκας κι ένας άντρας καθισμένος
 σ' άμαξα με πουλάρια όπως τον είπες,
 βρέθηκαν μπρος στο διάβα μου· απ' το δρόμο
 με διώχνουν με τη βία κι οι δυο τους.
 Τον οδηγό της άμαξας χτυπάω
 μ' οργή που μ' έσπρωχνε· ως με βλέπει ο γέρος,
 με παραφύλαξε κι όταν περιούσα
 δίπλα στ' άμαξι, με το δίχαλο ραβδί του
 χτυπιά μού δίνει κατακέφαλα. Όμως
 δεν τον επλήρωσα όμοια, γιατί αμέσως
 γπ' το ραβδί μου χτυπημένος πέφτει
 και μες στ' άμαξι ανάσκελα κυλιέται·
 μετά όλους τούς σκοτώνω⁷⁰. Αν έχει κάποια σχέση
 τούτος ο ξένος με το Λάιο, ποιος άλλος
 θα ναι πιο άθλιος από μένα τώρα,
 που θεομίσητος; Που μήτε ξένος,
 μήτε και ντόπιος σπίτι του δεν πρέπει
 να με βάζει κι ουδέ να μου μιλάει,
 να μ' όλοι να με διώχνουν. Και κανένας,
 * γὰρ μινάχα, με κατάρες τέτοιες
 * γὰρ εἰσυτό μου φόρτωσα. Μολύνα,
 * γὰρ ἰχρία μου αυτά που τον σκοτώσαν,

τη γυναίκα του νεκρού. Λοιπόν δεν είμαι
πανόθλιος; Ανόσιος πέρα ως πέρα;
Που θα πρέπει να φύγω κι αν θα φεύγω,
να μη δω τους δικούς μου ουδέ να μείνω
στην πατρίδα μου καν, αλλιώς θα γίνω
της μάνας μου άντρας και θα θανατώσω
τον πατέρα μου Πόλυβο που μ' έχει
γεννήσει και μ' ανάθρεψε; Δε θα 'χε
δικιο κανείς αν έλεγε πως κάποιος
σκληρός Θεός με χτύπησε με τούτα;
Ποτέ λοιπόν, ποτέ, Θεοί σεβάζομαι,
τη μέρα αυτή να δω κάλλιο απ' τον κόσμο
να χάνομουν προτού με σημαδέψει
τέτοια φριχτή ντροπή και δυστυχία.

XO. Με φοβίζουν ετούτα, βασιλιά μου·

μα ώσπου να μάθεις από κείνον, που ήταν

εκεί, τι γίνηκε, να ελπίζεις.

OI. Τόση μονάχα ελπίδα μου απομένει,
να περιμένω το βοσκό να φτάσει.

IO. Κι όταν εδώ φανεί, σαν τι θα κάνεις;

OI. Θα σου το πω. Αν τα ίδια λόγια λείει
με σε, τη συμφορά τότε ξεφεύγω.

IO. Ποιο λόγο μου σπουδαίο έχεις ακούσει;

OI. Έλεγες πως αυτός είχε μιλήσει
για ληστές που το Λάιο σκωτώσαν.

Τον ίδιον αριθμό αν θα πει και τώρα,
δεν είμαι γω ο φονιάς. Γιατί δεν είναι

το ίδιο ο ένας κι οι πολλοί. Αν όμως
για ένα διαβάτη πει, τότε καθάρια

τούτο το φονικό βαρβαίνει εμένα.

IO. Να ξέρεις πως αυτός εμπήλησε έτσι
και δεν μπορεί τα λόγια του ν' αλλάξει.
τον άκουσεν η πόλη κι όχι εγώ μόνο.

χραίο, δι' ὧν περ ὦλετ'. Ἄρ' ἔφρον κακός,
ἀγ' οὐχί πᾶς ἀναγνος; εἴ με χερὴ φρυγέην,
καί μοι φρυγίτι μῆστι τοὺς ἐμὸς ἰδεῖν
μητ' ἐμβατεῦσαι πατρίδος, ἢ γάμοις με δεῖ
μητρὸς ἑγγῆραι καὶ πατέρα κατακταπέην,
Πόλυβον, ὃς ἐξέθρεψε κατέφρασε με.

Ἄρ' οὐκ ἀπ' ὀμοῦ ταῦτα δαίμονός τις ἄν
κρίνων ἐπ' ἀνδρῶ τῶδ' ἄν ὀρθοίη λόγον;

Μὴ δῆτα, μὴ δῆτ', ὦ θεῶν ἄγνων σέβας,
ἴδοιμι τωάντην ἡμέραν, ἀλλ' ἐκ βροστῶν
βαίην ἄφαντος πρόσθεν ἢ τοιάδ' ἰδεῖν
κηλῶδ' ἐμαντῶ συμφορᾶς ἀφργμένην.

XO. Ἦμῶν μὲν, ὦναξ, ταῦτ' ὀκνηθ'· ἔως δ' ἂν σὺν
πρὸς τοῦ παρόντος ἐμαθήης, ἔχ' ἐλπίδα.

OI. Καὶ μὴν τοσαῦτόν γ' ἐστὶ μοι τῆς ἐλπίδος,
τὸν ἄνδρα, τὸν βοτήρα, προσμεῖναι μόνον.

IO. Περσασμένον δὲ τίς ποθ' ἢ προθυμία;

OI. Ἐγὼ διδάξω σ'· ἦν γὰρ εὐρεθῆ λέγων
σοὶ ταῦτ', ἐγὼ γ' ἂν ἐκτεφερογοίην πάθος.

IO. Ποῖον δέ μου περισσοῦν ἤκουσας λόγον;

OI. Ἀηστὰς ἔφρασκες αὐτὸν ἄνδρας ἐνέπειν
ὡς γιν κατακταπέριαν. Εἴ μὲν σὺν ἔτι

λέξει τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, οὐκ ἐγὼ ἄτανον·
οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν εἰς γε τοῖς πολλοῖς ἴσος·

εἰ δ' ἄνδρ' ἐν οἰάζωνον ἀδήρησι, σαφῶς
τοῦτ' ἔστιν ἦδη τοῦφρον εἰς ἐμὲ ἔεπον.

IO. Ἄλλ' ὡς φασὲν γε τοῦπος ὧδ' ἐπίστασο,
κοῦκ ἔστιν ἀπὲρ τοῦτό γ' ἐμβαλεῖν πάλιν·
πάσις γὰρ ἤκουσ', οὐκ ἐγὼ μόνη, τάδε.

825

830

835

840

845

850

Εἰ δ' ὄν τι κἀττεστάτο τοῦ πρόσθεν λόγου,
 οὔτοι ποτ' ὄναξ, τὸν γε Λαῖον φάρον
 φανεῖ δικαίως ὀρθόν, ὃν γε Λοξίας
 διεῖτε χερῶν παιδὸς ἐξ ἑμοῦ θανεῖν.
 Καίτοι νῦν οὐ κείνός γ' ὁ δύστηνός ποτε
 κατέκταν', ἀλλ' ἀπὸς πάροθεν ὤλετο.
 'Ὅσ' οὐχὶ μοντείας γ' ἂν οὔτε τῆθ' ἂν ὄτερον.
 βλεφαρῶν ἂν ὄνεκ' οὔτε τῆθ' ἂν ὄτερον.
 ΟΙ. Καλῶς νομίζεις. Ἀλλ' ὅμως τὸν ἐργάτην
 πέμψον τινὰ στελοῦντα, μηδὲ τοῦτ' ἀρῆξ.
 ΙΟ. Πέμψω ταρῆνασ'· ἀλλ' ἵσμεν ἐς δόμους
 οὐδὲν γὰρ ἂν παρέξαιμι ἂν ὄν σὺ σοι φίλον.

ΧΟ. Εἴ μοι ξυνοίη φέροντι μοῖρα τὰν
 εὔσεπτον ἀγρέαν λόγων
 ἔργων τε πάντων, ὃν νόμοι πρόκεινται
 ὑπέστροφες, οὐρανίαν
 δι' ἀθέρα τεκνωθέντες, ὃν Ὀλυμπος
 πατήρ μόνος, οὐδὲ νῦν
 θνατὰ φύσις ἀέρων
 ἔτικτεν, οὐδὲ μήποτε λά-
 θα κατακοιμάσῃ
 μέγας ἐν τούτοις θεός, οὐδὲ γηρόσκει.

Υβρις φτεῖναι τύραννον· ὕβρις, εἰ
 πολλῶν ὑπερπλησθῆ μάταν
 ἂ μὴ πάκαθα μηδὲ συμφέροντα,
 ἀφρότατα γέισ' ἀναβῆσ'
 ἀπτόστομον ἄρροσεν εἰς ἀνάγκαν,
 ἔθ' οὐ ποδὶ χρησίμωφ
 χερῶται. Τὸ καλῶς δ' ἔχον
 πόλει πάλαισμα μήποτε λῦ-
 σαι θεῶν αἰτούμαι.

Μα κι αν αλλάξει κάτι, βασιλιά μου,
 δε θ' αποδείξει πως το Λαῖο έχεις
 σκοτώσει, αφού προφήτεψε ο Λοξίας
 πως θα τον θανατώσει γιος δικός μου.
 Μα ο δόλιος δεν τον σκότωσε, τι εχθρή
 πρώτος. Γι' αυτό δε νοιάζομαι καθόλου
 για τους χρησμούς, είτε στερνούς ή πρώτους.
 ΟΙ. Η γνώμη σου σωστή. Όμως στείλε κάποιον
 να φέρει εδώ το δούλο⁷¹, μην ξεχάσεις.
 ΙΟ. Θα στείλω αμέσως· πάμε στο παλάτι.
 Ο, τι σ' ευχαριστεί, τούτο θα πράξω.

Μπαίνουν στο παλάτι.

ΧΟ. Μακάρι η μοίρα⁷² να μου χάριζε
 την άγια αγνότητα στα λόγια
 και στα έργα μου όλα,
 που τα ορίζουν νόμοι υπέρτατοι
 στον ουράνιο πλασμένοι αιθέρα
 και του Όλυμπου ο πατέρας,
 μονάχα αυτός κι όχι θνητοί,
 τους γέννησε και δε θα τους σκεπάσει
 ποτέ η λησμονιά· γιατί μεγάλος
 ζει μέσα τους θεός αγέραστος.

Τον τύραννο γεννά η αλαζονεία⁷³,
 που σαν παραφουσκώσει μάταια
 με πλήθος άκαιρα κι ανώφελα
 και φτάσει στην ακρότατη κορφή,
 θα την γκρεμίσει η μοίρα ξαφνικά
 ή σκαταμέτρητους βουθούς, απ' όπου
 δε θα μπορεί ούτε πόδι να κουνήσει.
 Ημεροκαλώ ο θεός ποτέ μην πάψει,

10. Χώρας ἄνακτες, δόξα μοι παρεστάνη
 παύς ἐκέσθαι δαιμόνων, τὰ δ' ἐν χερσὶν
 σιδήρη λαβρόντη καυθινομάματα.
 ὕψος γὰρ αἶψα θυμὸν Οἰδίουσος ἄγει
 λάσασσι παντοίωσιν; οὐδ' ὅποι' ἄνη
 ἔρνος τὰ κωνὰ τοῖς πάλοι τετραίφεται,
 ἄλλ' ἔστι τοῦ λόγιουτος, ἦρ φόβος λέγει·

920
 "Ὅτ' ὄν παρῶσθε ὁδὸν ἐς πλεόν ποιοῦ,
 πρὸς δ' ὧ Λόκει' Ἀπολλων, ἀγχιστος γὰρ εἶ.
 ἰσάτως ἀφῶμαι τοῖσδε σὺν κατενύμωσιν·

925
 ὁμοῖος ἄσων τερ' ἤμιν ἐναγῆ πόρῃς·
 ὅς τῶν ἀκεῶσμεν πάντες ἐπεπληγμένον
 κερῶν βλέποντες ὡς σοφιστήτων κρός,

930
 ΑΓΓΕΛΙΑΣ
 Ἀρ' ἀν παρ' ἤμων, ὧ ἔστισι, μάθωμι ὅπου
 τὰ τοῦ τούτῳ δόματ' ἐστὶν Οἰδίουσος;
 μάλαστα δ' αὐτὸν εἶπατ', εἰ κάτισθ', ὅστις
 ΧΟ. Σιέρασι μὲν ἀδὲ, καυτὸς ἔρδον, ὧ ἔειπ'
 γωνὴ δὲ μέγῃσθε τῶν κερῶν τέκνον.

ΑΓ. Ἄλλ' ὄλβια τε καὶ ἔσθ' ὀλβίως δει
 γένουτ', ἐκείνον γ' ὅσα κεντελὴς δίμασ·
 11. Ἄσως δὲ καὶ σὺ γ', ὧ ἔειπ' ἄξιος γὰρ εἶ
 τῆς ἐδουκίας σῆκεσ'. Ἄλλὰ φράσ' ὅπου
 χορῶσιν ἀφῆσαι χῶ τι σημήνηται θελῶν.

ΑΓ. Ἀγαθὰ δόμοις τε καὶ πόσει τῶ σῶ, γῶναι.

Βγαίνει ἡ Ισκάστη με ἀκόλασθες.

10. Τῆς χῶρας ἄρχοντες, μια ἰδέα μου ἦθε
 στούς ναθὺς τον θεῶν να πάω κρατώντας
 θυμιάματα, κα ετούτα τα στεφάνια.

Γιατί ταφάζουν την ψυχή του Οιδίπου,
 βαριά πίκρες, πολλές κι ούτε συγκρίνει,
 σαν άντρας, μυαλωμένος, τις καινούριες
 μαντιές με τις παλιές, μὰ τὸν καθένα
 πιστεύει, ἄμα φραχτά του προμάντελει.

Όταν με συμβουλές δεν ήταν τρόπος
 να καταφέρο κάτι, κέτσισα ἦρθα,
 Λόκειε Ἀπόλλωνα, σε σένα που εἶσαι
 τόσο κοντά, μ' αὐτές τις προσφορές μου,
 λύτρωση να μας δώσεις που εξαγνίζει
 τι βλέποντάς τον τώρα τρέμουμε ὅλοι
 σαν κυβερνήτη πλοίου τρομαχμένον.

Ἔρχεται ὁ ἀγγελιαφόρος.

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ
 Ἔρχομαι, μπορεῖτε να μου πείτε πού εἶναι
 του βασιλιά του Οιδίπου το παλάτι.

Μα κάλλιο αν ξέρετε πού εἶναι ο ίδιος.
 ΧΟ. Να τὸ παλάτι του κα, μητέρα, τον παιδιὸν του.
 κα ἡ γυναῖκα του να, μεσ' ἄτην ευτυχία
 ΑΓ. Να, σαι καλότυχη κα μεσ' ἄτην ευτυχία
 πάντα να ζεῖς, ἀντάξιο ταφρὶ εκεῖνου.

10. Ὅμοια κα εσύ το αξίζεις γὰρ τὰ ὠραία
 λόγια σου. Ποια σε φέρνει αἰτία, πες μου,
 κα ποιο μαντάτο θέλεις να μας φέρεις,
 κα ποιο μαντάτο σου καλά τα νέα.

ΑΓ. Στο σπίτι κα τον άντρα σου καλά τα νέα.

10. Τὰ ποῖα ταῦτα; παρὰ τίους δ' ἀριγυμένους;
 ΑΓ'. Ἐκ τῆς Κορίνθου. Τὸ δ' ἔπος οὐδέποτε τάχα,
 ἦδου μὲν—πὺς δ' οὐκ ἄν; — ἀσχάλλους δ' ἴσως.
 10. Τί δ' ἔστι; ποῖαν δόξα μιν ᾧδ' ἔχει διαίτην;
 ΑΓ'. Τύραννον αὐτὸν οὐπιχόρησαι χθονός
 τῆς Ἰσθμίας στήσουσιν, ὡς ἠδᾶτ' ἔκει.
 10. Τί δ'; οὐχ ὁ πρέσβυς Πόλυβος ἐνρατής ἐστὶ;
 ΑΓ'. Οὐδ' ἤτ', ἐπεὶ νῦν θάνατος ἐν τάφοις ἔχει. *
 10. Πῶς εἴπας; ἢ τέθνηκε Πόλυβος;
 ΑΓ'. Εἰ δὲ μὴ λέγω τάλανθές, ἀξιῶ θανεῖν.
 10. Ὡ πόσιππολ', οὐχὶ δεσπότη τὰδ' ὡς τάχος
 μολοῦσα λέξεις; Ὡ θεῶν μαντεύματα,
 ἦν' ἐστέ; Τούτων Οἰδίπους πάλαι τρέμων
 τὸν ἀνδρ' ἔφηνε μὴ κταῖναι, καὶ νῦν ὅδε
 πρὸς τῆς τύχης ὄλωλεν ὀδὲ τοῖδ' ὄπιο. *
 01. Ὡ φίλτατον γυναικὸς Ἰουκίστης κίχη,
 τί μ' ἐξεπέμψο δεῦρο τῶνδε διομάτων;
 10. Ἄκουε τὰνθός τοῦδε, καὶ σιάσει κλισίον
 τὰ σέρμ' ἦν' ἦκει τοῦ θεοῦ μαντεύματα.
 01. Οὐτός δὲ τίς πατ' ἐστί, καὶ τί μοι λέγει;
 10. Ἐκ τῆς Κορίνθου, πατέρα τὸν σὸν ἀγγελῶν
 ὡς οὐκέτ' ὄντα Πόλυβον, ἀλλ' ὀλολότα.
 01. Τί φης, ξέν'; αὐτός μοι σὺ σημήρας γενεῶ.
 ΑΓ'. Εἰ τοῦτο πρότερον δεῖ μ' ἀπαγγεῖλαι σιγῶδες,
 εἴ τοδ' ἐκεῖνον θανάσιμον βεβηκῶτα.
 01. Πότερα δόλοισιν; ἢ νόσον ξυλλαλαγή;
 ΑΓ'. Σμικρὰ παλαιὰ σώματ' ἐνθάδε ἰσση. *
 01. Νότους ὁ τλήμων, ὡς ἔουεν, ἔφθιτο.
 ΑΓ'. Καὶ τῷ μακρῷ γε συμμετρούμενος χρόνῳ.

10. Ποιὲ εἶναι αὐτά; Ποία ἡ χώρα που σε στέλνει;
 ΑΓ'. Π Κορίνθος. Μ' ὅ, τι θα πῶ, χάρα θα νιώσεις,
 γιατί ἔχει. Μὰ μπορεί να σε λυπήσει.⁸⁰
 10. Ποιο εἶναι; Δύναμη διπλή πῶς ἔχει;
 ΑΓ'. Αὐτοὶ που κατοικοῦν στου Ἰσθμοῦ τὸν τόπο,
 βασιλιά τους θα τὸν κάγουν, ὅπως λένε.⁸¹
 10. Τί; Ὁ γερο-Πόλυβος δε βασιλεύει;
 ΑΓ'. Ὅχι· σε τάφο ο θάνατος τὸν ἔχει.
 10. Π ὡς εἶπες; Χάθρηκε ο Πόλυβος στ' ἀλήθεια;
 ΑΓ'. Ἄν δε σου λέω ἀλήθεια, να πεθάνω.
 10. Δεν πας γοργά, κορίτσι, στὸν αφέντη
 να του τὰ πεις; Ὡ! Θεϊκές μαντείες,
 πού εἶστε τάχα; Ἀπὸ παλιά φοβόταν
 ο Οἰδίπους μήπως τὸν σκοτώσει κι ἐτσι
 πλανήσανταν μακριά· μα τώρα εἰσώτων
 τὸν πέθανεν ἡ Τύχη κι ὄχι ο γίως του.
 Ἀπὸ το παλιὶ σιγάει ο Οἰδίπους.
 01. Γυναίκα ἀγαπημένη μου Ἰουκίστη,
 γιατί ἀπ' τὸ σπῆτι ἐδώ μ' ἔχεις φωνάξει;
 10. Ἄκουσε αὐτὸν καὶ σκέψου οἱ προφητείες
 οἱ σεβαστές του θεοῦ πόσο ἀληθεύουν.
 01. Ποιος εἶναι τάχα, ποιο μαντάτο φέρνει;
 10. Ἀπὸ τῆς Κορίνθου ἦρθε· για να πει το νέο
 πῶς ο γονιὸς σου Πόλυβος ἐχάθη.
 01. Ἐσέ, τι λες; Ἦα πες μου το κι ο ἴδιος;
 ΑΓ'. Ἄν πρέπει πρώτα αὐτό να πῶ καθάριά,
 να ξέρεις πῶς ο θάνατος τὸν πήρε.
 01. Ἦ ὄν σκότωσαν⁸² ἢ ἀφρώτησε καὶ πάει;
 ΑΓ'. Ἦ ἔρικο σώμα αἰτιά μικρὴ σφοδιάζει.
 01. Φιάσεται ἐχάθη ο ἔριμος ἀπ' ἀφρώστιες.
 ΑΓ'. Κι ἀπ' τὰ πολλὰ που τὸν βάραιναν χρόνια.

- ΟΙ. Φεῦ φεῦ, τί δ' ἦτ' ἄν, ὦ γόνυ, σκοποῦτό τις
 τὴν Πυθόμαντιν ἐστίαν, ἣ τοὺς ἄνω
 κλάσσοντας ὄρνυς, ὧν ὑψηροτέρων ἐγὼ
 κτερεῖν ἔμελλον πατέρα τὸν ἐμὸν; ὁ δὲ θανάων
 κείθει κάτω δὴ γῆς, ἐγὼ δ' ὄδ' ἐπιθήσει
 ἀρναστος ἔργου;— εἴ τι μὴ τὸ μὲν πόθῳ
 κατάρθῃ⁸⁷: οὐτὼ δ' ἂν θανάων εἴη ἔ ἐμοῦ.
 970
 Ἰὰ δ' ὄν παρόντα συλλαβῶν θεοπρίσματα
 κείτρα παρ' Ἀϊδῆ Πόλοβος εἰς' αὐδηνός.
 ΙΟ. Οἴκων ἐγὼ σοι ταῦτα προῦλεγον πάλαι;
 ΟΙ. Ἡδὺς· ἐγὼ δὲ τῷ φοβῶ παρηγόρημν.
 ΙΟ. Μὴ νῦν ἔτ' αὐτῶν μῆδεν ἐς θυμὸν βάλῃς.
 975
 ΟΙ. Καὶ πῶς τὸ μητρὸς λείπτων οὐκ ὀκνεῖν με δεῖ;
 ΙΟ. Τί δ' ἂν φοβοῖτ' ἀπῆθρατος, ᾧ τὰ τῆς τύχης
 κταρεῖ, παρόντα δ' ἔστιν αὐδηνός σαφής;
 εὐσχη κρῆτιστον ζῆν, ὅπως θηναρό τις.
 980
 Σὺ δ' εἰς τὰ μητρὸς μὴ φοβοῦ νυμφεύματα.
 πολλοὶ γὰρ ἦδη κἂν ὀνειδέσων βροστῶν
 μητρὶ ἐνηρησάθησαν· ἀλλὰ ταῦθ' ὄτρῳ
 παρ' αὐδῆν ἔστι, ἔξιστα τὸν βίον φάσει.
 ΟΙ. Καλῶς ἄκαυτα ταῦτ' ἂν ἐξείγητό σοι,
 εἰ μὴ κἄθει ζῶσ' ἣ τεκοῦσα νῦν δ' ἐπέι
 985
 ἔῃ, πᾶσ' ἀνάγκῃ, κεί καλῶς λέγεις, ὀκνεῖν.
 ΙΟ. Καὶ μὴν μέγας < γ' > ὀρθαλαφὸς οἱ πατρὸς τάροι.
 ΟΙ. Μέγας, ἐπιήμ' ἀλλὰ τῆς ζωῆς φόβος.
 ΑΓ. Πόδας δὲ καὶ γυναικὸς ἐκφοβεῖσθ' ἄνεγ;
 ΟΙ. Μερότης, γεγαυέ, Πόλοβος ἦς ᾧκει μετὰ.
 990
 ΑΓ. Τί δ' ἔστ' ἐκείνης οἴμν ἐς φόβον φέρον;

- ΟΙ. Ἀλίμονο, ἀχ! τι να σκεφτεῖ κανεῖς, γυναικά·
 τον πυθικό βωμό με τις μαντείες
 ἦ τα ὄρνια που ψηλά φτεροκοπώντας
 προφήτευαν πως μέλλονταν να γίνω
 φονιάς του γονιού μου; Ἐκεῖνος πᾶει,
 νεκρὸς μέσα στη γῆ, κι ἐγὼ ἐδῶ πέρα
 βρίσκομαι δίγως καν σταθί ν' ἀγγίξω⁸⁸.
 εἰστός κι αν η λαχτάρα του για μένα
 τον πέθανε. Ἔτσι για το θάνατό του
 θα εἶμαι γω η αιτία. Δουτὸν στον Ἄδη
 κείτεται ο Πόλοβος, μαζὶ του εἴηρε
 ψεύτες χρησμούς που διόλου δεν ἀξίζουν.
 ΙΟ. Πρώτα κι ἐγὼ δε σου λέγα για τοῦτά;
 ΟΙ. Τὰ λέγες ὅμως μ' ἔσπερην ο φόβος.
 ΙΟ. Τίποτα πια το νου σου μὴ βραβάνει.
 ΟΙ. Το γάμο με τη μάνα να μὴν τρέμω;
 ΙΟ. Ἦι να φοβάται ο ἀνθρώπος που η τύχη
 τον κυβερνάει και προβλεψη καθάρια
 δεν υπάσχει καμιά; Κι ἄλλο καθένας
 ὅπως μπορεί να ζει, χ'ωρίς φροντίδες.
 Μη σε φοβίζει ο γάμος με τη μάνα;
 πολλοὶ στα ὀνειρά τους ἔχον σμίξει
 με τη μητέρα τους⁸⁹. Μα ὄχιος δε σκοτίζει
 μ' αυτά το νου του, π:ιο εὐνόδη η ζωὴ του.
 ΟΙ. Ὁραία θα ἦταν ὄλα ὅτρα μοι εἴπες,
 ἄμα δε ζούσε κείνη που μ' ἐγέννα·
 μα τώρα ζει και πρέπει να φοβάμαι,
 ὄσο αν ἐσύ σαστά με συμβουλεύεις.
 ΙΟ. Ο τάφος του γονιού μέγα σημάδι.
 ΟΙ. Ναι, μέγα· η ζωντανῆ ὄμως με φοβίζει.
 ΑΓ. Ποια η γυναικά που φοβάσαι τόσο;
 ΟΙ. Το ταίρι του Πόλοβου, η Μερόπη, γέρο.
 ΑΓ. Τι ἔχει εκείνη που γί' αὐτό φοβάσαι;

- ΟΙ. Θρήνατον μάρτυμα δεινόν, ὦ ξέε.
 ΑΓ. Ή εἴητόν; ἢ οὐ < χι > θεμυτὸν ἄλλον εἰδέναι;
 ΟΙ. Μάλιστ' ἂν εἶπε γὰρ με Δοξίας ποτέ
 χαῖναι μνηστῆρα μητρὶ τήμαυτοῦ, τό τε
 πατρῶον αἷμα χρεοῖ ταῖς εἰμαῖς ἐλαῖν.
 Ἔην οὐνεχ' ἢ Κόρινθος ἐξ ἐμοῦ πάλαι
 μακρῶν ἀπαρκεῖτ' εὐτροχῶς ἔργῳ, ἀλλ' ὅμως
 τὰ τῶν τεκόντων ὀμιμαδ' ἠθιστον βλέπειν.
 ΑΓ. Ή γὰρ τὰδ' ὄρων κελθὲν ἦσθ' ἀπατρολις;
 ΟΙ. Παρῶς γε χαίρων μὴ φωνεὸς εἶναι, γέγον.
 ΑΓ. Τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ τοῦδε τοῦ φόβου σ', ἀναξ,
 ἐπεισεῖς ἐόντος ἠέθον, ἐξελευσάμεν;
 ΟΙ. Καὶ μὴν χάδην γ' ἂν ἀέλιον λάβῃς ἐμοῦ.
 ΑΓ. Καὶ μὴν μάλιστα τοῦτ' ἀπακαμην, ὅπως
 σοῦ παρὸς δόμους ἐλθόντος εὖ πράξαιμ' ἑ.
 ΟΙ. Ἀλλ' οὐπωτ' εἴμη τοῖς φρευσάσαν γ' ὄμοι.
 ΑΓ. Ὡ παῖ, καλῶς εἰ δῆλας οὐκ εἰδὼς τί θρῆξ.
 ΟΙ. Πῶς, ὦ γέγονε; παρὸς θεῶν, δάδακαί με.
 ΑΓ. Εἰ τῶνδε φρευεῖς οὐνεχ' εἰς αἰῶνος μολεῖν
 ΟΙ. Ταρβῶν γε μὴ μοι Φοῖβος ἐξέλωθι σαφῆς.
 ΑΓ. Ή μὴ μάλιστα τῶν φρευσάσαντων λάβῃς;
 ΟΙ. Τοῦτ' αὐτό, παρῶσθ'· τοῦτό μ' εἰσαιε φοβεῖ.
 ΑΓ. Ήδ' οἴσθη δῆτα παρὸς δίκης οὐδὲν τρέμων;
 ΟΙ. Πῶς δ' οὐχί, παῖς γ' εἰ τῶνδε γεννητῶν ἔφρον;
 ΑΓ. Ὅθουνεχ' ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.
 ΟΙ. Πῶς εἴπας; οὐ γὰρ Πόλυβος ἐξέφουσε με;
 ΑΓ. Οὐ μάλλον οὐδὲν τοῦδε τῆνδερός, ἀλλ' ἔσον.
 ΟΙ. Καὶ πῶς ὁ φῶσας ἐξ ἔσου τῆρ μηδενί;
 ΑΓ. Ἀλλ' οὐ σ' ἐπεινάτ' οὐτ' ἐκείνος οὐτ' ἐγώ.
 ΟΙ. Ἀλλ' ἀπὲ τοῦ δῆ παῖδά μ' ὠνομάζετο;
 ΑΓ. Δωδῶν ποτ', ἴσθι, τῶν ἐμῶν χειρῶν λαβῶν.
 ΟΙ. Κῆθ' ὁδ' ἀπ' ἄλλης χειρὸς ἔστρεψεν μέγα;

995

1000

1005

1010

1015

1020

- ΟΙ. Μαντεία φοβερή, θεοσαταλέμη.
 ΑΓ. Μπορεῖ ἄλλος να τη μάθει ἢ ὄχι;
 ΟΙ. Μπορεῖ· μου χρησιμῶδότησε ο Δοξίας
 πῶς κάποια μέρα ερωτικὰ θα σμίξω
 με τη μάνα μου και το αἷμα του γονιού μου
 θα χύσω με τα χέρια μου. Ἐτσι ζούσα
 καιρό μακριὰ ἀπ' την Κόρινθο και τούτο
 μου βγήκε σε καλὸ· μα εἶναι αὐτόσο
 το πιο γλυκὸ και τους γονιούς να βλέπεις.
 ΑΓ. Αὐτὰ φοβόσσουν και δε ζύνωνες την πόλη;
 ΟΙ. Φονιάς για να μη γίνω του πατέρα.
 ΑΓ. Το φόβο, βασιλιά, δε σου ἔχω διώξει
 μια κι ἠρθα ἐδῶ μ' ευχάριστες εἰδησεις;
 ΟΙ. Γι' αὐτό κι ἐγὼ καλὰ θα σ' ανταμειψῶ.
 ΑΓ. Τίτοιος κι ἐμὲ σκοπὸς ἐδῶ με φέρνει,
 να ἔχω κάποιο καλὸ σα θα γυρίσεις.
 ΟΙ. Ποτὲ δε θα γυρίσω στους γονιούς μου.
 ΑΓ. Δεν ἔφεις, για μου, φαίνεται, τι κάνεις.
 ΟΙ. Πῶς, γέρον; Στους θεούς σ' ορκίζω πες μου.
 ΑΓ. Γι' αὐτό λοιπόν στο σπίτι δε γυρίζεις.
 ΟΙ. Φοβάμαι μήπως ἀληθῆσαι ο Φοῖβος.
 ΑΓ. Κι ἔτσι μη μοιλυθεις ἀπ' τους γονιούς σου;
 ΟΙ. Αὐτὸ ολοένα, γέρον, με τρομάζει.
 ΑΓ. Μάταια λοιπόν δεν ἔφεις πῶς φοβάσαι;
 ΟΙ. Πῶς ὄχι, αφού με γένησαν εκεῖνοι;
 ΑΓ. Συνγένεια με τον Πόλυβο δεν ἔχεις.
 ΟΙ. Τι; Ο Πόλυβος δεν ἦτανε γονιός μου;
 ΑΓ. Ὅσο κι ἐγὼ δίκως σου εἶμαι πατέρα.
 ΟΙ. Γονιός και ξένος πῶς εἶναι το ἴδιο;
 ΑΓ. Δε σ' ἔχω κάνει ἐγὼ μήτε να εκεῖνος.
 ΟΙ. Και για ποιο λόγο μ' ἔλεγε πααδὶ του;
 ΑΓ. Δώρο, να ἔφεις, ἀπὸ με σε πήρε.
 ΟΙ. Πῶς μ' ἀγαπούσε τόσο αφού ἦμουν ξένος;

- ΑΓ. Ἦ γὰρ πρὸν αὐτὸν ἐξέλειψ' ἀπαυδία.
 ΟΙ. Σὺ δ' ἐμπολήσας, ἢ τυχὼν μ' αὐτῷ δίδως;
 ΑΓ. Εὐδῶν ναπαταίης ἐν Κιθαιρώνας πτυχαῖς;
 ΟΙ. Ὀδοιπόρους δὲ πρὸς τί τοῦσδε τοὺς τόπους;
 ΑΓ. Ἐνταῦθ' ἀρείεις ποιμνίους ἐπεστάτων.
 ΟΙ. Ποιμῆν γὰρ ἦσθα κατὰ θητεία πλάνης;
 ΑΓ. Σὺ δ' ὦ τέκνον, σὴν ἦρ γε τῷ τῶτ' ἐν κρόνῳ;
 ΟΙ. Τί δ' ἄλλος ἴσχωτ' ἐν κακοῖς με λαμβάνεις;
 ΑΓ. Ποδῶν ἀν' ἀεθρα μαρτυρήσειεν τὰ σά.
 ΟΙ. Οἶμαι, τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέσεις κακῶν;
 ΑΓ. Λύω σ' ἔχοντα διατόρους ποδοῖν ἀκμάς.
 ΟΙ. Δεινὸν γ' ἐνείδος σταγαγάνων ἀειλόμην.
 ΑΓ. Ὄστ' ὀνομάσθης ἐκ τύχης ταύτης ὅς εἰ.
 ΟΙ. Ἔ πρὸς θεῶν, πρὸς μητρὸς ἢ πατρὸς; φράσσον.
 ΑΓ. Οὐκ οἶδ'· ὁ δοῦς δὲ ταῦτ' ἐμοῦ λῶν φρονεῖ.
 ΟΙ. Ἦ γὰρ παρ' ἄλλου μ' ἔλαβες οὐδ' αὐτὸς τυχῶν;
 ΑΓ. Οὐκ, ἀλλὰ ποιμῆν ἄλλος ἐκδίδωσί μοι.
 ΟΙ. Τίς αὐτός; ἢ κάτοισθα δηλώσαι λόγῳ;
 ΑΓ. Τῶν Λαῖου δήπου τις ὀνομάζετο.
 ΟΙ. Ἦ τοῦ τυράννου τῆσδε γῆς πάλαι ποτέ;
 ΑΓ. Μάλιστα· τοῦτον τάνθρως οὔτος ἦν βοτήρ.
 ΟΙ. Ἦ κάσι' ἔτι ζῶν οὔτος, ἴαστ' ἰδεῖν ἐμέ;
 ΑΓ. Ὑμεῖς γ' ἄριστ' εἰδέτ' ἀν' οὐραχώραιοι.
 ΟΙ. Ἔστιν τις ἡμῶν τῶν παρεστῶτων πέλας,
 ὅστις κάτοιδε τὸν βοτήρ' ὄν ἐνέπει,
 εἴτ' ὄν ἐπ' ἀγρῶν εἴτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν,
 σημήναθ', ὡς ὁ καιρὸς ἠρῆσθαι τάδε.
 ΧΟ. Οἶμαι μὲν οὐδέν' ἄλλον ἢ τὸν ἐξ ἀγρῶν
 ὄν καμίνευσ προσθεν εἰσιδεῖν ἀτάχ
 ἦδ' αἶ τὰδ' οὐχ ἦμιστ' ἀν' Ἰοκάστη λέγοι.
 ΟΙ. Γυναί, ποεῖς ἐκείνον ὄντιν' ἀφαιώς
 μολεῖν ἐπιμέσθαι τὸν θ' οὔτος λέγει—
 ΙΟ. Τί δ' ὄντιν' εἶπε; μηδὲν ἐντραπήης· τὰ δὲ

- ΑΓ. Γιατί παιδιά δεν είχε πριν καθόλου.
 ΟΙ. Εσύ μ' αγόρασες και μ' έδωσες ἢ μ' ἤβρες;
 ΑΓ. Στου Κιθαιρώνα τους πυκνούς σε βρήκα λόγκους.
 ΟΙ. Πώς βρέθηκες εσύ σ' αυτά τα μέρη;
 ΑΓ. Σε κοπάδια βουνίσια ἤμου τσοπάνης.
 ΟΙ. Βοσκάς με πληρωμή και τριγυρνούσες;
 ΑΓ. Τότε είναι που σ' έσωσα, παιδί μου.
 ΟΙ. Με παίδευε ποιος πόνος σαν με πήρες;
 ΑΓ. Τὰ πόδια σου⁸⁶ θα σου το μαρτυρήσουν.
 ΟΙ. Ααχ! ποια δυστυχία παμπάλαιη μου θυμίζεις;
 ΑΓ. Σου ξέλυσσα τα τρυπημένα πόδια.
 ΟΙ. Στα σπάρτανα ἤμου και φριχτή η ντροπή μου.
 ΑΓ. Κι έτσι απ' αυτή την τύχη σ' ονομάσαν.
 ΟΙ. Ποιος μ' έκανε έτσι; Πες· μάνα, πατέρας;
 ΑΓ. Δεν ξέρω· αυτός που σ' έδωσε γνωρίζει.
 ΟΙ. Απ' άλλον μ' έχεις πάρει, δε με βρήκες;
 ΑΓ. Ένας τσοπάνης σ' έδωσε σε μένα.
 ΟΙ. Γνωρίζεις να μου πεις; Ποιος ἦταν;
 ΑΓ. Του Λάιου λένε κάποιος απ' τους δούλους.
 ΟΙ. Εκείνου που βασίλευε εδώ πρώτα;
 ΑΓ. Ναι· ἦτανε βοσκάς του βασιλέα.
 ΟΙ. Και ζει αυτός; Μπορώ να τον δω τάχα;
 ΑΓ. Κάλλιο θα ζέρετε όμως σεις οι ντόπιοι.
 ΟΙ. Ξέρει από δω κανένας κι εἶδε κάπου
 το βοσκό που μας λέει ετούτος, είτε
 μέσα στην πόλη ἢ στα χωράφια; Εμπρός μιλήστε,
 γιατί ρθε η ώρα αυτά να ξεδιαλύνουν.
 ΧΟ. Νομίζω είναι ο ίδιος που ζητούσες
 πριν λίγο απ' τους αγρούς· πιότερα ωστόσο
 μπορεί να πει για κείνον η Ιοκάστη.
 ΟΙ. Εκείνον που γυρεύαμε πριν λίγο,
 γυναίκα, τον γνωρίζεις; Γ' αυτόν λέει;
 ΙΟ. Και τι, ποιον εἶπε; Μη σε νοιάζει δίδλου.

ἐθβέντα βούλου μηδὲ μεμνήσθαι μάτην.

- ΟΙ. Οὐκ ἂν γένοιτο τοῦθ' ὅπως ἐγὼ λαβῶν
σημεῖα τοιαῦτ' οὐ φανῶ τοῦμόν γένος. 1060
- ΙΟ. Μή, πρὸς θεῶν, εἶπερ τι τοῦσαντοῦ βίαν
κρήνη, ματεύσῃς τοῦθ' ἄλλας νοσοῦσ' ἐγὼ.
- ΟΙ. Θάρσει· σὺ μὲν γὰρ οὐδ' ἂν τρίτης ἐγὼ
μητρὸς φανῶ τρίτουλος, ἐκφανῆ κακῆ.
- ΙΟ. Ὅμως πιθοῦ μοι, λίσσομαι· μὴ δρᾷ τάδε. 1065
- ΟΙ. Οὐκ ἂν πιθόμην μὴ οὐ τὰδ' ἐκμαθεῖν σαφῶς.
- ΙΟ. Καὶ μὴν φρονοῦσά γ' εἶ τὰ λῶστά σοι λέγω.
- ΟΙ. Τὰ λῶστα τοῦν ταῦτά μ' ἀλγύνει πάλα.
- ΙΟ. Ὡ δάποτι μ' εἶθε μήποτε γνοιῆς ὅς εἴ.
- ΟΙ. Ἄξει τις ἐλθὼν δεῦρο τὸν βοτῆρά μοι;
ταύτην δ' εἴτε πλουσίω χαίρειν γένη. 1070
- ΙΟ. Τοῦτο εἶπες· τοῦτο γὰρ σ' ἔχω
μόνον προσεπειν, ἄλλο δ' οὔποθ' ὕστερον.
- ΧΟ. Τίποτε βέβηκεν, Οιδίπιος, ἔπι ἀργίας
ἔξασα λῶπης ἢ γυνῆ; δέδοικ' ὅπως
- ΟΙ. Ὅποῦα χερσὶ ἐγγυῖται· τὸνμόν δ' ἐγὼ,
καὶ σμερῶν ἐσσι, σπέρομ' ἰδέην βουλήσομαι.
Αὐτῆ δ' ἴσως, φρονεῖ γὰρ ὡς γυνὴ μέγα,
τὴν δυσγένειαν τὴν ἐμὴν αἰσχύνεται.
Ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν παῖδα τῆς Τύχης νέμων
τῆς εἶ διδούσης, οὐκ ἀτιμασθήσομαι.
Τῆς γὰρ πέφυκα μητρὸς· οἱ δὲ συγγενεῖς
μήνές με μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν.
Τοιοῦθ' ὅς ἐκφῶς οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι

Μῆτε να θέλεις να θυμάσαι μάταια λόγια.

- ΟΙ. Αδύνατο είναι αυτό, που ως έχω τέτοια
σημάδια, να μη βρω ποιος είμαι τάχα.
- ΙΟ. Για τους θεούς, πάψε να ψάχνεις, τη ζωή σου
αν αγαπάς· οι δυστυχίες μου φτάνουν.
- ΟΙ. Θάρρος· εσύ δε θα ξεπέσεις, μήτε κι όταν
τρεις φορές δούλος θα φανῶ από μᾶνα σκλάβο.
- ΙΟ. Σε ικετεύω, μην το κάνεις, άκουσέ με.
- ΟΙ. Δε θα σ' ακούσω, την αλήθεια να μη μάθω.
- ΙΟ. Για το καλό σου αυτά σε συμβουλεύω.
- ΟΙ. Το καλό τούτο χρόνια με παιδεύει.
- ΙΟ. Ποτέ ποιος είσαι να μη μάθεις, δόλιε.
- ΟΙ. Φέρτε μου το βοσκό κι αυτήν αφήστε
με την πλούσια να ξιπάζεται γενιά της.
- ΙΟ. Αχ! αχ! δυστυχισμένε· τούτο μόνο
στερνά έχω να σου πω και τίποτα άλλο.
- Η Ιοκάστη μπαίνει μαζί με τις ακόλουθες στο πα-
λάτι.
- ΧΟ. Γιατί η βασίλισσα έφωγεν, Οιδίπυ,
θλιμμένη έτσι βαριά; Φόβος με πιάνει
μήπως γενήσει συμφορές η σιωπή της.
- ΟΙ. Δε γίνει ό,τι γίνει· τη δική μου
γενιά θέλω να μάθω, όσο κι αν είναι
μικρή. Τούτη μπορεί ως γυναίκα να χεί
περφάνια και για τη φτώχη μου φύτρα
να ντρέπεται. Μα εγὼ που λέω πως είμαι
παϊδί της Τύχης της καλόβολης⁸⁷, ποτέ μου
δε θα ξεπέσω· αυτήν έχω μητέρα·
και συγγενείς τους μήνες που με κάναν
πότε μικρό, πότε μεγάλο· κι αφού τέτοιος
γεννήθηκα, ποτέ μου δε θ' αλλάζω

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Οι. ὅποια χρήζει ῥηγιέντω· τοῦμόν δ' ἐγώ,
 κεί σμικρόν ἐστι, σπέριμ' ἰδεῖν βουλήσομαι.
 αἴτη δ' ἴσως, φρασιεὶ γὰρ ὡς γυνὴ μέγα,
 τὴν δυσγυνεῖαν τὴν ἐμὴν ἀσχεύεται.
 ἐγὼ δ' ἐμεινὸν παῖδα τῆς Τύχης νέμιον
 τῆς εὖ διδοῦστος οὐκ ἀγνισθήσομαι.
 τῆς γὰρ πέφυκα μητρός· οἱ δὲ συγγενεῖς
 μήρες με μικρόν καὶ μέγαν διάρισαν.
 τοιάσθε δ' ἐκφῶς οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἐτι
 ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ κμαθεῖν τοῦμόν γένος.

Χο. εἴπερ ἐγὼ μάστις εἰμι
 καὶ κατὰ γρόφιαν ἴρις,
 οὐ τὸν Ὀλυμπον ἀπέφω,ν,
 ὃ Κιβισφόν, οὐκ ἔση τὰν αἴριαν
 πανσέλῃρον,
 μὴ οὐ σ' ἐμὲ καὶ πατριώτων Οἰδίπου
 καὶ τροφῶν καὶ ματέρ' αἰξέω,
 καὶ χορεύεσθαι πρὸς ἡμῶν,
 ὡς ἐπίηρα φέροντα
 τοῖς ἐμοῖς τυράννοισ,
 ἴημε Φοῖβε, σοὶ δὲ
 ταῦτ' ἀρέστ' εἴη.

τίς σε, τέκνον, τίς σ' ἔτικτε

τῶν μακραιώνων δῖρα

Παῖός δρεσσιβέτα πα-

πρὸς πελασθέω'; ἢ σέ γέ τ' τις θυγάτηρ τ'

1078 αἰτή codd. : corr. Hermann 1084 τοιάσθε δ' ἐκφῶς A rec
 L². : τοιάσθ' ἐκφῶς ἄρ. L rec : τοιάσθ' ἐκφῶς rec : τοιάσθε δ' ἐκφῶς Platt
 1085 μὴ οὐ μαθεῖν coni. Blaydes 1087 γυνήσῃν codd. : corr. Erfurdt
 1091 μὴ οὐ σέ γε codd. : corr. Blaydes (qui τὸν πατριώτων quoque et
 Οἰδίου tempore) 1092 μητέρι codd. : corr. Dindorf 1094 ἐλ
 ἦρα Jebb 1099 τῶν Heimsoeth : τῶν codd. ἦρα Heath : ἦρα
 codd. : κορῶν coni. Blaydes 1100 sq. πατρὸς πελασθέω' Lachmann :
 προσπελασθέω' (vel -θείω) codd. σέ γέ τις θυγάτηρ A rec : σέ γε
 θυγάτηρ L rec : σέ γ' εὐκτερέω τις Arncl. : fort. σέ θεοῦ γενετέροισ

ΟΪΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

Λοξίου; τῆ

γὰρ πλάκες ἀγρόνομοι πᾶσαι φίλαι·

εἴθ' ὃ Κυλλάνης ἀνάσσω,

εἴθ' ὃ Βακχεῖος θεὸς μά-

ων ἐπ' ἄκρων ὀρέων (σ') εὔ-

ρημα δέξαιτ' ἐκ του

Νυμφῶν Ἑλικωνίδων, αἰς

πλείστα συμπαίξει.

Οι. εἰ χρή τι κἀμὲ μὴ συναλλάξαιτά πω,

πρέσβεις, σταθμῶσθαί, τὸν βοτήρ' ὄραν δοκῶ,

ἄνπερ πάλοι ζητοῦμεν. ἐν τε γὰρ μακρῶ

γῆρφ ξυψίδει τῆδε τὰνδρὶ σύμμετρος,

ἄλλως τε τοὺς ἄγοντας ὄσπερ οἰκέτας

ἐγρωκ' ἐμαυτοῦ· τῆ δ' ἐπιστήμη σὺ μου

προύχοις τάχ' ἂν που, τὸν βοτήρ' ἰδὼν πάρος.

Χο. ἔγρωκα γάρ, σάφ' ἴσθι· Λαῖου γὰρ ἦν

εἴπερ τις ἄλλος πιστός ὡς νομεὺς ἀνήρ.

Οι. σὲ πρῶτ' ἐρωτῶ, τὸν Κορίθιον ξέτον,

ἢ τότδε φράζεις; Αγ. ταῦτον, ἄνπερ εἰσορῶς.

Οι. οὗτος σὺ, πρέσβυ, δεῦρό μοι φάνει βλεπέων

δοτ' ἂν σ' ἐρωτῶ. Λαῖου ποτ' ἦσθα σὺ;

ΘΕΡΑΠΩΝ

ἦ, δοῦλος οὐκ ὤνητός, ἀλλ' οἶκοι τραφεῖς.

Οι. ἔργον μεμνῶν παῖον ἢ βλεῖν τίνα;

Θε. ποιήμας τὰ πλείεστα τοῦ βίου συνεικόμη.

Οι. χόροις μάλιστα πρὸς τίσι ξύναυλος ὦν;

Θε. ἦν μὲν Κιθαυρόν, ἦν δὲ πρόσχωρος τόπος.

Οι. τὸν ἀνδρα τὰνδ' οὖν εἶσθα τῆδε που μαθών,

Θε. τί χόρημα δρώτα; παῖον ἀνδρα καὶ λέγεις;

1108 σ' add. Dindorf 1108 Ἑλικωνίδων (quod coni. Forson)
 ἄρ. : Ἑλικωνίδων L² rec : Ἑλικωνίδων Wilamowitz 1111 πρέσ-
 βεις L² rec : πρέσβει L² A : πρέσβων rec : πρέσβυ rec 1123 ἢ
 Porphyrius ap. schol. Hom. E 533 et θ 186 : ἦν L² A rec
 Porphyg. ad E

1080

1085

στρ.

1090

1095

ἀντ.

1100

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

- 1130
 Οι. τόνδ' ὄς πάρεστιν· ἢ ξυναλλάξας τί που;
 Θε. οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν ἐν τάχει μνήμης ἄπο.
 Αγ. κούδεν γε θαῦμα, δέσποτ'. ἀλλ' ἐγὼ σαφῶς
 ἀγνοῶτ' ἀνεμνήσω νῦν. εὐ γάρ οἶδ' ὅτι
 κάτοδεν ἦμος τὸν Κιθαριῶνος τόπον
 δ' μὲν δεπλοῖσι ποιμήσι, ἐγὼ δ' ἐνί
 ἐπιησίαζον τῷδε τάνδρῳ τρεῖς ὄλους
 ἐξ ἦρος εἰς ἀρκτηῦρον ἐκμήτους χρόνους·
 χειμῶνι δ' ἦδη τὰμά τ' εἰς ἔπαυλ' ἐγὼ
 ἤλωνον οὐτός τ' ἐς τὰ Λαίου σταθμά.
 λέγω τι τούτων, ἢ οὐ λέγω πεπραγαμένον;
 Θε. λέγεις ἀληθῆ, καίπερ ἐκ μακροῦ χρόνου.
 Αγ. φέρ' εἰπέ νῦν, τότε ὀσθα παῖδά μοι τινα
 δοῦς, ὡς ἔμαυτῷ θρέμμα θρεψάμεν ἐγὼ;
 Θε. τί δ' ἔστι; πρὸς τί τοῦτο τοῖπος ἱστορεῖς;
 Αγ. ὄδ' ἐστίν, ὃ τῶν, κένυος ὄς τὸτ' ἦν νέος.
 Θε. οὐκ εἰς ἄλθερον; οὐ σιωπήσας ἔστη;
 Οι. ἄ, μὴ κόλαζε, πρέσβυ, τόνδ', ἐπεὶ τὰ σὰ
 δεῖται κολαστοῦ μάλλον ἢ τὰ τοῦδ' ἔπη.
 Θε. τί δ', ὃ φέριστε δεσποτῶν, ἀμαρτάνω;
 Οι. οὐκ ἐνυέπων τὸν παῖδ' ὃν οὔτος ἱστορεῖ.
 Θε. λέγει γὰρ εἰδὼς οὐδέν, ἀλλ' ἄλλως ποιεῖ.
 Οι. σὺ πρὸς χάρην μὲν οὐκ ἐρεῖς, κλαίων δ' ἐρεῖς.
 Θε. μὴ δῆτά, πρὸς θεῶν, τὸν γέροντά μ' αἰκίσθη.
 Οι. οὐχ ὡς τιάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χέρας;
 Θε. δόστηνος, ἀπὶ τοῦ; τί προσχρήζων μαθεῖν;
 Οι. τὸν παῖδ' ἔδωκας τῷδ' ὃν οὔτος ἱστορεῖ;
 Θε. ἔδωκ'. δλέσθαι δ' ὠφελον τῷδ' ἡμέρη.

1130 ἢ L^o rec : ἢ L^o A rec ξυναλλάξας L (priori a ex v facto)
 rec : ξυναλλάξας A rec
 1131 ἐπο Reiske : ἔπο codd. post 1134 versum excidisse putat
 Kennedy 1135 ὃ μὲν] νέμων Heimsöeth 1136 ἐπιησίαζεν σ Brunck,
 Heimsöeth 1137 ἐκμήτους Forson : ἐκμήτους L A rec
 1138 χειμῶνι A rec : χειμῶνα L rec : χειμῶνος Γ 1145 νέος] βρέφος
 Wecklein 1151 οὐδὲν εἰδὼς L^o rec 1157 ἡμέρη Γ L^o p : ἐν
 ἡμέρη L A rec

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

- 1160
 Οι. ἀλλ' ἐς τὸδ' ἤξεις μὴ λέγων γε τούδικον.
 Θε. πολλῶ γε μάλλον, ἦν φράσω, διόλλυμαι.
 Οι. ἀνὴρ ὄδ', ὡς ἔουκεν, ἐς τριβᾶς ἐλθ'.
 Θε. οὐ δῆτ' ἔγωγ', ἀλλ' εἶπον ὡς δοῖν πάλαι.
 Οι. πόθεν λαβών; οἰκέων, ἢ 'ξ ἄλλου τινός;
 Θε. ἐμὸν μὲν οὐκ ἔγωγ', ἐδεξίμην δέ του.
 Οι. τίως πολιτῶν τῶνδε κἂκ ποίας στέγης;
 Θε. μὴ πρὸς θεῶν, μὴ, δέσποτ', ἱστόρει πλέον.
 Οι. ἄλωκας, εἰ σε ταῦτ' ἐρήσομαι πάλι.
 Θε. τῶν Λαίων τοῖων τις ἦν γεννημάτων.
 Οι. ἢ δοῦλος, ἢ κείνου τις ἐγγενης γεγώς;
 Θε. οἶμος, πρὸς αὐτῷ γ' εἰμὶ τῷ δεινῷ λέγειν.
 Οι. κάγωγ' ἀκούειν· ἀλλ' ὄμως ἀκουστέον.
 Θε. κέων γέ του δὴ παῖς ἐκλήζεθ'. ἢ δ' ἔσω
 κάλλιστ' ἂν εἶποι σὴ γυνὴ τῶδ' ὡς ἔχει.
 Οι. ἢ γὰρ δίδωσκον ἦδε σοι; Θε. μάλλιστ', ἀναξ.
 Οι. ὡς πρὸς τί χρείας; Θε. ὡς ἀναλώσασμαι νῦν.
 Οι. τεκῶσα τλήμων; Θε. θεσφότων γ' ὄκνω κακῶν. 1175
 Οι. ποιων; Θε. κτενεῖν νῦν τοὺς τεκόντας ἦν λόγος.
 Οι. πῶς δῆτ' ἀφήκας τῷ γέροντι τῷδε σὺ;
 Θε. κατοικτίσας, ὃ δέσποτ', ὡς ἄλλην χθόνα
 δοκῶν ἀποσευεν, αὐτὸς ἐνθεν ἦν· δ δὲ
 κἂκ' ἐς μέγιστ' ἔσωσεν. εἰ γὰρ οὗτος εἰ
 ὄν φησιν οὗτος, ἴσθι δύσποτμος γεγώς.
 Οι. λὸν ἰού· τὰ πάυτ' ἂν ἐξήκοι σαφῆ.
 Θε. φῶς, τελευτᾶν σε προσβλέψασμαι νῦν,
 ὅστις πέφασμαι φῶς τ' ἀφ' ὧν οὐ χρῆν, ξὺν οἷς τ'
 οὐ χρῆν ὀμνῶν, οὗς τέ μ' οὐκ ἔδει κτανῶν. 1185

Χο.

1160 ἀνὴρ codd. : corr. Hermann 1168 κέων post ἐγγενης Trin;
 fort. ἐν γέει 1170 ἀκούειν rec Phil. mot. 520 c, 1093 p : ἀκούειν L A
 rec 1178 ὄς] εἰς T Tricel 1182 ἐξήκοι rec : ἐξήκοι L A rec
 1184 οἷς] β Pal : ἦς Δ 1185 χρῆν μ' A rec

στρ.

στρ.

δακρυροσούριον, καί μ' ἐποικτίρας Κρέων
ἔτεμψέ μοι τὰ φίλιτα' ἐγγράσιον ἑμῶν;
λέγω τι;

ΚΡ. Λέγεις· ἐγὼ γὰρ εἰμ' ὁ παρσώνας τάδε,
γυνοῦς τὴν παρθύσιον τέττιν, ἣ σ' εἶχεν πάλαι.

ΟΙ. Μᾶλλον οὐτεχόσης, καί σε τῆσθε τῆς ὁδοῦ
δαίμων ἄμεινον ἢ μὲ φρουρήσας τύχοι.
Ὡ τέκνα, πῶς ποτ' ἐστὶ; δεῦρ' ἔτ', ἔλθετε
ὡς τὰς ἀδελφιάς τάδε τὰς ἐμὰς χέρας,
αἱ τοῦ φετυργουῦ πατρὸς ἡμῶν ὡδ' ὄραν
τὰ πρόσθε λαμπρὰ προῖξέντησαν ὄμματα·
ὃς ἡμῶν, ὦ τέκν', οὐδ' ὄραν οὐδ' ἱστορήσθαι,
πατῆρ' ἐφάνθη ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθην.

Καὶ σπῶ δακρυῖον, προσβλέπτεω γὰρ οὐ σθένω,
νοσήμενος τὴ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου,
οἷον βιώσθαι σπῶ πρὸς ἀσθενῶτων χρεῶν.

Ποῖός γὰρ αὐτῶν ἦσεν' εἰς ὀμίλιας,
παιῖας δ' ἐσθλάς, ἔνθεν οὐ κεκλυμέναι
πρὸς οἶκον ἔξεσθ' ἀπὸ τῆς Θεορίας;

Ἀλλ' ἠγὼ δὴ πρὸς γάμων ἦσεν' ἀμίας,
τίς οὗτος ἔσται, τίς παραρρήσει, τέκνα,
ταυτῆ' ὄρεσθ' ἀπὸ τῆς λαμβάνου' αὐτοῖς ἐμοῖς
γονεῦσιν ἔσται σφῶν θ' ὄμοσ' ὀρήματα;

Τί γὰρ κακῶν ἄπεισι; τὸν πατέρα πατῆρ
ἡμῶν ἔτεμψεν· τὴν τεκοῦσαν ἤρσεν,
ὅθεν περ αὐτὸς ἐπαύρη, καὶ τῶν ἰσῶν
ἐκτόσθ' ἡμῶς, ὅσπερ αὐτὸς ἐξέφυ.

Τοιαῦτ' ὀνειδιεῖσθε. Κἄτα τίς γυμνεῖ;
οὐκ ἔσται οὐδεὶς, ὦ τέκν', ἀλλὰ δηλαδὴ
χέστους φθαρήναι κἀγάμους ἡμῶς χρεῶν.
Ὡ παῖ Μενοιτιάεω, ἀλλ' ἔπει μόνος πατῆρ

να χλαίνε¹⁰⁴. Ο Κρέωντας με λυπήθη τάχα
κι ἔστειλε ἐδὼ τις ἀκριβὲς μου κόρες;
Μιλᾶώ σωστά;

ΚΡ. Ναι· φρόντισα ἐγὼ να ῥθούν που ξέρω
κι ἐπὶ παλιὰ πόση χαρὰ θα νιώσεις.
ΟΙ. Ευτυχισμένος να ῥσαι και μακάρι
κάλλιο ἀπὸ με ο θεός να σε συντρέξει,
που μου τις ἔφερες. Παιδιά μου, πού σίστε;
Ἠλάστε ἐδῶ, ζυγώστε αὐτὰ τα χέρια
τ' ἀδερφικά, που καταφέραν τώρα
να βλέπετε ἐστὶ του πατέρα σας τα μάτια
τα πριν λαμπρὰ· τι ἀνῆξέρας, παιδιά μου,
τυφλός, γονιός σας ἔγινα ἀπὸ κείνη
που γέννησε κι ἐμένα. Για σας κλαίω

—δεν μπορῶ να σας δῶ — σὰ συλλογιέμαι
ποια ζῶη πρέπει οἱ δυο σας ὄλο πέμψα
να ζήσετε στο εξής μες στους ἀνθρώπους.
Σε ποιες γιορτές, παιες συντροφιάς θα πάτε
που ἀντὶ χαρούμενες στο σπίτι θα γυρνάτε
με δακρυσιμένα μάτια; Κι ὅταν πάλι
στην ὄρα, κόρες, φτάσετε τῶν γάμου,
ποιος θα βρεθεῖ, ποιος θα πληρῆσει τέτοιες
ντροπές να φορτωθεῖ που θ' ἀφανίσουν
κι ἐσὰς ὅπως χαλάσαν τους γονιούς μου;

Ποια τάχα λείπει συμφορά; Ο γονιός σας
σκότωσε τον πατέρα του, γυναίκα
πῆρε τὴ μάνα που τον ἔχει κάνει
κι ἀπὸ κείνην γινήκατε παιδιά του.
Τέτοιες βρισιές θα λένε. Καὶ ποιος τότε,
κόρες μου, θα σας παντρευεῖ; Κανένας;
μα ἐστὶ ἀνύπαντρες και δίχως τέκνα
εἶναι γραμμένο ἐσεῖς να μαρτυρεῖτε.
Του Μενοιτιάεω γιε, μια κι ἐγὼς μείνω

- ταύταν λέλειψαι, γὰρ γὰρ, ὦ φρυτεύαμεν,
 δλωάμεν δὲ ὄντε, μή σφε περιίδης
 1505
 πτωχὸς ἀνάσθους ἐγγενεῖς ἀλωμένας,
 μηδ' ἐξικώσης τάσδε τοῖς ἔμοις κακοῖς.
 Ἄλλ' οὐκτισὸν σφας, ὦδὲ φηλικιάσδ' ὄρῶν
 1510
 πάντων ἐρήμους, πλὴν ὅσον τὸ σὸν μέρος.
 Ἐτήρσιον, ὦ γενναῖε, σῆ φάσας χερσί.
 Σφῶν δ' ὦ τέκν', εἰ μὲν εἰχέτην ἦδη φρένας,
 πῶλλ' ἂν παρήρουν· νῦν δὲ τοῦτ' εὐχεσθὲ μοι
 οὐ καιροῦ ἔῃ ζῆν, τοῦ βίου δὲ λρόνος
 ἕμῃς κρηῆσαι τοῦ φρυτεύαντος πατρός.
 1515
 ΚΡ. Ἄλις ἦν' ἐξήμεις δακρύων ἄλλ' ἔθι στέργης ἔστω.
 ΟΙ. Πειστέον, κεί μηδὲν ἴδῃ.
 ΚΡ. Πάντα γὰρ καιρῶ καλά.
 ΟΙ. Οἷσθ' ἔφ' οἷς οὐδ' εἶμι;
 ΚΡ. Λέξεις, καὶ τότε εἴσομαι κλύων.
 ΟΙ. Γῆς μ' ὅπως πέμψεις ἄποικον.
 ΚΡ. Τοῦ θεοῦ μ' αἰτεῖς δόσιν.
 ΟΙ. Ἄλλὰ θεοῦ γ' ἐχθιστος ἦκα.
 ΚΡ. Τσιγαροῦν τεύξῃ τάχα.
 ΟΙ. Φῆς τὰδ' οὐν;
 ΚΡ. Ἄ μη φρονῶ γὰρ οὐ φιλω λέγειν μάτην.
 ΟΙ. Ἀπαγέ νῦν μ' ἐπτεῦθεν ἦδη.
 ΚΡ. Στεῖχέ νον, τέκνων δ' ἀφοῦ.
 ΟΙ. Μηδ' αὖτως ταύτας γ' ἔλι μου.
 ΚΡ. Πάντα μὴ βούλου κρατεῖν
 1521
 καὶ γὰρ ἀεφάτησας οὐ σοι τῶ βίῳ ξυνέσπετο.

- μονάχα ἐσὶ πατέρας τους, τι εχάσαν
 και τους δύο γονιούς, μην τις αφήσεις
 ανύπαντρες, φτωχές, ξεριζωμένες,
 να τριγυρνούν και μην τους δώσεις όμοιες
 με τα δικά μου πάθη δυστυχίες.
 Λυπήσου τις καθώς τις βλέπεις τόσο
 μικρές κι ορφανεμένες να χουν μόνο
 προστατή τους εσένα. Έλα, δέξου,
 γενναία ψυχή, και δώσε μου το χέρι.
 Για σας, παιδιά μου, αν ήταν μεστρωμένος
 ο νους σας, πλῆθος θα χ'α ορμήγιες· τώρα
 τούτο σας εύχομαι, να ζείτε πάντα
 καθώς ορίζει η μοίρα, κι η ζωή σας
 να ναι καλύτερη από του γονιού σας.
 ΚΡ. Πολύ έχεις κλάψει, μα έμπα στο παλάτι.
 ΟΙ. Πικρό κι αν είναι, πρέπει να σ' ακούσω.
 ΚΡ. Στην ώρα τους σαν είναι, όλα ωραία.
 ΟΙ. Ξέρεις τι θέλω για να μπω μέσα;
 ΚΡ. Θα πεις και τότε θα το μάθω.
 ΟΙ. Διώξε με μακριά απ' τη χώρα.
 ΚΡ. Στο χέρι των θεών ό,τι γυρεύεις.
 ΟΙ. Μα έχω γίνει μισητός εχθρός τους.
 ΚΡ. Γι' αυτό γοργά θα γίνει αυτό που θέλεις.
 ΟΙ. Συμφωνείς τότε;
 ΚΡ. Στο νου αν δεν έχω κάτι, δε μιλάω.
 ΟΙ. Πάρε τώρα πια από δω.
 ΚΡ. Προχώρα δίχως τα παιδιά σου.
 ΟΙ. Όχι, μη μου τις πάρεις.
 ΚΡ. Μη θέλεις πάντα να νικάς· γιατί κι εκείνα
 που κέρδισες, δε σ' ακλουθήσαν ως το τέλος.
 Μπαίνουν όλοι μέσα.